TECHE
UDINE

MANOSCRITTI

FONDO PRINCIPALE

Manoscritto n. **P_MSS_0896_IV**

Nel Fondo Principale sono confluiti la maggior parte dei lasciti manoscritti pervenuti alla Biblioteca Civica «Vincenzo Joppi» nel corso del tempo: si tratta perciò di un fondo composito nel quale è possibile trovare manoscritti di argomento liturgico, scientifico, giuridico, botanico e altro.

Collocazione:

Biblioteca Civica "Vincenzo Joppi", Udine
https://www.techeudine.it/fondo-principale
https://www.sbhu.it/

Codex Diplomaticus
Vol. IV

896

Indice del
Diplomatario
Friulano
939

maticus

BIBLIOTECA CIVICA DI UDINE

COMUNALE DI

1401. 13. 7bre Gemona con molti feudatarii nominatamente ciascuno entra nella lega fatta tra Udine e Cividale. 1

Ex Codice qui in Cellulario Civitatis Utini servatur

Quaternus unitatis, et fraternitatis facta cum Nobilibus, et Communitatibus Patriae Forijulii in MCCCC primo Indictione VIIII. Diebus ut infra

Consilium extraordinarium.

Acceptatio Communitatis Glemone in unionem, et fraternitate Communitatis nostre, et Communitatis Civitatis Austrie

In Dei nomine ejusque Matris Virginis Marie Amen. Anno Domini M. Quadrigentesimo primo, Indictione nona, die vero quartodecimo mensis Septembris in pleno Consilio ad sonum campanne more solito extraordinarie congregato coram Nobili Ser Bartholomeo de Mariacho Capitaneo Terre Utini, in quo quidem Consilio interfuerunt egregius Nobiles, et prudentes viri Dominus Aloysius de Zignottis legum doctor, ser Federicus de Savorgnano, ser Valentinus de Valentinis, ser Utolinus de Laturre, ser Petrus ser Beloni, Geronimus notarius Candidi, Gabriel de Soldonerijs, Honofrio de Varzano, Meliadussius de Andreotis Nicolaus Candidi, Marius de Melarcis, Simon q. Nicolai Notarii Marini, Nicolaus de Montegnaco, Geronimus notarius de Brunacijs, Prothonotarius hujus nostre Communitatis, et Dominicus notarius de Zirbinis omnes Consiliarii pro presenti anno hujus nostre Communitatis Utini pro infrascriptis peragendis specialiter congregati presentibus Nobili, et providis viris ser Johanne Zacho Nicolao q. Zanni del Jorio, Raymundo

de q. Ser Nicolai Morandi, et Federico filio ser Valentini de
Valentinis testibus ad hoc vocatis specialiter et rogatis, et aliis. Ibi-
que in dicto Concilio sic, ut premittitur celebrato comparuerunt
honorabiles, et prudentes viri Ser Bernardus della Villa, et Nico-
laus de Cramis convicini et habitatores Terre Glemone tanquam
sindici, et procuratores ipsius Terre prout patet quodam sindi-
catus instrumento scripto in presenti M.° et indictione die ve-
ro quartadecima presentis mensis manu Henrici q. Nicolai
Zanpetini de dicta Terra Glemone et proposuerunt qualiter
vigore dicti instrumenti ob eorum Communitate habent in manda-
tis ad iuvandum viciniantiam unionem, et fraternitatem nuper
factas, et firmatas inter honorabiles Communitates Terre Ci-
vitatis Austrie et nostram Utini, et quod de eorum Constituen-
tium mandato aportaverunt sigillum dicte Communitatis Gle-
mone, cum quo deberent eorum Constituentium nominibus sigil-
lare instrumentum celebratum sic ut prefertur inter istas
duas Communitates, qui per omnes consiliarios gratiose recep-
ti iuraverunt, corporaliter ad Sancta Dei Evangelia observa-
re omnia contenta in dicto instrumento dicte viciniantie et in
nullo capitulo modo aliquo contra facere dicere, vel venire
sub pena contenta in dicto instrumento. Quibus quidem
sic peractis, et celebratis illico, et continenti ad majorem vali-
dationem dictum instrumentum sigillis dictorum suorum consti-

tuentium

pentium appensione jusserunt muniri, et corroborari.

Nota quod instrumentum sindicatus portaverunt secum ad Civitatem Austrie, et ibidem illud demiserunt promittentes nobis mittere unum in simili forma

Acceptatio dominorum de Zergneo in unionem

Die XXa Septembris Utini super sala magna domus Consilii coram honorabili domino Aloisio de Zignottis, et prudentibus viris ser Petro ser Beloni Girorimo notario Candidi, Jacobo de Montegnacho, et Gabriele de Soldoneriis omnibus pro presenti anno deputatis ad regimen Terre Utini, ac coram ser Johane de Faganea, Jeronimo Trobhonotario de Brunaciis Consiliariis pro dicto presenti anno, Comparuerunt Nobiles et prudentes viri ser Johannes de Cergneo, et ser Coradus de Brazacho superiori, et proposuerunt qualiter ad eorum notitiam pervenit quod quedam sancta et optima unio, et vicinancia erat contracta inter Nobiles, et honorandos Comunitates Terre Civitatis Austrie, et Terre Utini unde cum nemunitates Terre Civitatis Austrie, et Terre Utini unde cum ne rito apareat eis sancta operatio, et ne videatur eos velle in obiquibus delivare juraverunt corporaliter dictam ligam intrantes pro se, et consortibus suis de Zergneo tantum dicentes se habere plenum mandatum cum corporali juramento ab omnibus eorum consortibus de Zergneo predictam Legam intrandi, et promittendi eam observare perpetuis temporibus, observare omnia capitula contenta in instrumento dicte unionis presentibus providis ser Macore q. Thipussii de Camino, Christophoro filio ser Valentini, et Johanne Notario q. Magistri Falconarii de Melso Utini

nobi

habitantibus testibus et aliis, et ad majorem cautelam instrumento dicte Unionis sigillo Nobilium de Cergneu sigillari jusserunt

Ego Dominicus de Zibinis scripsi.

Acceptatio Dominorum de Brazacho in unione

~~Die dicto~~,
Dictis die, loco et testibus. Dictus ser Corradus coram dictis dominis Deputatis, et de Consilio comparuit et in simili forma juravit per se, et ejus consortes de Brazacho, et similiter sigillo dictorum Dominorum Nobilium de Brazacho dictum instrumentum dicte Unionis ad majorem roboris firmitatem sigillare fecit.

Ego Dominicus de Zibinis scripsi.

Acceptatio Nobilium de Versio in Unitatem predictam

Die XXI. Septembris super magna sala domus Communis coram Nobilibus, et Sapientibus viris dominis Aloysio de Zignotis, Petro de Paloniis Utinensi de Laturre, et Gabriele de Soldaneriis Deputatis pro anno presenti ad regimen Terre Utini comparuit Nobilis ser Franciscus de Versio pro se et Consortibus suis habens in mandatis, ut dixit ab omnibus suis consortibus, et habens sigillum suum imprimendi pro se, et suis consortibus ad infrascripta specialiter peragenda intravit unionem, et Vicinitatem predictam jurans corporaliter ad Sancta Dei Evangelia per se, et ejus Consortes observare omnia, et singula Capitula, et formas contenta, et contentos in instrumento dicte Unionis, et ad Majorem firmitatem dictum instrumentum sigilli sui impressione fecit muniri. Presentibus Nobilibus ser Macore ser Nico

Nicolussio Borgisano, et Francisco Ser Tuoteri omnibus de Faganea, Domino Johanne de Cavalcantibus, Ser Valentino de Volentinis, Ser Nicolussio Bestilaqua testibus, et aliis ad infrascripta vocatis et rogatis

Acceptatio Nobilibus de Faganea in Unitatem predictam

Dictis die, loco, et testibus coram dictis dominis deputatis comparuerunt Nobiles viri Ser Marcus, Ser Nicolussius Morgisani, et Franciscus olim Ser Toteri omnes de Faganea pro se et consortibus eorum, et tota ipsa Communitate tanquam Sindici, et Procuratores dicte rum suorum Consortium, et dicte Communitatis ad infrascripta specialiter peragenda prout constat quodam publico Instrumento Judicarie scripto manu Bernardi quondam Ser Rizardi de Brazacho in presentibus IIIo et Indictione die vero XVII mensis presentis Septembris, intraverunt pro se, et dictis eorum Consortibus, et dicta Communitate Unionem et Vicinantiam predictas jurantes corporaliter ad Sancta Dei Evangelia per se et eorum Consorte, et dictam Communitatem observare omnia et singula Capitula et omnes et singulas formas contenta, et contentas in Instrumento dicte Unionis, et ad majorem roboris firmitatem dictum Instrumentum sigilli suorum constituentium impressione muniri jusserunt.

Acceptatio Ser Fadei de Manzano.

Predictis IIIo et Indictione die XXIIII. Septembris Actum Utini super magna Sala Communis presentibus Dominis Johanne de Cavalcantibus legum doctore, Antonio quondam Ser Henrici de Sbrona, et Marquardo de Andriotis testi

testibus et aliis. Ibidem coram sapiente, et honorabilibus viris domi-
nis Lodovico de Signottis legum Doctore, Ser Petro de Pettoris, Jo-
hanutto q. Ser boni, Jacobo de Montagnacho, et Jeronimo q. Candidi
quinque ex septem Deputatis Terre Utini comparens, Ser Jo.
Tadeus q. Ser Guarnerii de Manzano proposuit velle intrare ligam,
et unionem, ut supra que propositione facta ibidem acceptatus
fuit per dictos quinque Deputatos, et ipsam unionem fraternita-
tem vicinanciam intravit jurans ipsam corporaliter tactis scrip-
turis habere ratam, gratam, et firmam, et in robur hujus rei
instrumentum dicte unionis impressione sui sigilli fecit commu-
niri.

Acceptatio communis Sacili in dicta unione, et fraternitate.

Dictis M.cccc. primo, Indictione viiii.a die xv.o Septembris. Actum Utini
super magna sala communis presentibus honorabilibus et providis
viris Honofrio de Tarzano, Nicolao q. Ser Rapretti, Nicolusio
Bevilaqua, Nicolausio de Andriotis, Christophoro de Dombenis, et
Johanne de Casiriis, et Blasio q. Magistri Lazari testibus et aliis.
Ibique comparentes coram sapiente nobilibus, et honorabilibus viris
dominis Loduico de Signottis legum Doctore, Ser Petro de Pettoris Ma-
gistro Jacobo de Montegnacho, et Gabriele de Saldoneriis quatuor
ex septem Deputatis nunc ad regimen Terre Utini presidentibus,
Ser Angellus q. Ser Nicolaii, et Ser Guarnerius Feliza ambo de
Sacillo tamquam veri sindici, et legitimi procuratores dicte com-
munitatis habentes plenum mandatum ad infrascripta peragenda

prout

prout vidi constare quodam sindicatu scripto in dictis M. et Indictio-
ne die vigesimo presentis mensis manu Dorici Notarii q. Ser Per-
chiossii de Sacilo, preposuerunt in substantia, et in effectu se dicto
nomine, et pro dicta Communitate Sacili velle jurare unitatem, fra-
ternitatem, et vicinantiam noviter contractam inter Communitatem Ci-
vitatis Austrie, et hanc Communitatem Utini, qua propositione facta
tunc subito acceptati fuerunt nomine dicte Communitatis Sacili,
et pro ipsa Communitate in dicta unione, et Fraternitate sub
formis, et Capitulis in ea contentis eosdem plenius declaratis, et
juraverunt dictam unionem, Fraternitatem, et vicinanciam habe-
re ratam et firmam in animas suorum constituentium obligantes
omnia bona dicte Communitatis Sacili, et tandem muniverunt in-
strumentum dicte unionis scriptum manum Ser Johannis Notarii de
Civitate Austria appensione sigilli dicte Communitatis.

Acceptatio Nobilium de Toppo

Dictis M. et Indictione die XXVI. Septembris Nobiles Antonius et Bartho-
lameus fratres q. Ser Philippi de Toppo comparentes super Cancella-
ria Communitatis coram Nobilibus, et honorabilibus viris Ser Utino
de Laturre, Ser Jacobo de Montegnacho, Ser Gabriele de Sbroiavaccis,
et Ser Geronimo q. Candidi preposuerunt se velle intrare dictam
unitatem, et Fraternitatem rogantes dictos quatuor Deputatos ter-
re Utini quatenus eos recipere dignarentur, qui ibidem recepti fue-
runt, et sic dictam unitatem intraverunt sub modis formis, et Capitulis
in eadem liga contentis, promittentes et jurantes ad sacra Dei evange-
lia

sive dictis quatuor deputatis ipsam ligam perpetuis temporibus habe-
re, observare, et tenere ratam, gratam, et firmam, obligantes ad hoc
omnia eorum bona. Presentibus Magistro Bartholomeo q. Iacobi Lur-
toni, Nicolao Boldane, et Blasio q. Magistri Lazari testibus et aliis,
munientes finaliter instrumentum dicte unionis sigilli ipsorum im-
pressione.

Acceptatio dicta unione, et adherentia ser Bernardi de
Strasoldo suo proprio nomine, ac vice et nomine ...
Bernardi antiquioris ... filiorum olim domini Petri, et ...
filiorum olim domini Francisci de Strasoldo inferioris

Indictis M.cccc. primo Indictione nona die secundo Octobris Actum Utini
super magna sala comunis existentibus ibidem congregatis sapien-
te, et honorabilibus viris domino Lodovico legum doctor de Zignot-
tis, ser Petro de Dillonis, Iohannutto q. ser Boni, Gabriele de
Ubonevis, et Magistro Iacobo de Montagnacho quinque ex septem
deputatis huius Terre Utini expediendis presentibus sapiente
et honorabilibus viris domino Iohanne de Cavalcantibus legum
doctore, et Nicolao de Toppo, ser Nicolao q. ser Reynoldi
et Nicolussio Bevilaqua testibus et aliis. Ibique Nobilibus
Vir dominus Bernardus junior de Strasoldo inferiori comparens
suo proprio nomine, ac vice, et nomine Nobilium dominorum
Jacomini eius fratris, Bernardi Antiquioris de Strasoldo ...
filiorum olim domini Francisci ... filiorum olim domini Ioni
de Strasoldo inferiori habens ab ipsis plenam commissionem,

et

Auctoritatem pro eis, et vice, et nomine ipsorum infrascripta faciendi, ut asseruit per fidem suam, prefatam Unionem, fraternitatem, et vicinanciam dictis nominibus intravit videlicet pro se, et dictorum suorum consortium promittens et jurans ad sacra Dei Evangelia in animam suam, et dictorum suorum consortium ipsam Unionem perpetuis temporibus observare sub modis formis, et capitulis in dicta Unione facta inter Communitatis Civitatis Pistorie, et ultrici sub modis formis et capitulis in ea contentis, et in nullo contrafacere vel venire olligans ad hoc omnia bona sua, et dictorum suorum consortium, pro quibus dictam unionem intravit, et ad majorem declarationem majusque robur, et testimonium hujus adur instrumentum dicte lige in Archivio nostre Communitatis existens munivit, et roboravit impressione trium sigillorum, videlicet sui, et dicti domini Bernardi antiquioris, et prefatorum filiorum q. ser Petri

Acceptatio in dicta Unione ser Asquini de Varmo inferiori.

Dictis M. indictione die, et loco, et presentibus eisdem testibus proxime antescriptis. Dominicus q. Frissari de Persersano familiaris et nuncius specialis ad infrascripta agendum constitutus, a domino ser Asquinio de Varmo Inferiori dictam Unionem nomine dicti ser Asquini, et pro eo intravit, et juravit ipsam habere, tenere et[illegible] obligans ad hoc omnia bona dicti ser Asquini. In cujus rei illarum robur et testimonium instrumentum dicte Unionis Communivit

nis impressione sigilli dicti ser Asquini. Litteram vero continentem mandatum sibi factum, et auctoritatem sibi attributam dirisit penes Communitatem Civitatis nostre prius tamen ... sectam promittens se facturum quod dictus ser Asquinus mitteret aliam litteram nostre Communitatis de habendo ratum, et gratum id quod per ipsum Dominicum factum fuisset circa jurationem et intrationem dicte Lige nomine suo, et pro eo

Acceptatio in dicta unione, Ligantia, et fraternitate Communitatis Venzoni.

In predictis Millesimo ccc primo. Indictione VIIII. die quinto ... bis Actum Utini super Cancellaria Communis coram Sapiente, et Nobilibus viris Domino Johanne de Cavalcantibus legum Doctore, ser Nicolao q. Candidi, ser Leonardo q. ser Hectoris, ser Meliadusio de Andriottis, ser Nicolao q. ser Janni quinque ex septem deputatis Terre Utini nunc in dicto Officio presidentibus presentibus honorabilibus et providis viris ser Nicolao q. ... et Nopretti, Honorato de Varzano, Nicolussio Nevitaqua, et Christophoro de Pombenis testibus, et aliis. Ibique comparens ser Petrus q. Dominici Liotti de Venzono tamquam sindicus, et Procurator Communitatis dicte Terre Venzoni plenum et specialem habens mandatum, et auctoritatem nomine dicte Communitatis agendi, et faciendi prout de hujusmodi mandato, ac auctoritate plene facta fuit ibidem fides quodam publico instrumento sindicarie scripto in dictis M. et Indictione die vero . . . . . . mense . . . .

Pro.

proposuit qualiter paratus erat nomine dicte Communitatis Venzoni intrare, et jurare Unionem predictam factam inter nostram Communitatem ex una, et Communitatem Civitatis austrie parte ex altera sub modis, formis, et Capitulis sub quibus dicta Unitas firmata fuit. Qua propositione facta tunc statim admissa fuit ejus propositio; Et propterea ipse Petrus de Venzono tamquam Sindicus et Sindicario nomine prefate Communitatis, et per dicta Communitate coram Deputatis ut supra dictam Unitatem, Fraternitatem, et Vicinantiam intravit, et juravit sub modos, et formis in ea contentis obligans pro ejus observatione omnia bona dicte Communitatis Venzoni. Caeterum in rebus et testimonium amplius hujusmodi promissionis, et intrationis dicte Terre prefatus Petrus roboravit appensione Sigilli dicte Communitatis Venzoni Instrumentum dicte Unionis scriptum manu Ser Johannis Notarii de Civitate austrie existens penes Communitatem nostre Utini. Et notandum, quod portavit secum Sindicatum ad Civitatem austrie promittens mittere unum conservandum penes nostram Communitatem in simili forma

Ego Joannes de Prunacis scripsi.

Acceptatio Nobilium de Tricano in Unitate, et Vicinitate predictis

In predictis MCCCC primo Indictione VIIII die quinto octobris per dominos Johannem de Avoltoritibus, Ser Nicolaum q. Ser Pingi, Ser Leonardum q. Ser Hectoris, et Ser Meliadusium de Andriotis quatuor ex septem Deputatis Terre Utini super Cancellaria Communis presentibus Ser Nicolao q. Ser Repretti, et Nanio de Mutarges testibus acceptati fuerunt in premissis Unitate, Vicinantia et Fraternitate Nobiles Domini

Odo

Dorieus de Fricano suo proprio nomine ipsas intrans et jurans, et ser Bertoldus de Fricano suo proprio nomine ac vice et nomine domini Bartholomey de eodem intrans, et jurans sub formis, et capitulis in instrumentis dicte Unionis contentis eisdem plenius declaratis, quam promiserunt, et juraverunt perpetuis temporibus inviolabiliter observari, facientes munire in testimonium huius rei instrumenti dicte unionis scriptum manu ser Johannis Abbatis de Civitate Justina existens penes nostram Communitatem nominine sigillorum dicti ser Dorici et ipsius ser [illegible] [illegible]

Acceptatio Reverendi Patris domini Federici Abbatis Sextensis, et Monasterii sui Sextensis in Unione, et Ordinantia predictis.

[illegible] et indictione die sexto octobris actum [illegible] super cancellariam in muris coram domino Johanne de Cavalcantibus legum doctore ser [illegible] [illegible] qm ser [illegible] et Meliadusio ser Leonardo qm ser Hectoris ser Nicolao qm ser Zanni quinque ex septem Deputatis Terre [illegible], presentibus ser Hermanno de Attems ser Francisco de Cavalcantibus ser [illegible] de Zagarea ser Nicolao Rapretto, ser Honofrio de Vanzano testibus, et aliis. Ibique Nobilis vir ser Franciscus de Attems tamquam Sindicus Reverendi Patris Domini Federici Dei gratia Abbatis Sextensis, et monasterii eiusdem prout de huiusmodi auctoritate plene vidi constare quodam Sindicatu scripto in predictis [illegible] et indictione die vero [illegible] mensis Septembris manu Francischini notarii qm [illegible] de [illegible] eiusdem Domini Abbatis Curie scribe intravit dictam Unionem, et Ordinantiam, et juravit in animas prelati domini Abbatis, et Monacorum suorum suorumque constituentium delato sibi sacramento per Presbiterum qm Magistri Machoris ipsas Unionem, et Fraternitatem ac Ordinantiam

perpe

perpetuis temporibus firmas habere sub omnibus et singulis formis, et capitulis sub quibus facta est dictas Unionis et &c. Ceterum ad majus robor, et testimonium instrumentum dicte unionis communivit impressione sigilli predictorum Monasterii, et Abbatis. Et notandum quod sindicatum portavit secum ad Civitatem nostram promissionis nostre Communitatis remittere unum in simili forma.

Ego Geronimus.

Acceptatio Nobilibus de Fosiano in unione, et vicinantia predictis.

In dictis M. et Indictione die VII. Octobris Actum Utini super Cancellaria Communis coram domino Johanne de Cavalcantibus legum doctore, ser Nicolao q. ser [illegible] ser [illegible] ser Leonardo q. ser Hectoris quatuor ex septem Deputatis Terre Utini et in pleno Consilio dicte Terre. Ibique Nobiles ser Gaspar q. ser Nicolussii, et ser Nicolaus q. ser Vigorossii de Fosiano tamquam sindici dictorum Nobilium de dicto loco Fosiani prout de dicto sindicatu patet quodam publico instrumento scripto manu Hangarfranchi dicti Franchalini q. domini Mathiussii de Cantono Castri Fosiani in predictis M. et indictione die vero XXV. septembris intraverunt dictam unitatem, et vicinantiam, et juraverunt in animas dictorum suorum Constituentium delato eisdem debito sacramento per providum ser Geronimum notarium de Braciacis ipsas Unionem, fraternitatem, et vicinantiam perpetuis temporibus firmas habere sub omnibus et singulis formis, et capitulis sub quibus facta est dicta unitatis &c. Ceterum ad majus robur, et testimonium instrumentum dicte Unionis communiverunt impressione sigilli dictorum suorum Constituentium.

Ego Dominicus de Zerbinis.

Accep.

Acceptatio Nobilibus de Frata

Dictis M. Indictione, et die utimi super magna sala domus consilii coram domino Johanne de Cavalcantibus legum doctore ser Leonardo q.m ser Hectoris, Nicolao de Senis, et Nicolao q.m ser Zanni del Torso quatuor de septem Deputatis, et quampluribus aliis de consilio. Ibique Nobilis ser Nicolussius Comes de Frata q.m ser Nicolussii de Frata pro se ipso in quantum sua interest, ac procuratorio nomine domini Guielmini de dicto loco, et Comitis de Frata prout de procuratorio constat manu Pauli q.m ser Dorici de Valle in M. quadrigentesimo primo, Nona Indictione die quarto mensis Octobris intravit dictas unionem, et vicinitatem, et juravit in animam dicti sui constituentis et suam in quantum sua interest delato eidem debito sacramento per ser Jeronimum notarium ipsos unionem, Fraternitatem, et vicinanciam perpetuis temporibus firmas habere sub omnibus capitulis, et clausulis sub quibus facte sunt dicte Fraternitatis, unio, et vicinantia. Et ulterorum ad majus robur, et testimonium instrumentum dicte unionis munivit impressione sigilli dicti sui constituentes.

Acceptatio Nobilium de Strasoldo inferiori.

Dictis M. et Indictione VIII. Octobris super sala magna domus consilii coram domino Johanne de Cavalcantibus, Nicolao q.m Andrei, Nicolao de Senis, et Leonardo q.m ser Hectoris quatuor ex septem Deputatis, et quampluribus aliis de consilio. Ibique Nobiles et circumspecti Viri ser Nicolaus q.m Nobilis domini Johannis, et Buzinus q.m domini Rizardi de Strasoldo pro se ipsis in quantum sua interest, ac procuratorio nomine ser Hen-

teldi

celotti q.m domini Johannis Antonii, et Johannis fratrum q.m domini Tinzani Tinzani q.m domini Leonis, Nicolaus, et Johannis fratrum q.m domini Tantussii de Strasoldo inferiori prout de procuratorio constat manu Johachini q.m ser Petri merlati de grado in M cccc indictione VIIII.a die vero septimo mensis octobris intraverunt dictas unionem, et Vicinantiam, et juraverunt in animas suas, et dictorum suorum constituentium delato eisdem debito sacramento per ser Geronimum notarium ipsas unionem fraternitatem, et vicinitatem perpetuis temporibus firmas habere sub omnibus capitulis, et clausulis sub quibus facte sunt dicte Fraternitatis, Unio, et Vicinantia etc. ceterum ad majus robur et testimonium instrumenti dicte unionis munivérunt sigillo domini Anicelotti unius ex constituentibus. Et nota quod in simili fecit ser Hector q.m domini Francisci dicti Stebani de Strasoldo superiori pro se, et nomine ser Usalchi de dicto loco et munivit dictum instrumentum siglo suo

Ego Dominicus scripsi

Acceptatio Communis Aquilegie.

Dictis indictione, et die coram prenominatis quatuor ex septem deputatis et quamplurimis de consilio providi ser Johannes olim de Forlivio habitator in dicta Civitate, et magister Jacobus sartor tamquam sindici et Procuratores dicte Communitatis Civitatis Aquilegie prout de sindicatu constat manu Guidi q.m ser Cicchi notarii de Castro Durantis Urbinatis diocesis in M.cccc. Indictione nona die vero tertio mensis octobris intraverunt dictas unitatem et vicinitatem, et juraverunt

iuraverunt ad sancta Dei Evangelia delato eis delato eis debito sacramento per dictum ser Geronimum ipsas unionem fraternitatem, et vicinantiam perpetuis temporibus firmas habere sub omnibus capitulis et clausulis sub quibus facte sunt dicte fraternitas, unio, et vicinantia etc. Ceterum ad maius robur, et testimonium instrumentum dicte unionis muniverunt sigillo communitatis dictorum suorum constituentium.

Acceptatio Nobilium de Colloreto

Dictis millesimo et indictione die vero nona dicti mensis super Cancellaria communis coram domino Johanne de Cavalcantibus, Nicolao de Serris, Meliadusio de Andreottis, et Nicolaus Candidi quatuor ex septem Deputatis, ibique ser Odoricus quondam ser Ulvini de Colloreto pro se ipso, ac vice et nomine ser Johannis Paduani, domini Simonis militis, Asquinii, et Henrici fratrum omnium de Colloreto habens in mandatis a dictis dominis prout patet quadam litera scripta manu dicti ser Johannis die quinta Octobris millesimo ccc primo indictione nona, et eius ser Johannis sigillo proprio sigillata intravit dictas unionem, et vicinantiam, et iuravit in animas suam, et dictorum dominorum de Colloreto delato eis debito sacramento per dictum ser Geronimum notarium ipsas unionem et vicinantiam perpetuis temporibus firmas habere sub omnibus capitulis, et clausulis, sub quibus facte sunt etc. Ceterum ad maius robur instrumentum dicte unionis munivit sigillo suo proprio.

Acceptatio ser Bartholomei de Moniacho

Dictis die, loco, millesimo et indictione coram dictis dominis Deputatis, ibique

que ser Bartholomeus de Mariacho pro se et fratre suo Christoforo q. ser Adovici de dicto loco de Mariacho intravit dictas Unionem et Vicinantiam, et juravit ad sancta Dei Evangelia delato eidem debito sacramento per dictum ser Geronimum notarium dictas unionem, et vicinantiam perpetuis temporibus habere firmas, et ad majus robur instrumentum dictarum unionis, et Vicinantie sigillo suo roboravit.

Acceptatio Nobilium de Marutio.

Dictis M°. die loco et coram dictis dominis de Deputatis. Nobilis ser Federicus q. domini Bertoldi de Marutio pro se, et ser Marco de dicto loco habens in mandatis ut dixit, a dicto ser Marco intravit dictas unionem et Vicinantiam, et juravit ad sancta Dei Evangelia tactis scripturis eidem delato debito sacramento per dictum ser Geronimum dictas unionem et vicinantiam perpetuis temporibus habere firmas, et ad majus robur instrumentum dicte unionis et vicinantie sigillo ipsius ser Federici proprio sigillavit.

Acceptatio Nobilium de Cavoriacho.

Dictis M°. et Indictione die decimo Octobris super Cancellaria Communis coram sapienti, et honorabilibus viro domino Johanne de Cavalcantibus, ser Mesiasassio, ser Leonardo q. ser Hectoris, et Nicolao q. ser Zani quatuor ex Deputatis septem Terre Utini preceptatus fuit dominus Lodovicus de Cavoriacho suo proprio nomine ac vice et nomine omnium suorum consortium de Cavoriacho, et juravit, et obligavit omnia bona sua, et dictorum suorum consortium.

Precep.

Acceptatio in vicinantiam predictam Nobilium de Atems tam in feriori quam superiori.

In proxime dictis mº indictione, die, et loco, et coram dictis quatuor deputatis Nobilis ser Petrus de Atems superiori juravit ligam et unitatem predictas sub modis, et formis ut supra, et munivit sigilli sui impressione pro se, et omnibus, et singulis consortibus suis tam de castro superiori quam inferiori de Atems.

Acceptatio Communitatis Terre Marani in vicinantiam predictam.

In proxime dictis mº et indictione die xv. octobris ultimi super cancellaria domus communis coram domino Johanne de Cavalcantibus legum doctore, Nicolao q. Candidi Leonardo q. ser Hectoris, et Nicolao de Feris quatuor ex deputatis, presentibus ser Girolamo notario de Brunaciis, et Jacobo notario q. domini Francisci de Bossis de Mediolano testibus etc. Johannes q. ser Michaelis Bochasii de Marano sindicus et procurator dicte Communitatis, ut patet q. publico instrumento scripto manu dicti Jacobi notarii de Mediolano in dictis mº et indictione die ... intravit sub modis contentis in dicta Unione unionem predictam, et juravit ut supra, et dictum instrumentum sigilli dicti Communis appensione roboravit.

Acceptatio Communitatis Cadubrii in vicinantiam predictam.

In premissis mº et indictione, die xvIIII. octobris proxime ultimi super cancellaria Communis coram honorabilibus viris ser Nicolao q. Candidi, ser Nicolao de Feris, ser Pelicrussio de Andriottis, ci-

ves

bus ex Deputatis quia ad presens plures haberi non potuerunt, presentibus Ser Nicolussio q. Ser Zanni, Antonio de Voona, Christoforo de Borberis, Johanne de Castro, Ser Nicolao q. Ser Donretti Andrea de Voona, et Nasio de Mulargis testibus et aliis. Ibique discretus vir Ser Antonius Notarius q. Ser Allexandrini notarii de Plebe Cadubrii tamquam consilii et Communitatis Cadubrii, ut visus constare quodam publico instrumento scripto in dictis Millesimo et Indictione Die vero VIII. dicti mensis Octobris scripto manu Nicolay Palatini notarii ipsius Ser Antonii notarii et officialis de Sancto Vito. intravit dictam Unionem vicinantiarum et fraternitatem sub modis et formis in ea contentis, quam juravit in animas suorum constituentium habere firmam obligans omnia dicte Communitatis Cadubrii prefatis tribus Deputatis stipulantibus vice, et nomine hujus Communitatis

Acceptatio Communis Sancti Danielis in unitatem predictam.

Mo. et Indictione predictis die XVIIIo mensis Octobris in Cancellaria domus Communis coram Ser Nicolao q. Candidi, Nicolao de Senis, Nicolao q. Ser Zanni, Meliadusio de Andriottis quatuor ex Deputatis presentibus Ser Leonardo de Castillerio, Bernardo notario infrascripto, et Nicolao de Papiretti Camerario dicte Communitatis et aliis. Ibique providus se Petrus q. Ser Nicolai de Sancto Daniele tamquam Sindicus, et Procurator Nobilium de Sancto Daniele ut patet q. publico Instrumento scripto manu Bernardi q., or Rizardi de Pirazacho inferiori in dictis Mo. et Indictione die vero decimo presentis mensis intravit Unionem predictam, et Instrumentum

tum dicta Unionis roboravit sigillo Nobilium, et Communitatis ipsi-
us Terre, et juravit in animas dictorum dominorum constituentium.

Acceptatio Nobilium dela fratina.

Dictis M. Indictione, et die coram ser Nicolao Candidi Nicolao de Jenis duobus de septem deputatis, presentibus Nobilibus ser Federico de Avergnano, Leonardo de Castillerio, Valentino de Valentinis, Stephano Brugsio, Onofrio de Danzano, Leonardo Biasii, Laurentio Arpuli, Johannutto Boni omnibus Consiliarii hujus Terre, et aliis. Ibique providus juvenis ser Antonius q. ... Francisci dela fratina tanquam Sindicus, et procurator Consortium suorum dela fratina, ut patet quodam publico Instrumento scripto manu Franceschini q. Guillelmi de Misco in dictis M. et Indictione die XV. dicti mensis intravit dictam unionem ut supra, et juravit; et instrumentum dicte Unionis sigillavit sigillo ser Frantussii q. Nobilis Leu... Squarc de dicto loco fratine in testimonium ...

Acceptatio Nobilium de Vrodolono in unitatem predictam.

In dictis M. et Indictione die vero XX. Octobris in Consilio in quo intervenerunt Nobiles et prudentes viri Dominus Lodovicus de Zignottis, ser Valentinus, Nicolaus de Jenis, Nicolaus Candidi, Meliadusius de Andriottis, Nicolaus q. ser Zanni, ser Nicolao de Castillerio, Nicolaus de Soldoneris, Antonius de Toona, Thobias de Castillitis, Christoforus Bomberi, Marquardus de Andriottis, et Nicolaus Repretti Camerarius omnes pro presenti anno Consiliarii hu-
jus

jus Terre Utini, ubi et coram quibus ... nobilis ser Rizardus de Frodolono pro se ipso et ... fratribus suis et comitis Mathio Corrado, et ... rinno de dicto loco, et habitantibus in dicto loco de Fredolono intravit unionem et iuravit, et ad cautelam dictum iuramentum sigillavit sigillo ... suis ser Rizardi

Acceptatio communis Montisfalconis

Dictis die, millesimo et indictione coram dictis dominis consiliariis sibique, ... di ser Nassinguerra notarius, et Gabriel Scorsor tamquam sindici, et procuratores dicte communitatis, ut patet quodam publico instrumento scripto manu Federici q.m Fringolfredi de Sancto Vito in dictis millesimo et indictione die vero XXII septembris intraverunt dictam vicinantiam sub modis, ut supra, et iuraverunt, et sigillo dicte communitatis sigillari fecerunt instrumentum dicte unionis.

Acceptatio communitatis Carnee.

Dictis millesimo indictione et die coram domino Johanne de Cavalcantibus legum doctore, Leonardo q.m ... Hectoris notarii, Nicolao q.m ser Zanni et Meliadussio de Andriottis, presentibus honorabilibus viris ser Gerontino notario de Brunocis, Stephano Braglo, et Federico de Avorgnano, ... ro de Valentinis, Johanne de Maganea, Petro de Belonis, ... de Fanzarn, Johannato Bom et Nicolao Rogueti camerario omnibus consiliariis testibus, et aliis sibique nobilis ... et Bertoldus q.m ... et ser Silvester de Tonpo habitantes in Carnia tamquam sindici, et procuratores communitatis Carnee, ut patet quodam publico instrumento scripto manu Benevenuti Antonii q.m Belli de Tolmetio in predictis millesimo, et indictione die vero XXI septembris, intraverunt unionem predictam sub modis ut supra et iuraverunt, ac sigillo dicte communitatis instrumentum dicte unionis sigillari

rit faciendi. Et sic ipsi duo suis propriis nominibus tamquam de Zoppa intraverunt dictam unionem pro se ipsis, et Johanne q.m Nicolussii et Brisino q.m Gabrielis de dicto loco de Zoppo ut supra, et eorum sigillo de Zoppa dictum instrumentum muniverunt.

Acceptatio ser Antonii, et ser Federici de Mels in dictam unionem

Die XXI. octobris proxime prescripti super cancellaria communis coram domino Johanne de Cavalcantibus legum doctore, ser Meliadusio de Andriottis, ser Nicolao q.m Candidi, et ser Leonardo q.m ser Hectoris quatuor ex deputatis presentibus ser Stephano Sbruglio, ser Petro de Belonis et aliis pluribus. Ibique ser Antonius de Mels intravit dictam ligam pro se, et fratre suo - - - - et sigillavit instrumentum sigillo suo.

Acceptatio Nobilium Dominorum Baldassii et - - - filiorum olim Domini Michilis de Maniacho

Eisdem m.o et indictione die XXVII. octobris super cancellaria communis presentibus Nobilibus ser Utolino de la turre, et Johanne d.ni Ricardi de Castro, ac Candido notario de Tarcento testibus, Acceptatus fuit Nobilis vir ser Gabriel natus Nobilis domini Baldassii de Maniacho tamquam procurator dicti ser Baldassii, et Nobilium ... filiorum olim ser Michilis de Maniacho prout de huiusmodi mandato constat quodam publico instrumento scripto manu Ungarfranchi q.m domini Mathiussii de Carstono castri Fagagne reposito in archivo nostre cancellarie, in predictam vicinantiam et fraternitatem per dominum Johannem de Cavalcantibus legum doctorem, ser Nicolaum q.m Candidi, ser Meliadusium, et

Nico

Nicolaum q.m ser Zanni quatuor ex septem deputatis terre Utini, quas unionem et fraternitatem dictus ser Galvanus procurator nomine quo supra, et nomine proprio intravit easque juravit ad sacra Dei evangelia nomine proprio, et in animas suorum constituentium perpetuo habere et observare ratas, et firmas sub formis et capitulis in eisdem contentis. Ceterum instrumentum dicte unionis et fraternitatis communivit impressione sigilli dicti sui patris, in majus robur et testimonium premissorum.

Acceptatio Nobilis ser Johannini q.m ser Nicolai dicti Buglini de Tarzano Domini Juris in fraternitatem predictam.

Die XXVIIII.a octobris Utini super cancellaria coram domino Johanne de Cavalcantibus, Leonardo q.m ser Hectoris Meliadusio de Andriottis, et Nicolao q.m ser Zanni quatuor ex deputatis, presentibus Nobilibus ser Nicolao de Propretis, Johanne de Andriottis, Johanne de Cavalcantis, et aliis testibus. Ibique providus ser Nicolaus q.m ser Francisci de Soldonariis de Utino tamquam procurator Nobilis etc. ser Johannini predicti intravit unionem predictam ut supra prout de procuratorio constat manu Jacobi q.m ser Petri de Cornitiis de Castigla in dictis M.o et Indictione die vero XXI.o dicti mensis, et sigillavit sigillo ipsius Johannini instrumentum dicte unionis.

Acceptatio Nobilium de Fulcinicho in ligam predictam

Die quarto mensis Novembris ultimi super Cancellario in pleno consilio, in quo interfuerunt omnes consiliarii scripti dicta die in quaterno primo deliberationum factarum sub Camerario Ser Nicolai Repreti de Utino, ibique in dicto consilio Dominus Bartholomeus q. Domini Johannis de Fulcinico suo nomine, et tanquam sindicus, et procurator Nobilium Consortum de Fulcinicho Gerardi q. Domini Berne, Domini Oradi q. Domini Andree pro se, et Dominum Fantussinum ejus fratrem prout de procuratorio constat in dictis M. et Indictione die XXIIII. Octobris manu Johannis q. Ser Nicolai Mistiottis de Portunaone intravit dictam Unionem, et juravit in forma, et sigillavit suo sigillo pro se, et dictis consortibus instrumentum dicte Unionis.

Acceptatio Communis Portusgruarii in Ligam.

Die quinto Novembris ultimi super Cancellaria in Consilio ad sonum Campane extraordinarie celebrato in quo interfuerunt ultra duas partes Consiliariorum. Ibique Ser Zanitus Broti q. Ser Anastasii Broti de Portugruario tanquam sindicus, et procurator hominum, et Communitatis Terre Portusgruarii intravit Ligam, et Unionem predictam, et juravit ut supra, et sigillavit instrumentum dicte Unionis sigillo dicte Communitatis in fidem, et testimonium premissorum prout de sindicatu predicto constat manu Johannis q. Magistri Fran

cisci

cisci de Fortiogruario in dictis M.° et Indictione die vero primo mensis Novembris.

Acceptatio communitatis sancti Viti in ligam predictam.

Dicta die in dicto consilio in quo interfuerunt Egregius, et Nobiles domini Johannes de Cavalcantibus, Nicolaus de Senis, Meliadussius de Andriottis, Nicolaus Candidi, Leonardus Ser Hectoris Nicolaus Ser Zanni, Bertus de Bellonis, Thobias de Sibilistis, Nicolaus de Donna, Magister Henricus Sartor, Johannes de Faganea, Stephanus Bertolini, Johannes de Cassinis, Candidus de Tarcento, Leonardus Thiatdi Bartholomeus de Venzone, Johannes Ottacini, Blasius Magistri Lazari, Nicolaus de Fereculo, Hieronimus Notarius de Brunacciis, Dominicus de Zilbini, et Nicolaus Canevarius. In dicto consilio Ser Biachinus Notarius, et Benvenutus Sartor tamquam Sindici, et procuratores hominum, et communitatis sancti Viti, prout de sindicatu constat manu Nicolai Notarii q.m Ser Bartholomei nominati Bertolussi in dictis M.° et Indictione die vero Veneris XXVIII mensis Octobris intraverunt dictam unionem et Ligam, et juraverunt ut supra, et sigillo dicte communitatis sigillaverunt instrumentum dicte unionis.

Acceptatio Nobilis Bogini de Castello in unionem predictam.

Dicta die coram Egregio, et prudentibus Viris domino Johanne de Cavalcantibus, Nicolao de Senis, Nicolao de Zani, Leonardo Ser Hectoris, et Nicolao Candidi omnibus deputatis. Ibique dominus Bevenarius

dus q. Domini Nicolai de Strasoldo tanquam Procurator Nobilis domini Doymi de Castello prout de Procuratorio constat manu Johannis Notarii de metis in quadam carta papirea nota ipsius ser Johannis in dictis M. et Jndictione die vero quarto mensis Novembris intravit Unionem predictam, et juravit in animam sui constituentis, et sigillavit instrumentum sigillo dicti domini Doymi.

Acceptatio Nobilium de Villalta in Unionem predictam.

Dicta die coram dictis dominis Deputatis ser Maynardus de Villalta pro se, et consortibus pro quibus promisit de rato intravit dictam Ligam et sigillavit instrumentum dicte Unionis sigillo dicte domus de Villalta, et juravit in animam suam, et dictorum consortium. Consortes sunt ser Nicolaus, et Ereganea de Villalta.

Acceptatio Dominorum de Valvesono.

Die septima Novembris Adunati Utini in pleno Consilio super Cancellaria ubi interfuerunt Egregius dominus Tristanus de Savorgnano, Egregii et sapientes Dominus Johannes de Cavalcantibus, dominus Alborisius de Zignotis, ser Nicolaus Tinzi, ser Nicolaus domini Tristanni, ser Fedricus de Madrisio, ser Valentinus, Leonardus Jaunett, et aliis in copia. Nobilis ser Henricus q. domini Ulvini de Valvesono tanquam Procurator Nobilium dominorum Rizardi de Valvesono, domini Johannis, Bartholomei, et Anthonii fratrum q. domini Simonis de Valvesono prout de dicto Procuratorio constat manu providi Merchiotis filii q.

ma-

Magistri Baldassarii Sirosii de Valvosone in M.CCCC. primo in-
dictione nona die quarto mensis Novembris introvit Ligam, et
unionem prelibatas sigillando instrumentum ipsius unionis
sigillo proprio predictorum constituentium, jurans in animas suo-
rum constituentium ut supra consuetum jurare.

Acceptatio Dominorum de Spegnimbergo.

Dicta die in dicto Consilio Nobilis Ser Johannes suo proprio nomi-
ne, et tamquam procurator Nobilium Ser Gregorii et Ser Jo-
hannis Fratrum, et aliorum Dominorum de Spegnimbergo ex-
cepto domino Vincislao intravit Ligam predictam jurando et
sigillum imponendo, prout supra ceteri fecerunt, prout constat
de Procuratorio manu providi Antonii q. Nicolai olim Ser Gua-
nerii de Spegnimbergo in M. CCCC. primo indictione nona
die secundo mensis Novembris

Ego Nicolaus Mattiussius scriba Commu-
nis scripsi rogatus.

Acceptatio domini Freschi pro se et consortibus

Dicta die in dicto Consilio dominus Freschus de Partistagno pro se, et con-
sortibus suis, pro quibus promisit et &c. intravit Ligam, et unionem
predictam jurandum, et sigillum imponendo, prout supra per alios
factum est per ipsos qui ipsam Ligam intraverunt.

Nicolaus scripsi.

Acceptatio domini de Prampergo.

Dicta

Dicta die in dicto consilio Nobiles ser Jacobus justus q. ser Simonis, ser Petrus, Birtolussius et Andreas fratres q. . . . et ser Bartholomeus q. ser Ricardi omnes de Frampergo intraverunt Ligam et unionem predictam, et prefatus ser Jacobus justus etiam nomine ser Mathiussii de Frampergo intravit Ligam predictam jurando, et sigillas imponendo, prout ceteri fecerunt quisupra eandem Ligam intraverunt.

Ego Nicolaus scripsi prefatus.

Acceptatio domini Worlici de Castello.

Die VIII. Novembris, Johanne q. Cavalli de Tarcento tamquam Procurator domini Worlici de Castello Acceptatus fuit in dictis Cumnantia, et unitate sub Lazia magna novo per dominum Johannem de Cavalcantibus ser Meliadussium, ser Leonardum q. ser Hectoris, Nicolaum q. ser Zanni, Nicolaum de Ferris, presentibus domino Lodovico de Cignottis, ser Johanne de Fagagna, et ser Nicolao q. ser Nopretti. De hujusmodi vero mandato constat quodam publico instrumento in dictis M°, et indictione die vero XXVIII octobris manu Nicolai Notarii de Frampergo: et munivit instrumentum dicte unionis impressione sigilli dicti domini Worlici:

Acceptatio domini Johannis de Zucho pro se, et fratre.

Die

Die VIIII. Novembris super Cancellaria Communis stans acceptatus fuit in dictis unione, et fraternitate Nobilis Ser Johanne de Zucho, qui juravit per se et ... frater suo per dominum Johannem de Cavalcantibus legum doctorem, Ser Nicolaum q. Candidi Ser Meliadusium de Andriottis, Ser Nicolaum Ser Vinci, et Nicolaum q. Ser Zanni quinque ex Deputatis Septem Terre ipsius, et roboravit instrumentum unionis, impressione sui sigilli

Acceptatio Nobilium de Porciliis excepto domino Ser Artucho, et domino Morando.

Dicto die per dictos dominos Deputatos acceptati fuerunt in dictis Liga, et unione Nobiles de Porciliis excepto dominis Artucho et Morando vigore quarundam litterarum missarum per dictos consortes, cum hoc quod infra ad dicto dies debeant venire vel missise aliquem Procuratorem legitimum ad jurandum, et etiam ad roborandum dictum instrumentum unionis impressione sigillorum, vel sigilli aliquorum, vel alicujus ipsorum vel ipsius

Juramentum prestitum cum impressione sigillorum

Die XIIII. Novembris constitutes Nobiles viri dominus Guido de Porciliis suo proprio nomine, ac vice et nomine fratrum suorum, nec non domini Lodovici de Porciliis, ac dominus Guecilus suo nomine tantum juraverunt ad Sancta Dei Evangelia dictas unionem, et fraternitatem perpetuo observare, et fecerunt munire instrumentum unionis sigillorum domini Lodovici, ipsius

ipsius domini Guidonis et ipsius domini Vecchi impressione super Cancellaria Communis coram domino Johanne de Cavalcantibus ser Nicolao q. Candidi, et ser Meliadussio de Pedrottis.

Acceptatio in dictam unionem Terre Fulmetis

Die x. Novembris Urbini super Cancelleria Communis Urbini in pleno Consilio in quo interfuerunt ultra duas partes Consilii ibique magister Leonardus Asianis, et Petrus alias Calussii tamquam sindici, et Procuratores hominum et Communitatis Terre Fulmeti, prout de Procuratorio constat manu Laurentii q. ser Magnardi de Fulmetio in dictis M.° et Indictione die vero quinto Novembris intraverunt dictam unionem, et roboraverunt dictum instrumentum dicte unionis sigillo dicte Communitatis, et iuraverunt in animas dictorum constituentium, et tamquam sindici, et Procuratores quarterii Fumetti, et pro Quarterio Sancti Petri prout dicta supra.

Acceptatio Communitatis Medune in dictam unionem. Di

Dicto die in dicto Consilio, ser Nicolaus de Toppo Urbini habitans tanquam sindicus et procurator hominum, et Communitatis Terre Medune prout de Sindicatum constat manu Petri de Vinea de Tolcinicho in dictis M.° et Indictione, quintodecima octobris intravit dictam Ligam, et sigillavit instrumentum dicte Communitatis

nis, sigillo dicte Communitatis, et juravit.

Acceptatio Nobilis ser Johannis de Fontebono in unionem predictam.

Dicta die coram majori parte consiliariorum Nobilis ser Johannes de Fontebono pro se, et Jacovozan fratre suo acceptatus fuit in unionem predictam, et sigillavit instrumentum dicte Unionis sigillo suo, et juravit.

Acceptatio Nobilium de Sbrojavacha.

Dicta die super dicta Cancellaria coram domino Johanne de Cavalcantibus legum doctore ser Meliadussio de Andriottis, ser Nicolao q. ser Dinqi ser Nicolao q. ser Zanni quatuor ex septem Deputatis, Nobilis dominus Franciscus q. .... de Sbrojavacha dictam Unionem et Fraternitatem intravit nomine suo et pro consortibus suis, a quibus asservit se habere mandatum, et juravit, et communivit instrumentum dicte Unionis impressione sui sigilli.

(Da Manoscritti intitolati = Monumentorum ad Historiam Forojuliensem spectantem = esistenti presso del Sig. Carlo Fabricio = Tomo I. pag. 210. Carolus Fabricius collocavit et descripsit.

Castello di Porpetto 24 Febraro 1619.

Frangipane

1402 23. xbre Bonifacio Papa commette al Pievano di Flambro di 256.
assolvere Nicolò Tristano dell'uccisione del Vescovo di Concordia.

Ex originali

Bonifacius episcopus servus servorum Dei. Dilecto filio Jacobo Gervasii de Utino Plebano plebis de Flambro Aquilegensis Diocesis. Salutem et apostolicam benedictionem. Sedes apostolica pia mater recurrentibus ad eam cum humilitate filiis post excessum libenter se propiciam exhibet et benignam. Sane signum pro parte dilecti filii Nobilis viri Nicolai quondam Tristani de Utino Domicelli Aquilegensis Diocesis nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum olim de morte bone memorie Augustini episcopi concordiensis tunc in humanis agentis a quibusdam sibi emulis et malivolis tractaretur idem Nicolaus existens inter ceteros tractantes principaliter quadam die eundem Episcopum agressus fuit cum quibusdam suis in hac parte complicibus et evaginatis gladiis eundem Episcopum gravibus et mortalibus vulneribus enormiter percussit ex quibus idem episcopus diem suum repente clausit extremum majoris excommunicationis et alias sententias penas tam a jure quam ab homine in talia perpetrantes inflictas damnabiliter incurrendo. Cum autem sicut eadem petitio subjungebat idem Nicolaus de tam gravi excessu et enormi cum summa cordis contritione doleat ab intimis cupiatque ad Ecclesie redire unitatem pro parte dicti Nicolai nobis fuit humiliter supplicatum ut cum eo mansuete et benigne agere ipsique et ejus statui super hiis salubriter providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur

atten.

attendentes quod sedis predicte clementiam non consuevit peni tentibus veniam denegare hujusmodi supplicationibus inclinati discretioni tue de qua in hiis et aliis specialiter in Domino fiduciam obtinemus per Apostolica scripta committimus et mandamus eundem Nicolaum quem dudum qui etiam in morte quondam bone memorie Johannis Patriarche Aquilegensis culpabilis extitit a reatum nec non sententiis et penis quas tunc perpetraverat et incurrerat absolvi mandavimus quique ea que sibi ratione culpe injuncte fuerant ex certis causis juris et rationabilibus nobis expositis quas ex certa scientia haberi volumus presentibus pro expressis nucusque peragere non potuit si hujusmodi ejus reatu intima cordis contritione cognoscente hoc debita cum instantia humiliter petierit ab hujusmodi et aliis sententiis et penis tam a jure quam ab homine latis quas propter premissa incurrisse dinoscitur auctoritate nostra absolvas in forma Ecclesie consueta ipsumque ad quecumque honores dignitates, ecclesiastica et officia ac privata et publica secularia si alias ad ea assumi et eis perfici contigerit habilitas et in pristinum statum in quo ante hujusmodi reatum et excessum existebat restituas injuncta inter cetera eidem Nicolao propter reatum et excessum predictos penitentia salutari hoc modo videlicet quod idem Nicolaus de bonis propriis tres puellas dicte Aquilegensis diocesis paupertate gravatas juxta illarum

con-

conditionem et indigentiam maritare nec non unica vice Aqui legensem et semel dumtaxat Sancte Marie de monte dicte Dio= cesis ecclesias visitare et singulis diebus veneris usque ad septennium à tempore quod illud comode incipere potevit com= putandum tres personas pauperes nutrire et in victu provide= re teneatur. Quandoque ex que Johannes de Jaganea dicte Aquilegensis Diocesis qui conscius extitit mortis etiam dicti Fatri= arche et quem absolvi mandavimus et que ratione culpe si= bi injuncta fuerant ex eo adhimplere non potest quia podagra et infirmitate gravibus detinetur absolvas et commutis sibi in alia opera pietatis et alia que de jure fuerit injungenda prout secundum Deum ipsorumque Nicolai et Johannis sta= tu et animarum salutem prospexeris salubriter expedire su= per quibus tuam conscientiam oneramus. Non obstantibus privilegiis indulgentiis et constitutionibus apostolicis ac le= gibus imperialibus et statutis municipalibus et aliis contra= riis quibuscumque per que presentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri et de quibus quocumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Datum Rome apud San= ctum Petrum X. Kalendas januarii Pontificatus nostri anno duodecimo.

Gratis de mandato

domini

Domini nostri Pape
Deodato.

Da volumi di documenti racolti dal quondam monsignor Fiorio d'Udine nell'Archivio del Capitolo d'Aquileja, i quali non hanno titolo, ne numerazione di volume o di pagina, ed esistono nella Biblioteca del Sig.r Conte Giusep.pe di lui nipote.

Cas.o di Porpetto 21. 9bre 1817 (Giuseppe Fruminiane

·14.1, 1

1403. 1. Gennajo Corrado Bojano maresciallo di antonio Pat: concede sal-vacondotto ad uno di Cividale accusato d'omicidio. 254.

Tenore presentium notum facimus universis et singulis has nostras lit-
teras inspecturis et audituris. Nos Conradus Boyanus Miles de Civitate
Austrie Reverendissimi in Christo Patris et Domini nostri do-
mini Antonii dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis dignis-
simi Pathriarche ejusque Aquilegensis Ecclesie Marescallus generalis.
Quod nos considerantes utilius fore Aquilegensis Ecclesie supradicte
quod fideles, subditi et servitores ipsius domini nostri domini Pa-
thriarche, sueque Aquilegensis ecclesie in locis, dominio, et in confinia
dominii ipsius Pathriarche, et Aquilegensis ecclesie supradicte habi-
tent et morentur, quam per terras, dominia, et loca aliena vagentur,
instantibusque nonnullorum fidelium prefati domini nostri Pathriarche,
sueque Aquilegensis ecclesie antedicte supplicationibus inclinati pro
Nos, et omnes et singulos ipsius domini nostri reverendissimi
Pathriarche, sueque Aquilegensis ecclesie familiares, officiales, servitores, et
subditos, quos fideles presentes, et futuros in persona bonis et rebus
affidamus, et via, modo, jure, et forma affidationibus quibus possumus
tenore presentium assecuramus Bertrandum qd. habitantem in burgo
pontis Civitatis Austrie, natum quondam Johannis, missum murato-
ris de Grigloyo prope Saltum, qui Utini habitare solebat. Ita-
que morte et mortis infamia quondam Johannis Ribuelle qd. de
Utino et in eodem soliti habitare, de quo forsan culpabilis non
obstante, ac etiam aliquibus civilibus processibus, sententiis, et proclama-
tionibus

proclamationibus causa predicte mortis, et infamie mortis predicti quondam Johannis Ribuello tat factis, latis, et promulgatis non obstantibus. Item Beltramus tat in quibuscumque, ac in omnibus, et singulis Terris, Vidis, locis, Castris, et ubique sub prefati Domini nostri domini Patriarche, et Aquilegensis ecclesie, et patrie Forijulij dominio, jurisdictione pertinentiis, et districtu, exceptoque in dominio Utini, et eius districtu, ubi delictum seu homicidium hujusmodi dicitur esse commissum ire, stare, redire, abitare, et morari tute, libere, et secure possit, et valeat ad ejus libitum voluntatis ipse, ab ejus inimicis custodiente. Harum quas sub nostri sigilli munimine fieri mandavimus testimonio litterarum. Datum in civitate Austrie die primo mensis januarij sub anno dominice nativitatis Millesimo Quadringentesimo tertio indictione undecima.

Alexius de Arena notarius scripsit

Copiato dall'originale esistente nella raccolta di pergamene del Nob. Sig. Antonio Nicoletti di Udine — Raccolta di Pergamene pagina 258.

Castello di Porpetto 25. 9bre 1815.

Frangipane

1403. 10. 7bre — Visconti Duca di Milano partecipa al Patriarca la morte del Duca suo Padre

Reverende Pater, et Amice carissime. Lugubrem casum dolende mortis q.m Illustrissimi Principis, et Excellentissimi Domini Genitoris nostri cum maxima cordis amaritudine Paternitati vestre notificare compellimur, dum febres cum intersitis, ac intersectis spatiis alloquin remitterentur, interdumque fierent fortiores, tandem pluribus ipsarum secutis accessibus ad extremum deductus fuit, uno excepto, quod prestantissimus ejus honoratissimi Principis intellectus, usque ad ultimum finem semper remasit incolumis. Receptis namque per eum devotissime omnibus sacramentis Ecclesie proximis his diebus, heu proh dolor! quam amaris singultibus nunciamus, spiritum reddidit Creatori nam hoc insperatum, et acerbissimum vulnus non expectabat filiacio nostra, nec ejus etas que adhuc recens et solidissima erat, nec ullus inordinantia qui semper in eo modestissimus fuit hunc intempestivum excidium inducere debuissent. Vixit quidem semper recolende memorie Princeps magna Dei reverentia, et veneratione suffultus, vite adeo moderatus et continens juxta per quempiam excogitari potuisset tam devotus, et sobrie vite Principem nonnisi in extremis communis vite terminis seculum hoc relinquere debuisse. Verum presidens cunctis Omnipotens cogitationes humanas vertit ad libitum, et adversa prosperis commiscendo nobis fragilitatem nostram ostendit ut modeste secundis fruamur, et nos adversa non deprimant: Reliquit nobis excellentissimus Princeps ipse, ut mundo notum est, tot magnificas urbes, tot terras et oppida, potentiam divitias Amicorum, sociorum, et subditorum benevolentiam, et amorem, qui ejus obitus dollentissimi irrecuperabilem

esse

esse videntes eorum corda radicitus fixerunt in nobis. Reliquit quoque magnificorum, ac spectabilium, probissimorumque Virorum nobis copiam, quos victus et militaris disciplinae, et exercitium longum, et communis in dubiis rebus securitas fecit audaces, nec minus honorabilium et gravium Virorum comitivam, quos in scientiis peritos et in agibilibus mundi prudentissimos, et sequaces longa experientia comprobatissimos fecit, itaque Dei gratia veraciter dici potest hunc nostrum statum quacumque ex parte omni roboris firmitate vallatum. Sed quod hec ad solamen nostrum, et quod tam prudentissimo, et dulcissimo Genitore nostro orbati maneamus, non est nobis patientie locus memorantibus quanta nos semper teneritate dilexit: si equidem nobis egrotandum erat, et ipse animo affligebatur, et nunquam sibi quies, donec Deus nos in pristinam sanitatem reduxisset. Nunquam Pater ampliorem charitatem, dulcedinem, et amorem ostendit in filios. Horum recordatio, et filiale debitum acerbissimis aculeis precordia nostra compungat, ut iuxta unguem nostris querelis et veris eius laudibus finis esset, verum scientes olim predictum Illustrissimum Dominum Genitorem nostrum vos ut spiritualem Patrem, et Amicum tenuisse et reputantes nos eiusdem amicitiarum vestigia quantum nobis possibile fuerit imitari cupientes de hoc nostro adverso casu vobiscum amicabiliter duximus condolendum, intendentes vos in Patrem et Amicum specialem nostrum tenere, et reputare et quod vestra vice erga nos illud idem facere valeatis ac nos semper requirere confidenter, si qua possumus vobis

gra-

gratam, ad que nos offerimus semper dispositos, et paratos,

Datum Mediolani die X Septembris MCCCCIII.

Johannes Maria Angelus Dux Mediolani, et Comes Anglerie, ac Bononie, Pisarum, Senarum et Perusii Dominus &c.

Philippus Maria Comes Papie, ac Verone Dominus

Da Manoscritto del Conte Asquini nel nostro Archivio

Cas.° di Porpetto
10. 7bre 1822

Frangipane

1403. 17 8bre) Morando di Porcia partecipa ad altro suo fratello la spedizione del Carrara contro Brescia, e la pace tra il legato e la D. di Milano. 253

Egregie frater carissime. Recepi unam tuam litteram cum una introclusa de tua manu datam Mugle die III. Octobris, qua plane intellexi et de tui sanitate ac de nouis de partibus illis consolationem recepi immensam. Ad factum Brixie nimis longum foret ad scribendum sed aliqua particulariter, per que conclusionem comprehendere poteris totius facti non longo explicabo sermone. Et scias, quod ... mo Magnificum Dominum Dominum Padue ualde solicitatum fore intrandi ligam D. Cardinalis et Florentinorum in qua liga tandem intrauit pactis firmatis inter ipsos quod magnificus D. Padue habere debeat quatrincentas lanceas de gentibus dicti D Cardinalis et Florentinorum et accedere personaliter ad partes Lombardie et ipse D. Cardinalis cum reliquis gentibus stare deberet ... aliam partem ultra Padum. Die uero XII. Augusti proxime elapsi recessit Magnificus D. Padue cum certa quantitate suorum ciuium et prouixionatorum, et finaliter castrum Baldum aplicuit, et illa nocte et mane sequente aplicuerunt ille quatrincente lancee et ducenti prouixionati D. Marchionis et die XVI Augusti in teritorium ueronensem transiuimus, deinde uersus Brixiam tendentes. Placuit autem Ciuibus Brixie, partis guelfe magnificum D Padue in Dominum habere, qui mitius sed tandem uidens bonam uoluntatem dictorum Ciuium et oblationes eorum maxime quas erga magnificum agebant feliciter et cum magno gaudio cum suis gentibus fecit ingressum Ciuitatis Brixie ac magna consolatione baculum Dominii acceptauit. In Ciuitate eius predicta est Citadella fortissima in qua erant reducti gebilini et officiales Ducis mediolani

et gentes armigere Duci Mediolani que in dicta civitate stabant et ibi fiebant deffensiones magne et, cavamenta deffensionum. Magnificus autem dictam Citadella pro certa quantitate pecunie ab stipendiariis qui ibi erant, potuit habere et cum certis aliis pactis &c. Sed cives Brissie nunquam voluere accordire ymo volebant ipsam Citadellam per vim habere et per bellum et quod inimici sui videlicet gibilini omnes perirent. Magnificus dictis civibus noluit discomplacere, tamen dictam Citadellam pro dictis denariis libentissime accepisset. Interim sic stans in Brissia post aliquos dies Magnificus habuit novum quod factum erat concordium inter D. Cardinalem et D. Ducissam hiis pactis, quod D. Cardinalis vice SS. D. Pape haberet Bononiam et Perusium et alias terras Romagne. De gentibus autem D. Cardinalis transiverant quatrincenti equi ultra Padum et transibant continue, sed propter concordium factum gentes predicte fecit reverti. De hoc autem concordio habuit Magnificus maximam malinconiam et magnum displicere dubitans non posse perficere quod inceperat, ac sentiens se non ita potentem gentium sicut prius erat. Disposuit namque prefatus D. et ille Citadellam predictam bellandi, et facta fuere festinanter cavamenta bellandi, que finaliter bellata fuit, et haberi non potuit per vim, sed pacto convenerunt illi de Citadella quod si succursus eis non veniret hinc ad tot dies Citadellam predictam dabant Magnifico. Die autem illa qua Citadella debebat haberi eis venit succursus videlicet D. Jacobus de Verme D. Otto D. Gal...

de Mantua

de Mantua bene cum quattuor mille equis, et in Citadelam intrauerunt
quod eis non potuit resisti, et uictualia in dicta Cittadella posuerunt
Magnificus uero pluribus diebus anteactis et antequam hec fuerent
miserat D. Bonifacium de Guarnerinis et me ad inclitum Federicum
Ducem Austrie qui erat illo tunc in Bolzano causa confederandi ligam
de ipsis Ducibus ad Magnificum et causa petendi succursum a dictis Duci
bus pro tutella dicte Ciuitatis Brixie et causa prosequendi etiam ad
majora. Unde responsum ab ipso nullum habere potuimus quia
iuuamus est, donec mitteret ad Ducem Leopoldum, et hoc facto uidentes
non de proximo habere posse responsum neque succursum gen
tium suarum D. Bonifacius uersus Paduam di- - - - et ego uersus
Brixiam diuerti et cum fui longinquus octo miliaria a Brixia sciui
quod D. Jacobus de Verme et Dominus Otto et alij adunauerunt gentes
illasque erant Bononie, et de alijs gentibus, et die antequam illuc
aplicarem succurerant Cittadelam et intrauerant in Cittadella
ego autem timens Brixiam non tute, posse accedere nocte illa hospitatus illic
et mane sequenti sciui quod Magnificus cum natis de Brixia recesserat
causa dirigendi ad Ducem pro succursu. Hoc autem sciens dispositi reuerti
uersus Tridentum et sequi Magnificum donec reperirem quem repperi
quod Tridentum. Die autem ista qua recessi causa sequi Magnificum
illi de Cittadella voluerunt in Ciuitatem intrare per vim, et facte
fuerunt scaramucce magne, tandem nostri obtinuerunt et de ipsis multos
interfecerunt et ceperunt. Ad factum Magnifici finaliter Bolzanum
ad Ducem Federicum aplicuit causa habendi gentes ab ipsis Ducibus

Aastre et reverti Brixiam cum dictis gentibus, sed in conclusione non fuit modus quod illa tune haberet gentes aliquas, et stando super hijs terminis Magnificus novum habuit quod gentes omnes sue que remanserant Brixie, timentes dictam Civitatem non posse retinere et timentes ne adhuc major succursus gentium in Citadella veniret et videntes quoque eis non venire succursus aliquos nec sperantes habere de proximo, ad conventionem et pactum venerunt cum illis de Citadella primo quod guelfi forent salvi, et sua bona, et quod quis vellet stare in dicta Civitate staret, quis non recederet et restitueret Civitatem D. Ducisse et quod ipse gentes Magnifici haberent salvum conductum per viginti dies quo tute possent Paduam accedere, et quod eis darentur passus per quos transire possent Mencium et Laticem tute, et sic factum fuit, unde sani et salvi omnes et tute et cum scortis Paduam applicuere. Magnificus autem et nos qui cum ipso eramus per Alamaniam et Foriulum videlicet per illam viam quam fecit Rex Romanorum veniendo Paduam, sani, et salvi omnes Padue applicuimus, et non ita cito tamen ut scribitur. Novam autem quam hic principaliter habemus scias quod Mediolanenses elegerunt consiliarios et Rectores inter se, et non est modus quod aliquas gentes armigeras in dicta Civitate velint suscipere dicunt tamen veniat Ducha, Cremona, Crema, Lodi adhuc retinentur pro parte guelfa. Florentini ostendunt velle maxime guerram nescitur vero adhuc si guerra vel pace sequetur. Scivi quoque per nuncium fide dignum

qui

qui de Mediolano nuper venit qui dicit, quod si D. Cardinalis non ita cito fecisset concordium, status Ducis Mediolani erat in ruino et quod Papia et Alexandria jam incepevant revolutionem sed propter concorditum ut supervus steterunt super se, tamen Facin Canis mediam Alexandriam videlicet partem guelfam spoliavit. Recepi cavatellum unum ~~filum~~ firmum quem mittis mihi, et tibi mitto ..... V.. pro caligiis et I. par oclarium per presentium latorem si de aliqua alia re egentiam habes nuncii de Mugla venetis ita sepe veniunt quod semper mihi potes scribere. Scum sanus, tregua que facta fuit de Duce Mediolani ad Magnificum Dominum Padue spirabit die XVIIII. presentis mensis Octobris.

Morandus Comes de Purziliis Data Padue XVII. Octobris

(tergo)

Egregio et Nobili viro Articho
Comiti de Purziliis frati car.

Verci: Storia della Marca Trivigiana Tomo 16.
pag. 49. Doc. 2020.

Franzisane

1404 12. maggio Roberto Re dei Romani esorta il Carrara a proseguire le sue imprese assicurandolo averlo raccomandato al Papa. 203.

Rubertus Romanorum Rex Dom. Padue salutem. Probatam fidei tue constantiam quotidie magis ac magis admiramur; imprimis vero invictum animum tuum in obeuntis belli muneribus nunquam satis laudare possumus. Nam et Veronam urbem cum arce munitissima Imperio nostro restitui sedulo curasti, nec ullis laboribus aut vigilijs pepercisti, ut cetere urbes, que iampridem ab Imperio nostro descieverant, nobis redderentur, que rata et grata habentes tum maximis laudibus te comulamus tum accesionibus Imperij merito gratulamur. Age ergo ac perge qua cepisti via Vicentiamque urbem de hostium manibus extorque, reliquaque oppida per Cattarinam de Vicecomitibus, et liberos eius minus iuste occupata. Nos profecto fidei ac virtuti tue nunquam deerimus gratoque animo tuo quam liberaliter respondebimus. Nam et Santissimo Domino nostro Romano Pontifici, Illustri Duci Venetiarum, Venerabili Patri archie Aquilejensi et alijs nostris ac sacri Imperij socijs te diligentissime Commendavimus orantes ut tibi nostris sacri Imperij negocijs ac quibusquunque rebus presto essent. Quos et certiores fecimus, nos ad te legationem cum locupletissimo mandato decreturos, ac in Italiam quamprimum venturos. Verone autem residebimus, ad negocia et imperij munera uberius obeunda. Vale. In Castro nostro Heydelberg mensis Maji die duodecimo MCCCCIV Regni vero nostri anno quarto.

Verci – Storia della Marca Trivigiana
Tomo 18. pag. 63. Doc. 2028

Gennari

1404 al 1406 — I Consorti Strasoldo chiedono soccorso a Cividale per Isola avendo il Pat: ordinato che restassero a difesa d'Aquileja
8. giugno — le milizie colà dirette.

Ex Archivio Civitatis Forijulii.

Nobilibus et Egregijs Viris Dominis
Gastaldioni, Provisoribus et Consilio
Civitatis Austrie
Amicis et uti Fratribus carissimis [illegible]
[illegible]

Intus.

Nobiles et egregii Amici Majores cum recomendatione salutem. [illegible] avisatione [illegible] per Nobilitatem vestram facta infinitas eidem Nobilitati vestrae referimus ~~gratiarum~~ actiones. Eodem modo hodie summo mane fuimus avisati per Reverendissimum nostrum ~~Dominum~~ Patriarcham qui scripsit Domino [illegible] Comendiensi ad eius nos familiaribus qui hic erant et qui recesserunt propter dubitationem in Aquilegia pro custodia ipsius mandaret quod [illegible] non recederent [illegible] ad [illegible] aliud habere in mandatis. Qua propter rogamus instantissime vestram Nobilitatem succurrere isti casui cum [illegible] similiter hodie scripsimus [illegible] Reverendissimo Domino Nostro Patriarche de Majori subsidio quia speramus si isti de Insula habebunt illa [illegible] subsidium inimici nullam inde [illegible] utilitatem quia erunt numero circha

ill.

iii. ad defensionem dicte Insule [illegible] est [illegible] [illegible] de Insula contra inimi-
[illegible] singularem,
[illegible] Insule non [illegible] quomodo [illegible]
[illegible] occurunt [illegible]
[illegible] Strasoldi [illegible]
VIII. junii.

[illegible] Strasoldo [illegible]
[illegible]

Da Manoscritti del [illegible] Monsignor [illegible]
[illegible] Canonico di Cividale [illegible]
[illegible] Tomo [illegible]
pagina 72. esistente presso il
Nobile Signore [illegible] de
[illegible] di Cividale

[illegible] allora [illegible]
[illegible] il [illegible]
[illegible] di Concordia, in [illegible]
[illegible] di Strasoldo [illegible]
[illegible] Vescovato di Concordia [illegible] da Ponte
[illegible] ne era Vescovo, [illegible] scrivendo,
in

in [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] fari, e nel
raccomandarmi [illegible] [illegible] [illegible]
cedidero [illegible] il Ill.mo e Ill.mo come [illegible]
di chiarano [illegible] [illegible] Luglio 1860 [illegible]
[illegible] del [illegible] [illegible] della [illegible].

1404. 7. ottobre — Bernardo di Borgo-di Ponte al suo Comune Cividale sullo scisma: tentativi del Re di Francia per farlo cessare 202.

(Nobilibus et sapientibus viris Dominis ... Gastaldio-ni — Provisoribus et Consilio Civitatis Austrie. Aqui-legensis Diecesis. Suis majoribus Dominis metuendis Dnus.)

Previa humili recommendatione. Nobiles Domini et Concives mei. Die di-prima mensis presentis vobis super aliquibus occurrentibus scripsi. Sed quia dubito illas litteras non forte tam cito ad vos perveni-re posse. Ideo iterata vice certius scribo. Noscatis igitur jam pluribus elapsis Romam intrasse Ambasciatores antipape et Francorum Regis insistentes fortiter ad unionem Ecclesie san-cte Dei, et depositionem Scismatis. Super quo Sanctissime memo-rie Dominus Papa Romanus satis enorme et displicens dedit res-ponsum Die Lune penultimo Septembris. Die vero prima men-sis presentis octobris idem Dominus Noster Papa hora nona emisit spiritum. Post cujus obitum multa extranea quottidie oriuntur. Nam Castellanus Custos Sancti Angeli interius fortiter se munivit, et captivos detinet Ambasiatores predictos. Sancte tamen Ecclesie in Castro elevat. vexilo. similiter etiam Dominus Senator in Capitolio et tenet ... Maioris Ecclesie. Et Reverendissimi Domini Cardinales ad se voca-runt Capitaneum Mostardam cum magna comitiva armatorum, et ejus tenent ad Ecclesiam Sancti Petri: ubi his in Die

ipsi

ipsi Domini Cardinales conveniunt in Capitulo cupientes tene-
re in Roma statum pristinum sicut Papa. In electione vero
idem D. Cardinales, qui in numero sunt tantum novem, ali-
qualiter ut dicitur sunt discordes. Quia eorum aliqui ad
eligendum novum Papam tendunt: et aliqui ad unionem
Ecclesie, et depositionem scismatis, ad quod specialiter se in-
clinat Reverendissimus Dominus Cardinalis noster Aquile-
gensis. Ideoque lune proxime futuro super diffinitione ho-
rum sunt conclavim intraturi. Et si ad electionem novi
Romani Pontificis procedetur speratur ab omnibus quod elec-
tio cadet in Reverendissimum Dominum Cardinalem Aquile-
gensem predictum tum sanguinis nobilitate, tum scientie
preminentia, que fulgent in eo. Tum etiam quia magis
fervens videtur ad elevandum prelibatum scisma; et quia
Domini Romani instant maxime pro eodem; de quo tota
Terra vestra debet maxime congaudere. Ex adverso Roma-
ni cum tumulto revertire cupientes ad statum pristinum
libertatis. Hinc inde die noctuque armati discurrunt, nunc
ad Capitolium nunc ad Castrum Sancti Angeli sub hac voce,
videlicet proclamantes, quod stipendiarij predicti Romam in-
traverent ut eam ponant ad sacomannum. Et ita Domini
mei usque modo stat statum. Quicquid fiet ulterius

vobis

vobis quam citius potero nunciabo. petens ut michi narrato
mandetis si qua possum pro illa communitate; quia pro
bono statu illius agere in omnibus sum dispositus sicut de-
bet quilibet bonus civis. In tali enim creatione novi Pon-
tificis possent vobis placabilia facilius quam aliis tem-
poribus obtineri. Insuper dolenter de alio quodam scri-
bo quod dolenter jam die octava alterius mensis audivi,
et quod tunc non credidi, quia non putabam Civitaten-
ses ad tantam dementiam devenisse, ut ad destructionem
sue, erre tam animose tenderent: quam eorum emuli cum
guerris et aliis machinationibus nunquam facere potue-
runt ad illud non attendentes quod alias in consilio scripsi:
Regnum in se divisum desolabitur. Venerit jam noviter
Romam quidam Frater minor de Vicesimo asserens quod
de Popularibus Civitatis, aliqui decapitati, aliqui sunt
exules et banniti, aliqui vero pro timore clandestine re-
cesserunt ultra octuaginta in numero, et quod ad Plate-
am illam ita hostilem, foverses satellites sunt vocati. Igi-
tur acrimanter exoro, ut me per vestras litteras de hu-
jus facti processu certificetis et causa. De convicino-
rum etiam novis in aliquo clarificantes. Valete semper.
Scriptum Rome VII octobris

Vcv

Per vestrum concivem humilem
Bernardum de Burgo Portis Civitatis
Iustitie ~~obedire~~ obedire paratum.

Da manoscritti del quondam monsignor Guerra canonico di Cividale intitolati: Otium Forojuliense Tomo 44 pagina 352 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale.

C. Frangipane

ione pueniy
us quod die
et cum
in missa
a prefatus
ibuit audi
dium super
athe com
e intellecta
um moccimal
os habuit
suadens nobis
em omnem
ue hic
v debitur
amus. Con
civitas
nnij extitit
d dicant
adaones cum
fuit condu
quod omnes
ie in Floren
gratiam

[illegible] Udine … del cadello di Zan 264.

1405. 23. 9bre — Gli ambasciatori di Udine scrivono al loro comune la presa di Padova e la prigionia del Carrara. 263

Nobiles et circumspecti majores et fratres debita recomendatione, premissa. Ad gaudium et consolationem vobis significamus quod die externa hora prima noctis huc sospites duce deo, et cum letitia applicuimus, et quod hodie de mane fuimus in missa cum serenissimo domino duce Venetiarum. ~~Itaque~~ Finitaque missa prefatus dominus dux cum suo secreto consilio nobis benignam exhibuit audientiam, in qua quam melius scivimus letitiam et gaudium super novis de Padua nostre Comunitati perventis juxta vestre commissionis seriem exposuimus, qua audita et prudentissime intellecta prefatus dominus dux cum dicto consilio benignissime et cum maxima consolatione ambaxiatam nostram suscepit, et gratissimos habuit modos per nostram Communitatem tentos in predictis suadens nobis quod quanto longius hic staremus ad videndum consolationem omnem, dominium suum remaneret magis contentum propter que hic deliberavimus permanere usque quo per domino et nobis videbitur ut super predictis pleniorem finem vobis reportare possimus. Conclusio autem circha premissa hec est quod heri de sero civitas Padue cum castro et cittadella in manibus prefati dominij extitit liberaliter consignata, et sine aliqua conditione, quidquid dicant homines, et quod dominus Franciscus de Carraria olim Paduanus cum filio suo domino Francisco tertio hodie in matutinis tertiis fuit conductus ad Monasterium Sancti Georgij cum promissione quod omnes filios suos legitimos, et viginti millia ducatorum, que in Florentia habet, ad manus prelibati dominij conducere debet, gratiam

et misericordiam prefati dominii cum maximo dubio audituros. super quibus omnibus et singulis cum campanis et ignibus hec ciuitas hiis diebus presentis maximam ostendit letitiam, et continue ac de presenti non cessat ostendere. Quid ulterius sequetur, et magis habe uobis in breui putamus exprimere. Estote leti in foro uestro bonam prouisionem habentes

Dat. Venetijs XXIII Nouembris hora XX.

Tristanus de Sauorgnano miles, Andreas de Monticulis et Nicolaus de Soldonerijs conciues uestri.

à tergo. spectabilibus et magnificis uiris Dominis septem deputatis, Consilio, et Communi Utini fratribus et majoribus suis.

Verci - Storia della Marca Trivigiana
Tomo 18. pag. 91. Doc. 2057

Frangipane

1405. 23. 9bre

Michael Steno Dei gratia dux Venetiarum etc. egregiis et nobilibus viris ...
septem Deputatis, consilio et Communi Terre Utini amicis dilectis sa-
lutem, et sincere dilectionis affectum. Dignitatis est honorum largitori
justitiam cultivam prosequere, et nostri cum dominium amplitudini
novit confovere. Hinc est quod sic disponente eodem, qui cuncta re-
git, dominium Civitatis Padue cum omnibus castris et fortilitiis
acquisivimus, et in ea nostros Rectores pro gubernatione, et con-
servatione ipsius jam statuimus, qui in eadem gubernant et re-
gunt ad honorem et statum nostrum. Et quia de incremento
quolibet status nostri semper letitiam haberemus, hec vobis con-
fidentia feliciter deliberavimus participare vobiscum, ut et no-
biscum possitis, ut decet filios cum patribus colletari

Data in nostro Ducali Palatio die XXIII. mensis Novembris indic-
tione XIIII.

a tergo. Egregiis et nobilibus viris ... septem deputatis, Consilio,
et Communi Terre Utini.

Verci - Storia della Marca Trivigiana
Tomo 18. pag. 72. Doc. 2051.

Frangipane

[illegible] Udine [illegible] del castello di Zon [illegible]

ij
a
e
e
e
ii
if
e
zen
bo:
orum
lque
orum
Com-
vche
lutio:
fan:
n
ertat,

~~stage~~
rio
~~rimo~~
um
irie
mino
is viris
~~idam~~
hi an
ij et
imi
cte sedis
ij, data
Pantie:
ſ et me
millme
n Domi:
testibus
int mi
ietatem
et ju:
gare to:
t ipsorum
abſque
~~abſque~~
r ipsorum
i de com:
triarche
institutio:
n obstan:
trum
sse
fuerint,

15. [illegible] Decembre Udine. Il Patr. Antonio approva la compra del Castello di Zop. [illegible]
~~pola fatta da Fr. dalla Casa di Salvagore~~, e Broddlove ~~per taglie contage~~
pola [illegible] Broilone [illegible]
(della colleg. [illegible]). ~~[illegible]~~ M CCCCV, indictio

In Christi nomine Amen. Anno nativitatis ejusdem ~~millesimo quadrigentesimo~~
~~[illegible]~~ ne tertia decima, die vero vigesimo quarto mensis decembris, Actum
Utini Aquilegensis diocesis in Castro ~~patriarchali~~ patriarchali et camera cubicularia
infrascripti domini patriarche presentibus Reverendo patre domino
Fratre Thomasio abbate Mosacensis, Egregiis nobilibus et discretis viris
Domino Johanne de Cavalcantibus legum doctore, ser Bartholomeo ~~[illegible]~~
ser Odorici de Maniaco, ser Petro Bono notario et ser Johanne ~~[illegible]~~ Cechi can
cellario ejusdem domini patriarche ambobus de Portugruario testibus et
aliis pluribus vocatis et rogatis. Constituti in presentia Reverendissimi
in Christo patris et domini nostri domini Antonii Dei gratia sancte sedis
Aquilegiensis dignissimi patriarche, nobiles viri domini Nicolaus, Nata-
lis et Franceschinus Pancieva fratres quondam nobilis ser Andree Pancie-
va de Portugruario eidem domino patriarche, coram dictis testibus et me
notario infrascripto per se et ipsorum heredum proposue~~rant~~runt et humillime
~~supplicaverunt~~ supplicarunt ut cum ipsi fratres de voluntate et licentia ejusdem domi-
ni patriarche, ut idem dictus dominus patriarcha coram ipsis testibus
confessus est, ab omnibus Nobilibus seu Consortibus de Valvesono emerint me-
dietatem Castri seu loci Zopole cum medietate Burgi ejusdem loci, medietatem
fornacis, pratorum, cuniculium, molendini, sece, garicti, dominij et ju-
risdictionis castri prefati, quod esse dicitur feudum rectum et legale do-
mini patriarche et Ecclesie sue Aquilegensis, eosdem fratres pro se et ipsorum
~~heredibus ipsis committenti [illegible]~~ ita quod uno vel duobus ex eis ~~decentibus~~ decedentibus seu decedente ~~absque~~ absque
~~heredibus~~ heredibus, heredibus + alius vel alii in dicto succedant feudo, ~~per~~ sine ipsorum
legitimis heredes, aut alterius eorumdem precipue attento, quod ipsum feudum de com-
muni ipsorum fratrum indivisorum ~~peculio~~ peculio, ut ipsi domino patriarche
plene constat, emptum esse legibus tam canonicis quam civilibus, constitutio-
nibus, consuetudinibus, seu statutis in contrarium facientibus non obstan-
tibus quoquomodo si et ~~[illegible]~~ in quantum reperiatur veridice ipsum castrum
+ vel committent [illegible] committentibus felloniam [illegible] esse [illegible],

esse feudum ecclesie memorate et non aliter nec alio modo de dicta medietate castri cum medietate Burgi Fornacis pratorum, donicatium, mollendini, seu garitti dominij et jurisdictionis castri prefati, ac aliis juribus omnibus ad ipsam medietatem quovis modo spectantibus et pertinentibus, dicto jure recti et legalis feudi, seu eo jure quo ipsi nobiles de Valuesono, aut nobilis johannes franciscus condam ser henrici de zopola, et progenitores sui, ab antiquo a predecessoribus ipsius domini pathriarche et sua ecclesia memorata, habuerunt recognoverunt tenuerunt, et posséderunt, investire benignius et gratiosius dignaretur qui quidem Dominus pathriarca sperans et tenens in dubie, quod ipsi fratres sui et successoribus suis et sue aquilegensis ecclesie antedicte, fideles et legales erunt vassalli, attendens etiam et solare considerans, quod ex ipsa emptione gravissima scandala in joultria jam exorta, et que dietim exoriri poterant graviora, tollebantur et totaliter sedabantur, et quod dictum feudum de pecu communi peccuclio ipsorum fratrum indivisorum emptum extitant, ut ipsi domino pathriarce sicuti ibidem expresse confitebantur constabat plenarie ex certisque aliis justis, et rationabilibus causis ad hoc animum suum moventibus ipsorum fratrum supplicationibus tamquam in hac parte justis et rationabilibus inclinatus, eosdem ser nicolaum ser natalem, et ser franciscinum fratres, coram eo flexis genibus existentes et per se ac ipsorum heredibus recipientes, de dicta medietate castri et burgi zopole, medietate fornacis pratorum donicatium molendini, seu garitti, dominij, et jurisdictionis castri prefati, ac juribus omnibus ad ipsas medietates quovis modo spectantibus et pertinentibus, per eos de voluntate et licentia ejusdem Domini pathriarche ut superius dictum est emptis, dicto jure recti et legalis feudi, si et in quantum feudum esse suum et ecclesie sue et non aliter nec alio modo seu eo jure feudi, vel alio quo ipsi nobiles de Valuesono, seu nobilis johannes franciscus de zopola supradictus et progenitores sui ab antiquo illud recognoverunt

habuerunt

habuerunt et possederunt, ita quod uno vel duobus ex ipsis fratribus alterius legitimis heredibus decedente vel decedentibus, alius vel alii in dicto succedant feudo, seu ipsorum heredes, aut alterius eorumdem legibus tam canonicis quam civilibus constitutionibus, consuetudinibus, seu statutis in contrarium facientibus, non obstantibus quoquomodo per eum et successores suos ac vice et nomine sue aquilegensis ecclesie antedicte per fimbriam sue thunice plenarie, atque perpetuo investivit, salvo semper jure suo, sueque aquilegensis ecclesie et alterius cujuscumque Quibus sic peractis ipsi fratres in manibus ejusdem Domini pathriarche fidelitatis debite prestitit juramentum quod fidelis vassallus Domino suo prestare in talibus et similibus consuevit protestantes expresse nichilominus ipsi fratres quod si et in quantum reperiretur dictum castrum Zopole cum burgo cum et aliis ad ipsum spectantibus non esse feudum ejusdem Domini pathriarche et aquilegensis ecclesie antedicte, quod presens investitura et alia omnia in presenti instrumento contenta, non sit eis, seu esse possit in posterum in preiudicium aliquale nec juri ipsorum possit quovis modo in aliquo derogare requirentes me notarium infrascriptum, ut de hiis omnibus eis unum et plura conficere debeam publicum seu publica instrumentum seu instrumenta

Et ego johannes condam ser Odorici de susanno de Utino publicus imperiali auctoritate notarius et dicti Domini pathriarce cancellarius premissis omnibus interfui et rogatus ac de mandato ejusdem Domini pathriarce premissa scripsi et fideliter publicavi meis hic signo et nomine appositis consuetis una cum appensione sigilli ejusdem Domini pathriarce in fide et testimonium omnium premissorum

Da antico Volume coperto di pelle, manoscritto, ed intitolato: In Christi nomine amen. Anno domini 1409. Indictione secunda die secunda septembris infrascripta sunt jura privilegia &c ... pertinentia Rev.mo in Christo P. et D. D. .... de Portugruariis &c .... ac nobilibus viris ..... [illegible]

et Franceschino Canciera eiusdem Domini, patrimonii per omnes et heredibus eorum; pag. fimmiia di numerazione; il qual manoscritto esiste nell'archivio di Merlis del Sig. Conte Giulio Panciera di Zoppola

Cas.° di Porsetto 28. agosto 1816 Frangipane

1400 28 Luglio.
circa

Ex Archivo Civitatis Forojulii.

Il Comune di Udine a Cividale, nella riparazione data alle lagnanze di questo ultimo per danni avuti durante le tregue allora incipienti.

Egregiis ac Nobilibus Viris dominis . . Provisoribus, Consilio, et Communitati Civitatis Austrie.

(foris)

Nobiles et egregii viri. Hodie vestris recepimus litteris in quibus invenimus certa capitula et querella descripta et &c. Atque vobis respondemus, et primo ad primam, quod fuimus cum nobili viro ser Vosmo de Castello, colligato nostro, cui dicto vestro capitulo enarato nobis habuit respondere non esse verum pendentibus suffe:rentiis acceptos esse affictus massariis ser Petri de Zuvmenti:nis quod si ita est ut asseritis esse reperiretur obtulit se paratum illos restitui facere. Super secunda querela. Nobilem virum ser Petrum de Cuchanea etiam colligatum nostrum ca:rissimum fuimus qui nobis pro se consanguineis suis in hac forma respondit, videlicet non esse verum balzos et blada fuisse accepta super clericatum quadruvii dictis pendentis sofferentiis, sed ante sofferentias et &c. Si super hoc haberemus clariorem et magis veridicam informationem clarius vobis respondissemus. Super tertia; Egregium ac strenuum Nobilem virum Dominum Tristanum militem de Savorgnano tangente fuimus, qui nobis con:fitetur se impedivisse in quartesio Palazolii, et hoc de mandato Reverendissimi in Cristo Patris et Domini Domini Antonii de Portugruario Patriarche Aquilegensis, ex eo quia dictum quartegium non spectat, neque pertinet ad ser Nicolaum

de

de Ponte civem vestrum ~~assentum~~ assertum procuratorem ser Jacobi de Fr-
pino cum sit mortuus, jam sunt circha sex menses et ultra et
sic dictum quartegium sit devolutum ad dominum Patriarcham
predictum, seu ejus Curiam Patriarchalem. super quarta
continetur mandatum factum per Nobilem virum ser Fran-
ciscum Germanum dicti domini nostri Patriarche responde-
mus quod cum eodem similiter fuimus et obtulit se paratum
non molestare ac inquietare quomodocumque aliquem de massa-
riis subditis Camere Civitatis Austrie pendentibus dictis sof-
ferentiis, quod si ita per ipsum observabitur prout speramus
non habebitis causam ulterius de eodem querulandi. super
quinta et sexta fuimus cum dicto domino J. qui respon-
dit firmiter quod pendentibus dictis sofferentiis non fecit fie-
ri aliquod mandatum, ut in vestris litteris seu Capitulis con-
tinetur, sed bene guerre existente ulterius obtulit supradictis
sofferentiis non facere de certo aliquam novitatem.
Quod si ita ut scribitis, seu in dictis querelis continetur reper-
tum fuerit, vel reperietur, obtulit ac promisit vobis facere re-
vocare mandatum predictum de quibus in vestris litteris fa-
citis mentionem. Ad ultimam in qua dicitur quod accepta
fuerint quibusdam ducentibus de Civitate Austria ad Gemo-
nam seu alibi certam quantitatem vini in Tricesimo certam
quantitatem pecunie, respondemus vobis quod fuimus cum
prefato

prefato domino Francisco qui nobis respondit, quod hodie scrip-
sit Capitaneo dicti loci, mandando eidem ut omnes pecunias
vigore mutee per eum acceptas restituerent. unde potestis fa-
cere quod petantur, et illico restituentur et in casu quo non
restituentur, promisit ipsas pecunias memoratus ser Francis-
chinus Communitati nostre consignare restituendas illis quibus
de jure debebuntur seu oblate fuerunt. Regratiantes demi-
que Nobilitates vestras de relaxatione massarii Nobilis viri
ser Nicolai de Strasoldo Colligati nostri; offerimus etiam nos
bona fide et effectualiter dictas sofferentias et omnia con
venta inter nos et vos velle totis viribus observare et adim-
plere. Datum Utini die **XXVIII** julij

Andreas de monticulis legis doctor
Aloysius de cignotiis legis doctor
Nicolaus della - - - - -
Machor de - - - - Cives Terre Utini

Da manoscritti del quondam monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati: Otium Forojuliense Tomo 44, pagina 306 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale.

Cas.° di Borgolo 27. maggio 1818 Cfrangipane

1407. 1. settembre. Lettera comendatizia del Doge Steno al Patriarca Antonio per Venceslao di Spilimbergo.

Litere Serenissimi Ducali Domini Venetiarum ad Reverendissimum in Christo Patrem Dominum Antonium Patriarcham Aquilegiensem.

1407 1° Septembris

Reverendissimo in Christo Patri Domino Antonio Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarche dignissimo. Michael Stenno dei gratia dux Venetiarum etc. salutem, et sincere dilectionis affectum. Satis liquere Reverendissime Paternitatis vestre credimus quanta cum sinceritate, quantoque vere caritatis incendio decus libertatem et bonum totius Forojuliensis Patrie fuerimus prosecuti et potissime quanta devotione et sinceritatis affectum ad Reverendissimam Paternitatem vestram affecti fuerimus, et magis efficiamur in dies. Nec mirum ad id enim nos per lecta dilectione insignis alliceat vestra virtus que in vobis tante videtur esse prestantie, ut nequeamus honorem, et conservationem status vestri, ac Patrie prelibate, aut aliter quam nostri proprie celebrare, hinc semper illud

quod si cerneremus quisque resilire, quod statui vestro, ac illius Patrie aliquid obnoxium et infestum videretur afferre non possemus aliter facere quam acerrime condolere. Quod ni? nunquid vere amicitie charitas sicut prosperibus rebus gratulatur, sic tristatur adversis? audita igitur quedam novitas nuperrime resultata inter Reverendissimam Paternitatem vestram, et spectabilem militem Dominum Vincelaum de Spilimbergo honorandum Civem

nost-

nostrum Venetiarum menti nostrę displicentiam attulit et merorem, et quia ipse Dominus Vincesl[aus] tanquam cordialissimus amator nostri Dominij est nobis charissimus, et dilectus. Nam semper ipsum novimus honorem, et status conservationem memoratę Patrię incessanter querere, quietem appetere, et denique velut ejusdem Patrię pugilem, optimumque defensorem ipsius libertatem, et salutem summopere tutari et pro viribus custodire; hinc est quod probata virtus, et inconcussa fides ad bonum Patrię ipsius Domini Vinceslai nos compellere frequentat vestram Paternitatem Reverendissimam deprecari, ut illum in servitutem habeat benevolum, et dilectum. Quapropter Reverendissima Paternitatis vestra ab intimis deprecamur quatenus attenta sinceritate fidei, et optima dispositione, quam predictus Miles prona mentis habet, et habere intendit, ad honorem, et statum Dominationis vestrę ac etiam in nostram complacentiam singularem placeat omnem animi perturbationem si quę insurrexisset contra ipsum Dominum Vinceslaum, et suos vestra benignitate deponere, et nullam sibi inferre, aut inferri facere injuriam offensam, sed potius ipsum, et omnes suos serena mente ad gratiam vestram admittere, et ulnis vestrę clementię solita affectione locare, ut ipse omni abjecta formidine valeat tute sub spe gratię, et favoris vestri vivere sicut quęrit. Quod licet ad quietem, et tranquillitatem cedet, tamen gratissimum Vobis erit, nobisque ascribemus ad complacentiam grandem valde et si quid rubiginis ex alicujus parte animos in aliquod denigrasset per virtutem vestrę sapientię, et obedientiam dicti

cti Domini Vinceslai, et sociorum desinietur, et animi redibunt ad solitam charitatem

Datum in Nostro Ducali Palatio die prima mensis septembris sequentis Indictione decima quinta

Da' Manoscritti del Conte Asquini nel nostro archivio.

Cas.° di Porpetto 20. 7bre 1822 (Il Co. Frangipane)

Questo è il titolo. Lettera di Antonio Patriarca di Aquileia al Doge di Venezia dolendosi che dai Giudici dalla Veneta Curia sia stata fatta una sentenza à petizione di Beatrice da Camino contro i Conti di Porzia come sentenza di foro incompetente, ex Archivio Silvii et Nepotum Comitum de Purliliis.

Inclite et excelse Domine tanquam pater noster carissime. Pro parte nobilium fidelium nostrorum Arthici et Guecilli Comitum de Porciliis nobis gravi est expositum cum querela, qualiter ad instantiam nobilis et honeste Beatricis relicte quond. nobilis Jacobutii Comitis de Porciliis per nobiles judices vestros curie forensium vigore certorum instrumentorum certarum promissionum per ipsam Dominam coram ipsis judicibus productorum contra ipsos tanquam erede dicti quond. Jacobutii certa adiudicatio lata est, videlicet quod ipsa domina pro integra solutione dotium suarum regrecum habere debeat et possit ad bona quond. Jacobutii et nunc ipsorum in Dominio vestro ubilibet sitcata. Et quia hoc juri nostro et consuetudini huius nostre patrie videtur quodammodo derogare tam ratione personarum de foro nostro existentium quam contractus in hac nostra patria et secundum ipsius consuetudinem celebrati et certi reddimur excelentiam vestram jura et consuetudines nostras tanquam proprias velle, protegere excelentiam ipsam affectuose rogamus, quatenus adiudicationem ipsam retrahentes nobis remitti mandetis Dominam antedictam, nam eidem nos offerimus, ut ad nos spectat, plenariam debitam et postulatam justitiam ministrare, Dat. in Castro nostro Utini die januarii.

Antonius Dei gratia sancte sedis Aquilegensis Patriarcha. a tergo

Inclito et generoso Domino Domino Michaeli Steno, Dei gratia Duci Venetiarum, et amico tanquam Patri nostro carissimo.

~~Num. MMLXXVII. Anno 1408, 15 Maggio~~

~~Consiglio del Podestà di Trevigi al Governo Veneto di far nel Musestre una Porta simile à quella della Mira per facilitar le condotte della legna. Tratta dal libro delle Lettere della Cancelleria del Comune di Trevigi.~~

Serenissime et excellentissime Princeps et Domine, sicut alias vestri Communis Provisionibus per meas litteras intimavi, ita vestre Serenitati notifico per presentes, quod videns caristiam lignorum in dicta Civitate Venetiarum tanto rigore videbatur mihi, et adhuc quanto plus cogito, mihi videtur quod utile multum esset in flumine Musestre iuxta Castrum facere construi unam

Sorsam, sive Bouam eo modo quo fit ad Miram et alibi in Padovano. Tutis
nam naugia per dictum flumen conduci possent usque ad loca multorum
nemorum, et ibi cum modica expensa onerarentur ligna, et inde descender-
ent. Nunc autem conducere volentes ligna propter naugia in flumine
Musestre dimittere, et cum plaustris facere illa ad naugia conduci cum
magnis sumptibus, et expensis dando pro qualibet passu plaustris pro
conductura soldos 40. vel 60. pro passu, et multi habentes nemora
juxta dictum flumen facere incidi ligna naugiis possentibus cond-
uci ad ripam nemorum qui non volentes cantiatores comode
regere, ligna non audent incidere. Nec est aliqualiter dubitandum,
quod tales porte in aliquo damnificarent molendina de Musestre, quia
de hoc volui veram informazionem habere ab hominibus circumstantibus,
quia dicta Molendina nullum damnum incurrerent; et cuperem liben-
tissime quod vestra Dominatio aliquem bonum Peritum ad locum
illum specialiter destinaret, si Dominatio vestra foret in propositum
informata. et non dubito, quod quilibet modum videns ita penitus
judicaret. expensam autem pro hujusmodi laborerio asserunt esse
posse Ducatorum 70. circa: et quia omnia circa hoc scribi non
possunt, providus vir Brandilisius de Azugnano ad presentiam
vestre Serenitatis accedens ipsam oretenus plenius informabit. et
ne vestra Clementia hesitet in predictis, Domini circumstantium
Possessionum afferunt se dictam expensam per omnia soluturos. Vestre
autem gratie me humiliter recomendo.

De vestre Serenitatis mandato Michael Maripetro Potestas et
Cap. Tarvisii, die XV Maji MCCCCVIII

Num. mmLXXVIII. Anno 1408 30 Maggio

Ricordo del Podestà di selciare le Piazze, e le strade di Trevigi per render
l'aria salubre. Tratto dal Libro delle lettere della Cancelleria del Comune
di Trevigi

Serenissime, et excellentissime Princeps et Domine. Cognoscens clare vivalitate hujus
vestre Civitatis defectu rectarum que sunt extra Muros et tenent aquas

nimium angustis temporibus elevatas, fuerit per alios vestra celsitudini denotatum ipse te
que stratarum quamplurimum concavarum, et iam vestram Civitatem alias insignem
civibus inhabitatam cupiensque tante necessitati, et conservatione fidelium vestrorum
in ea residentium salubre reperire remedium, cum in omnibus partibus Civitatis terra
nani principaliter Stratas in quibus frequenter cives congregantur quocumque
tempore facere saligari non expendendo aliquid de pecunia vestri Communis sed
potius inveniendo aliquem modum satis habilem ad perducendum, quo completo alie
strate magis principales debeant de tempore in tempus similiter saligari cum lapidibus
vivis, sive Sabionis, qui reperiuntur in quantitate opportuna in villa de Fenero nec
potestarie distante a Civitate ad miliarium non pervenerat, sed potius augeatur cum
quam minori sinistro subditorum vestre Clementie fieri potest et ut nihil de
pecunia vestri Communis expendatur, in hoc Serenitatem vestram supplico reverenter, ut mandare dignetur suo Potestati Civitatis Belunum, quod mandet
Ferratoribus Lignaminis, seu Tectoribus eorum, et Capitibus Zatarum
per Plavum Specianum, vel Venetias venientium, quod de mandatum vestri
Capitanei Castri novi debeant singule zate dare ad terram ad Pontem dicte
ville Fenerij, et de ripa dicti pontis saltem duo, aut tria Plaustra lapidum
onerata conduxerique ipsa ad Pontum Spissiani, in quibus locis abebunt
Operarios opportunos in onerando et exonerando lapides predictos, circa
quod duarum ad horarum dicti zatarum ceterum tempus sui itineris non
amittent. Ponendo penam aliquam Patronis Zatarum, prout vestre
Dominationi videtur, que, cum in dicto opere convertetur ad faciendum dictos
Lapides conzari et ad perficiendum opus antedictum tal aliter provenam pro
multiplicatione civium Civitatis ejusdem, qui tota mente desiderant provisionem illam fieri debere, nam Magistratura saligatura stratarum de
tempore in tempus et de anno in annum per abentes domos humiliter
hac liberalissime persolvuntur. et de hoc etiam Brandilisius de Agugnano
est informatus ad plenum. Gratie vestre me humiliter recomendo.

De vestra Serenitatis mandato Michael Maripetro Pot. et Cap.
Mar. ubi XXX Maj. MCCCCLVIII.

Tratta dalla Storia della Marca Trivigiana
del Verci Tomo 14. pag. 16. doc. 2076

Cas. di Pospetto 26. 9bre 1816 Frangipane

1408. 20. marzo. Li Co: di Porzia fanno procura a Giovanni Furlano per trattare col Pat: Antonio e col Duca d'Austria. 208.

Scorretto

In Christi Nomine Amen. Anno Nativitatis ejusdem 1408. Ind. Ima die martis 20 Martii. Actum Brugnarie in Palatio. Presentibus Nob. viro Dario filio Nob. viri D. Castellani Micheli de Venetiis, nec non providis viris Mag.o Antonio q. Ser Odorici de Cavertino de Ceneta habitante Brugnarie, Antonio q. Ser Joannis Bellini de Brugnaria ibidem habitatorem, Odorico q. Mag. Bianchini habitatoris de Brugnaria ibidem habitatori testibus ad infrascripta vocatis, habitis specialiter et rogatis, et aliis. Spectabiles et egregii viri D. Articus q. egregii et bone, et bone memorie D. Guzzelli Comitis de Purciliis, nec non D. Guercellus q. Egregii, et bone memorie D. Joannis Furlani Comitis de Purciliis Nepotis ipsius, D. Artici tam divisum, quam conjunctim, omnibus, via, modo, forma, et tenor quibus melius sencierunt, et efficacitur, tam de jure, quam de consuetudine facere potuerunt fecerunt, constituerunt, creaverunt, et ordinaverunt Sp. et Egr.m virum D. Guidonem q. Egregii et bon. mem. D. Bianchini Comitis Purciliis eorum consortem, et hoc mandatum in se sponte recipientem, nec non discretum virum Ser Desideratum Notarium q. Ser Desiderati de Francanico habitator Purliliarum absentem tanquam presentem ambos simul in solidum ita quod occupantis conditio potior non existat, videlicet, quod unus incepit alter possequi valeat et finire, suos versos veros, certos, legittimos actores factores, procuratores, et certos nuncios quicquid melius, et efficacius tam de jure, quam de consuetudine dici et esse possunt. Specialiter, et maxime ad comparendum coram spectabilibus et potentibus viris Dominis ambasciatoribus Rev.mi in Christo Patris D. D. Antonii Dei Gratia

Sta

Sancte Aquilegensis Patriarche dignissimi et totius &c. et coram sapientibus et potentibus viris Dominis Ambasciatoribus Serenissimorum et illustrorum Dominorum Dei Gratia inclitorum Ducum Austrie qui quidem Domini Ambasciatores una debent esse super differentiis et questionibus, que vertunt, et verti possunt inter prefatum Rm Dnum Patriarcham, et quoscumque eos servitores, subditos, et fideles, et inter prenominatos Dnos Duces Austrie, et quoscumque eorum servitores, subditos et fideles quacumque ratione, vel causa et coram spectabilibus et potentibus viris Dominis Ambasciatoribus Illustris Duc. Dom. Venetiarum ut dictarum partium super premissis communibus Amicis ad petendum possessiones, denarios, refectionem damnorum, expensarum, ac omnia, et singula alia que dicti Dni constituentes a prenominatis Sermis Dnis Ducis Austrie et a quibuscumque eorum servitoribus subditis et fidelibus quacumque ratione et causa habere debent, exigendi, et recipiendi, et de receptis finem et remissionem faciendi, libellis dandi et recipiendi, ponendi articulandi, excipiendi libellis, articulis, capitulis, positionibus exceptionibus. Respondendum lites, contestandum sacramentum de Calumnia, et veritati dicendum et cujuslibet alterius generis liciti juramentum sub eundem terminos, et dilationes petendum, et adverse parti dari faciendum, testes, et instrumenta probata, et jura quelibet producendum, et adversarie parti opponendum, et reprobandum, judices Notarii eligendum, et recusandum, protestandum, renunciandum, et eligendum, sententias audiendum, exequendum, annullandum, appellandum,

nullitatem

nullitatis, et appellationi eas prosequendi stipulandi promittendi cum
pena, et sine pena cujuslibet quantitatis ad agendum, et deffendendum,
ad substituendos alios Procuratores unum et plures, semel et pluries
quoties necesse fuerit, et eum, vel eos revocandum presens tunc
mandatum nihilominus in se retinendo, et generaliter ad omnia, et
singula facienda, exercenda, et procuranda coram dictis Dnis Ambascia-
toribus, et aliis quibuscumque judicibus super premissis delegatis, et
subdelegandis in judicio, et extra, que quilibet veris, et legittimis
procuratoribus; possent et quod in predictis, et circa predicta
viderint necessaria, et opportuna, et que merita causarum exi-
gunt et requirunt, etiam si talia forent que mandatum exiget spe-
cialiter. Dantes, concedentes dicti Dni constituentes eidem suis
Procuratoribus, et cuilibet ipsorum, et ab eis vel eorum alteri
substitutibus, faciendum in premissis, et circa premissa, et quodli-
bet premissorum prout ipsis videbitur expedire, plenum libe-
rum, et generalem mandatum cum plena libertate in generali ad-
ministratione promittentes dicti Domini Constituentes mihi Not.
infrascripto uti publice persone stipulanti, et recipienti, vice,
et nomine omnium, et singulorum, quod ad presens interest, aut
interesse poterit quomodolibet in futurum omne id totum, et
quidquid per dictos eorum Procuratores, et quemlibet ipsorum,
ac substituendum ab eis, vel eorum alteri factum, et procuratum
fuerit in predictis, et circa predicta, et quodlibet predictorum,
tam in perdendo, quam in lucrando se perpetuo firmum ratum,
gratum habituros sub hypotheca, et expressa obligatione omnium
bonorum suorum, presentium et futurorum. Insuper dicti Dni
Consti-

Constituentes volentes dictos eorum procuratores, et substituendos ab eis, vel eorum alterius ab omnib. satisfationis onere relevare ex nunc ipsos relevaverunt promittentes dicti D.ni Constituentes mihi Not.o infrascripto stipulanti, et recipienti, vice et nomine quo supra de judicio sisti, et judicatum solvendo super expressis obligationibus omnium suorum bonorum presentibus, et futurorum.

Ego Bacinus q. Gerardi de S.to Cassiano Liquentie Sacola Brugnarie Publicus Imp.li auctoritate Not.s ac judex ordinarius his omnibus et singulis supradictis interfui, et rogatus scripsi.

La raccolta di carte ~~autentiche~~ antiche copiate, ed insieme unite in volume senza titolo, ne cartone, ne numerazione di pagine, con numero progressivo però ad ogni documento, la quale esiste presso il sig.r Conte Luigi Ochio d'Udine N.o 72

[illegible]

Pramperane

408. 17. maggio
Sicorello.

Protesta di Corrado Bojani fatta in consiglio contro lettere in favore del Pat. Antonio

Protestatio egregii militis Domini Conradi Bojani facta in consilio.

Anno Dominice Nativitatis M.cccc.viii. die jovis xvii. mensis maij in Civitatis Austrie in stupa consilii predicte terre. In pleno consilio terre Civitatis Austrie ibidem ad sonum campane ut moris est solemniter convocato ~~congregato~~, et congregato, in quo interfuerunt nobiles et prudentes viri domini Simon Johannes domini Gastaldio Nicolaus de Portis Bernardus quondam Dominici de Rosacco provisores et tres partes et ultra omnium Consiliariorum ipsius terre Civitatensis et qui plenum ipsius terre consilium fecerunt et facere potuerunt et possunt, dum pro parte Reverendissimi in Christo Patris et Domini nostri Domini Antonii Dei gratia Patriarche Aquilegiensis sancte sedis essent quedam due littere presentate ut super illis communis Civitatensis . . . mittende uno Domino nostro sanctissimo Domino Gregorio PP. XII. et altera Collegio Cardinalium Ecclesie sancte Dei ad favorem prefati Domini nostri, Domini Patriarche, ex parte parlamenti et universitatis Patrie Fori Julii dumque in Consilio ibidem esset inter Consiliarios rationabilis super hoc verborum diversitas, ibidem miles egregius dominus Conradus Bojanus de Civitate Austrie predicta personaliter constitutus dixit declaravit, protestatusque fuit quod si Communitas Civitatis Austrie predicte in adjuvando et conservando ipsum Do-

minum

minum nostrum in Patriarchatu cum ceteris de Patria seu cum majori parte hominum de contrata, sicut ipsi Domino nostro per communitatem seu per sindicos communitatis promissum est viribus atque posse negligat et non velit parere complere; attendere et observare pacta conclusa promissa habita et conventa inter ipsum Dominum nostrum Dominum D. Patriarcham ex parte una, et Communitatem seu Sindicos communitatis predicte Civitatis Austria ex parte altera in et super differentia questionis inter Dominum ipsum nostrum Dominum Patriarcham ex una et Communitatis Civitatis Austrie seu sindicos ipsius Communitatis ex parte altera

exactionis et requisitionis Castri Curie et contrate Tolmini cum dependentibus ab eisdem eidem Domino Conrado non sit dampno quodque non consentit et non intendit consentire de qua protestatione et declaratione rogavit antescriptus Dominus Conradus miles strennus me Johannem notarium ut scribere prout scripsi instrumentum et &c. cum omni meliori

Ex Notis Johannis quondam Ser Guillielmi de Venutis de Civitate

Da manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati — Otium Forojuliense — Tomo XXIX pagina 356 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale del Friuli.

Cas.° di Corgetto 13 febb. 1818

Franzosane

un

e

bo:

ssi.

n

n

la

m

n

n

va:

ber:

d

von,

v

na

o

ma

sian

do:

ane,

1.

d

1408 24. giugno. Il Comune di Udine stabilisce aderire costantemente al Pat: Antonio perseguitato da Gregorio papa senza motivo 270.

Nos sapientum deputati Consilium, et Commune terre Utini tenore presentium
notum facimus universis nostras presentes literas inspecturis quod ad
nostri notitiam noviter est deductum, qualiter Sanctissimus in Chri-
sto Pater, et Dnus noster Dnus Gregorius Divina providentia Papa XII
nulla causa subsistente legitima sed solumodo ad extorquendum pecuniam
Reverendissimum in Christo patrem et Dnum nostrum Dnum Antonium
Patriarcham Aquilegiensem privare nititur atque querit, ac indebite
illum a suo presulatus officio removere, et prout de facto quantum
in eo fuit privavit et removit, alium in Patriarcham, et pastorem
Aquilegiensis Ecclesie preficere cupiendo. Et quia id nonsolum in dam-
num dedecus, et verecundiam dicti Dni nostri Dni Patriarche, ve-
rum etiam in desolationem, destructionem, confusionem, et proprie liber-
tatis privationem, et nostre rei publice totale exterminium procul
dubio redundaret, quia contra antiquas, et laudabiles Patrie
huius consuetudines; Non tantum pro conservatione dicti Dni
nostri Dni Patriarche, sed pro manutentione jurium nostrorum,
et nostre rei publice, ac proprie libertatis conservatione, per
presentes promittimus, et juramus ad Sancta Dei Evangelia sana-
tios, et sine fraude esse fideles et obedientes supradicto Dno
Dno Antonio Patriarche. Et si aliquo casu dictus Dnus noster Papa
eum privaret, vel privasset, quod Deus avertat, ipsum in Patriar-
cham habere, et tenere, et non alium acceptare, donec vitam du-
xerit in humanis, et pro honore suo, et status sui conservatione,
si erit necesse, posse nostrum viriliter exponere, et personas.

sicut

sicut quilibet fidelis servitor pro D.no suo facere tenetur et debet. Promittentes per fidem nostram sine ulla fraude premissa, ac omnia et singula in presentibus nostris litteris declarata firma habere et tenere, et non contradicere facere vel venire aliqua ratione, vel causa, dolo, ingenio, seu fraude directe, vel indirecte, tacite vel expresse, palam vel occulte seu aliquo quisito colore. Non obstante aliqua dispensatione seu absolutione, que nobis fieret per prefatum D.num Papam, seu quemvis successorem suum, vel alium Prelatum. Et si ipse Papa, vel quicumque superior mandaret, quod faceremus aliquid contra predictam promissionem nostram, non faciemus ullo modo In quorum testimonium, et plenum robur premissorum presentes nostras litteras scribi fecimus et nostri sigilli impressione muniri. Datum in terra Utini die penultimo junii indictione prima Millesimo quadrigentesimo octavo

Locus
Sigilli

Ex Autografo existente in Tabulario Utini

Da manoscritti del Sig.r Carlo Fabrizio d'Udine intitolati = Monumentorum ad Historiam Forojuliensem spectantium = Tomo III. pag. 107 Carolus Fabricius collegit et descripsit.

Attesto di Porpeto 30 7bre 1829

C. Frangipane

1408. 4. Luglio Il Comune di Cividale attesta il suo zelo verso il Conte di Ortimburch ed al di lui cognato.

Ex Cartacea in Archivio Civitatis Austrie.

Foris

Magnifico potentique Domino Domino Federico Comiti in Ortimburch et &c. tamquam Domino Nostro precipuo.

intus

Magnifice atque precipue Domine nostra debita et humili recommendatione premissa. Reddimus nos quasi certos qualiter Venerabilis vir Dominus Volricus Plebanus in Treburch Capellanus Dominationis vestre nobis exposuerit affectionem, confidentiam, et cordialem amorem, quibus afficimus nos et cives nostri ad vestre Dominationis gratiam nec non ad inclitum Dominum Dominum Ludoicum Ducem de Tek Cognatum vestrum, et qualiter bonum statum vestrum ipsiusque Cognati vestri appetimus cordium in intimis, firmiter amamus. Dixit quoque ipse nobis quod vestra magnificentia nos et Cives nostros communiter et divisim ulnis perfecte dilectionis et intime caritatis amplectitur; et similiter prefatus inclitus Cognatus vester, sicut de hoc semper fuimus et sumus certissimi. Et quia propter hujusmodi benevolam mutuam, et domesticam caritatem hinc revera, cum non parva suspitione vivimus cum aliquibus in hac Patria Forijulij, qui ad nos exiguum habent amorem, sicut

sicut

super hoc sero vobis plenius scribit Adam de Formentinis honorabilis et prudens Civis noster carissimus. Ideo supplici attentione precamur, quatenus ubi nos aliqua necessitas perurgeret, quod concipimus, leviter futurum esse dignetur et velit nobis Vestra Dominatio per latorem presentium intimare, si velet ipsa Dominatio Vestra gentibus Armigeris et cum quot, et sub qua forma, et modo, nos juvare, et gratiosius subvenire. Datum in Civitate Austrie die quarto mensis Julii. M. IIII. VIII. Indictione prima.

- - - - Provisores Consilium Regimen
et Commune Civitatis Austrie

Tra manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati = Otium Forojuliense = Tomo XLIII. pagina 590, esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale del Friuli.

Cas.° di Porpetto 18. ottobre 1817 C. Frangipane

1408

Il Comune di Udine raccomanda a Venezia il Preposto 272.
[illegible] antonio acciò lo sostenga presso S. S.

Die 22 mensis Novembris 1408
In Utini in Cancellaria Communis
in plena Convocatione electa
rum Dominorum septem Depu
tatorum et per decem Deputatos
ad recitionem pacifici et bo
ni status Terrae nostrae
Utini. In qua quidem Convoca
tione interfuerunt &c.
Ubi quidem suprascripti Dominus
Andreas de Monticulis et [illegible]
[illegible] de Soldoneriis Ambaxiatores dic
tae communitatis legati ad Inclytum
tum et excelsum Ducale Domi
nium Venetiarum referendo dixerunt

1408. 22. 9bre ... perfetto | Il Comune di Udine raccomanda a Venezia il Deposto Pat. Antonio acciò lo sostenga presso S.S. 272.

Die 22 mensis Novembris 1408

Actum Utini in Cancellaria Communis in plena Convocatione facta per Dominos septem Deputatos et per decem Deputatos ad provisionem pacifici et boni status Terrae nostrae Utini. In qua quidem Convocatione interfuerunt &c

Ubi quidem supradicti Dnus Andreas de Monticolis et Ser Nicolaus de Soldoneriis Ambaxiatores dictae Communitatis legati ad Inclytum et excelsum Ducale Dominium Venetiarum referendo dixerunt

in effectu quod pro parte hujus no-
strae Communitatis fuerunt Vene-
tiis cum Excelso Ducali Do-
minio Venetiarum hujusmodi
nostram Communitatem eidem Du-
cali Dominio cum instantia re-
committentes, instantes ipsi Do-
minio, quod pro bono et pacifico
statu hujus Patriae Fori-Julii et
Ecclesiae Aquilegensis dignaretur
Rev. Dnum nostrum Dnum Antonium
Patriarcham habere recommissum.
taliter, quod possit remanere in
suo dominio Patriarchatus, attento quod
se velle totius Patriae Fori-Julii et
ipse

ipsius Incliti Ducalis Dominii
fuerat procreatus in Patriarcham
Aquilegensem, et quod postea quam
quod fuerat procreatus acceptatus
fuerat per totam Patriam, et ta-
le se gesserat et regebat, et ius
ipse justitiam faciebat, et pro
suo justitia non deficiebat; sub-
jungentes quod quidquid fiebat et
factum fuerat contra eum proces-
sum fuerat indebite, et per invidi-
am, et non judice, avisantes etiam
dictum Ducale Dominium quod si i-
dem Dnus Patriarcha non remane-
ret, et quod eius Patriarcha crearetur

ipsa Patria totaliter ponebatur ad de:
structionem, maxime attento quod ma
jor pars ipsius nostrae Patriae num:
quam posset assentiri, quod tales con
suetudines, quae numquam fuerunt,
servarentur, nisi erat inauditum,
quod umquam aliquis dnus Patriar:
cha fuisset privatus, specialiter non
existente causa legitima; et quod
nulla causa legitima suberat, prop
ter quam deberet privari, sed potius pri-
vatus fuerat per invidiam et cau
sa ab eo extorquendi pecuniam: Con:
cludentes rogantes ipsum Excelsum Du:
cale Dominium, quod dignaretur ip
sa

favorem ipsius dni nostri dni Cato
nici [illegible] scribere Sanctissi-
mo dno nostro Papae cum magna
instantia pro re bono et pacifica-
tati Civitatis Patriae dignaretur re-
[illegible] [illegible] lactam [illegible]
et quum in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] limitem et
quod huiusmodi nostra [illegible] et
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod unum Paule [illegible]
[illegible] reccomendationem [illegible] [illegible]
nostrae communitati [illegible] [illegible]
[illegible] et tandem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nostrae communitatis

[illegible] tamquam justae respondit, quod ipsum
~~quod~~ [illegible] volebat, quicquid poterat
pro bono statu hujus Patriae, et pro
conservatione ejus Dni nostri in
dignitate Patriarchatus, et quod
cum maxima instantia et sup-
plicatione scriberet presto Smo
Dno nostro dno Papae pro re-
vocatione dictae privationis, et pro
conservatione ejus dni nostri
Patriarchae in dignitate Patri-
archatus et quod habeat [illegible] fo-
rum spem obtinendi hujusmodi
gratiam a dno nostro Papa, et
quod pro certo pro ipso Domino

non defficeret, quin ipse dux Istrian=
ha remaneret in dignitate Patriarcha
tus. Instetitque ipsum Ducem [illegible]
minium eisdem Ambassatoribus, ut
deberent [illegible] [illegible] domino no=
stro Patriarchae, quod non [illegible]
ret in verbis contra Ducem nostrum
Ducem [illegible] [illegible] [illegible] deberent
hortari ipsum dnum nostrum Patri=
archam quod vellet magis se [illegible]
gere ad consilium ipsius [illegible] [illegible]
[illegible] quam fecerat [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
imponentes, quod [illegible]
[illegible] [illegible] Communicationem [illegible]

relatione audita, facta per hos [illegible]
[illegible]tatos debita [illegible] dicto
[illegible] et Ambaxiatoribus de [illegible]
[illegible] prudentissime per [illegible]
[illegible] materia, ad [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] Communitas [illegible]
[illegible] unum Ambaxiatorem [illegible]
[illegible] cum duobus famulis [illegible]
ad dictum Excellsum Dominum
Venetiarum [illegible]
ad [illegible] responsionem
[illegible] nostri Papae [illegible]
[illegible] ad [illegible] communi[illegible]
[illegible] praedicti [illegible]
[illegible]

xi [illegible] [illegible]
tectio [illegible] [illegible]
Cristiano et [illegible]
mittitur.

Da' brani di documenti
raccolti dal qu. [illegible]
Archivio di Udine nell'Archi=
vio del Capitolo di Cividale,
i quali non hanno titolo nè nu=
merazioni [illegible]
pagine, ed esistono nella Biblio=
teca dei Sig. [illegible] [illegible] Ca=
nonici

Gianpiane.

nte electo

Duci Venetia-
relationes.
Patriarcham
ti pro bono
i fecistis un-
uoque Com-
ac Aquile-
cepimus de-
nto amplius,
et cognosci-
res ac infor-
devotione
sinistre dis-
nectibus uti
icio suo re-
ntamus in-
tamur qua-
e suscipiens
timis, quod
um honore
nostro

1409. circa *Ex Archivo Civitatis Forijulii*

Gregorio papa lodo il Doge Steno per la libertà data al Pat: Antonio nuovamente eletto.

Dominis --- Provisoribus Consilio

et Communi Civitatis Austrie

Foris)

sic

Copia

Gregorius et c. . dilecto filio Nobili viro Michaeli Steno Duci Venetiarum. Salutem et c. . Nuper ad aures nostras pervenit relatione fideli quod venerabilem fratrem Antonium noviter in Patriarcham Aquilegensem electum de loco sancti Georgii majori ubi pro bono et quiete illius Patrie detineri antea ferebatur relaxari fecistis, unde tam pro nostro et Apostolice Sedis quam pro tuo tuoque Communitatis cujus statu in Domino diligimus et zelamus ac Aquilejensis Ecclesie et suo honore magnam consolationem accepimus, et eo quo tuam Nobilitatem ac tui Communis devotionem tanto amplius commendemus quanto ad premissa ferventius anelamus et cognoscimus clarius ex ea relaxatione cessare parvas suspitiones ac informationes sinistras per malos rerum interprites de tua devotione fidei erga nos, et sedem Apostolicam hinc inde forsan sinistre disseminandas. Hujus igitur liberationem premissis respectibus uti a' dilecto filio Francisco de Benazan notario et nuncio tuo recenter aurã presentia vederrile quam optaverimus et optamus intelligere potuisti. ~~Eadem tua~~ Eandem tuam in Domino devotionem ortamur quatenus prefatum Patriarcham eisdem respectibus benigne suscipiens recommissum taliter sibi faveas consiliis et auxiliis optimis, quod ad Ecclesiam suo fultus presidio et consilio decenter cum honore

nostro

nostro tueque Communitatis ac sue et illius quiete Patrie quam te desiderare cognoscimus valeat se conferre, ubi cum fuerit nostre intentionis existit, sicut per alias nostras litteras sibi stricte mandamus, quod quicquid honoris status et favoris ac genti commodi et obsequij tibi ac tue Communitatis posset afferre sicuti sui status salutem desiderat id integre totum impendat longe amplius ac perfectius, quam per alium Precessorem vel Predecessorem suum hactenus sit impensum. In quo speramus indubie suam discretionem nobis parere ac tibi et tue Communitati amirabili sinceritate in singulis complacere.

Da manoscritti del quondam Monsignor Gurra Canonico di Cividale intitolati: Otium Forojuliense Tomo 4.a pagina 10.a esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale

Franzinoane

ivitatis

Gastaldio

civitatis

simi. 74.

presentotas

eidem nun

de Purcile

um copia

... mus

m presbi

Nicolaus

ictus pre

simul

varum

re. Valete

idale

inti.

1400 10 febb. Odorico, Giacomo, e Giovanni di Valvasone rispondono al Comune di Cividale d'aver inviato una lettera a Prata etc. 271.

Ex alia Cartacea in Archivio Civitatis Austriae

Extra. Spectabilibus et Egregiis Civis Dominis Gastaldioni — Provisoribus Consilio et Communi Civitatis Austriae et Amicis honorandis.

Intra

Spectabiles et Egregii fratres honorandi, colligati carissimi. Vidimus litteras vestras nobis per latorem presentium presentatas, et illas a nobis per lectas et copiatas resignavimus eidem nuncio, quia illas ultro Dominis comitibus de Prata, de Purcileis et de Pulcinicho detulit; Aliasque statim earum copias misimus Dominis de Spegnimbergo, unde vobis respondemus quod prout percepimus venturus est in brevi quidam presbiter Johannes a Bononia, sicut spectabilis vir Nicolussius Comes Pratae vobis latius scribit. Et cum dictus presbiter Johannes applicuerit, Nos omnes erimus insimul deliberaturi secundum continentiam dictarum litterarum vestrarum. Et vobis curabimus celeriter respondere. Valete. Datum Valvesoni die x. Februarii

Odoricus
Jacobus et
Johannes
de Valvesono.

Da manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale

inti.

intitolati = Otium Forojuliense = Tomo XLIII. pagina 570, esistenti presso il Nobile Sig.re Agostino de Portis di Cividale del Friuli.

Cas.° di Porpetto 18. 9bre 1817.

Frangipane

3. março

Alia chartacea servata in Archivio Civitatensi

– e Alessi Notajo communica a Nicolò Decano lo stato dei trattati
– ovis degli Ambasciatori friul: col Papa intorno alla patria.

Copia litterarum Alessii notarii missarum

Domino Nicolao Decano Civitatensi

Extus vero

Venerabilis ac prudens vir mi Domine et Clarissime Doctor. Ultimo to vobis scripsi, qualiter Dominus Noster Papa promiserat Serenuo Viro Domino Guilielmino Comiti Pratae capitula vobis nota approbare et ratificare ipseque Dominus Guilielminus ordinaverat fieri supplicationes ad Capitulorum tenorem formatae, quibus expletis et multis approbatissimis viris ostensis, aliquibus non placuerunt dicentibus et approbantibus sufficere pro cleri juris fortificatione ipsa propria capitula in Patria celebrata. Sanctitas Domini Nostri Papae per D. Ambasiatores porrigere nominando clericos in quinto Capitulo prout nominati sunt. In fine vero omnium ipsorum Capitulorum inscriptam supplicationem apponere, cujus tenor inferius describetur. Unde vobis significo qualiter idem Dominus Guilelminus intendit et deliberavit hiis diebus ipso Domino Nostro Papae predicta capitula presentare et ipsorum petere confirmationem, ac super ipsas litteras apostolicas fieri juxta et secundum formam capitulorum, et supplicationes infrascriptae de gratia speciali ac precanti, deinde gratiam licentiam

et

et benedictionem apostolicam animo reportaverim. Sed si ipsa capitula confirmabuntur quid faciam sine pecuniis, a fine vero mensis Januarii pro expensis supplicationibus, copiis consiliis et aliis in his opportunis expendi ducatos 12 mutuo acceptos, ultra 10 ducatos alias michi exhibitos. Et si redire voluero me reperire pecunias oportebit. Deliberavi enim hic vel responsum vestrum aut Capituli, vel confirmationem Capitulorum ipsorum hinc ad 15. dies differre; quibus elapsis fiat vel non fiat ipsa confirmatio, revertar ad partes, nisi a vobis vel Capitulo aliud haberem in mandatis. Interrogatis me quid sperem, quid sentiam et quid credam in et super ista benedicta confirmatione iam longeva fieri, vel non fieri? Respondeo, spero, sentio, credo quod ultimato ista Capitula confirmabuntur in brevi? cum pure? pluries Dominus noster responsit se velle primo [illegible] de [illegible] Patrie, videlicet de Patriarcha et Patriarchatu et [illegible] credo quod respondet Domino Guilelmino ipsa capitula porrigenti. Sentio enim prout intellexi quod provisio novi Patriarche differetur hinc ad plures dies et septimanas multis rationibus et causis minime seminandis, sed in secretis retinendis. Prima quod Oratores serenissimi Regis Ungarie inter cetera supplicarunt Domino nostro SS. quatenus non vellet creare aliquem Patriarcham Aquilegensem sine suo scitu, vel sibi ingratum, que causa vel ratio multos habet filios. Secunda qualiter Oratores Venetorum instant ad translationem D. A. de P. et maxime ad Cardinalatum, et ad creationem novi Patriarche Dominico [illegible]

grati.

grati. Ecce duo in his et aliis invicem altercantes. Revera qualiter Dominus noster papa deliberavit prout intellexi non valet procedere ad creationem novi Patriarche, premissis attentis nisi primo pacificet ipsos Regem, et Ducale Dominium. Sed hoc quando erit? ec &c. Ecclesia enim Aquilegensis magni ponderis extimatur, que Ecclesiam Dei, Vicariatum et Apostolatum salvare et destruere potest. O Felix Ecclesia Aquilegensis, que tam grave onus Vicariatus et Apostolatus Jesu Christi uberis tuis portas, et non flecteris? hec modo sufficiant. Alie sunt multe rationes quas brevitatis causa omitto. Paratus semper hic et ubique ad omne vestri capituli commodum et mandatum. Quare omnibus attentis vobis instanter supplico, quatenus vos vel capitulum michi aliquale dirigatis responsum. ut queam scire, quid ulterius sim facturus. Diu valeat sapientia vestra, sicut optat. Bononie locus. 5. martii

tenor supplicationis /

Ultimo supplicatur eidem S. V. pro parte devotorum Oratorum ejusdem. videlicet Domini Guibelmi comitis Prate, et Henrici de Glemona Legatorum et Ambaxiatorum Patrie Forijulij. jdeu prefate - - - - - Domino Comiti de Ortemburch per personas supradictorum Prelatorum, Decani Canonicorum et Capituli Civitatensij ac aliorum Clericorum beneficiatorum, nec non Nobilium, Communitatum Collegiorum universitatum et hominum parte predicte Patrie Fori Julij, quatinus de solita clemen

tia

et benignitate Vestra dignemini omnia et singula capitula superascripta et in eis singulariter narrata et contenta approbare, ratificare, et grata, rata et firma habere, et ex certa scientia confirmare. Et insuper ad cautelam et certitudinem premissorum mandato. Et de predictis omnibus generaliter, et cujuslibet eorum singulariter fiant una due et plures bulle seu litterae Apostolice secundum quod petitum fuerit per predictos seu alterum eorundem aut alium vel alios nomine ipsorum et cujuslibet eorum. Et quod expediantur dicte bulle seu littere Apostolice gratis de mandato. S. ejusdem in forma [illegible] cebita. [illegible]um omnibus clausulis, et non obstantibus oportunis

Vester minimus Alexius notarius cum Recommendatione

— Alias per binas litteras avisavi Capitulum ut nullo modo recipiat litteras Apostolicas vel processus, et sic vos advisetis Capitulum quod nullo modo admittat usquequo Capitula non fuerint confirmata, et super ipsis habueritis litteras Apostolicas. Scio quod scribo

Da manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati = Otium Forojuliense = Tomo XLIII. pagina 440. esistenti presso il [illegible] signor [illegible] di Cividale del Friuli

ena e

ilatis

ssimi.

ri nostri:

, et ser

omnibus

sevirus

mnia.

desire.

cat in

gotias

i quod

n scin:

os suma

a. in:

uisso ac.

tur et

ur quod

ètta e

rilatis

timi:

ri nostri:

, et ser

mnibus

levius

mniae

desire:

...

stiae e.

quod

n scio:

is suma

a. in:

utero ae.

tur et

ur quod

270.

1400 3. marzo — Porcia è stata dar conto a Cividale delle nuove avute da loro oratori e della distrazione di Sumaga fatta da Panciera e da que' di Portogruaro

Ex Cartacea in Archivio Civitatis Austrie.

Extra — Spectabilibus egregiis et prudentibus Gastaldioni Provisoribus et Communi Civitatis Austrie et Colligatis nostris carissimis.

Intus. —

Spectabiles egregii et prudentes Viri Amici, et coligati nostri carissimi. Recepimus sucessive a Domino Guielmino, et ser Henrico Oratoribus nostris litteras duas que nobis omnibus, ut videbitis dirriguntur, quarum unam mittimus et alterius copiam, quia batneata vix legi poterat ut omnia in ipsis litteris contenta videantur, et sitis avisati de pre[-] antes ut nobis per litteras vestras rescribere placeat in quibus terminis estis ... sunt negotiae ab ista parte Julmenti nulla innovata sunt, nisi quod Natalis Panciera cum populo Portusgruarii per eum sedu[-] cto vestum fovearum, murum redific-- monasteris Sumaquensis ruinae dedit die Dominica proxime preterita. In super quod Dominus Guielminus et ser Henricus mutuo ac[-] ceperunt ducatos centum pro expendendo ut videbitur et imposterum ------ ad expendendum nobis videretur quod mitteremus ducatorum . LX pro parte qui essent ——

——————— suma ducatorum centum et octuaginta ordinetis et dispon - - - - ut videtur vobis si quaparetis et etc - - - -

Arluicus } Comites de Porciliis
Paganus }
Guido }

Datum Brugnarie die v. mensis Martii

Nicolussius Comes ~~primo~~ de Prata

cum amicabile salutatione.

Da Manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati = Otium Forojuliense = Tomo XLIII. pagina 591, esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Porzi di Cividale del Friuli.

Cas.° di Porpetto 18. 9bre 1817. C. Frangipane

Ex chartacea epistola empta in predicto Archivio C. A. servata

Jovis . Nobilibus et egregiis viris Dominus Guilielmino
\+ + Leupoldi Castaldioni Provisoribus consilio
et comuni civitatis Austrie honorandis etc.

Spectus

Nobiles et egregii domini honorandi debita salutatione premissa cum recommendatione . Dominus noster comes in Ortemburg etc. mandavert quod deberem mittere ad castrum savorgnanum octo homines bene armatos secundum impositam mihi factam per vos civitatenses feci convocari massarios meos et eis mandatum feci quod deberent eligere inter ipsos aliquos octos pro hujusmodi re, qui irent una cum aliquibus de familiaribus nostris ad dictum locum juxta mandata prefati domini nostri comitis, qui quidem massarii hodie responderunt quod ipsi non possunt mittere aliquos quia non habent unde vivant et si haberent videtur eos plus aliis aggravari. nam sunt multi de convicinis suis, qui nullum gravamen adhuc habuerunt . et ipsi jam in collectis et in armatis fuerunt vexati, et quod potuerunt libenter fecerunt . Unde vobis significo mentes ipsorum massariorum meorum, eosque strictius recomitto . quod plus aliis non graventur. De eo autem quod potero facere cum familiaribus meis secundum possibilitatem meam presentem volo facere, et concurrere in omnibus que tendant ad bonum patrie et honorem vestrum. Sed precor instantissime compatimini michi quia monasterium non

\+ + Guilielminus Lupoldi Castaldio Anno MCCCCIX

non potest modo sicut potuit tempore pacis, redditus enim ipsius monasterii pro medietate non habui. quia quod quis non habet dare, non valet. expensas minores non habui sed majores. et propterea supplico habeatis me et monasterium recommissum excusantes me apud eundem Dominum comitem libenter mittere dictos VIII^to homines si haberem quos habeo actos de familia mea mitto. sed de illis non possum facere quod aliquis veniat. et vere compatiendum est eis. quia vix vivere et male possunt in domibus suis propter carentiam victus quorum necessitatibus subvenire non possum. quia et ego propter damna suscepta in necessitatibus constitutus sum et in penuria. et ultra alios non obstante quod jam iis misi taleam meam equorum solvi collectam pecuniarum quam nemo de mittentibus taleam solvit sed in relationem mihi factam a multis. Unde iterato supplico. et precor quod velitis et placeat me vestris favoribus prossequi et juvare et tanquam vestrum fidelem concivem habere recommissum. paratus semper ad honores vestros.

Stephanus de Montanaco
Abbas Rosacensis

ibi XVII maii

Da monastritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati - Otium Forojuliense. Tomo XLIII. pagina 420. esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale del Friuli.

Cas. di Corisetto 16. marzo 1817

[illegible signature]

de

c

c

2.8.

mari:
erat
qui ut
Frate
ergo, seu
itra
sitatis

1409. 26. maggio Gregorio Papa giunge a Cividale scortato da Brat. Spilimbergo, Valvasone

[illegible] in memoria [illegible]

Tom. I. @. 65

Scisma tempore Gregorii Pape videlicet Angeli Corrarij.

Carte scripture Pape Gregorii tempore quo Scisma erat cum Benedicto XIII qui vocabatur Petrus de Luna et ipse Gregorius vocabatur prius Angelus Corrarius, qui ut ibi in fine scribitur venit de Prata ad Civitatem Austrie comitatus per D.num Guicciminum comitem Prate Ser Venceslaum, et Ser Thomasium de Spenimbergo, Ser Jacobum de Valvasone ac ceteros colligatos de ultra Tulmentum cum toto exfortio Communitatis Civitatis Austrie; 1409. die Pentecostes 26. Maij

In actis Nicolai Dominici Not.

Da foglio volante nei manoscritti del [illegible] [illegible] Fabrizio d'Udine

24. febraro 1820 [illegible] di [illegible]

[illegible]

1209. 26. Marzo.

Item invenitur quod [illegible] Dominus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] menta, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gravaria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rers, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] XIII. [illegible] vocabatur Petrus et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vocabatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] similiter [illegible] [illegible] ac [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Guielminum Comitem Palat., [illegible] Dominum [illegible] Dominum Thomasium de Spilimbergo, [illegible] de [illegible], et ceteros Colligatos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. M. CC. IX. [illegible] [illegible] XXVI. Martii.

Ex Rubeo — Documentorum [illegible]
Spilimbergensis vol. 101[illegible].

Roberto Re dei Romani raccomanda a Cividale
[illegible] Gregorio P. e il concilio, che ~~egli~~ vi stà per unire

[illegible]

[illegible] Concilium [illegible]

[illegible] sancte [illegible] Ecclesie, ac universe [illegible]

[illegible] hujusmodi discordiae dante Deo [illegible]

[illegible] reformationem [illegible]

1409. 1[illegible] [illegible] — Roberto Re dei Romani raccomanda a Cividale Gregorio XII e il concilio, che egli ivi stà per unire

Rupertus Dei gratia Romanorum rex, semper Augustus.

Prudentibus [illegible] fidelibus [illegible] [illegible] in Christo Pater Dominus noster Gregorius [illegible] concilium generale [illegible] pro [illegible] sanctissima unione [illegible] [illegible] justitie in [illegible] sit, et intelligimus [illegible] fidelis partibus nonnullis [illegible] Prelatis et aliis personis dictum Concilium accedere [illegible] possent [illegible] [illegible] quominus [illegible] Concilium [illegible] [illegible] sancte [illegible] Ecclesie, ac universe [illegible] partis [illegible] ut hujusmodi discordie [illegible] [illegible] illis partibus [illegible] [illegible] publica [illegible] non potest [illegible] [illegible] [illegible] de vestra fidelitate fiduciam gerimus [illegible] Nos enim [illegible] Concilium [illegible] [illegible] pro sacra [illegible] reformatione [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] favorabiliter [illegible]

Datum in [illegible] nostro Heidelberg. Anno Domini 1627. [illegible] Junii [illegible] vero nostri Anno nono.

Ad Mandatum Domini Regis
Sec. Vener. [illegible] [illegible] [illegible]

Ferro.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nostris.

Epistolam [illegible] ex consimili authentica [illegible] in [illegible] archivio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (Collegialis [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] die 30. Januar 1717.

Copiato da manoscritto in Archivio del Signor [illegible] Luigi [illegible] di [illegible] fascicolo [illegible] diverse [illegible] N.o 100, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1813.

[illegible]

[illegible] 24 [illegible] 1810.

238.

dello

[illegible] com-
[illegible]solatio-
[illegible] fecis-

[illegible] Reve-
[illegible] Eccle-
[illegible]statisse-
[illegible]ovem in-
[illegible] collo-
[illegible]ustodiam
[illegible]cretum
[illegible]r, aliqua
[illegible], quam
[illegible] diem,
[illegible]tuderit
[illegible]od sacrum
[illegible]rum in
[illegible] ma-
[illegible]ngelum.
[illegible]abiliter
[illegible]m eos esse
[illegible] Ecle-
[illegible] sub gra-
[illegible] auxilium
[illegible]ent, pro
[illegible]ut

409. 20. Giugno — Li custodi del conclave inviano copia di lettera scritta al comune di Udine sugli affari del Conclave e dello scisma. 28°.

Reverendissime Pater et Domine. Copiam litterarum, quas communitati Utinensi, et Domino Tristano scribimus ad consolationem, et in reformationem Paternitatis vestræ presentibus fecimus annotari, quæ talis est.

Spectabiles viri amici nostri carissimi post salutem. Quia Reverendissimi in Christo Patres, et Domini Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales pro felici electione unici, et indubitatissimi Romani Pontificis in Conclave secundum consuetum morem impresentiarum existunt, nec alicui intrandi ad eos, aut colloquendi facultas permittitur, deliberavimus nos ad custodiam ipsius Conclavis deputati, cognitis his, quæ per discretum virum Aloisium Nuncium vestrum referrebantur, aliqua pro informatione, et certitudine vestra rescribere, quamquam sic expectemus electionem Papæ ut de die in diem, et de hora, in horam illam fieri prestolemur. Audierit jam, et certissime credimus Nobilitas vestra, quod sacrum Generale concilium pro pace, et unione Christianorum in hac Civitate Pisana solemniter congregatum cum omni maturitate procedens die V. hujus mensis contra Angelum Corrario, et Petrum de Luna olim de Papatu damnabiliter contendentes sententiam tulit deffinitivam, per quam eos esse privatos, ac notorios Hereticos, a fide devios et ab Ecclesia precisos declaravit, omnibus Christi fidelibus sub gravissimis penis inibendo, ne eisdem aut alicui eorum ut sarent vel intendant, aut consilium, auxilium vel favorem prestent aut ipsos recipiant, vel receptent, pro ut

ut in ipsa sententia, quę post Creationem summi Pontificis una cum Processu, et aliis transmittentur, vestra Nobilitas poterit la tius intueri. Post sententiam autem latam prefati Domini Cardi nales decem diebus, prout à sacris Canonibus constitutum est, ex pectatis, et interim his, quę disponenda, et providenda erant, dispo sitis, atque provisis, tandem die sabbati proximi preterita, Conclave pro electione facienda, et auctoritate, et approbatione sacri Concilii intraverunt. Sunt autem prefati Domini Cardi nales XXIIII. numero, Nam Dominus Tudertinus, qui solus re manserat apud Angelum Corrario, post recessum illius ab Arem nio huc se contulit, et similiter à Petro de Luna qui apud eum remanserant preter unum recesserunt, et huc se contulerunt his proximis diebus. Dominus Cardinalis de Calancho, et Dominus Car dinalis de Varo: Gesta autem hic sunt omnia tam in sententia ferenda quam in cęteris rebus cum summa maturitate, admira bilique Concordia, licet enim tanta res sine disceptatione et magna agitatione, et discussione rerum fieri non poterat; tamen admirabile est quanta unanimitas, quantaque concordia unionem, et pacem, et reintegrationem Christianorum apud summos mediocres, et infimos in hoc Concilio semper extiterit, ut in tanta multitudine ex tam variis diversisque Nationibus in uno loco congregata nunquam ne apud inimicos quidem familiares indignationis, aut iracundię vox fuerit unquam ~~autem~~ audita, immo tanta caritas, et benevolentia exiget, ut semper una vixisse videantur, et creatio summi Pontificis ut supra

dixi

diximus de die in diem cum gratulationem votiva omnium expectatur, postquam suffragante Spiritus sancti gratia que hec negotia mirabiliter hucusque direxit, et annitente populo Christiano qui duobus contendentibus variis fraudibus, et inveterata a male agendi calliditate olim delusus eorum collusiones amplius tolerare non potest, omnino salubriter dirigentur, et si quid illis superest effectualiter auferentes. Quoniam autem ex his, que pro sancta unione, et pro defensione Patrie a schismaticorum et damnatorum quo vesu nefans impetite gessistis famam, et laudem apud sacrum ve: Generale concilium, et ipsos Dominos Cardinales vestra fuit communitas merito consecuta, eandem totis affectibus rogamus ut per quem eadem vestigiam perseverantes Reverendissimo in Christo Patri et Domino Antonio de Portugruario vestro legitimo Patriarche, et per concilium approbato, pro ut adhuc fecistis, favorabiliter et viriliter assistentes contra pacis hostes, et Christiane quietis perfidos inimicos forti brachio resistatis, indubie tenentes, ut quod apud proxime futurum Pontificem sollicitudinem, et operam efficacem pro vestra salute, et deffensione et commodis promptissime reperiatis, et quia littere vestre supradictis causis presentari pro nunc eisdem Dominis Cardinalibus non potuerunt, quoniam, ut diximus nulli ad eos permittitur accessus, ipsas litteras diligentissime servamus debito tempore presentaturi, et operam nostram apud prefatos, quibus eedem littere diriguntur interpositurj, ut desideria vobis tive adimpleantur.

ferre
vestram Jobe

Vestram igitur Fraternitatem sinceris affectibus exortamur, ut bona et magna spe susceptas cum omni efficatia, et magnitudine animi contra prefatum Angelum, et nefarios ejus conatus constantissime insurgatis habituri preter Divine retributionis premium, etiam famam, et gloriam nominis apud Mundum

Datum Pisis die xx. junij

Millesimo CCCC V.IIII.

F. Archiepiscopus Narbonensis Camerarius, et Patriarcha Jerosolimitanus, S. Episcopus Narbonensis, P. sacre domus Hospitalis S. Johannis, et Capitaneus, et Potestas Civitatis Pisarum — Custodes civitatis — a tergo — Reverendissimo in Christo Patri et D. D. Antonio Patriarche Aquilejensi Amico nostro Carissimo

Da volume di documenti raccolti dal q.m Monsignor Florio d'Udine nell'Archivio del Capitolo d'Aquileja, i quali non hanno titolo nè numerazione di volume, o di pagina, ed esistono nella Bibliotheca del Sig.r Conte Filippo di lui nipote.

Cas.o di Porpetto 20. 8bre 1817.

Frangipane

Gli Oratori di Cividale al loro Comune nell'ambasciata loro al Conte d'Ortemburch.

Ex alia chartacia Epistola servata in Archivio Civitatis Austrie

foris / Egregio militi Domino Conrado Bojano et - - - - deputatis Civitatis Austrie

Intus vero /

Recommendatione premissa notificamus vobis quod Dominus Comes de Ortemburch heri applicuit Utinum hora meridiei cum quo statim fuimus, et fecimus ambaxiatam nostram cum omni reverentia qua melius potuimus qui heri fuit in cena cum Domino Episcopo et ibi super facto nostro locuti fuerunt et facta cena. et consilio Dominus Comes ivit ad hospitium suum quem associavimus et ibi Dominus Comes dixit michi Nicolao de Admirio quod ego venirem ad ipsum de nocte post recessum omnium qui eum associaverunt. et ita ego feci et fui cum ipso in chamera solus. et tunc Dominus Comes dixit michi qualiter Dominus Episcopus locutus fuit sibi super facto Strate ponendo facta sua nimis ponderosa, et quod strata predicta redundaret in maximum dampnum suum et suorum. et hic omnes consiliarii sui, et alii hic de Patria confirmabant, qui omnes ut vobis scripseram per illos de Avenzono contaminati et sunt. et verba Domini Comitis seu preces quasi nullius valoris fuerunt. unde ut considerare possumus opportet. quod potius discuteret istud negotium. tam versus contrarios. quam Dominum Episcopum. ideo scribatis nobis ad plenum quid sumus facturi et quantitatem quam proferre

debe

debemus. ac etiam terminum ad assignandum seu dandum predictos denarios quia ut scripsimus illi de Avenzano promiserunt mille ducatos domino episcopo. Verum putamus quod consiliarijs etiam aliquid est promissum. et qui plus dabit ut nobis videtur optinebit. et si ultimatim non possemus habere expeditionem que sufficeret nobis quod adhuc nescimus. pro honore et commodo communitatis vestre et nostre videretur nobis quod nos non expectaremus responsionem domini episcopi si vobis videtur. nos non habemus unum soldum plus. unde provideatis sicut placet vobis. Hodie venit dominus Laurentius dictus cluzar qui fuit capellanus domini nostri patriarche johannis pie memorie. vialacum de Roma, qui dixit nobis qualiter Ambaxiatores ducis mediolanensis sunt in Roma. pro impetrando patriarchatum uni de suis. ad postulationem suam. et quod domino pape ista causa proferti sunt centum mille ducati. et ipse capellanus vadit celeriter versus miraviam ad notificandum ista domino marchioni. dixit etiam. quod dominus Theodoricus prepositus carnie subito venire debet foro julium. et johannes de susana domino nostro etiam ista scribit. Datum villaci xxii. mensis julii

Vestri Nicolaus /
et Nicolaus / de Civitate.

Domini carissimi. libenter videmus quod adhuc mitteretis aliquem notabilem de vestris huc quia factum estimare-
tis

tis ponderosum scientes etiam quod multi habent custodiam super vos et multum dubitamus de recessu nostro. Dominus comes est cras recessurus et duxit dominum Episcopum secum in Ortemburch.

Da manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati – Otium Forojuliense – Tomo XLIII pagina 432 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Pertis di Cividale del Friuli.

Cast.° di Porpetto 16. 9bre 1817. C. A. Frangipane

30. Luglio Guglielmo di Brata a Cividale sul pagamento delle milizie di Carlo de Bius.

Ex cartacea in Archivio Civitatis Austrie.

Extra — Sapientibus Nobilibusque viris Castaldioni Consilio et Communi Civitatis Austrie amicis suis percarissimi.

intus —

Spectabiles Nobilesque ac prudentes Amici carissimi.

Post cordis salutationem affectuosam. Receptis ultimis litteris vestris cum litteris que Domino Philippo Correrio dirigebantur necnon et copiis duabus. Respondeo quod sicut pridie vobis per Zilium ultimum scripsi, miseram Venetias Capellanum meum una cum Jacobo nuncio illorum de Glemona Venzono et Tulmetio qui pecunias dictarum communitatum portarent. putabam debe- rent ibi in Venetiis pecunias vestras reperire avisarus prius quod Carolus de Bisis conductor et c. erat Padue; misi itaque per meum ydoneum nuncium litteras vestras ---ario Domino Philippo cui nuncio meo scripsi - - -

- - pacere ducatorum VCLX ut scribebat - - - deberet respondere, Prefatus vero Dominus Philippus respondit quod nichil penitus daret nisi - - certa omnia haberet in Venetiis, que a vobis vallet habere et cognoscere et non a Domino Gregorio &c. vel ab ipsius Collectore. Quare velitis ipsos denarios subito Venetias mittere quam tutius mittere potestis

quam

quam huc et si ipsos illuc miseritis ordinetur et mandetur ipsos

dari et designari equeazio compatri meo Domino Leonardo zane vel

Domino zanino ipsius fratri scribentes eisdem ipsos denarios dent

mihi vel illis quibus jussero et non tardetur ne factum dicta

rum Communitatum Glemone, Venzoni et Tulmetii ulterius tar-

detur, licet pecunias suas miserint pro equitis LX. Carulus mul-

tum gravatur, quod sibi non est observatum parte vestra quod

promissum fuit per oratores vestros et me nam eidem promi-

simus quod cum ad VIII. dies haberet denarios et prestantias

pro equis centum quos conducere promisit et XL. et dicit dam-

num reciperet quia sui gravantur stare in suspenso sic sine

stipendio sunt transacti bene XV. dies quod prefati vestri

Oratores hic fuerunt si habuissent pecunias ut fuit promis-

sum, essent nunc in Patria ista quod non modicum faceret

pro factis vestris et nostris, et ideo quod hactenus non fuit

factum fiat. Avisabo Dominum Leonardum et fratrem illius

ut cum pecunias vestras receperint portabuntur Carolo Carn-

lo receptis tamen prius idoneis securitatibus ut convenit. Quid

de partibus superioribus et oratores vestri una cum aliis

egerint cum Oratoribus Domini Comitis rescribatur.

Ibi datum die penultimo mensis Julii

Guielminus Comes de Prata.

insuper

Insuper placeat in Sanctovito Beachino vel aliis taliter ordinare quod illi nostri stipendiarii pedites ex quibus ibi sunt .x. et alii .x. hodie vel cras ibunt, habeant - vestum prestantiarum prout alias scripsi debent habere videlicet marchas triginta denariorum x.

Datum ut supra

Guielminus.

- Da manoscritti di monsignor Guerra canonico di Cividale intitolati - Otium Forojuliense = Tom XIIII. pagina 164, esistenti presso il Sig. Nobile Sig.re Agostino de Portis di Cividale del Friuli.

Castello di Porpetto 18. 9bre 181.. Frangipane

1407. 13. agosto

Antonio Patriarca in ~~Federico~~ Pantussio di Polcenigo il canonicato di S. Stefano d'Aquileja da cui era decaduto Federico scommunicato

Antonius Dei gratia Venetus Sanctae Sedis Aquilejensis Patriarcha. Dilecto Nobis in Christo Nobili Nicolao nato Nobilis Fidelis Nostri Pantussii comitis de Pulcenico Clerico Concordiensis Diocesis Salutem in Domino. Laudabilia tuae probitatis, et virtutum merita, quibus apud nos fidedigno testimonio commendaris merito, et rationabiliter nos inducunt ut tibi reddamus in exhibitione gratiae liberales; cum itaque ad nostram notitiam veridica relatione pervenerit quod Federicus de Pulcenico praedicti olim Canonicus Sancti Stephani de prope Aquilejam Angelo [illegible] qui nuper Gregorium duodecimum se nominavit, [illegible] etiam post, et contra processus per Reverendissimos, et Reverendum in Christo patres miseratione divina dominos dominum Alexandrinum et [illegible] [illegible] Patriarchas [illegible] [illegible] Judices et executores [illegible] in ipsis processibus auctoritate [illegible] [illegible] in Civitate Pisarum congregatae Synodi deputatos contra dictum Angelum Corrario, et Petrum de Luna qui causa praefata se Benedictum decimum tertium similiter nominare praesumit, et eorum fautores, complices, et adhaerentes ac eis praestantes auxilium consilium, vel favorem publice vel occulte directe

vel

vel indirecte seu prout in ipsis processibus latius con-
tinetur factos et solenniter ac publice publicatos in
locis consuetis et idoneis, sic quod ignorantia publi-
cationis ad ipsum Federicum devenit seu verisimili-
ter debuit et potuit devenire per ipsos ipsum
Angelus Corrario et Petrus de Luna tanquam
notorii heretici, scismatici inveterati scismatis nu-
tritores defensores fautores approbatores et manuten-
tores pertinaces ac a fide devii notorii criminibus
et enormibus periuriis videlicet violationis voti
crebitu Universalem Ecclesiam Dei scandalizantes
insinuantur sententialiter per dictam Sanctam Synodum
privati et condemnati adherere et favere presum-
sit ac adheret manifeste et publice de presenti. Nos
vero attendentes quod propter ipsam adhesionem dictus
Federicus dictis Canonicatu, et prebenda Sancti
Stephani de prope Aquilejam, et aliis suis beneficiis
omnibus vigore dictorum processuum ipso facto privatus
et excommunicationis vinculo innodatus extitit, et exis-
tit volentesque premissorum meritorum tuorum intuitu
tibi gratiam facere specialem dictos Canonicatum
et prebendam Sancti Stephani sic ut premittitur
per privationem et adhesionem ipsius Federici
vel alios quovis modo vacantes tibi harum tenore
cum suis juribus et pertinentiis universis auctoritate
nostra ordinaria et etiam apostolica nobis con-

hac

hac parte commissa omnibus modis jure et forma quibus melius et efficatius possumus conferemus et de illis etiam plenarie providemus. Investientes te coram nobis flexis genibus cautelem per femoriar nostrae lunice plenarie de eisdem, et ut gratia cui sollatio nostra hujusmodi suum debitum sortiatur effectum, Dilecto nobis in Christo filio Nobili Michaeli de Strassoldo Canonico aquilejensi harum tenore committimus et sub excommunicationis poena mandamus quatenus te vel Procuratorem tuum nomine tuo in tenutam et corporalem possessionem vel quasi dictorum Canonicatus, et praebendae iuriumque et pertinentiarum suarum nostra auctoritate, vel alius ponat et inducat et inductum Deffendat tibi vel dicto Procuratori tuo pro te stallum in et locum in Capitulo cum plenitudine iuris canonici assignando, faciatque tibi vel ipsi Procuratori tuo pro te de eorundem Canonicatus et praebendae fructibus redditibus proventibus juribus et obventionibus universis integre responderi Contradictores quoslibet et rebelles eadem auctoritate per censuram Ecclesiae etiam compescendo. Harum sub nostri appensione sigilli testimonio litterarum Datae in Castro nostro Utini die decimo octavo Augusti Anno Domini millesimo quadringentesimo nono, secunda

Indictione.

Indicazione.

La Pergamena che ho tratta la presente esiste appresso il Co. Giorgio Di Polcenigo.

Trascritta da copia fatta per mano del Conte Girolamo Di Polcenigo all'ottoscritta nota per di suo pugno, esistente nell'archivio del di lui fratello Conte Francesco qm. Ottavio Gruppo N.° 83. pag. 9.

Polcenigo 11. Feb.° 1816.

Il Comune di Udine a quello di Cividale sul tentativo fatto da quelli di Soffumbergo, e danni fatti colà al Pat: Antonio malgrado le tregua

Nobiles, et egregii Viri Amici carissimi. Nuper per Reverendissimum in Christo Patrem ac Dominum nostrum Dominum Antonium Dei gratia Sancte Sedis Aquilegensis Patriarcham nobis est deducta notitia de gravoso, inhonesto, inepto, et enormi actu, et damno sibi die trasacta proxima noctis tempore per Vos seu de vestri instantiam commisso, et perpetrato, videlicet ad locum suum Soffumbergi cum magna gentium Armigerarum comitiva currendo animo, et intentione illum intrandi, et possetenus detinendi, et ulterius, quod Deo suffragante non valuerunt illum acquirere quem appetebant; tandem certas villas ibidem circa dictum locum situatas seno planas igni concremandas decreverunt, et sic in complemento cum omnibus in eisdem existentibus concremate extiterunt. Quare de tali actu inhonestissimo, et vituperoso nobis exposito nimium admirari compellimur, cum noscamur inter Vos, et Nos alias treugas initas, et validatas, seu robore firmatas fuisse, quas putabamus fore conservandas, et retinendas usque, id usque ad earum terminum: Et pro tanto per presentes vestris Nobilitatibus hec significare curavimus, dolentes ut plurimum, quod talia per vos fuerint peracta, et commissa, ortantesque easdem, ut placeat, ac velint prefactas treugas inviolabiles observare, ac salvas habere, et tenere, responsumque vestrum in et super predictis appetimus. Datum Utini die xiii. Novembris indictione secunda (MCCCC.VIIII.)

Cap.

Septem Deputati etc. cum salutatione amicabili.

Nobilibus, et Egregiis viris Dominis . . . Provisoribus Consilio, ac Communitati Civitatis Austriae Amicis nostris carissimis

Ex Autographo existente in Archivio Cancellariae Magnificae Civitatis Utini.

Da Manoscritti del Nob. Sig.r Carlo Fabrizio d'Udine intitolati = Monumentorum ad Historiam Forojuliensem Spectantem = Tomo IV. pag. 264. Carolus Fabricius collegit, et descripsit.

Castello di Porpetto 19 Luglio 1820. Gianniane

1410. 30. Gen.ᵒ Alessandro Papa scrive ai dipendenti della Chiesa di Aquileja sulla fedeltà dovuta al Pat.: Antonio usurpata dal ~~un [illegible] in foglio [illegible] di [illegible]~~ Conte d'Ortemborg.
~~Si conserva nell' Archivio vecchio del collegio de' spettabili signori notari.~~

Allexander Episcopus servus servorum Dei. Dilectis filiis Comunitati Utini Aquilegensis Diocesis salutem et apostolicam benedictionem. Non sine gravi displicentia nuper accepimus, quod dilectus filius nobilis V. . . Comes de Ortemborg sub colore Vicariatus quem sibi per carissimum in Christo filium nostrum Winceslaum Regem Romanorum et Boemie illustrem in Patriam Fori julij asserit esse concessum cum gentibus armigeris, et extenso Imperij vexillo, patriam ipsam ingressus partim vi partim varijs disseminatis sermonibus comunitates, et Nobiles, ceterosque ejusdem Patrie homines seducere atque concitare, et ab obbedientia venerabilis fratris nostri Antonij Patriarche Aquilegensis, cujus fides integritas et devotio erga nos et Romanam Ecclesiam in hoc sanctissimo unionis negotio plurimum eluxerunt; avertere nititur et conatur. Quam rem utpote injustam et magnarum discordiarum ac perturbationum initia post se manifestissime trahentem noverit Universitas vestra nobis plurimum displicere nobisque et Romane Ecclesie per hujusmodi attemptata fieri injuriam arbitrari. Nam quis ignorat Ecclesiam Aquilegensem cum omnibus juribus et pertinentijs suis tam in temporalibus quam in spiritualibus nobis et Romane Ecclesie immediate subesse? aut quis unquam audivit, et aliud quam Patriarcha per Sedem Apostolicam deputatus deberet dictam Patriam in temporalibus gubernare

ternare? nec certe meretur venerabilis frater noster Antonius Patriarcha prefatus aut ceteri fideles ejusdem Provincie omnes, qui adversus nefarios conatus Angeli Corario cum summis periculis et laboribus se fortiter opposuerunt et laudabiliter restiterunt, ut post hereticorum insultum fidelium persecutionem vexationemque patiantur. Quoniam vero in nostris cedat affectibus Ecclesiam Aquilegensem Patriarcham et Patriam Fori julii prefatos precipuo favorem complecti et omni ratione quantum cum Deo possimus confovere, et de ipsius Patrie quiete, et pace quibus hujusmodi attemptata contraria existunt solicitudinem gerimus Serenitatis ejusdem Regis, ac etiam comiti prefato per nostras litteras scripsimus quantum ad cessationem et remedium hujusmodi scandali visum est nobis materiam flagitare, gerimusque in Domino fiduciam, quod prefatus Rex justis rationibus nostris faciliter aquiescet, nec in messem alienam falcem immittere volet. Universitatem itaque vestram requirimus et hortamur in Domino, eidem nichilominus per apostolica scripta mandantes, quatenus, ut laudabiles et devoti filii rejectis quibuscumque suasionibus in contrarium vobis factis velitis eidem Antonio Patriarche legitimo Pastori, et Domino per sedem Apostolicam vobis tradito tam in temporalibus quam in spiritualibus obedientiam et devotionem debitam exhibere; cum nostre voluntatis, et intentionis existat ut idem Antonius Patriarcha Ecclesiam Aquilegensem prefatam cum omnibus juribus

et

et pertinentijs suis prout ad eum spectat, gubernet et regat, sibique per subditos et vassallos eiusdem Ecclesie omnimode pa: reatur Datum Bononie III Kalendis Februarij Pontificatus nostri Anno Primo

Henricus
ex Autographo

Da manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati = Otium Forojuliense = Tomo XXVIII. pagina 291 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale del Friuli.

Castello di Porpetto 16. agosto 1817 Frangipane

1410 19. febr.° Francesco da Gonzaga prega Cividale a non accettar Michele in Patriarca finchè non venga l'ambasciata regia che promette prossima e soddisfacente.

Egregiis ac honorabilibus Viris Dominis
Regiminibus Civitatis Austrie
Amicis carissimis

(intus)

Egregii et honorabiles Amici Karissimi. Quia fideles sumus sacri Imperii et dediti ad obedientiam mandatorum, propterea rogatu et exhortatione procerum Oratorum ejus hic Mantue existentium vos hortamur quantum digne nos movere noscamus, ut non pedem supraseder in quempiam ad Patriarchatus regimen acceptando, quousque informationem aliam clariorem habueritis quam sperant gratam vos habituros in brevi per solemnem Regiam Ambaxiariam, quam subito idem Dominus Rex missurus est ad has partes occasione premissa.

Datum Mantue XVIIII februarii Indictione III.

Franciscus de Gonzaga Mantue et c.
Imperialis Vicarius generalis

Da manoscritti del quondam Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati: Otium Forojuliense Tomo 44 pagina 209 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale.

[illegible]

Tempo, in cui era stato deposto da Gregorio 12. il Patriarca Antonio Panciera e l'elez.e del conte Michele della Torre

i.ino
simas
i Sano
[illegible]
[illegible]
i nes/te
di: uu na
li. a [illegible]
ati [illegible]
Vano
ii ep do
1 und
iato
el mann
sam ubb
ibev s (ome
li ido q
imus. tuo
uf ubi
m na
ef uno
stis ini
n [illegible]
u tuan
que. ubi
am [illegible]
[illegible] hau
[illegible]

ua

ra cordi

quali

collegati

num

rbus

neve et

ipsam

qlimber

displi

averimus

erimus

sorum

nos et

his testis

non

seu

cumque

insquam

dasten

1410. 7 agosto — Il Comune da Udine si lagna con Cividale di danni fatti dagli di Spilimbergo, attesta brama di conservar la tregua nea dichiara rasi potendo a difesa. 237

(Egregii) Nobilibus ac prudentibus viris Dominis
Provisoribus Consilio et communitati Civitatis Austrie
Amicis nostris carissimis

(Intus)

(Egregii) Nobiles ac prudentes Viri Amici carissimi. Cum maxima cordium nostrorum amaritudine vestris caris amicis intimamus qualiter heri summo mane Nobiles Domini de Spenimbergo Colligati vestri, ut fertur et precipue Dominus Thomas filium suum Henricum cum multitudine magna virorum armatorum ---- intrare fecit villam Cau---- Sancti Odorici, qui totis viribus Cortinam ipsius ville ad nos spectantem conatus fuit accipere et intrare, et non valens eam accipere cum prefatis gentibus ipsam villam enormiter spoliavit ipsa spolia ad terram Speglimbergi reducendo. que vestris Nobilitatibus debuit plurimum displicere cum vobiscum et eis ac aliis Colligatis vestris reputaverimus habere bonam pacem, nullamque contra vos vel ipsos fecerimus novitatem, credebamus quidem attentis litteris vestris et ipsorum Nobilium nobis transmissis esse securi, et nullam contra nos et nostros debere fieri novitatem, sed fallimur, Deus sit nobis testis quod per nos promissa attendimus videlicet guerram non incipere, non incepimus, sed nobis per vestros colligatos seu adherentes fuit inchoata. Licita est diffensio cuicumque. Hec enim vestris prudentiis significare voluimus priusquam

defen-

deffensionem nostram dictam inchoare, ut super his taliter providere ac procurare possitis quod damna nobis illata sic tur=piter et indebite nulla diffidatione precedente nobis et no=stris reficiantur et quod non habeamus materiam ad deffen=sionem nostram licite operari, vobis insuper instantes quod ablata per stipendiarios vestros Leonardo vicino nostro la=tori presentium restitui facere velitis et placeat ne mate=riam habeamus indempnitati sue et aliorum nostrorum spoliatorum aliter providendi cum hec nobis sint inimportabilia damna. Nobis per latorem presentis de intentio=ne vestra respondentes valete. Datum Utini die VII men=sis Augusti indictione 3ª.

sic

Septem Deputati Consilium et
Commune Terre Utini cum fraterna salutatione.

Da manoscritti del quondam Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati: Otium Forojuliense Tomo 44 pagina 254 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale.

Chiarugisane

La rescritta lettera sta in un sacheto del Archivio
de Signori Notari della città di Cividal

Egregii Nobiles et prudentes viri amici carissimi

Cum maxima cordium nostrorum amaritudine vestris caris amicitiis inti-
mamus qualiter heri summo mane Nobiles domini de Spenigberg
colligatti vestri ut fertur; et precipue dominus Thomas filium
suum Henricum cum multitudine magna virorum armatorum
——— intrare fecit villa Co——————ensis Sancti
Lodovici qui totis viribus cortinam ipsius villae ad nos spectantem
conatus fuit accipere et intrare, et non valens eam accipere cum
prefatis gentibus ipsam villam enormiter spoliavit ipsa spolia
ad terram Spegliberg reducendo. que vestris Nobilitatibus
debuit plurimum displicere · cum vobiscum et eis et aliis colliga-
tis vestris reputaverimus habere bonam pacem, nullamque contra
vos vel ipsos fecerimus novitatem; credebamus quidem attentis
litteris vestris et vestrorum nobilium nobis transmissis esse
et nullam contra nos et nostros debere fieri novitatem, sed falli-
mur. Deus sit nobis testis quod per nos promissa attendimus
videlicet guerram non incipere, non incepimus sed nobis per ve-
stros colligatos seu adherentes fuit inchoata · Licita est defen-
sio cujuscumque · Hec enim vestris prudentiis significare vo-
luimus priusquam defensionem nostram licitam inchoare, ut
super his taliter providere ac procurare possitis quod dam-
na nobis illata sic turpiter et indebite nulla diffidatione pre-
cedente

cedente, nobis et nostris reficiantur, et quod non habeamus materiam ad defensionem nostram licite operati vobis, insuper instantes quod ablata per stipendiarios vestros Leonardo vicino nostro latori presenti restitui facere velitis et placeat ne materiam habeamus indempnitati sue et aliorum nostrorum spoliatorum aliter providendi, cum hec nobis sint incomportabilia damna, nobis per latorem presentem de intentione vestra respondentes. Datum Utini die VII. mensis Augusti, indictione 3.

Septem Deputati Consilium et Commune
Terre Utini cum fraterna salutatione.

Da manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati = Otium Forojuliense = Tomo XXIX. pagina 10, esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale del Friuli.

Cas. di Corpetto 13: febb. 1818

Frangipane

1410. 28 7bre

georgio Hausperger a Cividale, i scusa di non poter colà recarsi per sospetti di trama nella terra contro il suo Signore.

Egregiis et prudentibus viris Dominis
Rigolino vicegastaldioni .. Provisoribus
Consilio et Communi Civitatis Austrie
Amicis carissimis.

(intus)

Spectabiles et Egregii Amici carissimi. Noveritis quod hodie recepi litteras vestras quas optime michi lectas et vulgarizatas intellexi. Quod per presentes vobis respondeo, quod quia hic in Montefalcono reperio aliquos terriene captivati volentes ut dicitur tractare, et tractatum fecissent citra honorem et statum Magnifici et excelsi Domini nostri Domini Federici Comitis in Ortimburg et Sterumberch sacri Romani imperii dignissimi vicarii Generalis in Patria Forijulii, ac contra honorem statum Communitatis et Civium Terre Montisfalconis. Quod si sic est ut dicitur pro vero maximum detrimentum et verecundiam prefati Domini nostri et omnium servitorum suorum esset. Et etiam quia de die et de nocte prestolatur dubium predictum. Insuper quia heri inimicis prefati Domini nostri et vestrorum ac aliorum servitorum dicti Domini nostri discurrerunt in contratam Montefalconis fortes equestres, et pedestres et depredaverunt. His causis ita subito ad vos illuc accedere non possum scientes pro vero quod hic in Montefalcone non invenio ab

aliquo

aliquo civile nec forense secrete vel publice, quod in dicto tractatu numquam fuissent nominati veneti nec aliquis venetus. Alichilominus noveritis quod illuc ad vos in brevi ero et eo dante et omnia vobis narrabo que hic in Montefalcone reperivi et felici= ter vos conservet Altissimus. Datum Montefalcone die XXVIII.° septembris. Indictione III.°

Georius Hausperger Capitaneus Generalis
Magnifici et excelsi domini nostri domini Federici
comitis in Ortinburg et Stattumberch
Sacri Romani Imperii vicarius dignissi=
mus Generalis in hac Patria Forijulij

cum amicabili salutatione

Da manoscritti del quondam Monsignor Guerra canonico di Cividale intitolati =
Otium Forojuliense Tomo 44 pagina 177 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale.

1410 11. 8bre Cristoforo Horimpech Re: gen: di Ortimburg; e deputati di Cividale fan passaporto al Sig.r di S. Daniele per Udine e Friuli con dieci cavalli. 289

1420 Noverint universi et singuli presentes litteras inspecturi. Quod Nos Christoforus Horimpech Magnifici et Potentis Domini Domini Federici Comitis in Ortimburgo etc. in patria Fori Julij Imperialis Vicarij generalis per ipsum Dominum Comitem, eiusque fideles, obbedientes, Capitaneos, Officiales, Stipendiarios, familiares et subditos quoscumque, ac Guido Comes de Porciliis pro omnibus Nobilibus de ultra Tulmentum, eidem Domino Comiti obbedientes, Nicolaus de Portis de Civitatis Austrie, Benevenutus ... Utini de Glemona, et Petrus Lotti de Venzono pro omnibus Comunitatibus eidem Domino Comiti obbedientibus deputati per Nos et Colligatos sequaces, adherentes et fideles ac obbedientes eidem Domino Comiti, earumque gentes Armigeras, stipendiarios, ipsarumque Cives, et habitatores, familiares, et subditos quoscumque partis nostre Tenore presentium unum vel duos ex Nobilibus de Sancto Daniele, quem vel quos ipsi inter se duxerint eligendum, vel eligendos ad Terram Utini transmittendum, vel transmittendos, vel alio per Patriam quo voluerit, seu voluerint cum equis decem et personis totidem in bonis, rebusque eorum omnibus atque personis affidamus, et assicuramus eisdem per presentes liberum facimus salvum conductum ita, et taliter, quod ad dictam Terram Utini et alias quascumque Terras et loca quelibet Patrie Fori julij tam de die quam de nocte tute libere, et secure ire, stare, et reddire possint atque valeant sine impedimento, aut contradictione ipsius Do:

mini

miri Comitis fideliumque suorum, ac obbedientium, suarumque gentium, et totius partis nostre presentibus per dies quindecim post datas presentes tantummodo valituris. In quorum omnium testimonium presentes litteras scribi jussimus, et sigillorum nostrorum impressione muniri. Datum Glemone die sabbati XI. octobris. indictione tertia. Millesimo IIIc decimo

Locus quatuor sigillorum

Ex Autographo in Tabulario Civitatis Utini.

Da Manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati ~~Oti~~ Otium Forojuliense — Tomo XXVIII pagina 422 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Tortis di Cividale del Friuli.

Cas.o di Porpetto 17 agosto 1817. Frangipane

... 8 obre 1311. Comune di Muglia notifica Cividale le sorpresa macchinate ... contro Montefalcone, e le turbolenze suscitate in Muglia

In Archivio Civitatis Austrie
ex Cartolario Epistolarum

Foris

Nobilibus et sapientibus viris Dominis ... Honorandis Gastaldioni Provisoribus, consilio, et comuni Civitatis Austrie. Amicis et Fratribus carissimi

Intus vero

Egregii et sapientes viri, et fratres carissimi salutem et prosperos ad vota successus. Juvat vobiscum nostra miscere lamenta nostrosque recensere labores cum adversitatum et prosperitatum nostrarum censeamus vos fore participes. Scimus et non ambigimus modum tractatus per Testem de Mugla et suos complices excogitamus vos non ignorare tamque talis tractatus primo vobis revelatus extitit. Pro tanto fratres carissimi per eundem Testa et complices perpetrata tam in Montefalcone quam in Mugla seriose reserare decrevimus. Ipse enim Testa tanquam vir nequam et pessimus cupiens ob aliena ditari facinora excogitavit subvertere pacificum et quietum statum Montisfalconi. Unde tractavit aliquos mittere ad dictum locum qui simularent ad stipendium ire et stipendum ac mercedem a domino Marescalco assumere ut ipse confidens de his tanquam de suis stipendiariis per hunc modum facilius falleretur. Qui quidem stipendiarii in die dato ascendere debebant portem Montisfalconi et dato sonitu cornu detinere sic violen per

ter Pontem predictum si contradictores existerent donec Xpoforus de Cucharea et Jesta predictus et alia comitiva multa stantes in arquaito in fabrica burgi et aliis locis ad hoc deputatis eis auxilium preberent et sic facto ingressu violento terram predictam ad sacum dare, et derobare, et cives dicti loci perimere proposuerant, et capto Marescallo predicto eundem deducere debebant sub arce, et ibidem elevatis furchis eidem timorem inferre ipsum suspendendo, si castrum in ipsius manibus non consignaret perpetrando hec omnia per se et ad instantiam Christophori de Cucharea predicti ut manifeste ~~te~~ comprehenditur tum per relationem quorundam qui ab eodem Jesta fuerant concitati quique hunc tractatum detegerunt et revelarunt nobis tum etiam per confessionem septem nostrorum civium qui circumvicti verbis mellifluis illuc accesserunt acceptum stipendium per modum suprascriptum, qui detecto tractatu ibidem per gulam suspensi sunt. Preterea videns dictus Jesta rem sibi non cedere ad propositum ~~et~~ male avisse, et maxime qui excesserat formam nostrorum statutorum maximamque incurrisse penam, cum in casu simili trasgressores furcarum penam incurreret et suorum bonorum omnium amissionem. Statuta venerabilis Communis nostri in casu simili nobis ordines statuentia abolevit abrasit et laniavit ita quod nullatenus legi possunt, pu-

tans

taris hoc committendo evitasse penam non advertens non multo minorem primam penam incidisse et hec omnia velare niteris, sua quoque nephanda detersit, et unde sibi populum quesivit habere propitium illum sibi penitus fecit exosum. venit ipse Iesta cum aliquibus sibi complicibus et precipue in Bernardo Bagtia in die Beate Ursule proxime preterito super Plateam communis: et Dominicum Restoresque Terre magte aggrediens altissimis vocibus vociferando clamabant. Vos vultis Terram hanc diruare: tractastis assumere in Terram Dominum mareschalcum Domini Comitis de Urtemburg et gentem suam et me avunculumque meum et meos pro frustra incidere: hec omnia dicens ut sibi populum redderet favorabilem et quod in Montefalcone executioni mandare non voluit, hic mandaret. Sed eum fefellit intentio prava divino mediante suffragio. Quibus peractis videns contra se procedi fugam arripuit hospite insalutato. Nos vero advertentes in principio talem tractatum si juxta vota complesset redundare in exterminium et jacturam Montisfalconi et Civium dicti loci neccessario in versationem et turbationem status magnifici et potentis domini Domini Comitis prefati vestrique Communis et vestrorum omnium nec non colligatorum ejusdem Domini Comitis obviabamus et

sbitta

abstabamus eidem teste quotidie honeste volendo ipsum diri
gere venetias pro nonnullis agendis nostre rei publice et mul:
tis honestis modis, ut valeremus eum a tali nephando propo
sito removere quem nunquam potuimus trahere non tamen
propalando palam negotium quod jam sciebamus. Videntes
ergo ipsum mala malis iniungere et ab inceptis non de
sistere, decrevimus domino Mareschalco et Communi Monti
falconi tractatum manifestare prout fecimus et ut puta:
mus vos bene scivisse modum per nos adhibitum in his
propter que in maximam incurrimus dedignationem aliorum
colligatorum et presertim Christophori de Cuchanea cujus
res agebatur et domini Tristani de Savorgnano nec non
communitatis Utini quorum litteris et Ambasiatis vexamur
et insultamur quotidie ut ipsum ad gratiam vocare debe:
amus et contra ipsum nullo modo procedere asserentibus
quod quicquid egit totum … et agebat ad honorem et
conservationem status Aquilegensis ecclesie ut Montefalconem
quem dominus Comes ad sinum prefate Aqui:
legensis Ecclesie reducere possent. Sed nos cupientes hu:
jusmodi nepharios homines a nobis repellere juxta posse
ut in posterum alii cives nostri sibi precaveant talia
perpetrare, et ne de ipsius male gestis valeat gloriari ror:

pro

tra eundem et ipsius complices procedemus secundum formam
juris et statuta Mugle, ita quod ipsorum pene ceteris tradite-
ant in exemplum, et Dominus Comes vosque et amici cuncti
merito contentabitis. Quapropter fraternas amicitias ve-
stras omni qua valemus affectionem precamur, ut si qua
incomoda contra vos et Commune vestrum Domini Comitis,
et vestri emulos molientur inferre nos placeat habere
recommissos, nobisque succurrere consiliis auxiliis et
favoribus nec non apud Dominum Comitem vestris literis
intercedentes pro nobis commune nostrum et nos eidem
recomittere prout de vobis spem gerimus singularem. Cete-
rum rogamus amicicias vestras instanter quatenus nos infor-
mare placeat de modo Vrenge et de aliis novis, si que
habetis. Super quibus omnibus vestrum expectamus respon-
sum.

Nicolaus de Vorzellinis de Padua juris Doctor
Vicarius et Locumtenens — sic — judices consili-
um et Commune terre Mugle.

Ubi Datum Novembris XVIII. III. Indictione.

Da Manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale
intitolati = Otium Forojuliense — Tomo XLIII. pagina
475., esistenti presso il Nobile Sig.re Nostro de Portis
di Cividale del Friuli.

Cas.o di Porpetto 16. 9bre 1817

F. Frangipane

Ex Cartolario Epistolarum

In Archivio Civitatis Austrie.

Foris. Responsio magnifici Domini Comitis de Ortemburg et Sterembe[r]g et xc.

Intus.

Responsio magnifici domini Comitis facta Corado nuncio nostro super Capitulum treugarum.

Primo. Quod idem magnificus Dominus Comes non intendit nec despicitur - - - dictas treugas firmare nec - - - ejus litteras dirigere suo sigillo roboratas super dictarum treugarum confirmatione ratio quia dicte treuge non sunt corroborate secundum formam et modum quo nos sibi intimatum fuerit per Dominos Gerardum Cuaggat et   ejus Cancellarium.

Secundum super facto mudarum Tricesimi et yarmi videtur eidem Domino Comiti, et dicit quod magnum sit rem que primo vindicte et inde exigebantur et exacta fuerunt violenter modo exigantur per pacta et promissionem, que omnia redundant in dedecus eidem Domino Comiti et ejus omnibus sequacibus et sibi coadherentibus.

Tertio quod gentes alique non debeant suscipi seu acceptari in Patria nociture Domino nostro Pape nec Serenissimo Dominio Venetiarum sine aliqua exceptione confirmastis modo per Coradum nuncium parte omnium partis nostre michi intimatum fuit oretenus quod dicere deberem Rege majestatis. Quod

si

si Dominus Imperator seu ejus Vicarius vel ipsius gentes in Ita
liam venirent eisdem dareftis passus et victualia toto posse vestro ma
xima quidem admiratione motus idem Dominus Comes nullam posse
exceptionem asseruit aliquid de predictis Rege majestati non velle
facere parte vestrorum quia Ambaxiator et nuncius vester esse
non vult sed dicet quod Coradus dixit ei talia verba et quod jam Do
mini vobis intimaverant .... quod ad Regiam majesta
tem vestros Ambaxiatores dirigere debebatis que omnia facere
non curaverunt. Cui Domino Comiti Coradus nuncius presto
respondidit quod ausi non fuerunt propter personarum pericula
qui Dominus Comes eidem Corado - - - habuit quod omnes
bene assecurassent, et personaliter cum eis ivisset ad presentiam
Domini Comitis. Qui Coradus iterato magnifico Domino Comiti
respondidit quod si sibi placeret quod adhuc mitterentur Amba
xiatores ad prefatam Regiam majestatem. Idem respondit quod ir
tardius erat.

Quarto. Responsio Domini Comitis super facto Ambaxiatorum ad Dominum Apostolicum dicit quod benefacitis et debitum honoris vestri, sicut deliberatum est. Ipse Dominus Comes non dispositus est aliquem pro sua parte mittere. Dicit quod credit quod solempnis Ambassaria erit in brevi spatio temporis in itinere ad partes ventura pro parte Rege majestatis et quod aliquantulum differetis quod si prefata veniret Ambaxiaria quam presto cum eadem ire debeatis, et si non veniret quod ante Nativitatem proximam ad minus ante duos

dies

dies esse ad Dominum Apostolicum placeat et debeatur. Et etiam Dominus Comes asserit quod nullus Patriarcha acceptari debeat nisi prima electus fuerit per Dominum Imperatorem et Sanctitatem suam Pontificis, deinde supplicari debeatur etiam ut nobis idem Patriarcha electus ut supra per Summum Pontificem confirmetur. Et hoc continetur in primis Capitulis et pactis

Da Manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati: Oggetti Forogiuliesi – Tomo XLIII, pagina 470. esistenti presso il Nob. Sig. Agostino de Portis di Cividale

Cas.° di Porpetto 16. 9bre 1817. Frangipane

1410 al 1418 circa

Jovan e Stefan ad Adamo e Pietro Formentini Ciav= avisano dei movimenti del Conte di Gorizia e suoi aderenti Zucco e Savorgnano. 201

Nobilibus viris ser Adam et ser Petro de Formentinis.

Intus.

Salutatione premissa. Sappia che noi mandassimo Janes Quavin in Canal a sentir della volontade de messer lo conte de Gorizia, onde ello ne dise che lo abbia inteso da un so degan come messer lo conte haverà alla Bianina IIII^c fanti, e che lo intende de vegnir in la Contrada de Tolmin, e dise che lo non vol damizar la contrada ma solamente ello vol vegnir a tor la corte de Tolmin. Ancora disse che ser Zanon del Zucho de vegnir in so ajutorio cum parecchi fanti per Berzona zuso. E che meser Tristan li de vegnir ancora cum una brigada per Strecana appreso sant Zuan de Tolmin. Ancora dise che lo ha fatto andar tutti li soii degani del Canal a Gorizia domenica dì, e là sa fatto dir quanti compagni ciaschedun de loro potesse aver in la so degania, e da li fatto fermar tutti e che ogni fiada che lo li viquirerà che li sian parechiadi e ——————— noi questo noy avemo mandado a guardar tutti li passi ed avemo provedudo de bona guardia alla Corte. Avisamo de ve de questo fatto. Dio sia sempre con Voij

Jovan e Stefan

Cao

Tra manoscritti del quondam Monsignor Guerra Cano-
nico di Cividale intitolati : Otium Forojuliense Tomo
44 pagina 363 esistenti presso il Nobile Signore
Agostino de Portis di Cividale

Franzissane

'uno
'id. sú Maij
si Sano
ì e'
ra: nav'the
'en 'uado Ma:
o, 'a s'gn
. : Huta
que : Vamo
mid ep. do
qua
ro hato
em ; mano
'ri nhob
'suq; s Como
'do q
em tuero
troi . ubi
: ra
r cuo
'nsu, mi h
q e a
e Kaeri
zum obi
tamo a . in
am a ti
ra hant
tudo

Ex Archivo Civitatis Forijulii

Francesco di Santamaria, sull'incendio di Sottoselva, fatto da Pinzano da Strasoldo e sulla sua cura di conservare la pace

(Intus)

Magnifici et carissimi Domini. Displicentissime intellexi litteras vestras per quas scribitis de incendio in villa vestra de Sottselva per Pinzanum de Strasoldo cum certis armigeris hesterna die comisso, inter quos fuisse dicitur Nicolaus de Istria quibus respondeo quod cordialissimam displicentiam habui et habeo de novitate predicta de qua etiam in receptione litterarum vestrarum aliquid senserim feci gravem querelam isti Communitati que pro certo etiam graviter dolet, cum talis novitas preter suam consientiam sit comissa. Nam ille Pinzanus hinc discessit dicens velle ire Strasoldum, ubi sicut audio recipi noluit, nec tamen de suo discessu aliquam notitiam fecit isti Communitati, et ad ipsum actum processit. Certissime quidem teneatis, quod ille Nicolaus de Istria secum non fuit, nec heri terram istam exivit, de quo ego verum testimonium exhibere possum, quod ipsum heri pluries et diversis horis usque sero vidi, et certe reperietis quod de consensu aut scitu Regentium hujus Terre hoc factum non est. Sed ille Pinzanus suo ca-- et in modum vindicte id temere fecit. Et si huc redibit vel veniet videbitis vel audietis quod contra eum taliter procedetur, quod de sua inobedientia, et ausu temerario penam dabit ---- causatione hujus facti sed ut vobis etiam

omnia

omnia pateant, dico quod illi de Valvasono, et Sanctovito heri et hodie cucurrerunt et commiserunt aliquas predas in villis istius communitatis et contra quamplures massarios civium huius Terre et heri circa bis sibi scripsi ut se abstineant, et ablata restituant. Laboro quantum possum ut omnia quiete transeant. Et propter hoc si aliter fit debetis existimare quod usque ad intima mihi displicet. Datum Utini die XIII maii 1412 [sic]

Tester Franciscus de Sancta Maria
cum recommendatione

Da manoscritti del quondam monsignor Guerra canonico di Cividale intitolati . otium Forojuliense Tomo 44 pagina 298 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale.

Frangipane

Accordo

Surretto

Giovanni Papa assolve dalla scomunica come aderenti a Gregorio l'Ab: di Sumaga, e que' di Gorzia, Prata, Polcenigo etc. 292.

Joannes Episcopus servus servorum Dei. Ad futuram rei memoriam, ad nostram filiam predilectam Patriarchalem Ecclesiam Aquilejensem nobis et Romane Ecclesie immediate subjectam, et ad eius provinciam Civitates, Terras, atque Dieceses, ac dilectos filios universitatem et singulares personas habitatores, et incolas eorum tam Clericos, quam Laicos utriusque sexus, et specialiter infrascriptos ut in pacis pulcritudine sedeant. Gerentes paterne dilectionis affectum, et cupientes eorum tranquillitati animarumque saluti quantum cum Deo possumus salubriter providere, ea libenter concedimus, que eorum profectibus cognoscimus opportuna, nuper siquidem dilecti filii Jacobus Abbas Monasterii Sumaquensis, Federicus Artici de Purciliis, Paulus de Portugruario, Mattheus della Meduna, Dominicus de Valle Clerici Concordiensis Diecesis, ac Pantaleon de Bredis, et Jacobi Nicolai de Utino Clerici Aquilejensis Diecesis nec non Nobiles Viri de Prata, de Purciliis, de Sulcimico Comites, ac de Spilimbergo, de Valvasono, et Federicus a Turre, Bartholomeus de Azano, atque Comunitatis Castri S.ti Viti dicte Concordiensis Diecesis, et Guido Nicolai de Concordia per eorum nuncios ad nostram presentiam destinatos nobis exponere curaverunt, quod licet dudum in Generali Concilio tunc in Civitate Pisana solemniter cellebrato Angelus Corrario Gregorius XII.us et Petrus de Rima Benedictus XIII.us in suis obedientiis olim nuncupatis tunc de Papatu contendentes omni Papatus dignitate, ac honore privati fuissent, et per ipsum Concilium tanquam pertinaces scismatici, et heretici condemnati, et deinde Felicis

recor.

recordationis Alexandri Papę V. immediatus Predecessor Noster ad apicem suum Apostolicus assumptus extitisset, quia tamen Abbati clerici, et Nob. Laici ac Comunitates prędicte Nuncii supradicti ex certis causis Nobis notis prędicto concilio non interfuerunt de veritate, ac justitia gestorum in eodem Concilio tardius informati in obedientia supradicti Angeli cui usque tunc obedirent, et obediebant, ac Venerabili Fratri Nostri Antonio Patriarcha Aquilejensis Rebelles fuerant, non tamen animo favendi scisma, seu alias contra justitiam prefato Angelo pertinaciter adherendi, sed potius gestorum hujusmodi veritatem, ac justitiam sagaciter inquirendi aliquamdiu permanserat, et deinde veritate, ac justitia hujusmodi per nos plene intellectis, et opportunitate capta Nobis qui dicto Predecessore sicut Altiss.^mo placuit sublato de medio summa Divina favente Clementia ad apicem dicti Apostolatus assumpti per Nuncios antedictos suis et suorum subditorum nominibus obedientiam, et Reverentiam debitas, et devotas humiliter ~~exhi~~ exiberunt unum cum eidem subditi ex tunc in antea in Nostra et successorum Nostrorum Romanorum Pontificum Canonica intrantium obbedientia, et devotione hujusmodi firmiter permansuri nobisque per eosdem Nuncios humiliter supplicarunt ut ~~superior~~ ipsorum ac etiam subditorum prędictorum statui in premissis providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur puritatem obbedientiam, et devotionem ipsorum in Domino plurimum commendantes cupientesque eorum, et subditorum ipsorum saluti, et statui paterna diligentia salubriter providere

hujusmodi

hujusmodi supplicationibus inclinati Abbatem, Nobiles, Comites, clericos, Laicos, Seculares, et Regulares ordinum quorumcumque cujuscumque status, gradus, vel conditionis fuerint, ac ipsorum quemlibet ab omnibus, et singulis excomunicationis, suspensionis, et interdicti ceterisque sententiis, ac penis, et Censuris spiritualibus et corporalibus in eos conjunctim, et divisim Apostolici Sti Pisani Concilii Patriarchali ordinaria, vel alia quavis auctoritate forsam premissorum occasione promulgatis, aut aliis in genere, vel in specie a jure, vel ab homine inflictis auctoritate Apostolica, ex certa scientia tenore presentium ad cautelam absolvimus, et totaliter liberamus, ac interdictum hujusmodi penitus tollimus, et relaxamus, nec non Processus, Bonna, sententias, condemnationes a jure, vel ab homine contra predictos, et quemlibet ipsorum factas latas, promulgatas et inflictas ubicumque, et per dictum Concilium prefatum predecessorum, ac nos et Patriarcham predictum, aut alios Concilii Apostolica Patriarchali, vel alia auctoritate quacumque ac etiam mulctas, ac penas, et infamie maculas, sive notas premissorum occasione contractas, et effectus exinde secutos, et qui modo aliquo sequi possent quocumque jure, causa, seu forma quomodocumque et qualitercumque etiam pretextu obedientie dicto Angelo Corario Heretico, atque Scismatico prestite et concilio Predecessori nostro, ac nobis non exibito nec non observantiam, obedientiam, et fidelitatem, tam debitas, quam devotas prefato Antonio Patriarche Aquilejensis cui subesse de jure noscuntur non exhibitas, et impensas, quam alio quocumque

modo

modo quomodolibet hactenus inciderint aut incidere communiter, vel divisim usque in presentem diem potuerunt, protinus tollimus, cassamus, irritamus, annullamus, et harum serie juribus evacuamus, et perinde haberi decernimus, ac si crimina, excessus, adherentie, fautorie, rebelliones, seu delicta hujusmodi comissa non fuissent, processusque, bona, condemnationes, et sententie non emanassent illosque, et illas cassari, tolli, aboliri de libris, et registris in quibus illi, ille vel illa quomodlibet apparerent per illos qui codices, seu registra tenent ad cujuscumque petentis instantiam precipimus, et mandamus, et volentes statui, et quieti predictorum per amplius providere quam in Beneficiis Ecclesiasticis officiis Dignitatibus etiam Abbacialibus quibuscumque et ubicumque existentibus, que quomodlibet obtinebant, et ad illa intitulati fuerant antequam nonnulli ex venerabilibus Fratribus Nostris prefate Ecclesie Cardinalibus de quorum numero tunc eramus de Civitate Lucana a predicto Angelo Carrario discesserant, dummodo talia non existat que idem Angelus tunc in ejus obbedientia Gregorius ut premittitur nuncupate contulisset tanquam vacantia propter obbedientiam consilio Predecessorique prefatis, et nobis factam conservantur, et conservari debeant plenarie, Pacifice, et quiete tam ad titulum, quam ad possessionem et jura quecumque decernimus. Illosque ad ea reintegramus illis vero qui beneficia hujusmodi a prefato Angelo post recessum dictorum Cardinalium quomodlibet impetrassent, seu obtinuissent provideatur de novo, et Apostolice fiant Littere

opportune

opportune super hujusmodi Beneficiis, dumodo per privationem ipsam collatos non fuerint, ut prefertur, et nihilominus omnibus, et singulis, qui jus, sive titulum, aut possessionem habent, vel habere pretendunt, seu pretenderent in futurum super beneficiis Ecclesiasticis, et officiis supradictis alicujus, seu aliquorum ex suprascripti personis privatorum ratione adhesionis seu factionis hujusmodi, seu dependentium ab eisdem, aut eorum fructibus, redditibus et proventibus harum serie silentium perpetuum imponimus pro presens, solvo quod predicta non vendicant sibi locum, nec intelligantur in beneficiis, officiis, seu dignitatibus, que habet, seu tenet dilectus filius, dilecti filii Nobilis Viri Tristani de Savorgnano Militis natus dicte Aquilejensis Diecesis cum ejus adversario de alio Beneficio in recompensam duxerimus providere cassantes, revocantes, et annullantes, ac viribus evacuantes omnes, et singulos processus, censuras et sententias si que facte sunt, aut late in causis quibuscumque civilibus, vel criminalibus, in Romana Curia vel alibi Apostolica, aut in Curia predicti Antonii Patriarche, aut extra eam ordinaria vel sibi commissa auctoritate, quibusvis occasione, vel modo contra aliquam, vel aliquos predictorum maxime cum ratione rebellionis et adherentie hujusmodi non voluerint, uti eorum juribus, vel illa prosequi ante restitutam obedientiam supradictam; volentes, et decernentes, quod de cetero quotiescumque provisus fuerit de novo Patriarcha Aquilejensis Ecclesie prefate cum vacabit in, et super hujusmodi causis, tam motis, quam movendis cucurrerit, neque curat predictis, seu contra predictas usque ad creationem

novi

novi, et futuri Patriarche prefati. Decernentes nihilominus, quod jura utrique parti intelligantur esse, et sint reservata, et tenore presentium reservamus in eo statu in quo erat ante adherentiam, et fautoriam hujusmodi sive ante initium processuum predictorum. Volentes etiam indemnitati eorum supplicantium per amplius providere ipsos, et ipsorum quemlibet ab omnibus, et singulis datis, et solutis tam venerabili fratri Nostro Antonii de Ponte qui dudum se gerebat pro Patriarcha, quam dilectis filiis officialibus seu Nunciis dilecti filii Nobili Viri Federici Comitis de Ortemburch vice Vicarii, ut asserebat Sacri Romani Imperii de et super pecuniis, rebus, et bonis debitis Patriarche Aquilejensis pro tempore existentis, aut ejus Ecclesie, seu Mense, vel Canapis, absolvimus, et liberamus, ita quod de cetero occasione seu causa hujusmodi debitorem nullumque tempore inquietari, seu molestari in judicio, seu extra ab ipso Patriarcha, vel alio quocumque directe, vel indirecte valeant hujusmodi data, et solita protinus remittente, et volentes, quod statui, et quieti predictorum amplius providere omnes, et singulas gratias, seu provisiones, ac mandata quecumque, et qualiacumque fuerit super privationibus Canonicatum, et Prebendarum, ac dignitatum personarum, vel officiorum aut aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque predictorum Auctoritate Apostolica premissorum occasione quibuscumque personis factis, aut faciendis concessa, et quecumque inde secuta etiam si super eis cum Romana, aut dicti Patriarche Curia, vel eorum altera, seu alibi ex concessione Apostolica vel aliis his pendeat indecisa cujus statum presentibus haberi volumus

Pro

pro expresso tenore presentium ex certa scientia cassantes, et revocantes supradictis, et eorum quamlibet habilitates ad canonicatus, et prebendas, ac dignitates personarum, et officia nec non ad beneficia ecclesiastica cum cura, vel sine cura, bona, jura, feuda, in dicta civitate, et diecese, et alibi consistentia secularia, vel regolaria, ac temporalia quecumque, et qualiacumque fuerint quibus forsan occasione premissorum Apostolica concilii, Patriarchali, vel alia quavis auctoritate privati sint, ac in integrum et ad omnes honores, statum, et famam pristinos tam spirituales, quam etiam temporales, jura, bona, et feuda plenarie restituimus, et reintegramus, et cum eis ex Ecclesiasticis personis super irregolaritate si quam predictis sententiis, vel earum aliqua premissorum occasione forsitam ligati cellebrando divina, et immiscendo se illis non tamen in contemptu clavium contraxerunt, quod in hujusmodi susceptis, et aliis vite ordinibus ministrare libere, et licite valeant dispensamus ipsosque, et quamlibet eorum, et singulares personas utriusque sexus tam ecclesiasticas quam mundanas, nec non ecclesias, et monasteria et alia loca quecumque exempta, et non exempta in predictorum, seu alterius solum dominio, seu jurisdictione aut territorio et diecesi consistentia, adque cumque privilegia, immunitates, exemptiones, honores, dignitates famam spectantes, proprietates, feuda, locationes, contractus livellis emphitheotos, aut alia jura, seu illa habuerint, vel habeant a Romana, seu Aquilejensis, seu concordiensis, vel aliis ecclesiis aut alia ecclesia, et ecclesiastica dignitate, seu persona privata presertim de Patriarcha vel Provincia predictorum ac

etiam

etiam ad jurisdictiones et libertates quibus gaudebant, seu gaude=
re poterant ante congregationem Concilii supradicti. Decernentes si
quis contra predictos, aut eorum aliquam in genere, vel in specie
super premissis aut aliquo ipsorum jus, titulum, aut possessionem
quesierint, aut impetraverint etiam a Romanis Pontificibus tanquam
contra privatis a jure, vel ab homine processibus, sententiis, vel
censuris, aut aliis supradictis, non obstantibus quod ex nunc quoad
premissa sententia perpetuum sit, et esse intelligatur impositum
et presentium tenore imponimus super titulis, et juribus, ac pos=
sessionibus taliter aquisitis, ac deponentibus, emergentibus, et
connexis, et per quascumque et quodcumque mandata inierint,
aut transiverit, sive data, concessa, aut translata fuerint
sub quacumque forma vel conceptione verborum et nihilominus
supradictos reponimus et reintegramus in eo statu, ad illos ju=
risdictiones, atque libertates quibus gaudebant, seu gaudere
poterant ante congregationem dicti Concilii plenarie restitu=
endo, et reintegrando. Nos eorum ex nunc irritum decerni=
mus et inane si secus super his a quacumque quavis auctori=
tate scienter, vel ignoranter contigerit attemptari Constitutioni=
bus Apostolicis, vel aliis in contrarium facientibus non obstanti=
bus quibuscumque volumus autem quod si ullo unquam tempore
(quod absit) predicti Abbates, Comites, Nobiles, Clerici, et
Comunitates Comuniter, vel divisim a fidelitate, devotione, et
seu obedientia nostra, vel successorum nostrorum Romanorum
Pontificum Canonice intrantium et predicte Romane Ecclesie
se quomodolibet subtraxerint, seu rebelles fuerint, presentes

Litere

Littere, et omnia et singula in eis contenta quo ad se subtrahen-
tes et rebellantes eo ipso nullius existant roboris, vel momenti, sed
in easdem censuras, sententias, ac penas spirituales, et temporales
reincidans ipso facto. Nulli ergo Hominum liceat hanc paginam
nostre, absolutionis, liberationis, remissionis, rellaxationis, resti-
tutionis, dispensationis, cassationis, irritationis, annullationis,
evacuationis et reservationis, revocationis voluntatis, declaratio-
nis statuti mandati, et constitutionis infringere, vel ei ausu te-
merario contrarire, si quis autem hoc attemptare presumpserit
indignationem Omnipotentis dei, et beatorum Petri, et Pauli
Apostolorum eius se noverit incursurum

Dat. Bononie III ... Aprilis Pontificatus N.ri Anno.

Da raccolta di carte ~~autentiche~~ antiche copiate, ed insieme unite in volume
senza titolo, ne cartone, ne numerazione di pagine, con numero
progressivo però ad ogni documento, la quale esiste presso il Sig.
Conte Luigi Ottelio d'Udine ~~N.~~ N. 75.

Beaumarchais

294.

nostri

uni Ci.

honorandis.

imi.

domini

um bona;

stum

quod

a Tut-

quidquid

ostros

bestias

mum

ia nos

isi an.

vincipio

circa.

huc

nunc

poddi

runi (i.

honorandis.

simi.

domini

cum bona

stum

o quod

ca Tut-

quidquid

nostros

n bestias

mnum

uia nos

visi an.

rincipio

circa.

ne huc

nunc

1411. 5. maggio — Quei di Brata, Porzia, Spilimbergo, Valvasone a Cividale 294.
sul soccorso condotto dall' Ausperg, e sulla guerra alla destra del Tagliamento.

Ex Cartacea

in Archivio Civitatis Austrie

Extra —

Magnificis et spectabilibus viris Guielmo Leopoldi Gastaldio — — — Provisoribus Consilio et Communi Civitatis Austrie fratribus et colligatis nostris honorandis.

Intus —

Magnifici et spectabiles fratres et colligati nostri carissimi. Vestram recepimus litteram continentem de Adventu domini Georgii Auspergh militis civitatensis applicuisse cum bona comitiva ~~aliam~~ etiam expectanre dicens de qua multum gratulamur quod viriliter faciatis Guerram cum eo quod sit vestri, et nostri honoris et ~~ec~~ · De novis de circa Tulmentum significamus vobis quod fecimus et facimus quidquid possumus et potuimus de dampnificando inimicos nostros et parum eis facere potuimus, quia omnes ipsorum bestias fugerunt in Tarvixanam, et major pars etiam hominum reliqui qui remanserunt multum stant securi, et quia nos semper super factis nostris stemus et stetimus provisi antedictis inimicis suscepimus, dampnum tamen a principio Guerre istius presenti nostri inimici usque nunc circa Tulmentum prout Zopola Sacilum Avianum nunc huc

nunc

nunc illuc Veluexonum acceperunt quamplura capita bestiarum
illis Nobilibus de Vulcinicho etiam intulerunt dampnum de quam
pluribus capitis bestiarum nullum tamen capitineum duxerunt
immo ibidem de dictis inimicis mortui fuerunt VI. viri,
et quamplures viri et equi vulnerati fuerunt; fuerunt
etiam inimici nostri Sanctumvitum dum irent Portumgru
arium, et ibidem abstulerant XXX.ª capita bestiarum.
illi de Sanctovito sentientes post ipsos currentes conduxe
vunt ipsos per vim ad certum arduum locum per talem
modum quod eluerunt bestias suas, et quatuor de ipsis in
terfecerunt, et ceperunt tres equos. Insuper significamus
vobis quod Dominus Franciscus de Pricolpasso qui nuper ve
nit de Civitate Austria, et de Utino nobis dixit quod fue
rat cum illis de Utino super fienda Treugua, et quod pre
dicti de Utino contentabantur quod treugua fieret, et
quod amplius illa muda non exigerentur propterea videre
tur nobis quod postquam ipsos Utinenses cogimus et astri
ximus ad contentandum quod muda non amplius exigatur
quod debeat fieri treugua quia fiet cum magno honore
partis nostre supradicte considerata causa. Significamus
insuper vobis quod sunt decem dies elapsi quo Dominus

vare

Venetiarum misit pro Domino Guielmino Comite Frate qui ibidem adhuc est, nunc vero de novo misit prefatum Dominium pro nobis Vinceslao et Toma de Spirimbergo, pro me Jacobo de Valvaxono, pro uno de Fulcinicho, et pro uno nostrum de Turcileis qui omnes in ordine nos ponimus de eundo ibidem, causam enim quare miserit prefatum Dominium pro nobis omnibus putamus fore prout alias vobis diximus in Spilimbergo pro nunc alia nobis non occurrunt significanda. Valete felices. Datum Frate V.° Maij M.° CCCC. XI.° Indictione IV.° Rogamus insuper ut nostrum accessum predictum velitis magnifico Domino Comiti de Ortemburg......

Artichus
Paganus } Comites de Turrileis
Guido

Nicolussius Comes de Frata.
Vincislaus de Spirimbergo
Tomas de
Jacobus de Valvasono.

Da manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati = Otium Forojuliense = Tomo XIII. pagina 567, esistenti presso il Nobile Sig.re Agostino de Torti di Cividale del Friuli.

Cas.° di Consetto 18. 9bre 1817. — Frangipane

[illegible] 14. Colleganza tra la repubblica di Venezia e quei Signori di Prata, Porzia, Polcenigo etc. sussidii per le truppe

[illegible] Martii 1411.

In Christi nomine amen. Anno a nativitate ejus-
dem millesimo quadrigentesimo undecimo, In[dic]-
tione IV, die XII [illegible] [illegible] Spectabiles [et]
egregii viri [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible]
Zane honorabiles Cives Veneti [illegible], [illegible]
tores Serenissimi et Illustrissimi Principis D.
Michaelis Steno Dei gratia Ducis Venetiarum
et Inclyti Dominii et Communis Venetiarum
habentes ad instrumenta et alia exercenda
plenum mandatum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Domini [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] suis, et [illegible] quo Dominum [illegible]
Commune Venetiarum ex una parte, et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] omni de [illegible]
la [illegible] Domini [illegible] [illegible] nomine [illegible]
[illegible] et tanquam procurator Spectabilis Dom-
ni [illegible] de Prata Fratris sui, et [illegible]
[illegible] instrumento procuratorio scripto manu
[illegible] quondam Odorici de Valle Imperialis [illegible]
[illegible] Millesimo et Indictione praesentibus [illegible]
V. mensis [illegible]: Spectabiles et egregii Viri
ser [illegible] [illegible] de Prata, quondam Domini
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quondam [illegible]
mini [illegible] [illegible] [illegible] tanquam [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] Lericii de Ragona —
[illegible]. Domini Johannis nunc Domini Turres, [illegible]
[illegible] procuratorio instrumento scripto manu dn.
Desiderati de Francuzino publici Imperiali auctori
tate Notarii Millesimo, et Indictione [illegible]
presentibus die III. Maij omnes et quilibet dicto
rum D.D. Comites Castellanorum et Nobilium
suis proprijs Nominibus et procuratorijs nominibus
[illegible] constituentium et cujuslibet eorum, [illegible]
heredibus et successoribus suis et cujuslibet eorum
habentes a suis constituentibus sufficiens mandatum
[illegible] et alia [illegible]; ut nobis Notarijs plen
[illegible] instrumentis publicis a nobis Notarijs
infrascriptis visis et lectis ex altera parte,
devenerunt, atque deveniunt, fecerunt, et fa
ciunt, contraxerunt, et contrahunt, firmaverunt
pro bono, securitate, et defensione, statu
utriusque partis et cujuslibet dictarum partium
infrascriptas conventiones adherentie, recomenda
tionis, et colligationis, ligam unionem, et infra
scripta pacta, prout in infrascriptis Capitulis
distinctius continentur.

Primo, quod dicti Spectabiles
et egregii omnes Castellani, et Nobiles, et
quilibet illorum, sint, et esse debeant boni
[illegible] adherentes colligati, et recommendati
prelibati Illustrissimi Principis, et D. Du
cis

cij, et Dominum ... [illegible] Venetiarum ...
... inimicis ... ad damna, et offensas suarum
cumque personarum offendentium, et volentium
offendere, vel esse contra, vel in damnum ...
sam prelibati. Domini Ducis, Dominii
Communis Venetiarum

Insuper quod dictum Illustrissimum
Ducale Dominium Venetiarum, conservabit, et con
servare teneatur dictos D. D. Comites, Nobiles
et Castellanos et quemlibet eorum in suis ...
libertatibus et juribus, et consuetudinibus quas
possident ad presens, et eis defendere sumpti
bus et expensis dicti Dominii Venetiarum
a quibuscumque personis volentibus ipsos Comites
Castellanos, et Nobiles vel aliquem eorum
opprimere vel offendere.

Que omnia et singula suprascripta
et quodlibet suprascriptorum dicte partes ...
miserunt nominibus suprascriptis sibi invicem
et vicissim verbi gratia. una pars alteri
singula singulis referendo attendere et observa
re et rata et grata, et firma habere, et effe
tualiter adimplere, et contra non facere
vel venire, aliqua ratione, vel causa, modo vel
ingenio, de jure vel de facto sub pena
Ducatorum m/3 auri solvendorum per partem
non observantem et quamlibet de parte, non

observante...

observantem, applicanda[6] parti observanti toties
quoties contrafactum fuerit [illegible] solida
vel [illegible] exacta vel non, rata manente [illegible]
[illegible] omnia et singula supra [illegible] haberi
partibus inviolabiliter observari, pro quibus o-
mnibus et singulis observandis et firmiter atten-
dendis dicti Procuratores et sindici [illegible]
Domini [illegible] et Domini [illegible]
obligaverunt, et hypothecaverunt dictis DD. Com-
itibus Castellanis et Nobilibus [illegible]
recipientibus nominibus suis propriis, et suorum
constituentium omnia bona dicti Dominii, et
communis [illegible]; et vice versa DD. Com-
itellani et Nobiles et milites eorum suis pro-
priis nominibus et vice et nomine suorum consti-
tuentium pignori obligaverunt dictis Sindicis
et Procuratoribus dicti Dominii, et D. Ducis
et Communis [illegible] stipulantibus et reci-
pientibus vice et nomine dicti Dominii [illegible]
et successoribus, Domini, et communis [illegible]
omnia bona ipsorum DD. Comitum Castella-
norum, et Nobilium et suorum Constituentium
[illegible] pro praedictis [illegible] juraverunt
[illegible]
[illegible]
[illegible] et ad [illegible]
[illegible] omni [illegible]

Etc.

Actum Venetiis in Ducali Palatio in Capella Sancti Nicolai. Praesentibus ibidem circumspectis viris Ser Bernardo Dandulo, et Thoma Cortis ambobus Notariis Cancellariae Ducalis Dominii Venetiarum, et ser Antonio qm. Johannis Bellini de Brugnaria, et Bianchino qm. Antonii Bellini de Sancto Vito Concordiensis Dioecesis et Caet.

Ego Christophorus de Cino filius Ser Dane dicti de Venetiis Imperiali Auctoritate et Ducatus Venetiarum Scriba et caet.

Da Manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati = Otium Forojuliense = Tomo XXIX. pagina 102., esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale del Friuli.

Villa di Vornetto 10. Febb.° 1818.

[illegible]inos
[illegible] Mag[illegible]
[illegible] Sano
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] mann[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

1411. 14. maggio — 4

1411)

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo quadringentesimo undecimo Ind. 4a die 14 mensis Maij Sap. et egr. viri d.nus Nicolaus Vitturi, et d. Andreas Zane honorabiles cives Veneti sindici, et procuratores [illegible] Ill.mi Principis et d.ni d.ni Michaelis Steno Dei gratia Ducis Venetiarum et inclitj Dominij et comunis [illegible] habentes ad infrascripta et alia exercenda plenum mandatum ut constat instrumento publico scripto manu [illegible] Nos [illegible] notarius [illegible] et vice pro ipso d. Duce et successoribus suis, et pro ipso Dominio, et comuni Venetiarum ex una parte et Spectabiles et egr. Viri Vidus comes de Prata q. d.ni Nicolai suo nomine proprio, et tamquam procurator spectabilis Viri d.ni Nicolai comitis de Prata fratris sui, ut constat instrumento procurationis scripto manu Pauli q. domini de Valle [illegible] notarij publici [illegible] presentibus die 9 mensis Maij et Spectabiles et egr. Viri d.ni Wielmus comes de Prata q. d.ni Nicolai comitis de Prata, et Vido q. d.ni Bianchini comitis de Polcenigo, ut patet procuratorio instrumento scripto manu [illegible] de Francisijs publici imperiali auctoritate notarij [illegible] et iud. ordinarij die tertia Maij, omnes et quilibet dictorum dominorum comitum castellanorum et nobilium suis proprijs nominibus et procuratorijs nominibus suorum consortium et cuiuslibet eorum, et pro heredibus et successoribus suis, et cuiuslibet eorum habentes a suis consortibus [illegible] mandatum ad hec et alia exercenda, ut nobis notarijs plene constat instrumentis [illegible] a nobis notarijs infrascriptis [illegible] ex altera parte devenerunt et devenisse [illegible] confirmaverunt, et contrahunt firmamenta pro bono, securitate, et [illegible] statuum utriusque partis [illegible] dictarum partium infrascriptas conventiones [illegible] recommendationis et obligationis

(margin: tamquam procurator spectabilis viri d.ni Federici de Ragogna q. d.ni Joannis [illegible])

quod vniend. ex situatis praedictis prout in supradictis capitulis distinctius continetur —

Item quod dicti Fratres et Communitas Cadubrii et Nobiles et [illegible] Amici [illegible] et [illegible] [illegible] delegati et recommendati Praelibati Illustrissimi [illegible] Ducalis Dominii et Communis Venetiarum [illegible] ac [illegible] ad [illegible] et [illegible] quarumcumque [illegible] offenderentur et violentur [illegible] [illegible] vel in [illegible] aut offensi praelibati [illegible] Ducalis Dominii et Communis Venetiarum

\#\#\#

Copia cavatta da certi fogli vecchi che ne manca
nel principio si vede esser[o] da dal rimanente che son
Patti tra il Ser.mo Rend.mo et li Ill.i Castellani della Petra.

et Communis Veneti seu aliquorum [illegible] gerunt [illegible]
[illegible] et stipendiarii illi secundum mansiones [illegible]
seu locorum [illegible] [illegible] et distinctione [illegible] et dis-
trictualium se reducentes in dictis [illegible] suis mansiones
habere et teneantur, et debeant dare dictis
gentibus dicte dominationis Venetiarum auxilium necessarium con-
silium et [illegible] ac [illegible] contra quascumque personas
quas mandabit et ordinavit dicti [illegible] et
semper, et [illegible] quod non teneantur [illegible]
nec receptum inimicis in loco [illegible] Castella-
norum et Nobilium et similiter etiam de [illegible]
et aliis ipsis gentibus oportuna pro illis recuperis.
Verum si dicte gentes stantes seu transeuntes in eorum
districtibus, et a [illegible] eorum servitores et districtuali-
bus inferrent aliquod damnum enorme, et non fuisse
in loco seu non [illegible] importare gentibus armigeris
in his Dominis Comitibus Castellanis et Nobilibus aut distri-
ctualibus [illegible] Ill.me Duc. Dominium Venetiarum refunderet
damna [illegible] illi qui passi fuerint dicta damna
[illegible] quod dictum Ill.me Dominum Duc. Venetiarum intendebat
et conservare teneatur dictos D.nos Comites, Nobiles Cast-
tellanos et quemlibet ipsorum in suis Dominiis, [illegible]
tutibus et [illegible] ac consuetudine que [illegible] ad
presens, et eos defendere et defensare [illegible] et
expensis dicti Dominii Venetiarum a quibuscumque personis
violent

nocentibus ipsos comites Castellanos et Nobiles vel aliquo
eorum opprimere vel offendere dummodo dicti Nobiles vel aliqui
illorum convertet moveant guerram vel inciperent novitates
aliquam sine consensu, et voluntate ipsius Ducalis Dominij
Venetiarum. Verum si contingerit aliquos personam invadere
ipsos Dominos: Comites Castellanos, ac Nobiles offendere
et damnis suis aut infestare aliquo modo terras et Juris-
dictiones et fortilicia seu fortilicias aliquas dictorum Dominorum
Comitum Castellanorum et Nobilium causa vel occasione
istius adherentie vel recomendationis dicti Ducalis Dominij
Venetiarum si ob dictam causam ad guerram deveniretur de
consensu ipsius Dominij Venetiarum non debeat facere pacem
nec concordiam cum adversa parte donec dicti Domini Comi-
tes Castellani ac Nobiles reducti fuerint in pristinum
statum: Praeterea si praedictum Illustre Ducale Dominium Venetiarum
super voluntatem et territorijs aliquibus dictorum Dominorum Co-
mitum Castellanorum et Nobilium faceret aliquam forti-
ficiam seu fortilicia quod debeat fieri ad custodien-
dum dictum fortilicium seu fortilicia cum expensis et
expensis dicti Ducalis Dominij tempore guerre in
manibus dicti Ducalis Dominij, et tempore pacis in ma-
nibus illorum sub quorum territorio seu districtu con-
structum fuerit dictum fortilitium seu fortilicia cus-
todienda ad honorem et deffensionem status Ducalis
Dominij supradicti et ad omnia mandata ipsius. Si vero
dictum Dominium vellet illud vel illa ruinare, hoc
similiter fiat et exequatur secundum beneplaci-
tum dicti Dominij Venetiarum. Item quod si aliqua Commu-
nitas vel aliquis alius ex Nobilibus Castellanis
Patrie Foriulij requisiverint recipi in tanto ad-

herentiam

[illegible] et colligatione quod pertinet ve[illegible]
in [illegible] placuerit dicti Ill.mi Dñi Venetiarum et
durent hae conditiones et pacta tempore a die [illegible]
sive [illegible] contractus usque ad decem annos
proxime [illegible]. Quae omnia et singula superius
scripta dictae partes promiserunt nominibus supra-
scriptis sibi invicem ac vicissim videlicet una pars
alteri, et altera alteri singula singulis referendo
attendere, et observare et rata et grata et firma
habere et tenere et effectualiter adimplere, et contra
non facere vel venire aliqua ratione causa modo vel
ingenio de iure vel de facto sub poena ducatorum quinque mi-
lium auri solvenda per partem non observantem, et qualibet
vice parte non observante applicanda parti observanti
toties quoties contrafactum fuerit, qua poena soluta
vel non exacta vel non rata maneant nihilominus
omnia et singula suprascripta, et dicta a parte [illegible]
inviolabiliter observari. Pro quibus omnibus et singulis
observandis et firmiter attendendis dicti Procuratores
et Sindici [illegible] nominibus Ducis, Dominij et Communis
Venetiarum pignori obligaverunt, et hypothecaverunt
dictis ~~[illegible]~~ nominibus Castellanis et Nobilibus, et cuilibet
eorum recipientibus nominibus suis propriis, et suis Consti-
tuentium omnia bona dicti Dominij et Communis Venetiarum
et versa vice Dñi Comites et Castellani et Nobiles et qui-
libet eorum propriis nominibus, et vice et nomine suorum
Constituentium pignori obligaverunt, et hypothe-
caverunt dictis Sindicis et Procuratoribus dicti Dominij
et Ill.mi Dñi Ducis et Communis Venetiarum stipulantibus et
recipientibus vice et nomine ipsius Dñi Ducis et [illegible]
suorum Dominij et ~~Dñi Dñi Ducis~~ et Communis Venetiarum

omnia bona

omnia bona spectant Domini Comitum Castellanorum, et Nobi-
lium et unum continentia quorum sunt Procuratores supra-
scripti iuraverunt dicte partes et quilibet earum
ad s.ta Dei Evangelia manu propria tactis scripturis predicta
observare et adimplere bona fide, et sine fraude
et ad purum et bonum sensum omni mala interpretatione
cessante. Actum Venetijs in Ducali Palatio in
Capella S.ti Nicolai presentibus ibidem Circumspectis
Viris q. Bernardo Dandolo q. Thoma de Cortis am-
bobus Notarijs Cancellarie Ducalis Dominij Venetorum
q. Antonio q. Ioannis Bellini de Brugaiaria, et Bar-
tholino q. Antonij Bellini de S.to Vito Concordiensis Dio-
cesis, et alijs testibus ad hec vocatis specialiter et ro-
gatis. Collegati autem suprascriptorum Dominorum
Comitum Castellanorum, et Nobilium sunt isti. Videlicet
Communitas Civitatis Austrie, Comunitas Glemone,
Comunitas Terre Venzoni Comunitas Terre Tolmetij
Nobiles Viri q. Iacobus Listas q. equ: Militis Dni Simonis
de Prampergo, Comunitas Terre S. Viti —
Ego Christophorus de Cavo filius q. q. Benedicti de Ven-
tijs Imp.li auct.e et Ducatus Venetorum Scriba predictis om-
nibus et singulis dum sic agerentur presens fui rogatus
una cum Notario infrascripto, et in premissorum fidem
me subscripsi qui meo manu propria scripsi, et
publicationi signum meum apposui consuetum etc.

1411 Die 19 Maij in Pallatio Ducali
in Capella S.ti Nicolai.

Nota quod omnes isti Comites Castellani et nobiles
de ultra Talmentum qui fecerunt se recomandatos,

et Collegatus

et Collegatos dui: Dnij: Venetiarum vicem non sit declarandum
in Instrumento seu litteris per factis super dicta materia
tamen sub fide sacramenti hij promiserunt, et af-
firmaverunt quod ad omnem voluntatem, et mandatum
Illmi Dominij predicti volentes, et consentientes sub af-
fectu mente devota fidelitatis ad extendendum a pos-
sessionibus suis [illegible], et procurationibus in-
stare, et sollicitare ac quaerere de inducendo omnes
eorum Collegatos suos de Patria fidelitatis ad extendendum
ad [illegible] [illegible], et credunt omnino non du-
bitant inducere Collegatos suos ad hoc, et dixerunt
insuper quod iste modus placet, et contentat eis
quod tractetur, et concludatur generaliter ab omnibus a
tota Patria, et ut dicta Dominatio predicta tractare quo-
modo [illegible] videre potest pertinere ad pacem, et qui-
etem [illegible] quiete totius Patriae, asserendo etiam
dictos Comites Castellanos, et Nobiles, quod dictum Do-
minium [illegible] modo, et forma pacis, et in omnibus
reperietur [illegible] paratos ad omnem voluntatem
et beneficium dui: Dominij.

1411 Die 19 Maij

Dni Comites, et Nobiles de Brugaria sunt infra-
scripti Dnus Artichus, et Dnus Tonicallus, et Nepotes ha-
beant annuatim de bonis dividendos inter eos ut
eis placebit Ducatos Ducentos, et teneantur te-
nere Equites decem ad minus inter omnes sub con-
ditionibus infrascriptis -
Dni Comites Nob. de Pinzano sunt ut infra
Dnus Paganus Dnus Guido fratres
Dnus Gabriel olim Nepos Dni Federici

Habeant

habeant autem de soldo dividendo inter eos, ut eis placebit ducatos ducentos, et teneantur tenere equites, decem ad minus inter omnes cum conditionibus infrascriptis —
Dnus Simon q. Dni Iacobi, et Dnus Ricardus fratres
Dnus Laurentius et Dnus Otavius fratres
Dnus Bartholomeus et Dnus Odoricus fratres —
Dnus Aloisius et Dnus Franciscus fratres
Dnus Franciscus — Dnus Majnardus, Dnus Eduardus, Dnus Simon —
Habeant annuatim de soldo inter eos dividendos ducatos 320 hoc modo videlicet —
Dnus Simon duc. 80 tenendo quatuor equites
Dnus Franciscus ducatos 80 tenendo quatuor equites
et omnes alij de Domo q. Andreae ducatos 160 tenendo octo equites et teneantur tenere equites decem ad minus inter omnes cum conditionibus infrascriptis —
Dni Nobiles de Valvasono sunt isti
Dnus Odoricus cum duabus fratribus habeant annuatim de soldo ducatos octuaginta —
Dnus Iacobus habeat annuatim de soldo ducatos octuaginta —
Dnus Ioannes et eius fratres habean annuatim de soldo ducatos octuaginta
et teneantur tenere pro qualibet de dictis tribus portionibus colonnelis equites quatuor qui sunt in omnes equites duodecim ad minus cum conditionibus inferius scriptis —
Domi Nobiles de Spilimbergo sunt isti
Dnus Vincislaus teneatur tenere equites quinque
ad minus

ad minus, et habeat annuatim de bello ducas centum
Dnus Iacobus frater eius teneat equites duos ad minus
~~et habeat de bello ducas quadraginta~~ annuatim
Dnus Adorius de Spelimbergo teneat equites tres
ad minus, et habeat annuatim de bello ducas sexaginta
Dnus Thomasius de Spilimbergo teneat equites
quinque ad minus et habeat annuatim de bello ducas
centum quinquaginta
Dnus Ulvinus de Spelimbergo teneat equites tres ad
minus et habeat de bello annuatim ducas sexaginta
Filii Dni olim Alberti de Spelimbergo teneant equites
duos, et habeant de bello annuatim ducas 40 —
Dnus Guglielmus, eius frater et sui filii et filii
filii ibi habeant annuatim dividendo inter se
annuis ut eis placebit ducatos trecentos, et tene-
antur tenere equites quindecim ad minus.
Dnus Vicelaus de Prata frater dicti Dni Guidonis
habeat annuatim ducas centum, et teneatur tenere
equites quinque

Pecunia in summa ducatorum 1800 —

Equites tenendi ad minus 90 —

Conditiones ad quas dicti Nobiles, et quilibet eorum debeant
tenere dictos equites, et habere supradictos ducatos usque ad decem
annos hinc inscriptos, sunt —
Quod quilibet eorum teneatur et debeat tenere bene in
puncto, et in ordine certiore illos equites supradictos quos
tenere habent ut superius dictum est, et facere eos
cum ipsis equitibus intrare, et operari in omni loco inter
Parlamentum, et Frientum, ad omne mandatum et voluntatem [illegible]
[illegible] Dominii Venetorum ad [illegible] et
[illegible] in omnibus his ad quae tenentur, et obligati
sunt

(margin note:) Dni Fede[illegible] [illegible] Filii habeat de bello annuatim duc 40 et teneat equites duos ad minus

2

sunt conformes Instrumentis ad herentie et colligationis
et specialiter litterarum [illegible] et hec [illegible]
teneantur sine [illegible] alio premio vel soldo
Si vero dicti Duc: Dominatio Venetiarum volens operari
dictos equites in Lombardia vel alio loco vel
territorio nostro [illegible] predicte
Ducalis Dominatio teneatur eisdem in mense
et ratione mensis ducatos quatuor [illegible]
Vero [illegible] eorum [illegible] veniendo [illegible] premiis suis
[illegible] capita sufficientia [illegible]
[illegible] tenere [illegible] mittere ad faciendum [illegible]

1411. Die 20 mensis Iulij.

Venetiis [illegible] Nob. et Egr. Dni [illegible] Comitis de Palatio q. Nob. viri Dni Andree ad infrascripta [illegible] constitutus ut patet autentico Instro scripto [illegible] in 1411. Ind. 4ta. Die x mensis Iulij manu [illegible] de [illegible] ratificavit firmavit et approbavit nomine et vice Dni [illegible] contentis [illegible] colligationes racomandationes et omnes promissiones et obligationes et conventiones factas [illegible] nomine suo [illegible] Ducali Dominio Venetiarum et [illegible] nobiles [illegible] de Palatio [illegible] Nobilis de Prata et Porcilijs [illegible] conventionibus et obligationibus in his [illegible] opportunis etc.

Ego Aloysius Zambertus Duc.
Ven. [illegible] et ante scripto
[illegible] exemplavi etc.

27

1411. 16. maggio. Il Doge Steno rilascia al Conte di Belgrado(?) una cre- 230.

denziale dichiarandogli suoi collegati, e commettendo a suddi[illegible]

Michael Steno, Dei gratia Dux Venetiarum [illegible]

[illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]

Litteras inspecturis salutem et sincere dilectionis [illegible]

— Notificamus vobis quod [illegible] in [illegible]

[illegible] nostros spectabiles et egregios Viros [illegible]

[illegible], ipsosque [illegible] [illegible], et obligatione

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible]

[illegible] ad presentiam nostram [illegible], [illegible] habent [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] habebunt [illegible] tempora, [illegible]

[illegible] [illegible] Venetias et [illegible] diversas Mundi partes

conferre. Tenore presentium [illegible] rogamus, Fidelibus

[illegible] [illegible] [illegible] mandantes [illegible] presentium

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] Famulis, Equis,

[illegible], [illegible], [illegible], rebus, [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible], Civitates, Terras, et Oppida nostra [illegible] nobis

[illegible], [illegible], [illegible] [illegible], [illegible], [illegible]

in [illegible] Terra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

tractare, et [illegible], ut [illegible], et [illegible] [illegible]

[illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

Dominos carius atque dilectius [illegible] [illegible]

[illegible] impedimento et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et speramus, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] honoris et

[illegible] sibi [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

et quicquid [illegible] [illegible] sibi [illegible] habebimus valde

[illegible], [illegible] [illegible]!

[illegible]

Datum in nostro Ducali Pal.o Die 16 Maij Ind.e [illegible] 1411

Copia estratta dal Processo [illegible] a Car.e [illegible] esistente nell'Archivio [illegible] [illegible] [illegible] Fran.co Alvise Colenigo

Vincenzo [illegible]

1411 · 20 maggio — Collegaza ed unione tra Venezia e Sacile — 295

Lic. 25.

In Christi nomine Amen, Anno Nativitatis eiusdem MCCCCXI, ind. IV, mensis maii. Spectabiles et egregii viri dominus Nicolaus Viturí, dominus Petrus Civrano et dominus Antonius Contareno honorabiles cives Venetiarum Sindici et Procuratores Serenissimi et Illustrissimi Principis et domini domini Michaelis Steno dei gratia Ducis Venetiarum inclitique domini et Comunis Venetiarum habentes ad infrascripta et alia exercenda plenum mandatum, ut constat instrumento publico scripto manu mei Notarii infrascripti instanti die pro ipso domino Duce, et successoribus suis, et pro ipso domino et Communi Venetiarum ex una parte, et Nobiles et prudentes viri ser Guartenus qm. ser Bortolussi de Sacilo et ser Gabriel qm. ser Antonii de Vando da Vincentia habitator Sacili habentes ad infrascripta et alia exercenda sufficiens mandatum, ut constat publico instrumento scripto, et publicato manu Benevenuti qm. ser Antonii qm. ser qm. ser Belli de Fossalluba imperialis Notarii MCCCCXI. inde IV, die XIV, mensis maii instantis pro ipsa Comunitate et hominibus terre Sacili parte ex altera, devenerunt, atque deveniunt fecerunt, et faciunt, contraxerunt et contrahunt, firmaverunt et firmant pro bono, securitate et defensione statuum utriusque partis, et cuiuslibet dictarum partium infrascriptas conventiones adherentie, et recomendationis et colligationis, ligam, unionem, et infrascripta pacta, prout in infrascriptis Capitulis distinctius continetur. Primo quod dicta Comunitas et homines Sacili sint, et esse debeant boni Amici, adherentes, colligati, et recomendati prelibati illustris Principis, et domini domini Ducis, et Comunis Venetiarum, et inimici, ac contra, et ad damna, et offensas quarumcumque personarum quicumque

gradus preminentie, et conditionis existant, offendentium vel volentium
offendere vel esse contra, vel in damnum aut offensam prelibati Domi-
ni Ducis, Dominii et Comunis Venetiarum, terrarum, et locorum vel
subditorum dicte dominationis et Comunis Venetiarum: et non dabunt
cunctis personis offendentibus, vel volentibus offendere, nec alicui earum
receptum, victualia, auxilium, consilium, transitum, nec favorem modo
aliquo, seu forma, directe, vel indirecte, tacite vel expresse, immo
toto posse vetabunt et obstabunt, et inimicabuntur eis, salvo quod si
dicta dominatio, et Commune Venetiarum vellent principiare guerram,
seu motu proprio ecclesie Aquilegensi; eo casu dicta Comunitas, et homines
Sacili non teneantur nec obligati sint inimicari dicte ecclesie, nec dare favor-
em, nec auxilium dicto dominio, et Comuni Venetiarum. Item promiserunt
dicti procuratores, et sindici communis, et hominum terre Sacili Sindicatus
et procuratorio nomine supradicto prefatis sindicis et procuratoribus dicti
Domini Domini Ducis, Dominii, et Comunis Venetiarum procuratorio et
sindicario nomine predicto stipulantibus et recipientibus, quod in casu quo
prefata Ducalis Dominatio mitteret gentes suas ad resistendum, obviandum,
defendendum, ne transitum facerent, vel aliquod damnum inferrent gentes
alique, quecumque forent, que venirent vel vellent venire ad damna, vel offensas
dicti Domini et Comunis Venetiarum, locorum, vel subditorum, aut gentium
suarum vel mitteret ipsa Ducalis Dominatio gentes suas in aliquam par-
tem pro offendendo inimicis suis, dicta Communitas et homines terre
Sacili dictis gentibus prefati domini Ducalis Venetiarum dabunt victualia
pro suis pecuniis, et alia necessaria, transitum passum, et exitum recipient
que, et acceptabunt gentes dicti Domini, et Comunis Venetiarum in

Bastia, et Burgis Sacili et omnia facient que cum honore dicte terre et Ecclesie Aquilegensis dicere et facere poterunt. ipsis remanentibus subiectis ecclesie Aquilegensis, et in consuetudinibus, et libertatibus suis, cum ~~exhibitione~~ executione tamen, et adimplemento omnium suprascriptorum, et infrascriptorum observandorum per utranque ~~Patrem~~ partem. Verum pro ~~reptionem~~ receptione dictarum gentium dicti Ducalis dominij et Communis Venetiarum ~~abeatur~~ habeatur respectus ad non gravandum, nec expellendum Cives, et Districtuales dicte Communitatis, et terre Sacili de mansionibus suis. sed tamen faciant dictis gentibus in dictis locis illam commoditatem mansionum, quam majorem fieri poterit, etiam si necesse foret mansiones edificari de novo pro dictis gentibus in locis predictis ad expensas dicti Dominij, et Communis Venetiarum, seu gentium suarum. Declarando tamen quod non teneantur dare transitum, nec receptum inimicis dicte Communitatis, et hominum terre Sacili. Verum si dicte Gentes stantes, seu transeuntes super eorum districtibus inferent aliquod damnum enorme, et non tolerabile secus non consuetum supportari gentibus armigeris ipsi Comunitati, et hominibus Sacili, vel eorum Districtualibus, dictum Ducale dominium Venetiarum refici facere debeat, et satisfieri damna illis, qui dicta damna passi fuerint. insuper quod dictum illustre Ducale Dominium Venetiarum conservabit et conservare teneatur dictam Communitatem, et homines Sacili in suis Dominijs, libertatibus, iuribus, et consuetudinibus, quas possident ad ~~praesens~~ presens, et eos deffendere, et deffensare sumptibus, et expensis prefati Dominij

Venetiarum a quibuscumque, versonis et a quocunque Domino Aquilegensi Patriarcha qui nunc est, vel pro aliquo tempore fuerit, vicedomino, vel Procide Aquilegensis ecclesie volentibus, seu volente dictam Communitatem, et homines Sacili opprimere, vel offendere, seu aliquo modo indebite aggravare, dummodo dicta Communitas, et homines Sacili non sint illi causa guerre, novitatis, offense, vel damni, que eis fierent, vel inferri vellent per aliquem, vel non sint illi, qui primi moverent guerram, vel facerent novitatem aliquam alicui sine consensu et voluntate Ducalis dominij, et Communis Venetiarum. Item promiserunt dicti sindici, et Procuratores dicte Communitatis Sacili eius sindicario, et procuratorio nomine, quod dicta Communitas, et homines Sacili, et Commune, et homines Aviani, pro quibus super contentis in hoc Capitulo promiserunt de rato, et ratihabitione per totum mense junij proximum non se moveb-unt, nec faciant, nec moveri, nec fieri faciant per se, vel per alium guerram, novitatem, damnum, injuriam, vel offensam aliquam que-stabilibus Dominis, Comitibus, Castellanis et Nobilibus, nec aliis de citra Tulmentum, qui sunt colligati et recomendati dicti Dominii Ducalis, immo cessabunt ab omnibus affensis eorum facientibus, et cessantibus dictis recomendatis, et Colligatis dicti Domini Venetiarum similiter ab offensis dicte Communitatis et hominum Sacili et Communis et hominum Aviani. Vice versa nec dicta Ducalis Dominatio possit pro-curare, tractare et petere generalem treguam in tota Patria, et successive pacem, et concordiam. Et durent, et durare debeant suprascripta, pacta, et conventiones usque ad decem annos a die stipulationis hujus contractus proxima

proxime sequuturos. Que omnia, et singula suprascripta et quodlibet supra-
scriptorum dicte partes promiserunt nominibus supradictis sibi inuicem,
et uicissim, uidelicet una pars alteri attendere, et obseruare et rata, grata
et firma habere, et tenere et effectualiter adimplere, et contra non facere,
uel uenire, aliqua ratione, causa, modo, uel ingenio, de iure, uel de facto
sub pena ducatorum quinque millium auri soluenda per partem non
obseruantem et applicanda parti obseruanti totiens quoties contrafactum
fuerit: qua pena soluta, uel non exacta, uel non, rata maneant
nihilominus omnia, et singula suprascripta, et debeant a partibus inuiolab-
iliter obseruari. Pro quibus omnibus, et singulis obseruandis et firmiter
attendendis dicti Procuratores, et Sindici prelibati Dominii Ducis, Dominii
et Comunis Venetiarum pignori obligauerunt, et hipotecauerunt dictis
Sindicis, et Procuratoribus recipientibus nomine dicte Comunitatis et
hominum Sacili omnia bona dicti Dominii, et Comunis Venetiarum.
et uersa uice dicti Sindici, et Procuratores nomine et uice prefate Commu-
nitatis, et hominum Sacili pignori obligauerunt et hipotecauerunt
dictis Sindicis et Procuratoribus dicti Domini Domini Ducis et Successorum
suorum, Dominii et Comunis Venetiarum omnia bona prefate Com-
unitatis hominum terre Sacili +. insuper iurauerunt predicte partes
et utraque ipsarum ad sancta Dei Euangelia manibus tactis scripturis
predicta obseruare, et adimplere bona fide, sine fraude, ac ad purum et
bonum sensum omni mala interpretatione cessante. Actum Venetiis in
Ducali Palatio uidelicet, in Cancelleria Ducalis Dominii Venetiarum presen-
tibus ibidem circumspectis, et sapientibus uiris ser Bernardo de Andalo,
Francisco de Bauazano et ser Bernardo de Argolosijs omnibus Ciuibus

et habitatoribus Venetiarum, et aliis testibus ad hoc vocatis specialiter et rogatis+

Renunciantes expresse ambe partes exceptioni doli mali et in factum actioni, privilegio fori, conditioni sine causa, vel ex iniusta causa, rei non sic geste, ac non sic celebrati contractus, ac omni alii exceptioni legum ac juris auxiliis, quibus possent contra predicta, vel aliquod predictorum aliqualiter se tueri, opponere, dicere, vel venire.

Ego Christoforus de Zeno natus ser Benedicti de Venetiis Publicus imperiali auctoritate Notarius, et Ducatus Venetiarum scriba predictis omnibus &c.

Verci Storia della Marca Trivigiana
Tomo 19. pag. 41. documento 2095.

Cas.di Porpetto 26. 7bre 1816. Frangipane

1411. 21 Giugno. I sindaci del Comune da Udine a' Malatesti, che s'esortavano a tregua e a far Bat: uno dei figli loro

Invocatio extraordinaria super ambaxiata magnificorum Dominorum de Malatestis

M° CCCC·XI

Die Dominico XXI· Mensis Junii · Actum Utini super sala domus consilii in Plena Convocatione facta pro infrascriptis specialiter peragendis coram Ser Johannes de Chassinis [illegible] in qua quidem interfuerunt. Egregii et ~~prudentes~~ et providi viri Dns. Andreas de Monticulis, Dns. ~~Alfonsus~~ aluisius de Zignotis Legum Doctores, Ser Nicolaus Dni Tristani, Ser Johannes de Fagagna, Ser Johanuttus Boni, Ser Odoricus de Vercoto, Ser Stephanus de [illegible], ser Nicolaus de Sbroiavacis, ser Raynerottus, ser Leonardus [illegible], ser [illegible], ser Nicolaus de Zoppa, ser [illegible], ser [illegible], ser Johannes Antonius, ser Jacobus de Montegnaco, ser Odoricus Notarius, ser Valentinus de Chamino, ser Simon Manini, ser Georgius Notarius de Quadruvio, ser Petrusbonus Notarius, Dominicus Tamburlini, Antonius [illegible], Nicolaus [illegible] de Posed., Michaelis Pellipparius, Chunutius del Vourl, Jacobus Dominici, Jacobus de [illegible], Bertolus Cortellarius, Antonius olim Dinnini de Grazzano, Nicolaus de Vrampergo [illegible], Nicolaus [illegible] aegloro, Michael Marachini de Burgo Aquileie, Martinus [illegible] de Grazzano, Antonius Vercoto, Marinus Camerarius, et ego Nicolaus Notarius [illegible].

Super propositis per Dnos septem Deputatos exponentes, qualiter

nup

nuper pro parte Magnificorum, et Excelsorum Dominorum Pandulfi, et Malateste de Malatestis Duo Egregii Doctores Comunitati nostre sub pretextu duarum literarum credentialium fecerunt solemniter quamdam ambasciatam; primo salutando ipsorum Dominorum parte Comunitatem nostram, et offerendo se ad omnia que concernerent honorem, et statum huius Patrie, et specialiter huius Comunitatis; tertio ortando nos ad tranquillitatem et pacem, quarto instando, quod Comunitas nostra velit esse contenta, quod quidam sapiens, et prudentissimus, Filius [...] Dni Malateste de Malatestis sit Patriarcha Aquilejensis, considerato quod Sanctissimus in Xpo Pater et Dnus Dnus noster Dnus Papa Johannes XXIII, Reverendissimum in Xpo Patrem et Dnum nostrum Dnum Antonium Dei gratia Sancte Sedis Aquilegiensis dignissimum Patriarcham promovit ad dignitatem Cardinalatus, et quod obtulit ipse Dno Malateste predicto eius Filio Patriarchatum, ac instantes fieri responsionem ipsi Dno Malateste in scriptis &c.

Deliberatum fuit, et Determinatum, quod respondeatur ipsis Dnis Oratoribus quod ad presens Comunitas nostra non potest dare finalem responsionem ad petita ex eo, quia Comunitas nostra ipsum adhuc recognoscit unum Dnum Patriarcham, et habet etiam colligatos, cum quibus vult comunicare predicta, et quod tunc facta collatione cum ipso Dno Nostro Dno Patriarcha,

et

et obligatos nostros fiet responsio, secundum quod per majorem partem fuerit determinatum.

Da manoscritti del sig. avv. Ambrogio Rosmini intitolati = Monumentorum ad Historiam Tergestinam spectantium = Tomo II. Pag. 229. Cordiali [illegible] [illegible] legit et descripsit.

[illegible]

Castello di Torpetto 4 8bre 1819

1411 13 Julii — Ex Archivo Civitatis Forojulii

Marco Venerio ambasciatore Veneto, a Cividale; sopra salva=condotto, per Enrico Vescovo di Concordia ammalato in Strasoldo

Magnificis et Egregiis Dominis . . Gastaldioni . . . Provisoribus, Consilio, et Communi Civitatis Austrie

Amicis]

Magnifici et Egregii Domini. Cum magna confidentia vos instantissime precor, quatenus amore meo fieri facere placeat unum salvum conductum vestrum et partis vestre in forma valida, duraturum per dies sex, vel octo, sub quo Reverendissimus Pater Dominus Henricus episcopus Concordiensis qui ad presens est in Strasoldo, non bene sanus, pro liberatione et cura persone sue possit venire Utinum cum famulis et rebus suis usque ad numerum decem personarum, et totidem Equorum. Quodque etiam dictus salvus conductus valeat pro equis usque ad dictum numerum, qui mittentur de hac terra usque Strasoldum, ut cum illis huc venire possit, quod ad complacentiam singularem ascribam. Datum Utini die XIII. Junii MCCCCXI.

Marcus Venerio
Ambaxatoror et c.

Tra manoscritti del quondam Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati: Otium Forojuliense Tomo 44 pagina 304 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale.

C. Frangipane.

1411. 7. settembre — Il consiglio di Cividale nomina alcuni nunzj ad unirsi con Udine, Gemona, ed altri amici per nominar il Co: d'Ortemburg Cap. Gen.

Da un Quinternetto di un Protocollo Lacero scritto nel Principio del Secolo XIV. da Notaro di Cividale così il N.o 06 seg.e fra i Fabrizi nel Tomo IV.

Monumenta

Die VII. intrante Septembris in Civitate Austriae super Domo Communis. Praesentibus Dominis Nicolao de Portis, et Hermano de Budrio Canonicis Civitatensibus. Wernardo de Cucanea, et aliis. Dominus Asquinus de Varmo Potestas, Guilelmus de Carletto, Vicegastaldio, Consilium et Commune Civitatis Austriae ad sonum campanae more solito congregati fecerunt constituerunt, et ordinaverunt Dominos Guicherium de Favorgnano licet absentem, tamquam presentem, et Candidum de Canussio, Philippum, Domini Quirici, Johannem quondam Domini Galangani, et Nicolaum Advocatum de Civitate presentes et hoc mandatum suscipientes, et majorem partem ipsorum suos certos nuncios syndicos, et Procuratores legitimos ad conveniendum cum hominibus Utini, et Glemone, et aliis eorum amicis, et ad constituendum magnificum virum Dominum Magnarcis, et Dominum illustrem Comitem de Ortumburch in eorum Capitaneum Generalem usque ad adventum futuri Domini Patriarche, vel eius vicarii ad partes Forii Julii et ad providendum de eius salario, et ad obligandum et constituendum sibi persolvi partem dictum Communem contingentem de salario predicto, jurandum sub eo, securitates pacta, obligationes contrahendum et faciendum

et

et generaliter omnia et singula predicta, et que veri et legitimi Procuratores et Sindici et ipsimet dicere, seu facere possent si personaliter interessent. Promittentes michi Notario infrascripto pro omnibus quorum interest vel interesse poterit stipulanti firmum et ratum habere quicquid per ipsos Procuratores et Syndicos vel majorem partem ipsorum in predictis et circa predicta factum fuerit vel modo aliquo procuratum sub bonorum dicti Communis omnium ypoteca. et &c.

Vide monumenta Ecclesie Aquilegiensis col. 610.

Da manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati = Otium Forojuliense = Tomo XXVII. pag. 353. esistenti presso il Nob. Sig. Agostino de Portis di Cividale del Friuli.

Cas. di Porpetto 31. marzo 1818 — C. Frangipane.

1411 2 9bre Patti tra i Comuni ed i Duchi d'Austria Enrico e Ferdinando, sulla salvezza del Friuli e dei suoi privilegi e sull'elezione 301.
del Patriarca.

In Christi Nomine Amen. Anno Nativitatis ejusdem Domini M.CCCCXI. indictione IV. die Lune II mensis Novembris. Crescit excellentissimum Principum honor et fama dum antiquissimam libertatem preciosissimum boni genus Magnificarum Comunitatum et Nobilium earundem et presertim inter quos perfecte amicitie et vere caritatis sinceritas antiquis et continuatis temporibus noscitur viguisse totis viribus in quantum honestas, et justitia suadet defensare et protegere disponuntur. Hinc est quod cum ad notitiam Illustrissimorum et Excellentissimorum Principum et Dominorum Dominorum Hernesti et Federici Ducum Austrie et non semel sed plu- ries veridicis, et fide dignis relatibus pervenissent, quod per nonnullos aliqua contra bonum statum Ecclesie Aquilegensis, franchisias et liberta- tem Patrie Fori julij procurabantur et tractabantur ipsi Illustrissimi Domini Domini Duces considerantes periculum quod imminebat Ecclesie ac Patrie predicte atque Nobilibus et Comunitatibus ejusdem ex antiqua et singularissima benevolentia, et Amore, quibus eis afficiuntur per Nobilem Egregium ac magnificum militem dominum Burchardum de Rabistaing Curie prefati Illustrissimi Principis Domini Federici Ducis Austrie Magistrum cum speciali comissione predicta ipsis nota, et ma- nifesta fuerunt hortantes specialiter egregiam Comunitatem Utini, et ejus Nobiles colligatos, et alias Comunitates ipsi Comunitati Utini adherentes dulciter Amicabiliter, et fraterne ut uniti, et unanimes esse deberent ad conservationem Patrie libertatis et franchisiarum suarum ad lau- dem et Reverentiam Omnipotentis Dei, et ejus gloriose Matris Virginis Marie, Sacrique Imperii et pro pacifico et tranquillo statu, et conserva- tione libertatis ejusdem Patrie Fori julij, et Ecclesie Aquilegensis et spe- cialiter dicte Terre Utini offerens se quod in casu quo et Comunitates homines

nec

ac Nobiles Patrie, et specialiter dicta Comunitas cum nobilibus colligatis suis et comunitatibus alijs sibi colligatis seu adherentibus ad conventionem seu unanimitatem predictam se disponerent cum effectu ob reverentiam Sedis Apostolice sacrique Imperij; ac singularissimam affectionem quam gerunt Ecclesie Aquilegensi: ac Patrie predicte ipsi Domini Principes, et Duces dictam Aquilegensem Ecclesiam ac Patriam Fori Julij et specialiter dictam Comunitatem Utini cum nobilibus colligatis suis qui semper fuerunt fidelissimi dicte Ecclesie Aquilegensi: receperint et susceperint in eorum protectionem, et defensionem per modos, vias, et formas, justas et rationabiles. Quam oblationem nos Nicolaus Domini Tristani de Savorgnano, Nicolaus de Seris, Nicolaus Candidus de Tarcento, Marinus de Mariniis, Thobias de Soldonis, et Leonardus Zhiatti deputati pro presenti ad Regimen dicte Terre Utini, ut de sindicatu et procuratorio constat manu providi Antonij Notarij Matthiussij sub presenti Millesimo et indictione die xxvIII mensis octobris diligenter examinantes, et cognoscentes eam procedere ab optima dispositione naturali benignitate ac singularissima affectione quam ipsi Domini Principes et Duces habent ad conservationem libertatis dicte Ecclesie Aquilegensis et Patrie Fori julij, et nostram cernentesque manifestam ruinam nostram, et totius Patrie nisi subito provideretur ipsi ~~Principe~~ Patrie de remediis opportunis mediante *sic*

consiliaria determinatione ipsius Terre Utini, disposuimus esse unam animam et unum corpus uniti simul omnes et coniuncti ad defensionem status Ecclesie Aquilegensis jam dicte et Patrie Fori julij libertatis, ac nostram ~~secum~~ secundum saluberimum consilium ipsorum Illustrissimorum Dominorum Ducum acceptantes, reverenter tam quandam tam

quam

quam caritativam oblationem ipsorum ac eorum subsidium et protectio-
nem nobis necessarium et opportunum, et sine quo ipsam Patriam ejusque
statum ullo modo protegere non valeremus cum capitulis conventionibus
promissionibus ac obligationibus infrascriptis, que universis et singulis
presentes nostras litteras inspecturis, visuris, ac audituris nota volu-
mus esse et manifesta. Primo quidem promisimus ac corporaliter ad
S. D. E. tactis scripturis juravimus ac tenore presentium promittimus
ac juravimus nos predicti Deputati ad Regimen dicte Terre Utini, ac
tanquam procuratores, et Sindici hominum et comunitatis ipsius Ter-
re, ac nomine ipsius comunitatis Utini Spectabili Magnifico viro
Domino Buircardo predicto Illustrissimorum Principum et Dominorum
Ducum Austrie Spectabili Nuncio ac Comissario, ac ipsorum Dominorum
Ducum Austrie nomine stipulanti, et recipienti facere et prestare
ac ex nunc tenore presentium facimus, damus, et protestamur ipsis
Illustrissimis principibus, et Dominis Dominis Ducibus Austrie om-
nem reverentiam fidelitatem et obedientiam quam et quas prefata
Civitas cum dictis eorum habitatoribus et incolis prestavit et
solita fuit prestare Reverendissimis Dominis Patriarchis, qui pro
tempore fuerunt retroactis temporibus prefata Comunitate rema-
nere in suis antiquis consuetudinibus et libertatibus cum hoc
quod prefati Illustrissimi Principes et Duces ipsam Aquilegen-
sem Ecclesiam et Patriam Fori julii, et specialiter dictam Comuni-
tatem gubernare protegere et defendere teneantur ac debeant
contra quoscumque Principes Barones et quecumque Dominia, et
Nobiles et Comunitates conantes seu conantia nunc, vel imposterum
evadere

invadere seu usurpare bona aliqua predicte Aquilegensis Ecclesie et specialiter ipsius Terre Utini in bonis pariter et personis, et hoc usque ad adventum novi Patriarche futuri legitime creandi.

Item quod prefati Domini Duces bona fide, et sine fraude sollicitare debeant suo toto posse in Romana Curia per eorum Ambasiatores, et nuncios, quod prefate Aquilegensis ecclesie quando citius fieri poterit provideatur de legitimo Patriarcha et Pastore, qui sit aptus et sufficiens ad Regimen Patrie Fori julij prelibate.

Item quod in casu quo provideretur de aliquo Patriarcha, qui non esset gratus ipsis Dominis Ducibus dicta Comunitas non debeat ipsum acceptare, nec ei aliquam obedientiam facere: e converso casu quo crearetur aliquis Patriarcha qui non esset gratus prefate Comunitati predicti Domini Duces etiam ei assentire non debeant, nec in quantum in eis erit ipsum aliqualiter acceptare.

Item quod prefati Domini Duces valeant et teneantur ponere et tenere unum Locumtenentem Vicedominum nomine ipsorum Dominorum Ducum in Terra Utini, vel alibi ubi eis placuerit in Patria qui habeat instituere Officiales videlicet Mariscalcum et Vicarium in temporalibus, Capitaneum Gastaldionem, et Potestates in temporalibus et regere ipsam Terram et Patriam Fori julij sicut consueti fuerunt Patriarche Aquilegensis temporibus retroactis.

Item quod omnia et singula Gentilitia ecclesie Aquilensis que pervenient de presenti vel in futurum quandocumque vel qualitercumque ad manus seu possessionem predictorum Principum seu ipsorum Locumtenentis libere et sine aliqua exceptione ressignari, tradi et consignari

ri debeant in manibus et potestate Domini Patriarche de proximo ut promittitur creaturo.

Item quod de omnibus et singulis excessibus comissis seu perpetratis per quascumque personas quomodocumque et qualitercumque usque in tempus presentis promissionis nullus fiat processus seu gravamen aliquod in rebus vel personis ~~appartenere~~ tempore premisse obbedientie, et quod prefati Domini Duces procurabunt et facient cum effectu cum quocumque Patriarcha proxime creando, quod similiter tempore suo nulla fiet novitas processus, sive gravamen de et super excessibus predictis.

Item quod rebelles hujus Comunitatis tempore premisse obbedientie ultrabernus in Terra Utini accedere seu venire permittantur sine voluntate comunitatis Utini antedicte.

Item quod omnes sententie, et processus quomodocumque facti per olim Dominum Patriarcham Antonium, et Officiales suos usque in presentem diem contra quoscumque observentur et approbentur per ipsos Dominos Duces et Officiales suos et pro posse procurabunt bona fide, et sine fraude quod futurus Patriarcha illa omnia similiter rata habebit et confirmabit.

Item quod ~~quando~~ scribetur Domino nostro summo Pontifici pro Patriarcha creaturo, quod cum omni diligentia instetur ipsi Domino summo Pontifici, quod beneficia collata per dictum Dominum Patriarcham Antonium Civibus Terre Utini precipue auctoritate Apostolica, et gratie facte ipsis civibus dicta auctoritate confirmentur

tur, et ratificentur et approbentur cum omnibus clausulis opportunis.

Item quod Domini prefati Domini Duces teneantur et debeant omnes et singulos nostros colligatos sequaces, et amicos prefate Terre Utini acceptare et recipere sub eorum obbedientia et protectione cum modis provisionibus et obligationibus premissis.

Item promisimus et juravimus, ac tenore presentium promittimus, et juramus facere, prestare et adhibere omnem diligentiam nobis et comunitati nostre possibilem bona fide et sine fraude quod Castra et Fortilicia Ecclesie Aquilegensis que tenent prefati Reverendissimus in Christo Pater Antonius de Portugruario dudum Patriarcha Aquilegensis sive ejus Fratres, et specialiter Castrum Portugruati, Castrum Petre Pilose quod est in Istria, Castrum Sophumbergi Castrum Tricesimi, et omnia Castra et fortilitia Ecclesie Aquilegensis perveniant ad manus, et in custodia dictorum Dominorum Ducum seu eorum Officialium ac Locumtenentis cum pactis Capitulis et promissionibus prelibatis

In cuius rei testimonium presentes nostras literas fieri jussimus scribique mandavimus sigillo Comunitatis dicte Terre Utini appensione munitas.

Datum et actum Utini presentibus Nobilibus et prudentibus viris Ser Nicolaus domini Tristani egregioque Legum Doctore Domino Andrea de Monticulis, Magistro Johanne Grillo de Tarvisio egregio artium et Medicine Doctore Ser Nicolino de la Turre, Ser Nicolussio, Ser Zanni, Ser Nicolao de Soldonerijs, ser Stephano Sbrugli

gli, ser Johanutto Boni, ser Leonardo Ferrarij, ser Antonio de Strasoldo, ser Nicolao quondam Cavegij et Spectabilis militis Domini Federici de Savorgnano, ser Leonardo quondam Rectoris Notarij de Mimi..., tis ser Antonio filio Nobilis viri ser Valentini de Valentinis omnibus civibus dicte Terre Utini testibus adhibitis specialiter et rogatis. Utini in domo hospitii providi Johannis Ospitis in foro novo dicte Terre Utini Millesimo indictione die et mense quibus supra.

S.N.) ex notis Cavegij deest quondam ser Antonij Mattiussij a Crucis de Utino Notarij et Cancellarij Comunis Utini Ego Rubertus cognominatus de Latisana quondam honorabilis ser Johannes de Salerno Notarius publicus Imperiali auctoritate et matriculatus Utini suprascriptum instrumentum aliena manu exemplatum per me etiam collationatum et concordans in omnibus cum originali publicavi sub signo et nomine mei consueti vigore comissionis michi de eis facte et ecc. rogatus et requisitus a spectabili et preclaro juris doctore Domino Johanne quondam Nobili Domini Nicolai de Candidis de Utino.

Anno Domini M.D.XVIII. Indictione VI die XV Augusti

Suprascriptum Apographum autenticum in membrana inter codices Bibliothecae Jacobi Marchi Utinensis asservatur.

Da manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale

intitolati = Otium Forojuliense = Tomo XXVIII. pagina 307 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale del Friuli.

Cas.o di Porpetto 16. aprile 1817.

C. A. Frangipane

Li Dieci deputati al governo della città avvisano il Co: d'Ortemburg essere i Veneti condotti da Tristano dei Savorgnani sotto le mura 302.

Rectores Utinensium ad D. Comitem Federicum de Ortemburg Vicarium imperialem

Magnifice ac potens Major noster plurimum honorande

1411. Cum maerore non modico Magnifice Dominationi Vestre accelerantes significare quomodo hodie circa horam vesperarum perfidus Venetorum exercitus circumvicinus Terre nostre machinatione, et suasione, ac introductione Tristani de Savorgnano hanc Terram nostram Utini, et debellationem [civitatis] cum gentium numero copioso cucurrit, damnaque nobis inestimabilia tam personarum, quam animalium intulit. Cepit namque dictus exercitus ultra damna alias nobis illata hodierna die ultra centum homines, et duomillia capita animalium grossorum non computatis minutis ex quo ob...... potentiam, instigationemque dicti Tristani ordines jam quasi nos ad fundum deductos, et veremur si Serenissime Regis Majestatis, et Vestre Potentie dextera .... intervenerit, nescimus videre modum quo nos, et tota Patria non simus ad fundum deducti. Ceperunt enim ipsi Veneti jam quasi omnia fortalicia Patrie, et nos intra ipsa inclusi sumus. Quo circa prelibate Magnificentie Vestre instantissime supplicamus quatenus tam premissis, quam aliis que evenire possent consideratis dignetur nobis quam celerius fieri poterit de idoneo certissimoque gentium subsidio remissis omnibus carreggiis et baratiis providere ad manutentionem honoris, et status Serenissime Regie Majestatis, Sancteque Aquilegiensis Ecclesie, ac nostram, et totius Patrie prefate salvationem.

Nos

Nos namque ad eandem vivere, et mori . . . . . . in posita constantia, et fidelitate continua. Valeat eadem Magnificentia vestra ad quaeque prospera, et votiva. Datum Utini die XXII. Novembris, Inditione V. circa primam horam noctis sub magna frequentia M.te cc.ⁱ XL. M.CCCCXI.

Ejusdem Dominationis vestrae devotissimi Capitaneus Decem Deputati ad Regimen Comm.tis dictae Terrae Utini cum humili recomendatione se ipsos etc.

is detur

vestre sci=
hardus co=
plures vit=
plures lite=
ere me por=
portet. et
t nisi in=
ite transe=
vestras
ditis servi=
ro julio
ac acceden=
iceat et ve=
mobis et ip=
confido.

rus centum
honerata
ogo Nobis
tates

Il Capitano del co: di Gorizia chiede a Cividale salvacondotto per le genti che avranno a passare, per la loro terra. p. 303.

1411 al 1418 — 18. maggio — Ex filio medio in Archivio Civitatis Goriziae — Gorizia

Egregiis et Nobilibus viris Dominis — —
Gastaldioni · Provisoribus · Consilio
et Communitati Civitatis Austrie · Amicis carissimis detur
(intus)

Egregij ac Nobiles Amici carissimi · Noverint Nobilitates Vestre sicunt Illustris Dominus meus Dominus Johannes Meinhardus Comes Goritie et Tyrolis etc · Plura Fortilitia, et plures villas habet in Patria Fori Julij ad que et ad quas plures litteras et nuncios tam equestres, quam pedestres mittere me oportet et ipsos de Fortilicijs huc Goritiam venire oportet; et cum ipsi de eundo et redeundo transire non possint nisi interdum veniant super Patriarchatum recto tramite transeuntes per stratam · Ea propter Nobiles Amicitias vestras caro precor affectu quatenus omnibus et singulis subditis servitoribus ac massarijs prefati Domini mei in foro julio habitantibus nec non omnibus meis neccesarijs illuc accedentibus unum salvum conductum Generalem facere placeat et velitis in forma consueta, omnibus fraude et dolo remotis et ipsum michi mittere per latorem presentium prout confido ·

Datum Goritie die XVIII° mensis Madij

Noveritis etiam Nobilitates vestre quod mittimus centum et viginti plaustra hinc Belgradum et Castellutum honerata blado et vino in eundo et redeundo, qua de causa Rogo Nobilitates

tates et amicitias vestras, ut etiam hec plaustra supradicta concludantur in salvo conducto, ut possint secure ire et redire, ne habeant aliquod impedimentum.

Conradus ~~kreg~~ kreugnet Capitanus Goritie pro parte illustris Domini mei Domini Johannis Meynhardi Comitis Goritie Tyrolli et &c.

Da manoscritti del q.m monsignor Guerra canonico di Cividale intitolati: Otium Forojuliense Tomo 44 pagina 29 esistenti presso il N.ob.e Signore Agostino de Portis di Cividale

Brunyzane

204.

ustre

nburg

a Cova

um

ndit

tarum

n sunt.

s intra

e

us idem

ssimo

violen

nissa

omnibus

avi in

imo

modo

michi

sinus

Risposta del Conte d'Ortemburgo fatta a Corrado nunzio di Cividale alla tregua ed ambasciata all'Imp.re

Ex Cartacea in Archivio Civitatis Austriae

Iovis / Responsio magnifici Domini Comitis de Ortemburg et Sterremberg et &c.

sextus / Responsio magnifici Domini Comitis facta Corrado nuncio nostro super capitula Treugarum

Primo. Quod idem Magnificus Dominus Comes non intendit nec despicitur - - - dictas Treugas firmare nec - - - ejus litteras dirigere suo sigillo roboratas super dictarum Treugarum confirmatione. Ratio quia dicte Treuge non sunt corroborate secundum formam et modum qua nos sibi intimatum fuerit per Dominos Gerardum Craygat et ejus Cancellarium.

Secundo super facto Mudarum Vicesimi et Varmi videtur idem Domino Comiti, et dicit quod malum sit rem que primo vindicte et inde exigebantur et exacta fuerunt violenter modo exigantur per pacta et promissionem que omnia redundant in dedecus eidem Domino Comiti et ejus omnibus sequacibus et sibi coadherentibus

Tertio quod. Gentes alique non debeant suscipi seu acceptari in Patria nociture Domino nostro Pape nec Serenissimo Dominio Venetiarum sine aliqua exceptione confirmatis modo per Corradum nuncium parte omnium partis nostre michi

sibi

intimatam fuit oretenus quod dicere deberem Regie majestati. Quod si Dominus imperator seu eius vicarius vel ipsius gentes in Latviam venirent eisdem daretis passus et victualia toto posse vestro maxima quidem admiratione motus idem Dominus Comes nullam fuisse exceptionem asseruit aliquid de predictis Rege Majestati non velle dicere parte vestrorum quia Ambaxiator et nuncius vester esse non vult sed dicit quod Coradus dixit ei talia verba et quod jam Domini vobis intimaverant ~~eciperentur~~. quod ad Regiam majestatem vestros Ambaxiatores dirigere debeatis que omnia facere non curaverunt. Cui Domino Comiti Coradus nuncio presto respondidit quod ausi non fuerunt propter personarum pericula qui dominus Comes eidem Corado — — — habuit quod omnes beneassecurassent, et personaliter cum eis ivisset ad presentiam Domini Comitis. Qui Coradus iterato Magnifico Domino Comiti respondidit quod si sibi placeret quod adhuc mitterentur Ambaxiatores ad prefatam Regem Majestatem. Item respondidit quod tardius erant

Quarto Responsio Domini Comitis super facto Ambaxiatorum ad Dominum Apostolicum dicit quod benefacitis et debitum honoris vestri, sicut deliberatum est. Ipse Dominus Comes non dispositus est aliquem pro sua parte mittere dicit quod credit quod solempnis Ambassiaria ~~eredit~~ erit in brevi

pro-

spatio temporis in itinere ad partes ventura pro parte Regie Majestatis et quod aliquantulum differetis, quod si praefata veniret Ambaxiaria quam presto cum eadem ire debeatis. et si non veniret quod ante Nativitatem proximam vel ad minus ante duos dies esse ad Dominum Apostolicum placeat et debeatur. Et etiam Dominus Comes asserit quod nullus Patriarcha acceptari debeat nisi primo electus fuerit per Dominum Imperatorem et Sanctitatem summi Pontificis, deinde supplicari debetur etiam ut nobis idem Patriarcha electus ut supra per Summum Pontificem confirmetur. Et hoc continetur in primis capitulis et pactis.

Da manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati = Otium Forojuliense = Tomo XLIII. pagina 481, esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale del Friuli.

Cas.o di Porpetto 21. 9bre 1817.

Frangipane

1412. 31. marzo

Ex Archivo Civitatis Forijulii

Franco de Pizolpassi e franco della Siega a Cividale sulla proroga della tregua

Magnificis et egregiis Dominis ... Gastaldioni
... Provisoribus .... Consilio et Communitatis Civitatis Austrie

civitas)

Magnifici et egregii Domini Contentant --- universa parte vestra, et vestris Oratoribus simul quod sufferentie usque ad diem Dominicam proximam prorogentur. Scripsimus Communitati Utini que pro se et suis omnibus sicut in littera sua cujus copia habuistis continetur de ipsis sufferentiis similiter contentatur. et licet satis certum hoc esse debeat apud vos per visionem ejusdem copie, sicut est omnibus vestris colligatis et sic congregatis. Tamen eandem intentionem et consensum Communitatis Utini pro se et parte sua pro majori vestra certitudine declaramus, firmiter arbitrantes, quod per ipsam Communitatem et partem suam dicte sufferentie inviolabiles habebuntur. Vobis quoque quantum possumus suademus sicut et aliis vestris colligatis suasimus quod per vos et vestros et illos de Montefalchono similiter observentur parati etc. Datum Spegnimbergi die ultimo martii. M.CCCCXII.

Franciscus de Pizolpassis Apostolice camere Clericus
Franciscus de da Siega.

Da manoscritti del quondam monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati Otium Forojuliense Tomo 44 pagina 295 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale.

Frangipane

2

Tristano di Savorgnano confessa a Michiele Steno il danaro avuto da lui per la guerra e si dichiar nemico d'Angheria 300.

Tristani Savorgnani Senioris relatio acceptii a Republica Venetorum ... ...

Universis, et singulis, presentes litteras inspecturis, pateat evidenter qualiter ego Tristanus de Savorgnano qm. magnifici militis Domini Federici per me, meosque heredes, et successores feci, et facio Serenissimo, et Excellentissimo Principi et Domino Domino Michaeli Steno Dei gratia inclyto Ducis Venetiarum recipienti, et stipulanti infrascriptas confessiones, promissiones et mihi numeratos fuisse ab officialibus dicti Dominis Ducis, et Communis Venetiarum solvendo suo nomine Ducatos septingentos quinquaginta, que pecunia mihi data fuit et benignitate dicti Domini Ducis, et Communis pro satisfatione annuatis provisionis mee unius anni cum dimidio complebuti die ... ... presentis Millesimi ... ...

Item fateor, et contentus sum, atque confessus habuisse et recepisse, et mihi mutuo numeratos fuisse ab officialibus prefatorum Illustrissimorum Dominorum Ducis, et Communis Venetiarum nomine, et vice ipsorum Dominorum Ducis, et Communis Venetiarum Ducatos mille auri, quos Ducatos mille promitto, et me obligo restituere prefato Domino Duci, et Communi Venetiarum ad omnem requisitionem, et placitum suum, obligando me, et heredes, et successores, ac omnia mea bona mobilia, et immobilia presentia, et futura ad restitutionem dictorum Ducato=

rum

rum mille auri. Insuper quia ex grandi reverentia et devotione quam progenitores mei et ego semper habuimus prefato Illustrissimo Dominio Venetorum, et ex multis, et maximis beneficiis receptis a dicto Ducali Dominio teneor, et obligatus sum nedum ego, sed heredes, et successores mei ad omnes honores exaltationem, et beneplacitum dicti Ducalis Dominii sponte et ex certa scientia, ac optimo, et puro zelo motus promitto et sub fide et sacramento me obligo cum meis heredibus et successoribus, et cum terris castellis et locis meis, et que teneo, et possideo, et tenerem et possiderem in futurum, et in quibus habeo, et in futurum habere aliquod jus, et preheminentiam vel posse, esse semper et in omni casu, et eventu, et in quocumque gradu, et statu me reperiam amicus, devotus, et fidelis servitor inclyti Ducalis Dominii, et Communis Venetiarum, et inimicus omnium, et quorumcumque aliorum qui sunt, erunt vel essent in futurum inimici, aut rebelles dicti Domini Ducis Dominii, et Communis Venetiarum, et quorumlibet aliorum qui ad presens offendunt, vel offenderent in futurum dictum Ducale Dominium, et Commune Venetiarum terras, castra, et loca sua, et que possident nunc et in futurum possiderent, vel subditos, et bona eorum et presertim, et nominatim esse inimicus publicus Domini Sigismundi Regis Ungarie, Regni et Corone Ungarie, eorumque colligato:

gatorum, adherentium complicum, et subditorum suorum, nunc et quotiescumque in futurum ipse Dominus rex Ungarie, sive Regnum, et Corona Ungarie offenderent, vel offendere vellent dictum Ducale Dominium, et Commune Venetiarum, terras, et loca sua, et que possident, vel possiderent in futurum. Et ultra hoc promitto dare, et dari facere per loca, castra, et terras que possideo, et possiderem in futurum, vel in quibus habeo, vel haberem aliquod jus, posse, vel preheminentiam gentibus equestribus, et pedestribus dicti Ducalis Dominii, et Communis Venetiarum recessum, transitum, auxilium, et favorem, et victualia pro sua pecunia ad omnem requisitionem dicti Dominii Veneti, et suorum Capitaneorum, et non dare, imo vetare toto posse offendentibus vel volentibus offendere dictum Ducale Dominium Venetum terras, et loca sua, ut supra, et specialiter Domino Regi Regno, et Corone Ungarie, et gentibus suis passum, transitum, et victualia, nec aliquod auxilium, vel favorem, sed eis inimicari toto posse ut dictum est. Verum Declaro quia sum, et intendo esse etiam servitor Illustrissimi Domini Federici Ducis Austrie, quapropter predicta non teneat ad inimicandum ipso Domino Duci Austrie, sed in casu, quod Deus avertat, quod dictus Dominus Dux Austrie, vel gentes seu subditi sui offenderent, vel vellent offendere aliquo tempore dictum Ducale Dominium et Commune Venetiarum terras, castra, loca, vel

subdi-

subditos suos, et supra, promitto non dare, vel dari facere dicto Domino Duci Austriæ, nec gentibus suis nec favorem, nec auxilium aliquod, neque me impedire contra dictum Ducale Dominium, et Commune Venetiarum Terras, Castra, loca, et subditos suos, ut supra, imo promitto in dicto casu restituere dicto Ducali omnes gentes equestres et pedestres quas tunc temporis haberem a dicto Ducali Dominio Venetorum. Pro quibus omnibus, et singulis firmiter observandis, attendendis, et adimplendis obligo me meosque heredes successores et bona mobilia, et immobilia presentia, et futura, cum refectione omnium, et singulorum damnorum expensarum, et interim, et ad majorem cautellam juravi prædicta omnia inviolabiliter observare, et sine fraude, ac ad majus robur premissorum sigillavi presentes litteras meo solito sigillo &c.

Datum Venetiis die secunda Maij millesimo quadrigentesimo duodecimo indictione quinta.

... ... scritto dal conte ... nel ... Archivio

... ... 1[illegible] ... 18[illegible]

... [illegible]

1412. 22 ibre Sigismondo Imp. promette pronto soccorso a Udine contro i Veneziani ed aderenti loro in Friuli

412 / Sigismundus dei gratia Romanorum Rex
semper Augustus, ac Hungarie, Dalmatie
Croatie &c. Rex

Honorabiles fideles dilecti. Benigne recepimus, excellentie nostre litteras quas per ~~partem~~ presentem nuntium vestrum misistis, et earum plene intelleximus intimata. Et si tantum necessarium exigente qualitate causarum, quibus consultius aliter fieri posse non vidimus Regnum nostrum Hungarie non exivimus, ad vos et alios fideles nostros Patrie Fori julii incolas usque nunc iter nostrum dirigendo vobiscum ~~tanquam~~ tamen semper corde fuimus, assidueque Domino testes sumus. Et revera si permittente natura fieri ~~posset~~ posset majorem corporis nostri partem, provideremus personaliter remansuram. Considerantes tamen quod Venetorum notorum rebelium temeritas superstitiosa dum tantisper aliis nos deditos negotiis opinantur ingrovida sibi plenam vestre patriam ex absentia forsitan nostre majestatis usurpant, pensantes tamen quod vestra et aliorum nostrorum vota fidelium dum presentiam nostram anhelanter esuriunt de facili pro longa spei prorogatione possent assumere, et ideo Regnorum nostrorum undique negotiis salubriter dispositis nos in partem solite sollicitudinis proximo die Sabbati eundos ad Patriam Fori julii in manu forti stabili tenacitate firmavimus, et cunctis aliis agendis personam nostram providimus subtrahendam. Sic facti magnanimes, ut nullis quasi preteritis fatigati laboribus, nullis exclusis sumptibus fastiditi nunc videamur avincti totaliter, et gen-

tibus

tibus et aliis ~~nostris~~ necessarijs utilibusque sicut decet Regiam majestatem,
et opus est, parati prefate Patrie vobis et aliis nostris fidelibus soli-
to fortiores succurrere, ac ad eroganda stipendia expensasque facien-
das satis consueto nostre munificentie gremium fecundius aperi-
re; Nec vos de hujusmodi ulla moveat ambiguitas aut uestros in
animos ulla descendat formido, quod ubi vos, patriamque prefa-
tam sic affectuose diligimus manus nostras totumque posse Re-
gnum a uestris fidelitatibus retrahamus, nec etiam Tristani de
Savorgnano suorumque complicum fraudulenter suggestio devotio-
nis vestre constantiam, de qua profecto stabili mente confidimus,
taliter permoveat, ut de nobis aliqua dubietas uestris in cordibus
vendicare sibi locum possit, aut valeat sed plena certaque sit vo-
bis de aduentu, succursuque validissimo nostris fiducia. at quod
ad dictorum rebelium, qui de nostra nunc forte gloriantur obser-
tia, conterendas reliquias tanquam liberiores procedemus, ac altiss.
assistente nobis dextera gladium exercere potenter, et magnifi-
ce intendamus. Nichil enim nobis post terga relinquitur quod
causam dubietatis inposterum adducat. Nam sublata sunt mo-
do quelibet impedimenta, que nostrum hucusque retrahere pro-
positum. Vos igitur Viri fortes, et laudabiles, quos velut in fi-
dei ~~solemnitate~~ soliditate firmatos negotiorum, et temporum qualitas usque
reddit in nostra devotione preclaros, spem firmam, fiduciamque
de premissis concipite, sicque viriles, et constantes persistite,
ac ad confusionem dictorum hostium, sicut viros decet industrio-

sos

sos, vires vestras et animos exercete, et quod inter alios fideles nostros vos dignos extollere laudibus et specialibus prosequi favoribus merito voleamus. Domino namquam exercituum annuente talem in brevi Regium videbitis exercitum, quod utique gaudebitis in tanta fidelitate tantaque constantia perstitisse. Datum Budae XXII.° die septembris Regnorum nostrum Anno Ungariae et c. XXVI. Romanorum vero III

A tergo. Honorabilibus ... decem deputatis ad Regimen -- consilio et comuni Terre Utini nostris et imperii Sacri fidelibus dilectis et c.

Ex Tabulario Civitatis Utini

Da manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati = Otium Forojuliense = Tomo XXVIII. pagina 427 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale del Friuli.

Cas.° di Porpetto 17. agosto 1817.

Frangipane

forse 1412. 22. 7bre — Ipremoro della Scala ringrazia Udine della scorta — 238.
poi sotto 1413. offertagli per recarsi al Re di Romani.

Magnifici egregiique domini amici perhonorandi. Hodie uestras ad meas responsiuas gratanter recepi litteras, quibus clare intellectis uestris egregiis harum sane duxi significandum Magnificentiis, quod uiarum discriminibus in hac Patria in presentiarum uigentibus per me perpensatis ut securus ualeam mihi a serenissimo communi nostro domino Rege Romanorum et Ungarie etc. Imposita sicut effecto executioni mandare deliberaui alio tuto itinere dirigere gressus meos, ex quo uestrarum gentium per me postulata non indigeo scorta uestris, nihilominus egregiis Nobilitatibus summe regratiatus de liberali ipsius scorte oblatione, cum perinde gratum habuerim, ac si ea opportunitate acceptassem. Desiderabam enim ualde pro uestra et totius huius Patrie consolatione prelibati domini nostri Regis oretenus certificasse. Cum igitur occasione, ut tacta meum per Terram uestram iter non exsistat, preclaris nobilitatibus uestris notifico, quod indubie, sicut Deus est Deus, memoratus dominus noster Rex cum equis, ac aliis infantis armigeris est in itinere uersus has partes ueniendo, qui circha festum S. Michaelis proximum hanc uerisimiliter procul dubio manu forti attinget Patriam, de quo minime fallor. Exultamini igitur et uestre comendande constantie et fidelitatis frnorias uiriliter extendite alios compatriotas uestros ortando, aliasque prout uestris prudentibus magnificentiis uisum fuerit gerendo. Memoratus autem dominus noster Rex me ipsum ob bonam causam precedere uoluit, que uobis in breui non sine ingenti patefiet consolatione. Ceterum huius gerulum familiarem meum ultra Tulmentum pro nonnullis habeam

prefati domini nostri Regis et hujus Patrie concernentibus transmitto vestras solita fiducia deprecans amicitias, quatenus velitis sibi de aliquo duce usque ad Spegimbergum providere ut valeat incolumis exequi sibi per me commissa. Paratus ad quaque vobis grata pro posse. Datum in Civitate Austrie die XXIII Septembris

Brunorus de la Scala Verone et Vincentie
Imperialis Vicarius generalis

a tergo

Magnificis egregiisque Dominis . . . . Capitaneo, Decem Deputatis ad Regimen, consilio et Comuni Terre Utini amici honorandis.

Millesimo quadringentesimo XIII. Indictione sexta. In Utino ecclesia ordinis Minorum S. Francisci in pleno parlamento ad sonum Campane, ut moris est, solemniter congregato et convocato. Coram Reverendissimo in Christo Patre et domino nostro D. Ludovico Duce de Teck Dei gratia S. Sedis Aquilegensis Patriarcha electo, et egregio utriusque juris Doc. Domino Ottobono de Bellonis de Valentia consiliario et auditore Cesareo — nec non commissario specialiter deputato per invictissimum Principem et Dominum nostrum D. Sigismundum Dei gratia Romanorum et Ungarie Regem in quo interfuerunt infrascripti et primo D. Henricus de Strasoldo episcopus Concordiensis . . . . D. Hercules de Camino prepositus S. Stephani ą.

Verci: Storia della Marca Trivigiana. Vol. 19. Doc. 2105 e 2107. pag. 60, 62.

Frangipane

io

yue

lolsci

ani

ceuuda

sia per=

le de qua

nal scri=

in Udine

avas. e

hore, e

no fò

uno mer=

preso

criado à

iglelmo

cesto tra

carlado,

M

1412. 22. 7bre

Nicolino della Torre notifica a suo figlio la presa di Udine fatta da Tristano de' Savorgnani. 369.

Ex 'aliea Cartacea in Archivio Civitatis Austrie

Extra: Reverendo in Christo Patri Domino Cape Decretorum Doctori Sacri Pallatii Apostolici Auditori filio suo carissimo dd.

intus

Salutatione premissa: sapia come noy siemo tutti sani. Dopo che jacomo se partì da qui non ho may receuuda nessuna vostra lettera ne soa; questo credo io che sia perche li passi sono molto seradi. ve aviso de novelle de qua sono molto stranie, e in termine che se poria mal scriver. A di. xxi. setembre entra misser Tristano in Udine in li borghi alle due ½ hore di note co. CC. cavai. e con CC. fanti da pie. Steveno per fino alle x hore, e po forono cazadi fora. Moriveno do de loro, e uno fo preso famegio de Adamo, e quello fo apichado a uno merlo. Dey nostri non avè danno nesuno salvo fo preso Zuane antoni fiol de stephano ~~Bertolino~~ bertulino e demenado a venesia. Item fo preso uno fiolo de ser Guiglelmo de Toppalicho, e uno artisano, e altro no. adiquesto tratado fo Tomaso de Branchon, el qual è stado squartado,

e certi altri de picula conditione li quali sono fuzidi.
A qui se rasona per novella ferma chel Patriarcha ven cu
vii.m cavay d'Ongari, e se dise che saranno in Friule inanzi
otto di. molti termini sono dadi chey vegnarano Ongari ma
non sono vegnudi non so seli vignerano a questo altro ter-
mine. Di -- esto son io ben certo che la Patria e total-
mente desfata e parme che pure mo ---- ca la guerra
Per fin qui la glesia d'Aquilegia a perso Sacile, e Purci-
gle e Aviano, e Caneva, e Cividale gli fa resistentia ai
camino de la signoria si e dattorno serata, e sila strenze mol-
to fieramente, e si li Ongari non rivan tosto credese che sarà
non se pora tegnire. Item è stada novella quis e ben xx
di pasadi che misser Hercules de Camino era in acordo
con la signoria de Venesia che lo gli dava lo so Castello
per vi.m Duc. e anchora provision debeva aver, e debeva
star a Ferrara o voleva a Bologna. Questa novella non
è più affermada. Non sono io certo de la veritade, perche
non se dise più niente. Subito venuto Antonio Coda io
li scrisse una lettera a misser Hercules come voy ave
vi impetrado lo so Beneficio non per tuorlo ma per conser-
varlo et. &c. e non ho habuda resposta de luy. Scrive
rete queste novelle a Nicolò perche io non li scrivo niente.
Desidero assay à saver como fa Zuane per l'amor de Dio non

com

domandate niente al nostro procurador de Venesia per le spesse impositione chelo paga e cosi scrivete a Nicolo, fate che sia recommendato a tutti li nostri amisi. Dada Udine die xxII. setembre

Viccino da la Torre

S. E' piasudo al nostro Signor Dio a chiamar a se la vostra gratiosa Ava passa di questa vita quatro hore inanzi di a di xxIIII setembre, riceve tutti li ordini la sacra giesia divotissimamente. Et al corpo so fo fato grandissimo honore. Dio per sua misericordia li daga pase in so regname di vita eterna, e a questo scrivete a Nicolo e a Zuane

Da manoscritti di monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati = Opum Forojuliense. Tomo XLIII. pagina 564. esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale del Friuli.

Cas.° di Porcetto 18. obre 1817 — Giangiacomo

1412. 4 8bre Memoria delle spese fatte dal Comune d'Udine per la venuta e soggiorno dell'Imp. Sigismondo. I 313.

[illegible] Tomo 33 dei libri de camerari de commun, che si conserva nell'Archivio della Cancelleria della Città d'Udine

[illegible] camerari delle spese ordinarie

[illegible] IIIJ. XII [illegible]

ar. 83 Di marti IIII de Ottobro spensei [illegible] a uno [illegible] lo quale venива da [illegible] et notificava dello advento dello nostro Sig. Imperador cun grandissimo sforzo [illegible] alla [illegible] per receverle soldi VIII

[illegible] 87 Zobia [illegible] IIII de Novembrio [illegible] uno fante [illegible] che dusse una lettera alla nostra communitade [illegible] vero [illegible] de Verona, como lo nostro Sig. [illegible] venива [illegible] alle [illegible] nostre [illegible] soldi sey

[illegible] 90. [illegible] Di sabado X de Decembro spendesi per una collacione [illegible] nostro Sig. misser lo Imperadore in vino [illegible]

Di Domenega XI de Decembro per le [illegible] delle arme [illegible] lo Palio, che se deveva portare sopra lo nostro Sig. misser lo Imperadore, et per le pentture delli [illegible] de portare lo dito [illegible] [illegible]

[illegible] 91 Di Marti XIIII de Decembro spendesi per una [illegible], e per [illegible] homini de villa che [illegible] a remondare la strada, [illegible] per collacione che feseno a quelli che [illegible]

[illegible]

[illegible] sopra lo nostro sig.r messer lo imperadore, he per li Piferi la notte che li ballarono in Piaza, he per uno [illegible] de cavali a portare inanzi lo imperadore le chiave de la terra, e in altre cose, in tutto marcha [illegible] sol.i uno

[illegible] 52 1° [illegible] mercuri XXI decembro spendei per [illegible] poste intorno lo [illegible] sotto el quale vense el nostro sig.r [illegible] adi XII de decembro [illegible] VII

[illegible] 53 1° [illegible] domenega XVIII de decembro spendei per quattro cari de legni comprati da Gulielmo de Grigions, e donati allo nostro sig.r [illegible] per comandamento delli sig.ri [illegible] sol.i ottanta

[illegible] 54 1° Adi zobia XV de decembro dei a Paolo schiavo per guardar una notte in Mercato novo la monitione dei mantelli, colli, et altra monitione quando lo nostro signore volse andar a meser Campo sotto Savorgnan [illegible] XXVIII

[illegible] 54 [illegible] rason [illegible] comperata da ser Domenigo Sambuclin quando vense lo nostro sig.r lo imperador etc.

[illegible] prima adi X de Decembro ser Candido Camerar comperà el tolse de ser Domenego Sanburin per lo [illegible] sotto lo quale [illegible] venir, el vense lo nostro sig.r imperador pece doe de drapo d'oro per ducati vintinove

Item [illegible] braza XIIII de zendal verde per sol.i XXXVI lo braza, e sol.i IIII per candele di zera per incerar lo deto cendal. Summa marche III et sol.i XXVI

[illegible]

Item adi XII. de Decembro per brazi XIIII.^or de seda azura, et quarte una
per soldi XIIII lo brazo. summa in tutto monta marcha de soldi una,
et soldi XL 1/2

Item adi deto per braza XVII 1/2 de sendal zallo per [illegible] XXXVI [illegible]
a [illegible] IIII^or per [illegible] de tera da incerar et per seda da [illegible] uno
stendardo delo imperio summa marche III. soldi CXXXVI

Item adi deto per brazo uno meno mezza quarta [illegible] de seda azura [illegible]
XII

Item adi deto per unci IIII^or de [illegible] de seda per soldi LX [illegible] summa
marche una 1/2

Item per tre bovi donati per la nostra communitate allo nostro signor Re
dati per lo deto ser Domenico summa montano ducati d'oro di-
ci.

[illegible] adi XX de Decembro spendei che dei a Blasio de m.^o Lazaro per
star vinti de avena donata al nostro signor in rason de me-
zo ducato lo staro summa ducati d'oro decem

Item spendei per star XX de avena comperada da ser Zanutto de [illegible]
a rason de mezo ducato lo star, la qual fo donata allo nostro si-
gnor Re. summa ducati X.

[illegible] Adi zobia XXII de Decembro spendei per [illegible] mandai allo nostro si-
gnor Re marca una, et soldi LII

[illegible] Adi sabado ultimo de Decembro diedi a Piero [illegible] per depen-
ture de VI. arme del commun, e tre dello Regname de Ungaria
poste allo palis dello nostro signor Re in doe volte soldi quaranta-
doy in tutto

[illegible] 66

(a. 66 ... seio spendei per doi carri de legni de brusar mandati a lo nostro signor Rè soldi trentatrei.

... CCCCXIII a dì lune II de zenar spendei per do carri de legni dadi a lo nostro signor Rè soldi XXXVII

a dì marti III de zenaro spendei per tre carri de legni, che forno dadi al nostro signor Rè soldi LIII

Adì mercuri IIII° de zenar spendei per legni che fureno dadi al nostro signor Rè per la sua cusina soldi. LXXVI

Adì zobia VI de zenar spendei per comperar tre carri de legni che furono dadi al nostro signor Rè soldi LXIIII

. a. 66. to adì Sabato VII de zenar spendei per comperar X. carri di legni, che furino dadi allo nostro signor Rè soldi cento et quarantatre

adì lune . XVI. de zenar spendei per uno carro de legni per lo nostro signor misser lu Imperadore soldi vinti

adì marti XVII de Zenaro spendei per III carri de legni comperadi per lo nostro signor misser lu Rè soldi sexanta

adì zobia . XVIIII. de zenar spendei che dei a certi homini, che menavino formenti allo nostro signor misser lu Rè cum doy carri soldi LXXXII

(a. 67. Adì domenega XXVIIII de zenaro spendei che dei a maistro Aficdino Sereduray sopra lo pagamento de certi lavori per lui fatti alli Maystri delo nostro signor Rè per le bombarde soe quando ello andò a Osovo ducato in oro uno

Adì zobia ij Febraro spendei che dei a Zuan nodar de missulin per 5° arme delo Regname di ungaria poste suso lu palio delo no:

sig:

stro signor misser in Re fatte per Antonio de Tomasin in refonsiuna ... soldi ... summa in tutto soldi XV.

P. 57. 1° Adi XVII de Febraro spendei che dei a mistro Iacumetto sartore sopra la fatura delo stendardo imperiale per lui fatto soldi XXV.

P. 68. Adi Lune XXVII de Febraro spendei che dei a ser Nicolo de Raymondo per un vasselo de vin bianco de conci VII ½ e per lo vasello habuto et comperato da Guigelmo taberner lo qual vin fo donato alo nostro signor Re marche de soldi sese

P. 68. 1° Adi zobia II de Marzo spendei che dei a ser zuan Luberto, li quali elo debea aver soldi LXXVIII li quali soldi furono spendudi per murar certi ussi, et per farne de novo, et per una seradura, et per sazi del dito usso quando debeva venir lu nostro signor Re in casa del deto ser zuan Luberto, e questo per comandamento deli signori deputati:

Adi Marti VII de Marzo spendei che dei a ser Reymundo de Vaona per uno vasello de vino che fo donado al nostro signor Re, e fo conci VII ½ in reson de una marca lu conzo summa in tutto dal ducati marc VII ½

P. 78. Adi zenare ultimo di Marzo spendei che dei a dona zuanina de Baldoarais na per dozene de ... LXIIII comperado per dar al ... maistro delo nostro signor Re soldi LXIIII

P. 72 Adi Lune XVII de April dei a zuan de Missiniuno per dozene de ... no cento cinque in rason de soldi II ½ la dozena, le qual ... fo mandado alo campo de Asiis a lo nostro signor Re summa in tutto soldi CLVII ½

Adi

Adì detto spendei per comperar doy stara de fugace e de collari biscotti, li quali forono apresentati allo nostro Signor, Dì Marca una, et soldi XLVI

Adì sabato XII de Aprile spendei per doy stara de pane le qua le fo dado allo nostro Signor misser lo Imperadore marca una et soldi XLVI.

a. 13.to Adì sabato VI de Marzo spendei per comperar doy viteli deli quali uno fo donato a misser Otto, e l'altro a misser Zuan Crevenica canzeler del nostro Signor Marca una, et soldi CXXXII

a. 14. Adì mercur XXIIII. de Marzo dei a ser Reimondo de Faona sopra uno vassello de vino comperado da lui, lu qual fo mandado alo nostro Signor Misser lu Re al tempo che l'era al campo de Asis Ducati undese, et soldi VIIII in rason de sol. CX per Ducato

a. 16. Adì zobia XVIIII di zugno spendei che dei a Misser Andrea de Monticoli per certe spese per lui fatte quando altre volte elo fo mandato ebriar allo Signor Pippo per fin a Gorizia unacum ser Nicolao de ser Zanno Ducati cinque che lo dia a ser Federigo de Vipulzano, li quali gli impre stà. Item che lo spese in Cormon ducato uno. Item per lo nolo de soi cavalli per dì XI. per soldi XII. lo dì, per cascun cavallo, summa in tutto Marca una soldi VIIII. Item per lo premio de doy fameglii per dì XI in rason de soldi X. lo dì per fameglo summa monta Marca una, et soldi X. Item che lo dìe a Balanitti per resto de pagamento de quello che lo ha mandado l'altro Dì a Zeltro cum letere allo nostro Signor Re soldi X. Summa monta in tutto questa nosta marche III. soldi XIIII. et Ducati doro VI

Jtem dal dito spendes chi dei a ser xpotoro de Volentin canitaneo nostro per pagamento delo privilegio dela ratification, fatto per lo nostro signor Re dali processi, e sententie fatti, et late contro li ribeli nostri concesso per lo ditto signor nostro Re ala nostra communitade, li quali ducati elo mandò a misser Guilielmin de Tratta che era stado securitade ali canzelieri delo dito signor Re ducati oro ducenti

Dei capitolo dele spese per le ambasserie
MCCCCXII. indic. quinta.

C. 124. Adi marti IIIJ°. de ottobrio fo mandado Paulo de Tradusso per fin in ungaria in bona hora cum letere alo nostro signor imperadore et a misser Guiglelmino di Tratta et dedi sopra la sua fadiga ducati in moneta. VI. et notta che fo fatto patto per fin a buda in ducati X

C. 224. t°. Adi domenica XVI. de ottobrio forono mandati per ambasadori alo nostro signor Re ser jacomo de Domasin, et Niccolò nodar del Ditizar, antarino cum cavagli IIIJ°. famegli II. deli quali cavagli II. furono de xpotoro de Blasutta, lo terzo fo de ser domenico Gambarlin, e lo quarto dello detto ser jacomo ambassador. Li famigli forono Antonio de Verzon, e Leonardo Sclavo. Et prima dei ali predetti ambasadori per spexe da viver imperò cheli debevano andar per fin a zagabria ducati in oro quarantauno et sold. XXVI. jtem dei alo dito Antonio de Verzon per man del ditto ser jacomo de Domasin per la sua fatiga de di --- marca I. de sold. una. summa ducati XLI. marca I. et sold. XXVI.

C. 125. t°. Adi Lune XXVIII. de novembre dei a uno che condusse uno corer dei

nostro signor Imperador per fin a Spegainberge soldi quaranta

Adi venere . VIIII. de Decembre fo mandato per Ambassador alo nostro signor Rè per fin a Gorizia . Ser ... nodar dei Visizar ... con cavagno, et famegio ... I. deili per spese de viver marcha de soldi doi

126. Adi sabato X. de Decembre fo mandato Veterli Todesco cum una letera dei nostri Ambasadori, li quali erano ala majestade del Rè deili soldi ventiuno

Adi zoba XV. de Decembre dei a ... per portar una letera delo nostro serenissimo signor Imperador alo signor Pipo, lo quale era ... son per ... andar cum lo campo per fin a Codroipo dei ... messo per lo so premio soldi cinquanta

126. Adi mercuri . XXI de Decembre spendei che dei a Machora che ... una letera delo nostro signor misser lo Imperador a Strassoldo . sol. XIIII

Adi sabato ultimo de Decembre spendei che dei a ser Nicolo de ... per una spesa chelo fese in pagare un messo zoè Artichio che portà una letera delo nostro signor Rè alo Conte Zuan de Goriza soldi. XXVIII

M°.cccc.XIII

128. Adi mercur . XVIII . de zenar spendei che dei a ..., lo qual fo mandato cum ... carri, et cum la grande Bombarda del nostro signor Rè a Monfalcon et steti di tre, deili per spender et per la sua fatiga sol. LXX

228. Adi mercure primo de Febraro forono mandati per Ambassadori misser Zuan de Cavalcant et Thomaso de Candit a la Regia Maiestade e alo nostro signor Patriarcha, et alo signor Conte de Ortemburg per fin in Histria cum cavali . VII et fameglì quatro . deili per spender Ducati doro XII. et nota cheli tornarin adi Luni . VI. de Febraro, et non andarino per fin in Hystria.

Adi Marti . xiiij . de Febraro spendai che dei a ser Thomaso de Ronchon, lu qual fo mandato in Hystria per Ambassator là dalo nostro Signor Rè, et là dalo nostro Signor Patriarcha cum tre cavali deili per spender Ducati doro sei, Item adi viii di Marzo dei alo detto ser Thomaso Ducati doro otto . Summa in tutto monta Ducati . xiiij

Ambassiaria mandada a Tergesto

R. 129 . t° Adi ultimo de Febraro forino mandati a Tergesto per Ambassatori allo nostro Signor Rè misser Zuan de Cavalcant, et ser Niccolò de ser Zan unacum misser Pare Musciz, e andarino li nostri Cittadini cum cavali . viii . e compagni e Fameglii sei . Et prima per spesa da viver per loro, e per li cavali dei a ser Niccolò de ser Zan Marche dx soldi sette e mezza, et Ducati doro ventidoy .

R. 130 . Adi Domenega . viiii . de Aprile furino mandati per Ambassadori alo nostro Signor Rè alo campo de Avris messer Lorise de Lignottis, ser Macor de Carrin, et ser Jacomo de Thomasin cum Cavali sette senza li lor tre. Diedi da spender Ducati doro tre

R. 130 . t° Adi Marti . xi Aprile . Spendai che dei a messer Zuan de Cavalcant, a ser Leronimo nodar de Candit, et ali altri che forino mandati per Ambassatori al nostro Signor Rè alo campo de Avris per spender Soldi . xLii

Dai manoscritti del sig. Carlo Fabrizio d'Udine intitolati Monumentorum ad Historiam Forojuliensem spectantem Tomo II. pag. 234. Carolus Fabricius Utinensis et descripsit.

Castel di Porpetto 10 8bre 1819 [signature] Frangipane

1412 4 9bre Provisioni del Comune di Udine, per la venuta del Re Sigismondo Imperatore

Ex Annalibus Magnifice Civitatis Utini Tom XVIII

In Christi nomine amen. Anno Nativitatis eiusdem millesimo Quadringentesimo Duodecimo. Indictione quinta.

Consilium Civitatis

Die Veneris quarto Mensis Novembris

Super propositis per Ser Girardum Nicolai unum ex Dominis deputatis ad Regimen. Primo super facto domorum reperiendarum pro domino nostro Imperatore, ac Imperatrice, et suis Baronibus nuper personaliter venturis ad hanc Terram etc. Ac etiam de lectis et fulcimentis reperiendis pro eisdem. Deliberatum fuit, quod ad ad hec facienda, debeant eligi et deputari, et sic electi fuerunt per singulo quarterio duo. Videlicet in Foro novo Cucheius, et Antonius de Cavalcantibus. In Foro veteri Ser Ambrosius [illegible] sius Magister Lazarus, et Ser Jacobus. In Burgo Gemona Ser Hieronimus Ser Andree, Federicus de Savorgnano. In Burgo Aquilegie, et Jacobus de Montegnaco Ser Melchior Philipussii. In Grazano, et Georgius de Quarinis, Ser Petrus Boni de Portugruario. Qui etiam omnes deputati fuerunt ad tollendum differentias, et rixas, si que orirentur in Terra Utini etc. qui juraverunt etc.

Secundo de victualibus reperiendis, et preparandis pro ipso domino nostro Imperatore, ac suis gentibus, et pro usu equorum neccessariis. Et de meta ponenda super ipsis victualibus ...

ven

vendendis &c. Deliberatum, et comissum fuit infrascriptis, videlicet duobus pro quarterio. In foro novo Petrus Antonini Rovori, Johannes Guastavsure. In foro veteri Servatinus, Tounsius de Uzedis. In Burgo Gemone Franciscus de Volvasone, Andreas Vrinssti. In Burgo Sancti Egidii Petrus Vassarini, et Petrus Vine. In Grazano Antonius de Ignottis, Nicolaus a statione, qui juraverunt &c.

Tertio de de exenijs faciendis ipsi Domino nostro Regi et Regine honorabilibus, et condecentibus &c. Deliberatum fuit quod quandocumque ipse Dominus noster Rex venit in Terra Utini, seu penes ipsam sibi debeant largiri staria avena ducentum: congia vini ducentum, et staria panis quinquaginta.

Quarto de munitionibus, et instrumentis bellicis cujuscumque generis preparandis juxta requisitionem prefati Domini Regis

Consilium Ordinarium

Die Veneris XI Mensis Decembris

... Deputatis ... ad regimen ... et avisantem dictum consilium, quilibet pro bono rei publice, et pro augmentatione ... nostre Terre Utini, debeat meditari, et excogitare de quo-

bis

bus, et privilegiis impartendis et obtinendis a Serenissimo Dno nostro Imperatore, quam in Italiam venerit. Visis rationibus, quod quilibet super premissis debeat die noctuque cogitare et meditari, et meliores prerogativas eligere, et cum ipse Dnus noster Imperator venerit eidem supplicari pro dictis gratiis, et privilegiis obtinere &c.

Convocatio facta pro gentibus mittendis
cum Serenissima Regia Majestate
die Mercurii decimo quarto Decembris

Super facto gentium mittendarum ac instrumentorum bellicorum dirrigandorum cum Serenissimo Dno nostro Imperatore ad destructionem et ruinam castrorum, et locorum illorum de [illegible] Sorgnano, et aliorum inimicorum nostrorum, et rebellium Sacri Romani Imperii. Deliberatum fuit, quod debeant mitti omnes stipendiarii nostre Communitatis tam equestres quam pedestres; et ulterius debeant mitti principaliter [illegible] Castri novi, Castri veteri, et Grazani; videlicet unum pro loco cum bombardis, scalis, mantellis, palis, picconis, zappis, apparatibus et aliis instrumentis bellicis, cujuscumque generis. Que quidem sequi debeant prefatum dominum nostrum Imperatorem, et ejus vexilla. Item deliberatum fuit, quod pro habendo pecunias, debeat hodie vendi Datium [illegible] pro anno futuro, et pecunie debeant dispensari pro expensis Communitatis &c.

Item

M.CCCC. XIIJ. Indictione sexta.

Consilium extraordinarium

Die Jovis quinta mensis Januarij.

Super propositis per ser Girardum not. de Gratacellis unum ex Dominis decem Deputatis ad Regimen Terre nostre Utini exponentem, quod Dominus noster Rex instat, quod aliquem ponantur ad custodiam Bastite Palazoli. Deliberatum fuit per omnes, quod dicatur Domino Regi quod est impossibile communitati posse pati has expensas ad tenendum gentes in dicta Bastita.

Item instat item Dominus noster Rex, quod ponantur duo vel uno ex nostris Civibus in singulo portu, videlicet unus in Marano, uno in Portugruario, unus in Montefalcono, et unus in Aquilegia, qui una cum illis, quos ad predicta loca Dominus Rex destinavit habeant comorari ad presentiendum, si fieret aliquis motus per venetos. Deliberatum, quod ser Nicolaus Tomasij in Montefalcono, Tobias de Sibillitis in Aquilegia, Petrusbonus de Portugruario in Portugruario, et Nicolaus de Meiso in Marano deputentur ad standum.

Consilium ordinarium.

Die Lune XVI mensis Januarij

Super propositis per ser Girardum de Gratacellis unum ex dominis

deputatis ad Regimen exponentem, quomodo Serenissimus Dominus noster Rex intimavit nunc nostre Communitati, qualiter erat dispositus mittere exercitum suum sub Castro [illegible], petens subsidium nostrum. Deliberatum fuit per omnes, quod mittantur ad obsidionem dicti loci unum pro [illegible] et ulterius mittantur scale, mantelletti, bombarde cum lapidibus et aliis opportunis.

Consilium Ordinarium.

Die Veneris decimo mensis Februarii

Super propositis per ser Hieronimum not. Candidi super facto Embassiatorum nostrorum: videlicet Domini Dominici de [illegible] et ser Tomasii Candidi, qui postquam missi non ausi fuerunt nec voluerunt accedere ad Serenissimum Dominum nostrum Regem propter magna pericula itineris [illegible] etc. exponentem qualiter Dominus Van [illegible] noster est iturus cum una societate ad predictum Dominum nostrum Regem, cum quo predicti Ambassiatores nostri [illegible] ire secure. [illegible] [illegible] dicti Ambassiatores habeant iterato mitti ad ipsum Dominum nostrum Regem cum eodem Domino Van [illegible] etc.

Deliberatum fuit per omnes, quod predicti Embassiatores nostri [illegible] debeant mitti ad Serenissimum Dominum nostrum Regem etc.

Consilium Extraordinarium

Die Sabbati XIIII mensis Februarii

super propositis per ser Hieronimum not. patris unum ex Dnis deputatis ad Regimen exponentem, qualiter Dnus noster Imperator nuper direxerit Communitati nostre certas litteras admonitivas de eo, quod cives ipsius Terre sunt negligentes ire ad Campum de Freis, ubi ipse Dnus noster est personaliter constitutus, continentes que quos quilibet de Terra [illegible] personaliter accedere debeat. sub pena in qua est Districtus di Avorgnano &c. Quare rogavit ipsas litteras audiri debere, et secundum illas determinari. Qua littera ibidem lecta, et vulgarizata &c. ac audita, et intellecta per omnes suprascriptos consiliarios deliberatum fuit per omnes suprascriptos Consiliarios quod debeat fieri una publica proclamatio per Terram Utini ut omnes possibiles ad ferendum arma, et si non possentes mittant sufficiente accedant ad dictum Campum sub pena in dictis litteris annotata &c.

Dal Manoscritto del Sig.r Carlo Fabrizio d'Udine intitolato = Monumentorum ad Historiam Forojuliensem spectantem Tomo II. pag. 236. Carolus Fabricius [illegible] [illegible] rescripsit.

Castello di Porpetto 7. 9bre 1817.

C. Frangipane

ibus vestris
ter recessum
nt et prius
qui remar=
remanere
remittan=
m habeant
m ut ad
Frangar=
. Ipsum=
m villarum
sunt pro
m fuisset.
rondum
uper tam=
ut posse
ter absenta=
ominus
bus scribe=
opulo ultri,
nem bostium
ue per=
ellationem
atiat.

une

1412 ... mu... . Xristoforo de Valentinij Capitanio di Udine sull'andamento dell'assedio d'Ariij 312.

1413 Egregii ac honorandi domini. Notificamus nobilitatibus vestris quod campus noster terre Utini dietim diminuitur propter recessum gentium de eodem et absentantium, et que se absentaverant et prius venerant, quod cedit in magnum periculum illorum qui remanserant, de quo ita provideatur per vos quod possitis remanere contenti. Si qui campo recesserunt, et in Utino sint remittantur ad campum, et si qui veniunt, et bolletinum non habeant detis eis aliquale spatium trium vel quatuor horarum ut ad campum reddeant, et hoc pro honore campi vestri. Frangantur bolletini per vos ne ipsos unus alteri concedat. Ipsumque procuretis mittere ad campum currus hominum villarum qui de campo recesserunt, quia necessarij fortissime sunt pro victualibus conducendis ad campum. Hodie traiectum fuisset cum machina nisi una ... rupta fuisset; nondum tractum fuit cum Bombarda qua dominus noster Rex super campum est et non est sufficiens noster campus posse custodire Bombardam magnam, et machinam propter absentationem gentium, que de dicto campo recesserunt. Dominus noster Patriarcha michi dedit in mandatis quod vobis scribere deberem quod in campo sunt pauce persone de populo Utini, que apte sint ad custodiam campi, seu ad debellationem hostium et pro tanto dixit quod debeatis remittere quascumque personas aptas ad custodiam campi, et ad Hostium debellationem non respiciendo gentium qualitatem prout scripsi alias.

Ca

Datum in Campo feliciter posito sub castro de Prois die vene-
ris XXIIII.° Martii sexta Indictione

Christoforus de Valentinis de Utino
ejusdem Terre Capitaneus cum salutatione

A tergo / Egregiis ac prudentibus Viris Dominis - - - decem
deputatis ad Consilium et regimen Terre Utini
majoribus honorandis

Ex Autographo in Tabulario Civitatis
Utini

Da manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale
intitolati = Otium Forojuliense = Tomo XXVIII pagina
429 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis
di Cividale del Friuli.

Cast.° di Porpetto 17 agosto 1817 — Frangipane

1413 8 aprile De-Brunatiis dep.: del Pat: Lodovico al saggio delle monete 312.
giudica di buon peso 203 marche.

In Christi Nomine Amen. Anno Nativitatis ejusdem 1413 ind. 6. die vero sabbati 8 mensis Aprilis. Actum Utini Aquilejensis in Domo honorabilis viri ser Ambrosii Marchesini Monetarii Domini Nostri Patriarche Ludovici Duci de Dech in Camino inferiori. Presentibus Honorabilibus, et discretis viris ser Christoforo de Cignottis de Utino, ser Thome Tingi de Senis, ser Petrobono Nob. de Portugruario, Melchiore de Mantua - Joanne filio, ser Severo de Quadrubio, ser Joanne Semprebon, Joanne filio Jacobi a statione ac Thoma Not. de Pomaris omnibus Utini habitantibus testibus ad hec convocatis specialiter et rogatis, et aliis pluribus. Ibique prudens Vir ~~Magnificus Dominus~~ Magister Dominicus Aurifex de Brunatiis de dicto Utino tanquam homo deputatus ad probandum satium Monete, prefati Domini Nostri Patriarche Aquilejensis Ludovici, in presentia Honorabilis juvenis ser Antonii de Cavalcantibus tanquam Custodis dicte Monete, a Liga facto sazio justo, et diligenti judicavit, sententiavit, ratificavit, et approbavit ducentas tres marchas monete denariorum Aquilejensis ibidem presentem ipsam monetam esse in pondere, numero, et argento juxtam, veram, et non fictitiam: et esse in liga et forma consueta juxta pacta ejusdem Dominum Patriarche, et consuetudinis Patrie Fori Julij &c. cum omni melioramento &c.

L'autentica di questo instrumento è appresso il M.to R.do Padre Agricola della congregazione dell' oratorio

Da pergamena di carte antiche presso il Conte Luigi Ottelio d'Udine copiato, e unito insieme in volume senza titolo, e numerazione di pagine, con numero progressivo posto ad ogni documento in.o 27.
Cas. di Pers(?)ello 22. 9bre 1816. Frangipane

matie
am
i in
utia
llustris
Patris
lis uiri
andato
forri
commodo
ientes
alicem
et
ma
cissim
ion
modi
rrea
atione
et
itimur
e fund
et

e Dalmatie
utantiam
lissimi in
Clocantia
imi Illustris
sito Patris
e Nobilis viri
a demandato
ariter fore
a rei comando
. cupientes
leis displicen
urum et
ommuna
lio et uicissim
une tam
ev medi
S. Marci
is Venetiarum
imus et
vomitimus
atque firmi
uari et

1413. 12. aprile / 101 sotto / 1413. 23. giugno — Sigismondo re dei Romani pubblica la tregua per 5 anni con Venezia ed alleati.

Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex semper augustus et Ungarie, Dalmatie, Croatie etc. Rex, notum facimus tenore presentium universis, quod ad instantiam crebrissimamque ex hortatione et invitatione studiosam Reverendissimi in Christo Patris Domini Brande tituli S. Clementis presbiteri Cardinalis Placentia vulgariter nuncupati Apostolice Sedis Legati amici nostri carissimi, Illustris Bertoldi de Ursinis Comitis Palatini et sanctissimi in Christo Patris et domini domini Joannis Pape XXIII, Consiliarii et Ambasciatoris, et Nobilis viri Philippi Joannis del Bene de Florentia nuntii eiusdem domini Pape de mandato et beneplacito sanctitatis sue amore desiderate pacis accensorum, et pariter fervantiumque laborantium, pro generali bono Christianitatis, et publice rei commodo, incremento felici, guerrarum dissidia, et iurgiorum fomites extinguere cupientes, et suffocari, De et super omnibus et singulis dissensionibus, discordiis displicentiis, et guerrarum materiis, ac earum occasione inter nos ab una et illustrissimum dominum Michaelem Steno Ducem Dominium et Commune Venetiarum parte ex altera, subactis et temperatis hinc inde motis et vicissim ex adverso factis et perpetratis cum eisdem Duce, Dominio, et Communi tam occasione Imperii, quam Regni et Corone Ungarie, et tantummodo per medium nobilium virorum Tome Mocenigo Procuratoris Ecclesie S. Marci et Antonii Contareni Ambasciatorum domini Duci et Communis Venetiarum pleno mandato fulcitorum, treguas seu sufferentias facimus, inivimus, et firmavimus, ac facimus et inimus, et sub verbo nostro regio promittimus et firmamus per presentes sub infrascriptis modis, capitulis, atque formis.

Primo quod huiusmodi treugue fideliter et inviolabiliter ab utraque parte servari, et teneri debeant pro annos quinque a data presentium

Item quod quilibet partium omne id, et totum quod tenet, et possidet ad presens per iam quinque annos teneat et possideat in quibuscumque partibus et locis

item quod huiusmodi tempore quinque annorum quilibet prædictorum se abstineat, et cesset ac cessare et abstinere debeat ab offensis, et quod quilibet earundem partium subditus cum mercantiis et rebus suis transire stare redire, mercari et conversari possit et valeat secum hinc inde per omnes terras, castra, loca, villas, portus aquas, et territoria dictarum partium, et cuiuslibet earum, sicut ab antiquo faciebant, vel facere poterant quovis modo

Item quod in prædictis treguis, et sufferentiis tantummodo, ut supra scriptum est, ex parte nostra illigantur et colligantur Reverendiss. Ludovicus electus Patriarcha ecclesia Aquilejensis, ac tota patria Fori Julii, Magnifici Henricus et Mainardus Comites Goritie, et Tiroli, Federicus Comes de Ortemburg, Joannes Franciscus nostri, et imperii sacri Mantue Vicarius Generalis ac nobilis Rompertus de Valdechi Ex parte vero prefati Ducis, Domini et Communis Venetiarum ligantur, et includuntur Nicolaus Marchio Estensis, Carolus Pandolfus, et Malatesta de Malatestis fratres, Oppizo de Polenta Ravennatas et Tristanus de Savorgnano et fratres, Artico et Guido Comites de Porcileis Schinella, Basilius Rolandus, et Manfredus et Antonius Comites de Collalto, Jacobus de Castronovo et Galdenatio, Venciguera, et Antonius fratres de Arcco, Antonius et Castronus fratres da Archo Antonius et Castronus fratres de Castronovo de Tuano, Andrighettus et Gulielmus fratres da Castrobarco Vallis Lagarine.

Item quod neutra pars, nec quisque eorum supra contentorum possit praebere auxilium, vel favorem cuicumque alteri ex alia quacunque causa inquietudinem vel

uel molestiam alteri parti uel cuique eorum dicto tempore perdurante.

Item ut tempore dictarum treguarum et sufferentiarum deueniri possit ad pacem bonam, ac perpetuis temporibus duraturam, dicte partes eligant, et assumant in amicabilem compositorem omnium differentiarum occurentium inter predictas partes prefatum Dominum Joannem supremum Pontificem, qui tamen non possit nisi de partium uoluntate amicabiliter finalem concordiam facere

Item quod nos cum exercitibus nostris transire possimus per quecunque terras, uias, pontes, passus, et aquas quas tenet Commune Venetiarum, et exire et intrare personaliter Ciuitates, oppida, et Castra cum honesta et decenti comitiua si uoluerimus in quibus tam nos, quam nostri debeamus honorabiliter et uideri, et recipi prout decet, sic tamen quod nostri exercituantes amicabiliter transeant, nec ulterius damna inferant, quam fuerit consuetum per nos exercitus nostros transeuntes per territoria amicorum et quod predictum Commune Venetiarum prouideat de uictualibus pro nostris pecuniis et pretio competenti sic tamen quod teneamur notificari aduentum nostrum dicto Communi Venetiarum per unum mercatantem, ut possit de rebus necessariis prouidere

Item si aliquis ex superius nominatis alterius partis inferret guerram uel molestiam alicui parti alterius, non per hoc intelligatur rupta tregua, sed mouenti guerram et molestiam, ut non possit pars sua prebere auxilium uel fauorem, declarato et attento quod si prefatus Tristanus contra presentem treguam aliquid committeret, seu faceret, aut alicui de supradictis inclusis molestiam uel guerram inferret, uel faceret directe, publice uel occulte quod ex tunc eo ipso contra presentem treguam penitus exclusus sit et quod predictum Commune

venetiarum contra eum tanquam ipsorum proprium Civem, et ipsius rebellem procedere teneatur

Presentium sub nostri magni sigilli testimonio litterarum date in descensu nostro campestris in patria Fori Julii quod Castellotum anno nativitatis Domini MCCCCXIII. die XVII. Aprilis Regnorum nostrorum anno Ungarie XXVII. Romanorum vero tertio.

Ego Laurentius quarter Curie Maioris notarius, qui ex authentico fideliter exemplavi mandante magnifico domino Cancellario magno venetiarum.

Nos Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Ungarie Dalmatie, Croatie Rex etc. Tenore presentium notum facimus et manifestum omnibus et singulis has nostras literas inspecturis, qualiter nos illustrem Comitem et bene natum Henricum Comitem Goritie, Tirolisque Fidelem et carissimum Cognatum nostrum et fidelissimum nostrum et sacri Romani Imperii facimus, constituimus et confirmamus Capitaneum infrascriptarum Civitatum, fortilitiarum, particulariter nominandarum videlicet Civitatis Beluni, Feltri, Seravalli et Cordigiani necnon Comitatus Zumellarum et etiam omnium aliarum fortilitiarum Rocharum, Castrorum, et Clusarum pertinentium et iurisdictioni prenominatarum Civitatum et Castrorum, et ab eis dependentium. Quoniam attendimus et gratiose, respondimus, pro meritis et servitiis fidelissimis nobis et Romano Imperio prefatus Henricus et presertim in ista urgente guerra, quam habuimus cum Communi Venetiarum, et etiam pro servitiis magne utilitatis a temporibus retroactis benigne, gratiose et liberalissime a sine

tenore

aliquo animi gravamine factis et impensis ac quotidie facit et faciet adhuc
facere potent. Ideo pro predictis servitiis bono mentis cogitamine, sano consili
o et maturo, ac justitia et sapienti habita deliberatione, prefato Henrico damus
et concedimus suprascriptas Civitates, Castra et fortilitias et Comitatum
Zumellarum, et cum omnibus aliis ac suis iuribus, pertinentibus et suppo
sitis, et ulterius cum omnibus suis honorantiis, iuribus, collis, datiis, gabel
lis, nec non redditus et introitus dictarum Civitatum, et reliquarum eis
pertinentium, jus manutenendi sive facere salvos conductus, similiter honore
domini fruere et gaudere, et finaliter ib, et omne totum quod pertinet
ad honorem et utilitatem domini qualitercunque sive quomodocunque
sit, non diminuendo nec detraendo, sive defalcando de suprascriptis aliquid
nostro summo Capitaneo, et sacri Romani Imperii Vicario et gubernatori
facto, et confirmato in valore et fortitudine harum Litterarum Romani
Imperii cum hoc pacto, et concordio, quod prefactus ille amicus et
heredes ipsius masculi vel femine prenominatum Capitaneatum, et Vicaria
tum, et Gubernamentum supradictarum Civitatum, Castrorum, fortilit
iarum cum Comitatu Zumellarum, et cum omnibus dependentibus
ab eis a se nostri parte, et in nomine nostri habeant, pacifice possi
deant et gaudeant ac usufructuentur; revocando, irritando et annullando
omnia contraversa, et omnia impedimenta omnium personarum volen
tium contradicere, facere, vel venire suprascriptis contentis et descriptis
dumtaxat, et usquequo nos vel cui post veniet Imperator, aut Rex
Romanorum prefato Henrico, aut prelibatis suis heredibus dabunt aut
solvent aut deponent in depositum Zilii sexdecim millia Floreno
rum boni auri, et iusti ponderis quos tenemur dare, et debiti sumus

prelibato Henrico pro prenominatis servitiis nobis factis de bona iusta causa
et equa ratione. Et ob hanc causam nos vel successores nostri qui
succedent in Romano Imperio, aut succedere debent eidem Henrico aut
prenominatis suis eredibus occasione istius Capitaneatus, Vicariatus, aut
Gubernamenti non valeant, nec posse ~~debeat~~ debeant ipsum, vel ipsos suos
eredes deponere, capsare, nec annullare quovis modo a predicto
Capitaneatu, Vicariatu, et gubernatione, ut supra, donec vel usque
quo predicti floreni sexdecim millia omnes et integraliter soluti
et exbursati ac numerati sint sive depositi Zillii, ut prefertur,
et sine aliqua compensatione vel detractione facta vel fienda de aliquo utile
sive comodo habitis, et receptis a prenominatis Civitatibus, fortilitiis, Comita-
tu, et similiter de omni alia ratione pertinente ad honorantiam predictarum
terrarum supradictarum. Et ideo precipimus, et mandamus omnibus, et quib-
uscumque vicariis, consiliis, Officialibus, et Rectoribus et generaliter Civibus
predictarum Civitatum, Castrorum, fortilitiarum, et Comitatus necnon
universaliter omnibus aliis subditis et suppositis predictarum Terrar-
um, ut prefertur, loquendo ex magna voluntate animi et alto et magni-
fico et in fortitudine istarum nostrarum litterarum, quod suprascripti et
prenominati prefato Comiti Henrico carissimo cognato nostro in omnibus sui-
bus, quibus dici possunt, et in potestate gladii meri ac mixti Imperii, sicut
propria persone nostre, et loco nostri integraliter, et sine aliqua contradictione
obediant, et obedientes esse debeant universaliter omnibus, et in omnibus manda-
tis, et preceptis ipsius Comitis Henrici, et sine aliqua contradictione, vel super
dicimus persone cuiuscumque existant, nec contrafacere vel venire
ser

per aliquem modum sub pena indignationis nostre gratie et corone Romani Imperii, et in testimonium ac robore harum nostrarum litterarum sigillatarum cum nostro pendenti sigillo Romani Imperii jussimus fieri.

Dat. Feltri millesimo quadrigentesimo tertiodecimo in vigilia sancti Joannis Baptiste Regnorum nostrorum Ungarie et. vigesimo septimo, Romanorum vero tercio.

Registrata fuit copia suprascripti asserti privilegii per me Zambatistam de Curigis notarium, et Officialem ad Cancellariam Communis Belluni die XVI. januarii MCCCCXIIII, indict. VII de mandato egregii et sapientis viri domini Tome de Ponte de Cumis in jure Civili licentiati vicarii et Rectoris Civitatis et districtus Belluni ac Consulum dicti Communis.

Verci Storia della Marca Trivigiana

Tomo 19. Doc. 2110, e 2113. pag. 64 – 67.

G. Frangipane

1413. 10. maggio — Sigismondo Imp. dei Romani debitore di 500 ducati d'oro a Lodovico e Nicolò Strasoldo. 313.

Sigismundus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Ungarie, Dalmatie, Croatie Rex.

Volentes nos Nobiles Lodovicum et Nicolaum consanguineos, ac ipsius Nicolai fratres de Strasoldo fideles nostros dilectos de quingentis Ducatis, in quibus ipsos rite et legitime obligamur, certos facere, et contentos, ipsis in solidum Turrim nostram appellatam Zums cum omnibus terris, aquis, pascuis, fundis juribus, et jurisdictionibus, sitibus, pratis, nemoribus, molendinis, fructibus, redditibus, ususfructibus, emolumentis, obventionibus, et aliis pertinentiis suis singulis, quocumque nomine censeantur, ubique locorum sitis, ac etiam quidquid ad Canipam pertinet nomine pignoris obligamus, et obligavimus per presentes tali conditioni quod si Turrim prefatam cum suis, ac dicte Canipe, pertinentiis, ut premissorum, in festo Nativitatis Christi proxime ventura pro dictis ducatis quingentis reddimere, et liberare neglexerimus, quod ex nunc predicti Ludovicus, Nicolaus, et fratres sui antedictam Turrim cum pertinentiis suis prefatis quiete tenere, et possidere debeant tamdiu, et quousque ipsa Turris, ac pertinentia Canipe per nostram Majestatem aut successores nostros per jam dictam summam quingentorum ducatorum ab ipsis, aut eorum heredibus redempta non fuerit, et libera. Addicientes prefatis nostris conditionibus ex liberalitate nostre gratie, ut quamdiu predicta Turris, et Canipa, pertinentiaque in nostrorum ipsorum fuerit manibus, quod omnes fructus redditus, et proventus ipsius, et pertinentiarum suarum premissarum libere percipere, et levare, ac sine diminutione predicte summe capitalis in usus suos convertere possint,

1413 al 1414 — 2. agosto — Federico Co: di Ortemburgo a Cividale, sopra danni fatti da proprj sudditi promettendo riparo e compenso. 310.

Nobilibus et prudentibus viris sincere nobis dilectis Provisoribus Gastaldioni, Consilio et Communitati Civitatis Austrie

(Intus)

Fredericus Dei gratia Cilie, Ortenburg Segaeque Comes. &.

Nobiles et prudentes viri sincere nobis dilecti. Litteras vestras nobis iterum ex parte concivium vestrorum a quibusdam predonibus noviter captivatorum transmissas, noviter nos sano tenore comprehendisse. In quibus inter cetera continetur quomodo ipsi concives vestri per ipsos predones de Castro nostro Los, ad aliud Castrum nostrum Castel vocatum sint conducti. Ad quas vobis respondendo significamus, quod de hoc omnino inscij sumus nec etiam credere possumus, quod ipsi vestri Concives ad Castrum nostrum Los sint conducti, cum tam subditis vestris ubique in Dominijs et territorijs nostris commisimus ut homines et subditos tam vestros, quam etiam Illustris Ducalis Dominij Venetiarum nullatenus aggravare, nec iniuriam molestiam inferre presumerent. Sed eos potius protegere, tueri et defensare debeant, nisi forte esset quod ipsi predones dictos vestros Concives clandestine, et furtive per Dominia et Territoria nostra conduxissent,

vos

vos ipsi considerare potestis, quod hoc difficulter intercipere possemus considerando etiam, quod oppidum nostrum Los et alia nostra Dominia ubique aperta existunt, per que facile ipsi predones, antequam talia ad nostram, ut nostrorum noticiam pervenerint pertransire possunt. Sed si debito tempore nos aut Subditi nostri hujusmodi predones Dominia nostra pertansire presentiremus, eos utique absque debite ultionis vindicta nullatenus abire permitteremus. Scribitis etiam quommodo prenominati Concives vestri ad Castrum nostrum Castel sint conducti, super quo prudentias vestras certificamus. Quod ipsum Castrum Castel pro nunc in potestate nostra non existit, nam quondam Illustris Genitor noster percarissimus felicis reminiscentie ipsum Castrum, cuidam Johanni schrabas et heredibus suis in perpetuum dedit et contulit, quem idem adhuc tenet et possidet. Idcirco ipsis vestris concivibus juvamen impendere non valemus, ut de ipsorum captivitate liberarentur, quamvis hec animo liberti faceremus; est enim notorium et manifestum quod prefati malefactores, familiares nostri non sunt nec scire possumus ubi locorum moram ipsorum trahunt, sed si ipsi vestri Cives in Dominiis nostris detinerentur, nos utique in premissis taliter procedere vellemus

- - - -

---------- Datum Cilie secunda die mensis Augusti

Anno XXXIX

Da manoscritti del quondam Monsignor Guerra canonico di Cividale intitolati: Otium Forojuliense Tomo 44 pagina 274 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale

Frangipane

Li Deputati di Udine a Cividale promettono la scorta per l'ambi: Ungiero la quale avea ritardato per incontrar degnamente il Pat. Lodovico. N° 317.

1413. circa — Ex folio medio chartaceo in Archivo Civitatis Forijulii

Forij — Egregijs ac Nobilibus viris — Gastaldioni provisoribus, consilio et Communi Civitatis Austrie amicis tanquam fratribus.

Utinus

Egregij Nobiles ac honorabiles Viri Amici, seu Fratres Carissimi. Significamus vestris Fraternitatibus qualiter per latorem harum nobis portatas vestras sumpsimus litteras intendentes nobis Adventum unius Ambasiatoris Domini Serenissimi Domini nostri Regis etc. optantis se transferre ad hanc terram Utini indilate, unde nobis instatis de scorta XXV. equorum pro dicto Ambasiatore in ipsis litteris. Ad quas respondendo denotamus vestris Fraternitatibus quod ante litteram portatam vel presentatam deliberatum fuit, ac ordinatum per nos fieri certas chavalcatas, et presertim ad eundem oviam Reverendissimo in Christo Patri et Domino Domino Lodovico Dei gratia Aquilejensis Patriarcha — Domino nostro gratiosissimo ut melius valemus die crastina ipsos viginti quinque equos destinat quos vobis indilanter destinavissemus nisi prius per nos ut supradictum est, fuisset ordinatum. Unde vestras fraternitates predictas rogamus ut in hoc nos suportatos velitis. Attamen die veneris nunc proxime futuro summo mane prefatos equos nempe vobis transmittamus ad locum in vestris litteris contentum. Valete feliciter

— — Decem deputati ad Regimen. Consilium et Commune terre Utini — cum fraterna salutatione

Da manuscritti del quondam Monsignor Guerra

Fan.

Canonico di Cividale intitolati . otium Forojuliense
Tomo 44 pagina 45 esistenti presso il Nobile signor
Agostino de Portis di Cividale :

D.D.
Frangipane

Il comune d'Udine a Cividale chiedendo la sua interposizione presso i capi degli Ungheresi affinchè pongano freno agli eccessi delle loro genti indiscrete N.° 318 I-3

1413. 8. 8bre
circa [redacted]

In medio folio in archivio Civitatis Forojulij

Foris

Egregijs ac Nobilis viris — Dominis provisoribus Consilio ac Communitatis civitatis Austrie et c.

8. 8bre

Intus)

Egregij ac Nobiles viri. Hesterna die fama publica referente ad audientiam nostram pervenit quomodo die hesterna die Ungari, ac gentes domini Comitis de Ortemburg in terra vestra existentes dum ad depredandum ivissent ad villas Pagnaci, Cerseti, et alias villas omnes mulieres quas reperiebant et reperierunt expoliari fecerunt usque ad carnem pudibunda ostendentes ymo quod inhumanum est pueros et infantes duorum, trium, quatuor et quinque anorum, ymo octo et novem mensium captivaverunt, quod in eorum et consentientium immodicum cedit honorem, de quo compatientes condolemus cum non modica cordis amaritudine vestris Nobilitatibus presentes hec decrevimus demonstrare, ut vobis debeant displicere attento quod ymo Judei talia non committerent. Quare Nobilitates vestras instantia quanta possumus duximus exorandas quatenus cum dominis Comite Sblage capitaneo Ungarorum ac Georgio Hausperger esse velint et placeant ut speramus, instareque eisdem toto posse quod predicti pueri et infantes per eos ut premittitur captivati libere relaxentur, et ne talia nefanda et scelerosa ac inhumana de cetero per ipsos perpetrentur, quod libenter videbimus pro conservatione honoris vestri et totius patrie. Scripta Utini die octavo octobris

Johannes de Cassinis Capitaneus

Sept.

septem deputati ad Regimen
Consilium et Commune Terre Utini et c.

Da manuscritti del quondam Monsignor Guerra Canoni
co di Cividale intitolati: Otium Forojuliense Tomo
44. pagina 47 esistenti presso il Nobile Signore
Agostino de Portis di Cividale

Frangipane

1413. 25. 9bre — Lettera del Comune di Sacile a quel di Cividale, lodando e raccomandando reciprocamente la fedeltà al Patriarca. 91/3.

Egregiis et circumspectis viris dominis Francisco
de Florentia Castaldioni Provisoribus Consilio
et Communitati Civitatis Austrie amici
tanquam fratribus singularissimis.

(foris)

Debita salutatione premissa. Vestre Nobilitatis et fraterne dilectionis hodie litteris receptis inter cetera concernentibus quod a Domino nostro penes R --- ginam Ungarie exeunte nova felicia habuistis. et quod in fidelitate et legalitate vestris postpositis periculis quibuscumque erga eundem Dominum, ejusque Ecclesiam Aquilejensem Matrem et Dominam nostram firmi permanseratis et permanere intendebatis prout semper permansistis. et ad presens permanetis ortantes nos affectuose quod in proposito simili prout de more nostro semper fuit et predecessorum nostrorum constanter ~~ressidere~~ residere deberemus. Eisdemque nobilitati et fraternitati respondemus quod de contentis et naratis in dictis litteris gaudium et letitiam sumpsimus habundanter semper etiam non receptis predictis omnia in eis narrata de ~~costantia~~ constantia et fidelitate vestris fuisse et esse vera licet nova posita prudentia ab hemulis et rebellibus Domini nostri processerint. Quibus tamen fidem nunquam adhibuimus nec adhibere possemus. Cognitis maxime predictis vestris legalitate, fidelitate et constantia notificamus vobis quod pro parte

dicto-

dictorum emulorum et Rebellium primo existentium in Meduna, secundo in sancto Iohanne de Casartia bis recepimus litteras Requirentes nos de securo conducto pro certis suis Ambasciatoribus ad nos transmittendis quos --- Senato transmisimus per eorum nuncium sed nondum venerunt prout latius in litteris nostris vobis per nostrum nuncium transmissis die vigesimo secundo huius mensis videre potuistis. Tenentes --- quod si huc venissent suis petitionibus seu Deductionibus per nos fuisset responsum cum honore Domini nostri, et nostro, taliter quod male contenti reversi fuissent. Et si causa dampnificandi huc accessissent eramus parati et fuimus viriliter cum auxilio Dei, Amicorum Domini nostri et nostrorum eidem manu armata resistere. Notificantes vobis. quod in fidelitate et legalitate nostris civitas permisit et observatis Predecessoribus Domini nostri et ipsi Domino nostro rerum et personarum dampnis et periculis omnibus postpositis fuimus, sumus et erimus semper parati residere. Orantesque vos ut constantes in predictis similiter sitis. nobisque occurrentia sinistra et sinistra rescribentes et precipue de Domino nostro. paratis semper ad quelibet similia et majora vobis grata. Datum Sacili vigesimo quinto novembris indictione sexta

Jacomucius Comes de Purziliis capitaneus
Consilium et Commune Terre Sacili

Da manoscritti del quondam Monsignor Guerra Canonico di

fin

Cividale intitolati: Ottium Forojuliense Tomo 44 pagina 165 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale.

F. Frangipane

1414. 4. Feb.° Sigismondo Re dei Romani impone al C. di Gorizia di non violare i privilegi dei Bellunesi. 323.

Sigismundus dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungarie, Dalmatie Croatie q. Rex, Magnifico Henrico Comiti Goritie socero et Fideli dilecto gratiam regiam et omne bonum. Cum alias pro conservatione Civitatis nostre Belluni et jurium ipsius civibus incolis, et habitatoribus dicte Civitatis, ipsiusque districtus te in Capitaneum prefecimus, ita ut dicte nostre Civitatis res publica tua mediante providentia, prout indubie speramus, de bono in melius statuatur. Ad nostre etenim Majestatis auditum noviter deductum existit, qualiter iura, libertates, immunitates, privilegia, et laudabiles consuetudines dictis Civitati, civibus, incolis, et habitatoribus concessas et concessa et per nos ipsos innovatas et innovata infringere et violare pretendas in ipsorum prejuditium non modicum et gravamen. Dum itaque magnifice et fidelis dilecte ex subditorum, et fidelium conservatione Principis invalescit gloria, reique publica tecta tenentur, tuam fidelitatem seriose requirimus, et hortamur, tibique precipiendo mandantes, quatenus receptis dumtaxat ab eis, de quibus de iure camere nostre Imperiali respondere debent, et tenentur, predictam civitatem, eiusque cives, incolas et habitatores predictos, cum ipsius districtu in ipsorum libertatibus, privilegiis iuribus et laudabilibus consuetudinibus, que firmiter, et illexa ipsis servari volumus, taliter conservare velis et manutenere ut et ipsis in conspectu nostre Majestatis querulandi occasio ratione premissorum non emergat, sed potius magnifici et equi sui

regiminis presidiis salubribus virescat incrementis. Presentes perlec=
tas in dictorum Civium manibus volumus remanere, Dat. Cremo=
ne anno Domini millesimo quadringentesimo quartodecimo quarta die
Februarii, Regnorum nostrorum anno Hungarie xx vigesimo
septimo. Romanorum vero quarto

Ad mandatum domini Regis
johannes Kirchen.

Verci Storia della Marca Trevigiana T. 19 Doc. 2122. 4. 79

ZC
Frangipane

i

er, re:

per Capi:

n Torto.

st et

fuit

io vide

iores ver:

um mitte.

is rescri:

imus

ontentis

vestram

n. ugta,

scire

to diebus

vero

de eos,

icti Du.

omino

nova

devirus

datum

A

1414. 16. Luglio Il commune di Monfalcone da conto a Udine sul cose della guerra e nulla sa della venuta di Tristano dei Savorgnani alla Tisana. 321

1414 Nobiles utique providi, et discreti Amici Karissimi salutatione premissa. Recepimus litteras vestras inter cetera continentes quomodo per capitaneum, et Comunitatem Portusgruarii vobis intimatum erat quod Tristanus olim de Savorgnano applicuit Portum Latisane, et ibidem est et quomodo Ser Franciscus de Varcoto transiens per Caprulas usus fuit aliquibus verbis atque quod quidam Civis de dicto Portugruario viderat ·LX· Vellas Barcarum extensas tendentes ad partes superiores versus et ꝛc. ac etiam quod quamdam litteram presentibus alligatam mittere debeūemus Muglam sine dilatione vobisque super premissis rescribere que apud nos erant et ꝛc. Quibus per presentes duximus respondendum quod de premissis in dictis vestris litteris contentis apud nos nichil constat, nec aliquid scimus, Litteram autem vestram predictam subito dedimus Johanni Rinnndorfer Potestati Mugle, qui hodie summo mane huc applicuit nec aliquid novum scire dixit excepto quod per servitores Ducis Austrie jam octo diebus elapsis derobate fuerant due ville domini de Valse nunc vero videlicet die externa intelleximus per aliquos venientes de Los, quomodo quidam Roller cum suis sequacibus servitoribus dicti Ducis Austrie spoliaverunt duas seu tres allias villas in Dominio dicti domini de Valse, sed prope Solozeniam, alia autem nova ad presens non habemus, quod si qua alia presentire poterimus illa vobis sine mora significare curabimus. Valete. Datum Montisfalconis XVI° julii M° et ꝛc XIIII° Indictione VII°

Johannes Krumpech Capitaneus --- judices et
et Consilium Montisfalconis.

A tergo / Nobilibus prudentibus, et discretis viris ... Capitaneo ... Decem Deputatis ... Consilio, et Comunitati Terre Utini Amicis honorandis.

Ex Autographo in Tabulario Civitatis Utini.

Da manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati = Otium Forojuliense = Tomo XXVIII. pagina 430. esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale del Friuli.

Casa di Corpetto 12 agosto 1817.

Frangipane

1414. 26. 8bre) Corrado Bojani le move a Cividale del consulto della venuta dell' Imp. del bisogno di denaro ecc.

[illegible]

[illegible] Serenissimum [illegible] nostrum [illegible] Romanorum Regem [illegible] nostri [illegible] omnium [illegible] nostrum [illegible] Ambaxiatam nostram exposuimus, qui nos benigne [illegible] audivit, et dixit se velle Dominum nostrum Patriarcham in statu suo remanere, et [illegible] in libertate [illegible] conservare [illegible] contra [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nostro [illegible]

[illegible] Pater [illegible] que non sunt credenda [illegible]

[illegible] nos et [illegible] omnino [illegible]

[illegible] quod nos [illegible] [illegible]

[illegible] Domino [illegible] [illegible]

[illegible] procuravetis cum Domino nostro [illegible]

[illegible] [illegible] expendimus ultra [illegible]

pecuniarum quas nobiscum portavimus [illegible]

[illegible] solliciti sitis cum Domino nostro [illegible]

[illegible] et [illegible] nobis mittatur, [illegible] sine [illegible]

factum est nichil et specialiter in facto nostro [illegible]

[illegible] omnes [illegible] et [illegible] gratiam [illegible]

persona bene sani, sed de bursa multum va[illegible]

[illegible] Bonifentia die XXVI. [illegible]

[illegible].

[illegible] Grisanus [illegible]

[illegible] [illegible] Monsignor [illegible]

[illegible] Cividale intitolato [illegible] Album [illegible]

[illegible] Tomo XLIII [illegible]

[illegible] [illegible] Signora [illegible]

[illegible] Cividale [illegible]

[illegible] Cornuello [illegible] 1817.

1413. 27 marzo — Mainardo di Polcenico chiede un reo d'omicidio a Nicolò suo famigliare, questi il niega.

[illegible]

[illegible] alteratione [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] protestat [illegible]
[illegible] quod non esset in ejus [illegible] nec [illegible]
[illegible] quia predicta [illegible] debat demonstrare
omnibus [illegible] consortibus, ut de remedio juris deberent
[illegible], de quibus ego [illegible] Not. rogatus
[illegible] de [illegible] [illegible] instrumentum [illegible]

[illegible]

Ego [illegible] f. Ser Nicolaj de [illegible]
[illegible] Not. [illegible], et
[illegible] scribere scripsi [illegible]

Copia estratta dal Processo N. [illegible] a car.e [illegible] 15.
esistente nell' Archivio delli Nobb. [illegible] [illegible], e
[illegible] [illegible] Franc.co [illegible] di [illegible]

[illegible]

1416. 6. Genn.° Ferdinando re d'Aragona notifica a Sigismondo che s'era tolto all'obbedienza dell'antipapa Benedetto insieme coi re di Castiglia e Navarra.

Serenissimo Principi Sigismundo Dei gratia Romanorum Regi semper Augusto ac Ungarie Dalmatie Croatie et Regi Fratri nostro carissimo Ferdinandus eadem gratia Aragonum et Sicilie et Rex salutem debitam cum honore. Serenissime Princeps frater noster precarissime. Solicita cura precipua circa consumationem tractatus initi unionis Sancte Matris Ecclesie, et nec ignari serenitatem vestram pro qua reciproce affectionis studio ardenter insudat summo onere gratulari, vobis presentibus nunciamus, quod hodie date hujusmodi Dei nomine inuocato ad finem, quod Dei etiam unico nupta Sponso Christianus populus qui tot pene temporum naufragavit curriculis in pace quiescat, subtraximus, et substrahi jussimus ubique ditionis nostre obbedientiam Domino Benedicto demumque subtractionem hic signanter, et per alias partes nostre ditionis juxta ipsius formam quam serenitati vestre mittimus cum presenti solemniter fecimus publicari. Credentes indubie id idem una eadem die factum fuisse per Illustrissimos Reges Castelle Nepotem, et Navarre Avunculum Nobis carissimos ac Comites Armaniaci et Fuxi in eorum Regnis terris et dominationibus prout extiterat concordatum. Super aliis vero que remanent exequenda tam vigilanter quam studiose procedere curabimus quantum nobis erit quod ex eis speramus ope suffragante divino fructum votivum et felicem exitum proditurum. Et si que de vestris Regnis, et terris Serenissime Princeps et frater noster precarissime grata vobis occurrunt fiducialiter intimetis.

Datum Perpiniani sub nostro sigillo secreto, et propter indispositionem

personae nostrae signatum manu nostri Primogeniti sexta die Januarii Anno a nativitatis Domini Millesimo iiii° XVI

A. Primogenitus

e Cancellario Civitatis Utini

Da manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati == Otium Forojuliense == Tomo XXVIII. pagina 432 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale del Friuli.

Cas.° di Porpetto 17. agosto 1817 Frangipane

5. /
én

wst
P. V.
subtra
ke, Na
dheven-
n misit
navi.
esi fa
ndamus
vitatis
nio est
em pre
us re.
Comi
islopi
n eadem
rentem
tolentia
Vrinio
i.

m //.
Domino

De

3.

en

wst

P. V.

subsra

the, Sta

theven

n misit

navi.

esi fa

ndamus

vitatis

rio ett

em pre

us re

i omni

iscopi

n eadem

entem

edentia

Vrinio

i.

m st.

omino

e a

1416. 16. Genn.° Tomaso da Macio partecipa al Car. di Colocenza le feste fatte in Avignone perchè i Re di Navarra ec. abbandonaro l'obbedienza dell'antipapa. 325.

1416. Reverendissime Pater et Domine Domine mi gratiosissime post debitam recommendationem ut decens est erga predictam R. P. V. sciat R. P. V. qualiter sexta die Januarij est obbedientia subtracta Petro de Luna, videlicet per Reges Aragonum, Castelle, Navarre, ac Comites Armaniaci et Fuxi cum omnibus eorum adherentibus ut R. P. V. melius videbit in littera seu copia, quam misit Rex Aragonum Domino Imperatori die Jovis . VIIII Januarij . Hora serotina . In qua quidem hora serotina in Avinione est factum maximum festum per Ecclesias cantando te deum laudamus et cum campanis pulsando per omnes Ecclesias ejusdem Civitatis ac ignes cremando in Platheis, Die Veneris X Januarij est solemnis processio facta per totam Civitatem Avinionensem precise sicut esset in die Festi Corporis Christi cum omnibus reliquijs et ante reliquias trombellarii fistulatores et cum diversis aliis musicorum arthibus . In qua processione fuit Dominus Imperator et unus Cardinalis ac Archiepiscopi, et episcopi quamplures, tota autem Civitas seu homines existentes in eadem utriusque sexus fuerunt cum processione laudando omnipotentem Deum pro tanto dono, quod eidem Petro de Luna est obbedientia subtracta . Valete in Filio Virginis Gloriose . Datum Avinione die XVI.ª Mensis Januarij Anno Domini M.° IIII.° XVI.

R. P. V. Thomas de Macio

A tergo Reverendo in Christo Patri et Dominum Dominum N. Dei gratia Sancte Colocensis Ecclesie Archiepiscopo domino meo.

Da

Da manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati = Otium Forojuliense = Tomo XXVIII. pagina 431 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale del Friuli.

Cas.° di Corsetto 17. agosto. 1817

D. F. Frangipane

1417. 9. Giugno — I Bellunesi si congratulano col Pat: Lodovico della scoperta congiura, e si offrono in suo ajuto. 326.

Illustris Princeps et Pater Reuerendissime. Nuper audiuimus nutu diuino uestre Clementie reuelatam esse conjurationem contra pacificum statum uestrum attentatam per facinorosos et iniquos, qui non diligunt pacificum statum patrie, sed uellent principari non intellectum, sed inordinatum eorum appetitum, de quo cum illustri dominatione uostra compatimur. Offerentes nos pro statu illustris dominationis uestre, et Sancte Ecclesie Aquilejensis tanquam filii deuoti ea que possumus: non tamen appetentes uindictam, sed iustitiam insuper nouerit prelibata uestra dominatio, quod diu non percepimus aliqua noua maxime de Ambasciatoribus nostris. Quare dignetur uestra Clementia participare nobiscum, si aliqua adsunt de partibus Constantie, et maxime si in his que scripsimus Ambasciatoribus nostris super recomendatione uestre illustri dominationi est aliquid intimatum paternitati uestre uel ipsis Ambasciatoribus nostris per serenissimam Rom. Regiam Maj. Et si super his per nos est aliquid scribendum semper offerimus parati. Quia ut alias paternitati uestre notificauimus cordialiter affectamus. Datum in Ciuitate Belluni die nono junii MCCCCXVII.

Cosmas de Erotis de Arezio Legum Doctor pro sacra Romanorum Regia Majestate Uicarius et Rector Ciuitatis et districtus Belluni, Consilium et Commune ejusdem.

a tergo. Illustri Principi et Reuerendissimo in Christo Patri Domino domino Ludouico Sancte Sedis Aquilejensis Patriarche electo Duci de Teck.

Verci

Verci – Storia della Marca Trivigiana Tomo 19.

Doc. 2131, pag. 103.

Granzisane

re.

rus

affec

tanci

vte

escat

travi

ue

uobis

tibus

rostro

ī

uere

otte 927.
pettre.

ectus
oms affec
m Franci
carte
notescat
ut Franci
ione
tum nobis
entibus
ro nostro

tori,
sincere

1417. 17. Giugno — Il Pat: Lodovico invia ai Bellunesi copia dei privilegi ottenuti sugli onori e sull'amministrazione di Belluno e Feltre. 927.

Lodovicus dei gratia sancte Sedis Aquilejensis Patriarcha electus viri de Tech. Nobiles et egregi salutem et sincere dilectionis affectum. Relationem nobis per fidelem nostrum dilectum Franceschinum de Spavaberijs de terra nostra Sacili vestri parte expositam plane comprehendimus. Et ut vobis innotescat qualiter alias quidam Patriarcha Aquilejensis obtinuit Privilegia Imperialia super honoribus et administratione Civitatum Belluni et Feltri, earumque comitatuum vobis mittimus copiam per prefatum Franceschinum presentibus alligatam, quam plane percipere poteritis. Dat. in Castro nostro Utini die XVII. mensis junij anno MCCCCXVII

à tergo. Nobilibus et egregijs viris Comme Vicario Rectori, Consilio et Communitati Civitatis Belluni nobis sincere dilectis.

Verci – Storia della Marca Trivigiana
Vol. 19. Doc. 2132. pag. 103.

Franquisane

1418. 5 Luglio — Foris. Il Comune di Marano a Cividale raccomandandosi contro Udine che disturbava le tregue fatte coi Veneziani per assenso del Pat.

Egregijs ac prudentibus viris dominis - - -
Gastaldioni - - - Provisoribus Consilio
et Communi Civitatis Austrie eorum Amicis et majoribus
honor.do etc

Intus)

Egregij et prudentes Amici hon. Prout vobis est notum cum voluntate domini nostri Patriarche fuimus in concordio cum venetis stare cum eis pacifice et etc. et non possumus pace frui occasione emulorum de Utino, qui nimio livore volentes ulcisci de eorum inimicis nostris favoribus ad eorum stipendium sumpserunt tres nostros rebelles de Marano qui alia guerra fuerunt destructores Marani, et eos miserunt ad capiendum ~~certos~~ ceteros de Grado in paludibus nostris pro quibus carceratis solvimus quasi ducentos ducatos Auri; quare Patriarcha ad petitionem dictorum de Utino ceperat in Utino Cancellarium nostrum et Ambaxiatorem ac tres puelos - - - - - - in Utino, et ibi sumus mi - - - taliter quod ullus de nostris non audet intrare Utinum et - - - - - versari in confinibus nostris timore dictorum nostrorum rebellorum qui auxilijs dictorum de Utino nos - - - et necem minantur taliter quod non ausi fecimus mittere aliquem de nostris ad vos, quia potius verbo quam calamo vellemus nostras melancorias vobis ut Patribus reserare, de quibus potestis informari cum ser Nicolao de Portis qui fuit ad parlamentum ad quod Parlamentum misimus nostram litteram, quam de manu nostri nuncij recepit dominus

nus Petrus de Marchixina, et noluit quod Nuntius noster entrasset Parlamentum nec ipsam litteram portaret, quod libenter a Vobis sciremus si ipsa nostra littera fuit lecta in Parlamento aut non, et quid factum fuerit in ipso parlamento, ut possimus esse provisi. Quare egregias amicitias vestras precamus fiducialiter quatenus nobis consulatis super predictis, quia libenter vellemus stare in pace cum Domino nostro, vicinis nostris et alijs ut facere proposueramus, et si vobis videretur esse cum Domino nostro Patriarcha, et pro intercedere libenter optaremus, vel aliter quomodocumque, nobis per presentem nuncium nostrum aliquid describendo, ut saltim vestris litteris consolari possimus. Valete datum Marani die V. julij indictione XI

Camerari
Consilium et ... } cum Recomendatione
Communi Marani

Da manoscritti del q.m Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati: Otium Forojuliense Tomo 44 pagina 63 esistenti presso il Nob.e Signore Agostino de Portis di Cividale

Grangisane

isto die
ii Du
Pius
defen
in Avea
tus ev
vias si
stente
hono
faciant
initio
tatis ve
exerci
quam
replicita
CXIII

fa

20.

isto die

n Siu

Plus

refen-

in Avea

itul cer-

nial si-

ttente

hono-

faciant

quitio.

itatis ve

exerci-

quam

neplacita

XXIII

A a

Filippo de Arcoli, a Cividale sull'intenzione del suo Go=
verno, che Carlo dei Bri resti colà ad oppressione dei
nemici. n. 329

1419. 23. luglio

Ex Archivo Civitatis Forijulij

Magnificis Amicis honorandis -- Provisoribus

Consilio et Communi Civitatis Austrie

(intus)

Magnifici Amici honorandi post salutem. Recepi litteram vestram isto die utique michi gratam: cui respondeo quod intentionis Serenissimi Ducalis Dominij Venetiarum est quod strenuus vir Carolus de Ghisis (Gliio) vobiscum remaneat ad oppressionem inimicorum et vestrorum defensionem vigilem et tutelam. ac Johannem Domini Marini in Areaquapropter ipse Carolus Venetias profectus est. Qui expeditus verius sum illico revertetur, et ad vos cum ejus Comitiva veniet sine aliqua tarditate. Denique Magnificentiam vestram attente exorto à bonam animi voluntatem et ad ea omnia que honorem et statum prelibati Serenissimi Ducalis Dominij faciant, et respiciant non attenta benignitate, et recognitione Dominij prelibati. ad vestre Magnifice Communitatis redundabit etiam comodum et salutem. Ego denique cum exercitu ca exequi spero. que Magnifice Communitati vestre, quam si hic essem erunt et maxime gratiora. Paratus ad beneplacita vestra semper. In villa Sancte Marie Sclavonesche die XXIII julij (sic) 1419. indictione XII

Philippus de Arcellis } gubernator et &c.
Comes Vallistidoni ac

Qa

Da manoscritti del quondam monsignor Gurra Canonico di Cividale intitolati: *Otium Forojuliense* Tomo 44 pagina 160 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale.

Frangipane

1419. 27. xbre Lodovico Pat: promette a Belluno e Feltre di soccorerli colle genti Unghare nel caso che fossero assaliti da nemici comuni. 330.

Lodovicus dei gratia Sancte sedis Aquilejensis Patriarcha, egregii nobiles et honorabiles sincere dilecti salutem, et sincere dilectionis affectum. in nostri et consiliariorum nostrorum, ... constituti Nobiles sinceriter nobis dilecti Zambatista Ciuis ciuitatis Belluni et Stefanus de la Porta Ciuis Feltrensis ea que ipsis commissa fuere nobis ordinate prudenter exposuerunt super littera credentiali ipsis tradita, que mente clare conceptimus. Ad que mentem etiam nostram gessimus videlicet nobis denotando, quod quandocumque, per emulos uestros artaremini, et uos audaverit inuadere, nos cum gentibus Ungaricis hic copiose excsistentibus ac nostris uobis subuenire non posponamus firma spe uos in hoc firmantes, quemadmodum de nostra intentione uos dicti Zambatista et Stefanus per nos ipsis imposita latius edocebunt, cui credentie fidem poteritis adhibere.

Data in Castro nostro Utini

Die XXVII. mensis Decembris Anno Domini MCCCCXIX.

a tergo. Egregiis nobilibus et honorabilibus Uicariis et Rectoribus Consilio, et Communitatibus Ciuitatum Belluni et Feltri nobis sinceriter dilectis.

Verci – Storia della Marca Trivigiana
Vol. 19. Doc. 2133. pag. 119.

[signature] Frangipane

3931.

ceptis
rostras,
a Do:
minatio:
introdu
is pia:
oppor:
edit cer:
icos Va:
nutarum
veritas
lorum,
ro tanto
nos ne
astro:Au
uastum
imicis
les quas
uri die

seruani

deputo: to
tis

331.

&.

receptis
nostras,
var Ro:
minatio:
introdu
his pla:
oppor:
edit car:
icos Va:
mutarus
veritas
derum,
ve tanto
nos, ne
astoku
uastum
imicis
les. quas
ri die

seruari

deputa:
tas

1420 circa 18 maggio
(forse più antica)

Maniago Bartolomeo rende conto delle mosse del comune nemico agli udinesi e chiede consiglio ed aiuto. 331.

agnifici et egregii viri honorandique amici carissimi. Receptis ista nocte proxime preterita litteris vestris responsivis ad nostras, et ipsarum tenore perlecto recepimus similiter hodie litteras Domini Marini Lauredano gubernatoris exercitus Ducalis Dominationis Venetiarum quam copiam vobis transmittimus presentis introclusam suplicitter deprecantes instanter et instantissime ut nobis placeat providere tam de consilio, quam etiam de auxilio opportuno cum effectu, et maxime cito et nunc, quia vere expedit certificantes vos, quod sextus et sbroghavaca sunt per inimicos Taurie aquisita et accepta, de quo valde dolemus, quia reputamus nos habere duas Bastias propter terram istam, et sicut veritas est ipsi inimici ubicumque vadunt dant guastum bladorum, et dubitamus ob hoc quod subito illud nobis dabunt. Pro tanto vos deprecamur quod sine mora cum effectu succurratis nos, ne pereamus, nam omnino dubitamus, quod dato nobis guasto burales et forte aliqui alii quorum interent propter guastum insum assurgent in rumorem ad opinionem dandi se inimicis non timentes nos forte et maxime propter gentes aliquas forenses quas non habent ad deffendendum. Datum in Terra Portugruari die X° mensis Mai. Inditione XIII^a^

Bartolomeus de Maniaco Capitaneus et
iudices consilium et Commune Terre Portusgruari
cum condecenti salutationem.

A tergo: Magnificis et egregiis viris Dominis ... decem deputatis

ris ad regimen Consilio et Comuni Terre Utini
Honorandis Amicis Carissimis.

Ex Autographo in Tabulario Civitatis
Utini

Tra manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Cividale
intitolati = Otium Forojuliense = Tomo XXXVIII pagina
434 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis
di Cividale del Friuli.

Cas.° di Porpetto 17. agosto 1817.
Frangipane

e Utini
um
m Doctorem
torum
Doctoris
rum ple:
iglia, ac
um, vel
tijs, et
lusionibus,
bet
n nolen:
nostram
deffensio:
ne

1420. 8. maggio — Atti varii del Consiglio di Udine sulla pace, e dedizione a Venezia. 332

Deditione della Magnifica Città nostra alla serenissima Republica

1420. 8 Maij Fol: 11. 12

Sindicatus Consilii Majoris extraordinarij et Universitatis Terre Utini factus in personas Sapientium, Nobbilium, et Prudentum Virorum
Dominus Joannis de Cavalcantibus Egregii Legum, et Decretorum Doctoris
Dominus Petri de Marchesinis Egregii Legum, et Decretorum Doctorum
Ser Nicolai quondam Ser Zanni del Torso
Ser Joannis Guberti quondam Sapientis, et Egregii militis, et Doctoris Dominus Azolini de Gubertinis
Ser Antonij quondam Ser Valentini de Valentinis
Honorabiles Cives hujus terre,

ejusdem nunciorum, et procuratorum specialium et generalium cum plena, libera, generali, et speciali administratione, potestate, et baylia, ac plenitudine dictorum sapientum et substituendi si opus fuerit unum, vel plures Sindicos, et procuratores ad pacem tractandam cum venetijs, et inclito eorum Dominio cum omnibus Capitalis, Clausolis, Conclusionibus, promissionibus, et obligationibus ac solemnitatibus quomodolibet expedit, et oportet

1420. 11. Maij Fol. 13.

Super Machinationibus Civitalensium contra Civitatem nostram nolentium videre pacem nostram, sed casum, et damna, stragemque nostram Deliberatum fuit, quod omnes sint boni animi, et viriles in deffensione

ne Terre, et libertatis, nam Deo dante, interim sequitur Pax, quam ipsi Civitatenses videre non velent; omissis; &c.

1420. 22. Maij Fol. 15.

Deliberatio, quod omnino procedatur ad factum tractandae Pacis cum Serenissimo, et inclito Ducali Dominio, si haberi potest Nobis remanentibus in juribus, et libertatibus nostris, et sub Ecclesia Aquilejense, qua de re electi fuerunt ad essendum una cum Ser. Nicolao quondam Zanni Antedicti ad tractandam et perficiendam pacem.

Nobilis Ser. Joannes Gubertus de Gubertinis Sindacus, et Misser Joannis Cerdo de Sancto Daniele ad concludendam Pacem prout supra cum Dominio Venetorum Nobis remanentibus in libertate nostra, et juxta comissionem datam ipsi Ser. Nicolao.

1420. 24. Maij Fol. 16

Antedicti Sindaci, et procuratores communis et universitatis Terre Utini eadem auctoritate eisdem data substituerunt Procuratorem virum Magistrum joannem Cerdonem quondam Belissij de Sancto Daniele ad tractandam et concludendam cum prelibato Serenissimo, et inclito Ducali Dominio Venetiarum bonam et longevam pacem.

1420. 3. junij Fol. 17.

Relatio Ambasciatorum supra tractatu Pacis cum Dominio Venetiarum et ejusdem petitionem Ducatos $\frac{m}{50}$ antequam condescendat ad aliquem tractatum, et deliberatio, quod denuo mittantur Ambasciatores Venetias ad offerendum obsides loco pecuniarum, aliasque

ad

ad Dominos Dominos Provisores exercitus Dominij pro uno salvo conducto ut possint oratores ire Venetias

1420. 4 junij

Reversi Ambasciatores ab exercitu retulerunt se nolle ejusdem Provediribus concedere nullum salvum conductum sed si communitas nostra vult cum eis ad pacem procedere responderunt quod mittat eis aliquos bonos Cives cum pleno mandato prout fuit deliberatum et electi sunt.

Ser Nicolaus della Turre

Ser Joannes Gubertus de Gubertinis

Ser Jacobus de Montegnaco

Ser Nicolaus Notarius de Bredis

Et casu quo non possint obtinere pacem cum nostra libertate quod deberent utinenses esse viriles ad manutenendam libertatem et Terram Et quia omnes attenti erant ad bonam custodiam et non poterant ita sepe fieri convocationem pro occurentia in premissis, attributa fuit auctoritas et baylia Dominis Domin Deputatis ad Regimen eligendis et . . . . 4 vel 5 pro singulo quinterio ad audiendum Processum fiendum super ipso, ac quibuscumque occurentiis et opportunis consulendum.

1420. 4. junij Fol. 19

Prenominati Nobbiles viri Cives terre Utini tanquam Sindici, et Procuratores Communis, et universitatis ejusdem ad tractandam, et concludendam bonam, et longevam Pacem cum Serenissimo, et inclito Ducali Dominio venetiarum, ac quibuscumque Officialibus, provedito ribus

ribus

seu Auditoribus ejusdem cum Capitulis, promissionibus obligationibus Sacramentis et aliis solemnitatibus debitis, et opportunis ut latius continetur in Predictorum Nobilium virorum Terre Utini sindicatu diei 8 Mensis Maij ob initij summarij citato, habentes ipsi ad hoc speciale mandatum substituendi unum, vel plures prouti dictos substituerunt

Nobiles et Prudentes Viros

Ser Nicolaum quondam Domini Capi della Turre

Ser jacobum quondam Ser Francisci de Montegnaco

Et Ser Nicolaum Notarium quondam Ser Mathiussij de Bredis

Honorabilis ipsius Terre Utini Cives. & ad querendum, tractandum componendum, faciendum, et concludendum cum prelibato Serenissimo et inclito Ducali Dominio Venetiarum firmam, et longevam pacem, atque perfectam amicitiam, cum clausulis, promissionibus, Sacramentis, obligationibus, et alijs solemnitatibus debitis, et oportunis circa predicta, transferentes in eos et quemlibet eorum totaliter vices suas, promittentes pro se et prelibata communitate, et universitate Terre Utini habere firmum, ratum, et gratum perpetuo tenere, ac plenius adimplere et observare id totum per ante scriptos eorum sindicos, et procuratores substitutos, et quemlibet eorum actum, procuratum et conclusum fuit in premissis omnibus sub expressa hippoteca, et obligatione omnium bonorum ipsius communitatis mobilium, et immobilium presentium, et futurorum

1420. 4 junij fol. 29

Audita relatione Nobbilium, et Prudentum Virorum

Ser Nicolai della Turre

Ser joannis Gubertis de Gubertinis

Ser

Ser jacobi de Montegnaco

Et Ser Nicolai Notarii de Bredis

Ambasciatorum nostre Communitatis super venientium de campo referentium Processum per eos factum super tractatu Pacis cum Capitaneo et Provisores dicti exercitus Dominii venetiarum, et quod tandem ipsi Domini Capitanei et Provisores contententur quod Terra nostra cum personis, et bonis nostris simus in nostra libertate et sub ecclesia Aquilejense cum hoc, quod dare debeamus obsides pro securitate Pacis servande, ita quod esse debeamus Amici Amicorum, et inimici inimicorum prefati Dominij

Fuit deliberatum in magna convocatione quod omnimodum possibilem debeamus Pacem tractare, et facere cum prefato Dominio venetiarum, seu cum prefatis Dominis capitaneo et Provisoribus exercitus

Nobis et Terra nostra remanentibus in nostris antiquis juribus, et libertatibus et sub ecclesia Aquilejense

1420. 6 junij Fol 20

Habita relatione Ambasciatorum nuper venientium de Campo, referentium quod nullo modo voluerunt Domini Capitaneus et Provisores Exercitus veneti Sumere nos, ac Terram, et Communitatem nostram in concordium aliquam, nisi isto modo.

Quod dirigamus Ambasciatores nostros venetias, et quod liberaliter dent, et offerant nos, et Terram Utini Gratie Dominij, et de hoc ut sint securi valunt habere obsides a nobis, qui Ambasciatores electi fuerunt.

Nobiles, et Honorabiles antedicti

Ser Nicolaus della Turre

Ser joannes Gubertus

Ser jacobus de Montegnaco

Ser Nicolaus Notarius de Bredis

deliber.

Deliberatum, consultum, et deffinitum fuit, quod consideratis periculis, et magna extremitate, in quibus Terra nostra ad presens extitit propter magnam potentiam exercitus, et impotentiam nostram per omnem modum, et viam providetur mittendo Ambasciatores ad Dominum Provveditorem dicti exercitus, et ad Dominum Comitem Philippum ipsius exercitus Capitaneum ad tractandum, et concludendum omne Concordium possibile tali modo, quod Terra nostra, et nos cum ea non pereamus, et non ponamus ad saccamanum, sicut de hoc maxime dubitamus attenta impotentia nostra insufficienti obstare contra potentiam Dominij et gentium suarum.

1420. 7. junij fol. 21

Notandum qualiter sub presenti millesimo quadrigentesimo vigesimo indictione decimatertia die sexta mensis junij. Ista Terra Utini facit obedientiam Serenissimo Ducali Dominio Venetiarum, et

1420. 24. junij fol: 23. 24

In ecclesia majori Sancte Marie de Utino in pleno et copiosissimo Arrengo ibidem ad sonum Campane de more solito congregato coram spectabili et Sapienti viro Domino Marco Bragadeno pro Serenissimo, et inclito Dominio Venetiarum Provisore, ac Regimine ipsius Terre Utini, in quo quidem Arrengo interfuerunt Nobiles, Sapientes et Honorabiles, ac Providi Viri.

Dominus Tristanus Miles de Savorgnano
Ser joannes de Susanis
Ser jacobus de Montegnaco
Omissis

In quo quidem Arrengo Surgentes, Sapientes, et honorabiles viri

Dominus.

Dominus Joannes Aloysi
Ser Joannes de Susanis, et
Ser Nicolaus Notarius de Bredis pro se, et alijs collegis suis transmissis in Ambaxatores ad serenissimum et inclitum Ducale Dominium Venetum, in cujus gratiam, et dispositionem hec Communitas nostra se super pace, et concordia habenda cum eodem Dominio alias se posuit et obsides ipsi Dominio misit, retulerunt plenissime intentionem, Ordinationem, et dispositionem prelibati Dominij super hujusmodi factis, et debitas promissiones, et sacramenta fecerunt, et prestiterunt vice, et nomine ipsius Communitatis nostre, juxta, et secundum Capitulum infrascripta per ipsum Dominium super inde edita. Quorum quidem Capitulorum tenor sequitur in lib. Annalium sub die, mense, millesimo, et in folijs precitatis 23.24. Omissis

Et ut dicta Communitas cognoscat humanitatem, et Benignitatem nostram sumus contenti, et placet nobis, quod dicta Communitas debeat se regere, et gubernare secundum statuta, ordines, et consuetudines suas; Omissis

Super facto autem Datiorum;
Et preterea pro commodo Communitatis ejusdem sumus contenti, quod dicta affictatio, sine venditio revocetur, quodque ipsa Datia remaneant libera ipsi Communitati, que habeat illa affictare juxta consuetudines suas pro utilitate, et commodo

Reliqua omnia Datia, et introytus dicte Communitatis sicut dederant in scriptis Provisori nostro libere remaneant dicte Communitati pro expensis occurrentibus secundum consuetudines suas

Quibus

Quibus omnibus, et singulis supradictis bene, et prudenter in predicto Arrengo relatis, expositis, et declaratis per antedictos Ambasciatores ad plenam intelligentiam dicti Arrengi, et petente, et interrogante antedicto Ser Nicolao Notario de Bredis, utrum ista placerent omnibus, ipsi omnes in Arrengo existentes unanimi voce laudaverunt, et approbaverunt omnia et singula dicta, facta, et conclusa per ipsos Ambasciatores, et omnem promissionem, et sacramentum per eos prestitum pro Communitate nostra in omnibus, et per omnia.

Da vecchio Libro manoscritto, intitolato = Miscellanea Materiarum diversarum 2.dus, esistente presso il Sig. Giuseppe Belgrado di Udine = Senza numeri di pagine

Cas.o di Porpetto 6. 7bre 1816.

C. Frangipane

1420 9 Giugno Cividale chiede il libro di S. Marco ai Canonici d'Aquileia, che il negano poi cede pernicacie a patti 333.

In Christi nomine amen. Anno a Nativitate ejusdem Millessimo quadringentessimo Vigessimo Indictione terciadecima die dominico nono Junij Aquilegie sub porticu domus Habitationis ser Antonij condam ser Nicolai de Vendoy, Presentibus providis Viris ser Cristoforo de magreois Vicepotestate Aquilegie, ser Jacobo de Frauagnano, Dominico Adalmussij de ultra aquam, Jacomello condam Alberti de Venecijs, Francesco Passarelle et Jacobo de la Bertota civibus habitantibus in Aquilegia testibus ad infrascripta vocatis et rogatis et alijs pluribus et pluribus. Cum providus et discretus Vir ser Simon condam ser Johanis Antonij honorabilis civis Civitatisaustrie hodie pluries requisiisset Venerabilem Dominum serenum, Dominum Dominicum de Valle et Dominum Johanem de Zucho Canonicos Aquilegenses pro parte comunitatis Civitatis predicte tanquam nuncius et ambaxiator ejusdem prout aparet littera credencie Datum civitatisaustrie ejus sigillo sigillata in presenti M°CCCCXX - Indicione XIII die octavo Junij quatenus librum Beati Marci evangeliste reducere, deberent vel mittere ad statim civitatisaustrie, et ipsi domini Canonici hoc facere in presenti recusarent, Dicentes ei, et provido et circumspecto ser Petro mateta similiter ad predicta instanti una cum dicto ser Simone, accipiatis unum vel duos ex Nobis quos vultis in obsides donec convocentur omnes Canonici Aquilegenses qui comode haberi potuerunt quod cito fieri potest cum quibus Nos super predicta comunicare possimus, et consilium nostrum facere super predictis petitis, et illud quod per consilium nostrum capietur et firmabitur ita facere erimus contenti, Et cum ser Simon predictus hoc facere recusaret, dicens eis hoc non habeo a

mea, Comunitate in mandatis Videlicet a ipsa
obsides sed Vos potestis sicut facere portare li
brum predictum Ciuitate et ipsum in sacrastia
reponere apud unum vel plures de Dominis
canonicis quibus volueritis sacramentum dare
ne librum ipsum dent alicui nisi secundum
consilium et deliberacionem factas per Vos et
confratres vestros vel in Ciuitatem vel in
Aquilegia ub Vobis placuerit ad Vestram Vo
luntatem, et nisi hoc ad presens et subito
faciatis dico vobis quod scribetur Campo Sere
nissimi Ducalis Dominy Videlicet Domino
mitti Phelippo qui cum toto campo huc Aqui
legiam accedat pro dicto libro, et hec om
nia confirmante dicto ser Petro matela, tan
dem non valentes dicti tres Domini Canoni
ci aliter facere condesenderunt oppinioni
eorum Videlicet de portando dictum librum
Ciuitate Austrie et de reponendo eum in
sacrastia ut supra dictum est, Promittente
dicto ser Simone infrascripta facere et tiere

facere et seruare Videlicet quod liber
predictus de dicta Sacrastia non mouebitur
donec convocati fuerint omnes canonici
Aquilegenses qui comode et cito ad presentia
habere possunt in unum locum Videlicet
vel in Aquilegia uel in Ciuitate ad
beneplacitum dictorum dominorum canoni
corum ubi capitulum suum facere sole
runt, et facient deliberacionem de modo
tenendo de dicto libro et secundum eorum
deliberacionem ita fiet et non aliter, Et
sit ipse ser Simon digito fide data in ma
nu domini Sereni pro se et confratribus
suis recipientis promissit tanquam persona
specialis suo proprio nomine et tanquam
nuncius nomine sue Comunitatis predicte
predicta omnia et singula a se promis
sa facere, obseruare et effectualiter adim
plere. Insuper prudens et circumspectus
Vir Dominus Petrus mateta tanquam cola
teralis in Ciuitateaustria et in Campo

Ducalis Serenissime Dominij promissit similiter
predicta omnia et singula observare et
adimplere effectualiter in quibus omnibus
et singulis suprascriptis predicti domini Ves
cavoni rogaverunt me petrumbonum ro
tarium infrascriptum ut sibi publicum con
ficerem instrumentum.

filius
Et ego Petrusbonus + condam ser Marci de Cru
gnerio qui ad presens habito Aquilegie
publicus apostolica et Imperiali auctoritate
notarius predictis omnibus et singullis inter
fui et acta ea vidi et feci et presens fui et
rogatus scripsi.

Dall'originale pergamena esistente nel nostro Ar-
chivio - Cassetta di Pergamene

Cas.° di Porpetto 21 maggio 1817.

Dettata, e corretta da me

Frangipane

1422. 1. marzo Giacomo da Carrara assicura Cividale della sua prossima venuta a ricuperare lo Stato colle genti dell'Imp. 334

Spectabilibus et egregiis fratribus et amicis nostris carissimis Communi, et hominibus Civitatis Austrie.

Spectabiles et egregii fratres et amici nostri carissimi. Magnum exultationis gaudium cumulamus vobis. Jamdudum ad sacram Imperii Majestatem pervenisse sumus jam pridem vobis notum fore et ab ipsa sacra Majestate queque nobis placuit obtinuimus. Noventis enim quod prefata Majestas dignata est nos ut suum consocium, ac Padue sui sacri Imperii vicarium generalem eligere --- vobis omnibusque fratribus et amicis nostris gratum fore. Insuper prefata Majestas nobis mandavit quod ad magnificum Dominum Syponem ibi in Forojulii transire deberemus pro aliquibus optimis negotiis, ad quem pervenire nequivimus quia prefatum Dominum Syponem in quadam Villa Neustot nuncupata invenimus, cum quo nos oportuit retro venire pro aliquibus arduis negotiis, sed in reversione nostra quidem ex equis nostris nos letaliter in crure percussit, taliter quod crus nostrum fregit. Unde tanti doloris punctione oppressus, nos oportuit circa Zagabriam in quadam Villa Belver nominata remanere, sed omnipotentis auxilio in brevi speramus convalescere, et ad prefatam sacram Majestatem redire pro aliquibus negotiis, que ad presens scribere non curamus. Sed noverit unusquisque frater et amicus noster, quod omni mora sublata, prefatus Comes Sypo et nos intendimus cum maxima armigerorum comitiva ad partes Forojulii pervenire causa

recuperationis dominii, statusque nostri ac liberandi vos omnes-
que fratres, fideles, ac benevolos nostros ab iniqua et perpe-
tua Venetorum superbia. Ad ideo vos attente rogamus, ut
velitis esse constantes, et fideles nostros, prout certi
sumus, ac ut per longa tempora progenitorum nostro-
rum nobisque fuistis. Valete cum felici gaudio.

Beluer die primo Martij MCCCCXXII
jacobus de Carraria Padue imperialis vicarius
Generalis.

Verci - Storia della Marca Trivigiana
Tomo 19 - pag. 132. Doc. 2172.

Frangipane

1422. 13. giugno Federico Ab: di Sesto radunati i suoi vassalli fa deci=dere una questione pervenutagli di feudo che perciò è dichiarato devoluto all'Abbazia.

Millesimo quadrigentesimo vigesimo secundo, indictione ~~quinta decima~~ decimaquinda et ~~die~~ die ~~vero~~ Sabbati 13 mensis junij in Monasterio Sextensi sub Jur=ri pontis levatoris, presentibus Nobiles viris Ser Antonio q. Nob. Ser Matthiussij de Grampergo, Ser Folcomario q. Nob. Ser Joannis de Fa=nigalais, et Drico de Marignana testibus, et aliis quamplurimis, coram Nobiles viris Ser Andreas q. Nob. Ser Joannes Thomasij de Sbrojava=cha, Ser Bartholomeo q. Ser Francisci de Sancto Daniele habitante in San Vitto, Ser Antonio q. Ser Francisci della Frattina, Ser Asquino, et Ser Rodulpho Fratribus q. Nob. Ser Hermani de Attempis, Ser Mattheo q. Divini de Portugruario, ac Ser Antonio q. Ser Nicolai Marcucij de Portugruaro Vassallis dicti Monasterij Sextensis ibidem in judicio pro tribunali sedentibus, comparentibus Reverendo in Christo Patre, et D. D. Federico Dei gratia Abbate Monasterij Sancte Marie Sextensis predicti parte ex una agente, et Ser Nicolussio Sori de Gruario parte ex alia se deffendente, exposuit dicens prefatus D. Abbas Sextensis alias fuisse peremptorie citatum Ser Colussium Sori de Gruario ad hodiernam diem ad instantiam ipsius D. Abbatis, tanquam personam que recepit judicium, ac litem, et causam in se, que verteba=tur inter ipsum Dnum Abbatem, et Presbiterum Pellegrinum benefi=ciatum in Portugruario, et Ser Joannem Notarium magnifici q. Ser Francisci de Portugruario tanquam executores, et commissarios Tes=tamenti q. Ser Dominici de Septimo occasione unius cinte site in pertinentiis Gruarij in loco dicto al pont del lavandar recte per Dricum Sartulini de Gruario, quam centam ipse Abbas dicit tanquam rectum, et legalem pheudum dicti sui Monasterij fuisse, et esse devolu=

devolutum*, et allegandum quicquid dicere, et allegare voluerit ipse Collussius, quare dicta Cinta non debeat esse devoluta ad dictum Monasterium, tanquam rectum, et legalem pheudum dicti monasterij, quare prefatus D. Abbas ibidem requisivit dictum ser Collussium Soni ibidem presentem debere satisfacere dicto suo termino sibi statuto per predictos D. vassallos ad hodiernam diem, tunc dictus ser Collussius Soni satisfaciendo dicto suo termino dixit et confessus fuit dictam Cintam fuisse, et esse pheudum dicti monasterij, sed quod non credebat quod dicta Cinta esset pheudum dicti Monasterij, quando eam vendidit et se recomittit predicto D. Abbati, ut ipse D. Abbas recipiat dictum Collussium Soni recomissum faciendo, et disponendo de hujusmodi causa, et lite Cinte predicte, quod sibi placet, respondens autem predictus D. dixit Abbas dixit, quod volebat, ut justitia de hac causa currisset suum cursum, producens ibidem unum instrumentum investiture facte per predictum D. Abbatem dictus Collussio Soni, et q. ser Joannutto q. ser Soni de omnibus, et singulis pheudis, que ipsi Collussius, et Joannuttus, et Antecessores sui habuerunt, tenuerunt, et recognoverunt a predicto D. Abbate, et suis precessoribus, in quo instrumento dicte investiture continetur, quod prefatus Joannuttus, et Collussius ad requisitionem ipsius D. Abbatis petentis ab eisdem dixerunt, et declaraverunt, quod omnia bona, que ipsi habent, et possident recognoscunt, et hactenus recognoverunt a dicto Monasterio sextensi in rectum, et legale pheudum, quod quidem instrumentum investiture predicte scriptum, et publicatum est sub 1392, indictione 15, die 20 mensis januarij

manu

* ad dicendum suum monasterium propter venditionem ipsius Cinte factam per dictum Collussium Soni quondam ser Hominis de Septimo suo verbo et licentia predicti domini Abbatis ad dicendum et allegandum &c.

manu Francisci q. Benvenuti de Fagedis publici auctoritate Notarij imperiali, denique Dni vassalli auditis partibus suprascriptis, et omnibus, que ipse partes dicere, producere, et allegare voluerint, habitisque consilio, et deliberatione matura inter se, habitoque respectu dicte confessionis facte per predictum Collussium, quod dicta Cinta sit pheudum dicti Monasterij Sextensis, habitoque etiam respectu dicti instrumenti producti per predictum D. Abbatem continentis in effectum quomodo ipsi Collussius, et q. Joannuttus Soni omnia eorum bona recognoscunt in rectum, atque legalem pheudum dicti Monasterij sententiaverunt, pronuntiaverunt, et declaraverunt dictam Cintam esse, et fuisse pleno jure devolutam ad dictum Monasterium Sextensem tanquam rectum, et legale pheudum ejusdem propter dictam venditionem facta de predicta Cinta a dicto Collussio q. Ser Dominico de Septimo, constituentes eidem Domino Abbati in nuncium tenute Nob. virum Ser Antonium de la Frattina vassallum predictum, qui prefatum D. Abbatem ad omnem ejus requisitionem ponat, et inducat in possessionem corporalem dicte Cente.

Ego Angelus q. Zanini Bratti de Portugruario publicus imperiali auctoritate Notarius et &c.

Ego Dnicus de Padua filius q. magistri Joannis Barberij publicus imperiali auctoritate Notarius, et Cancellarius Curie Sextensis mihi ex laudo, et sententia Gastaldionis, et astantium dicte Curie concessa in notis q. Ser Angeli Bratti Notarij publici et Cancellarij ipsius Curie Sextensis, nil addens, vel minuens, quod substantiam contractus, seu intellectum modo aliquo mutet, vel variet, sed prout in notis ipsius Ser Angeli inveni, fideliter scripsi, et publicavi,

Signum.

signumque, et nomen meum apposui consuetum in fidem, et testimonium premissorum omnium, et singulorum et &c.

Da libro d'antico carattere coperto di carta pecora, intitolato = Sententie Pheudales, esistente nel nostro Archivio di Castello Torpeto pagina 63.

Cast.° di Torpeto 9 Gennaro 1617.

Grangiane

1423. 5. marzo Patti fra la Comune di Udine e la Venezia

Pacta inter Ducale Dominio venetiarum

et Communitatem utini

Thomas Mocenico dei gratia dux venetiarum et cetera. Nobilibus et sapientibus viris jacobo trivisano de suo mandato Locumtenenti patrie fori julij, et successoribus suis fidelibus salutem et dilectionis affectum. Cum primum nostra communitas utini dominio nostro juramentum fidelitatis et obedientie fecit, et ambasciatores suos ad nostram presentiam destinavit pro ipso instrumento ~~faciendo~~ fiendo cum presentatione certorum capitulorum, ad eadem capitula nostras exhibuimus responsiones, ut infra contineri videbitis cum ~~meis~~ nostris consilijs rogatorum, et additionis die 29 mensis junij 1419. Requisitis itaque modo nuperime parte communitatis predicte, quod dignamur ipsas nostras responsiones in literis nostris ducalibus inserere. Ecce requisitionibus suis duximus benignius annuendum, facientes ipsas per presentes nostras literas cum bulla nostra plumbea presentibus validare vobis mandantes quatenus uti jacent effectualiter observetis, et faciatis inviolabiliter observari, tenor ~~dictis~~ talis Quod ~~reddeatur~~ respondeatur ambasciatoribus communitatis nostre utini in hac forma videlicet quod audivimus et plene intelleximus ea ~~quod~~ que nobis exposuerunt ex parte communitatis nostre utini et eis respondemus quod dicta communitas ~~potest esse~~ certissima, quod intendimus eam habere tanquam bonos, et fideles servitores nostros, et ut videant et cognoscant

cant bonam intentionem nostram ad bonam gubernationem civitatis, et totius Patrie deliberavimus mittere unum nostrum Locumtenentem qui representare debeat nostrum Dominium, et habere custodiam dicte terre, et ut Communitas cognoscat humanitatem, et benignitatem nostram, sumus contenti et placeat nobis, quod dicta Communitas debeat se regere, et gubernare secundum statuta, ordines, et consuetudines suas et facere, ac eligere suos deputatos, et officiales prout consueti sunt facere per elapsum, et quod fiat jus in civilibus secundum mores suos, et quod Locumtenens noster debeat deputare unum Capitaneum in Utino, secundum quod faciebat Patriarcha, ita tamen quod dictus Capitaneatus non vendatur, et idem Capitaneus debeat facere jus in civilibus secundum mores suos sicut faciebat tempore Patriarche, et appellationes Capitanei vadant ad nostrum Locumtenentem. In criminalibus autem volumus quod libertas, et arbitrium remaneat in Locotenente nostro solo, ut fiat debita justitia, et equaliter omnibus. Verum si dictum Locumtenens nostrum aliquid faceret vel sententiaret super aliquibus que forent de jurisdictione sua, ubi non esset judicium de vita vel de membris, aut membro, et aliquis vellet se gravare, et appellare, volumus quod isti tales possint habere recursum et appellare ad nostrum Dominium, seu ad nostros auditores novos sententiarum, quibus hujusmodi ex nunc volumus esse comissa ...

et

Et quod dicta Communitas datia, et introitus ejusdem quod dederunt in scriptis provisori meo exigat, et exigi faciat, de quibus faciant expensas suas, et de dictis datiis, et introitibus disponant secundum consuetudines suas, et pro ut consueti sunt facere per elapsum, ita tamen quod de dictis introitibus fiant etiam solutiones, et restitutiones, sicut inferius continebitur.

Verum quod appellationes spectent locumtenenti nostro prout spectabant Patriarchae, et quia amplam fidem facimus, de dicta communitate, et ut hoc viderint per effectum et quod ab eis volumus nisi sacramenta et corda sua, quia sicut diximus sumus certissimi quod fidem suam fideliter observabunt, placet nobis, quod omnes obsides quos conduxerant Venetiis sint in libertate sua, et simul eis revertantur Utinum, quia considerata fidelitate dictae communitatis dictos obsides ita habemus caros in Utino quod alibi quia reddimur certi, quod ipsi obsides et sui erunt fidelissimi servitores nostri.

Super facto autem datiorum quod sicuti informati sumus fuerunt affictata per communitatem predictam per pretio satis boni per quatuor annos cum magno damno dicte Communitatis aliquibus qui exbursaverunt pecunias suas, sed tamen non debebant incipere gaudere dictis datiis nisi ad festum Sancti Michaelis proximi, quam venditionem habemus non esse ~~reclamando~~ relinquendam hoc modo et &c. Respondetur quod nobis ~~videmus~~ videtur quod talis affictatio sive venditio fuerit inhonesta, et valde damnosa dicte Communitatis, et quod tenere non debet. Et propterea pro commodo Communitatis ejusdem

summus

summus contenti quod dicta affictatio sive venditio revocetur quoque per ipsa datia remaneant libera ipsi communitati que habeat illa affictare juxta consuetudines suas pro utilitate, et commodo dicte communitatis, sed quia non esset justum quod illi qui emerunt dicta datia perderent pecunias suas quas exborsaverunt volumus quod de proventibus qui exigentur ex datiis suprascriptis fiat eis solutio in tribus annis, ita quod singulo anno detur eis tertia pars precii per eos soluti usque ad integram satisfactionem.

Circa factum autem possessionum, et bonorum domini Tristani et fratri et exititiorum quia sumus informati, quod aliquae ex dictis possessionibus et bonis sunt in manibus aliquorum qui nihil ferme solverunt, et habuerunt multas utilitates ex eis, et aliqua sunt in manibus quorundam, qui aliquid solverunt, sed non multum et habuerunt realiter multas utilitates, et proventus de dictis possessionibus in majori quantitate, quam fuerint pecunie solute, dicatur illis Ambasciatoribus quod intentio nostra est, quod omnia bona, et possessiones omnes libere et subito restituantur Tristano, et fratri, et aliis exititiis, sicut primo tenebant. Sed quia sunt aliquae alie possessiones, et bona in manibus aliquorum, qui solverunt pecunias suas, et nihil, vel modicum utilitatis habuerunt, et non esset conveniens, quod isti perderent pecunias suas, dicetur ipsis Ambasciatoribus, quod nobis justum videtur, et sic volumus quod iste possessiones et bona libere, et de presenti restituantur illis quorum erant, sed quia nobis etiam inconveniens videtur, quod isti qui

solu

tales perdarent pecunias suas volumus quod de dictis proventibus comunitatis utini fiat eis vestitutio veri precii exbursati in tribus annis videlicet singulo anno pro tertia parte usque ad integram satisfactionem suam. Preterea quia Patriarcha alienavit etiam aliqua castra que erant D. Tristani et fratris cum pertinentiis et jurisdictionibus suis aliquibus que dederunt pecunias suas, et propter guerram nullam, vel modicam utilitatem habuerunt, dicatur ipsis ambasciatoribus quod intentio nostra est, quod etiam dicta castra cum pertinentiis et jurisdictionibus suis restituantur D. Tristano et fratri sicut primo habebant, sed ut illi non perdant pecunias suas sumus dispositi per viam concordij, vel aliter sicut nobis videbitur providere circa restitutionem fiendam per D. Tristanum de vero pretio exborsato per eos, per illos, modos, terminos, quantitates quoque nostro Dominio videbuntur. Et ultra solutionem fiendam tam illis, qui emerunt possessiones, et bona predicta quibus debet fieri restitutio, Reliqua omnia datia, et introitus dicte communitatis sicut deberunt in scriptis provisori nostro libere remaneant dicte communitati pro expensis occurrentibus secundum consuetudines.

Datum in nostro Ducali Pallatio dies 5 mensis martij indictione prima 1423

Da libro d'antico cavatere coperto di Pergamena intitolato Privileggi del Friuli esistente nel nostro Archivio di Castello a carte 25 tergo prima numeratione

Cast.o di Porpetto 14 Gennaro 1817

Frangipane

Il Luogotenente e commissarii Venete promettono
comunità del friuli d'esser pronti con gente e cavalli.

3 Indictione nona die 6ta mensis maii utini sub
Palatii ressidentiæ mag.ci D.ni Locumtenentis. Ser
os spectabilesq. ac generosos viros D. Jacobum Triviza=
novandum Locumtenentem Patriæ Fori julij pro Ill.mo
Si Dominio, ac D. Nicolaum Georgium militem
tiarsium Venetiarum, D. Petrum Lauredanum sapien-
Consilij, et D.num Andream Contareno Sapientem Ter-
ræ de novo aquisitarum in Patria Fori julij
Serenis.mo Ducali Dominio Nostro Solemniter
ufatos, exequenter formam eorum Comissionum
orditer extitit. deliberatum, et unanimiter firmi
m, quatenus per ipsum D.num Magnif.cum Locumtenen
et Sp.tos et generosos D.nos prenominatos par
inclytæ Dominationis prefatæ cum illis prestr
tibus et humanis verbis, quæ suæ sapientiæ videbun=
comitti debeant, et mandari huic Comunitati Utini, seu
tatis per eam, et Communitatibus hujus Patriæ, et No-
bus Castellanis, et consortibus hujus Patriæ suoditis, et
tious Ser.mæ Dominationis Nostræ et universis quibus ad
modi teneatur, quatenus a modo usque ad sex menses pro
s, ipsi, et eorum quilibet debeant se se posuisse in bono
to, et in ordine in illis equis, hominibus, et Balestre
eorum armis quibus quilibet ipsorum, ac ipsarum Commu
tum tenentur, et obbligatus est pro Predictis bonis, et re
quibuslibet, quæ tenent et possident ac recognoscunt a
in hac Patria, et in omni casu ipsi sint parati
Dictis Equis, armis, hominibus, et Balistariis ad exe
dum Mandatum predicti Dominii pro bono et con

sec_

Il Luogotenente e Commissarii Venete promettono alle Comunità del Friuli d'esser pronti con gente e cavalli.

1423 indictione prima die 6ta mensis maii ibim sub Logia Palatii ressidentie mag.ci D.ni Locumtenentis. Per mag.cos spectabilesq. ac Generosos Viros D. ... honorandum Locumtenentem Patrie Fori julii pro Ill.mo Ducali Dominio, ac D. Nicolaum Georgium militem consiliarium Venetiarum, D. Petrum Laureda[n]um sapientem Consilii, et D.m Andream Contareno Sapientem Terrarum de novo aquisitarum in Patria Fori julii pro Serenis.mo Ducali Dominio Nostro solemniter deputatos; exequentes formam eorum comissionum concorditer extitit deliberatum, et unanimiter firmatum, quatenus per ipsum D.m Magnif.cum Locumtenentem et Sp.os et generosos D.nos prenominatos parte inclyte Dominationis prefate cum illis pertinentibus et humanis verbis, que sue sapientie videbuntur comitti debeant, et mandari huic Comunitati Utini, seu Deputatis per eam, et Communitatibus hujus Patrie, et Nobilibus Castellanis, et consortibus hujus Patrie subditis, et fidelibus Ser.me Dominationi Nostre et universis quibus ad hujusmodi teneatur, quatenus a modo usque ad sex menses proximos, ipsi, et eorum quilibet debeant se se posuisse in bono puncto, et in ordine in illis equis, hominibus, et Balestrariis, eorum armis quibus quilibet ipsorum, ac ipsarum Communitatum tenentur, et obligatus est pro Predictis bonis, et rebus quibuslibet, que tenent et possident ac recognoscunt a Curia in hac Patria, et in omni casu ipsi sint parati cum dictis equis, armis, hominibus, et Balistariis ad exequendum Mandatum predicti Domini pro bono et con-

sec-

servatione hujus Dativię.

Coe: consimili in Processu intitulato Processo de Sri di Spilimbergo a pag. 60. existente penes Nob. Comitem Fabium Asquini per alium mihi fidem manum exemplavi, facta diligenti incontratione inveni eam concordare

Cro Hyeronimus de Faganea Not.
Pub.s et Cancellarius Castri Fontini Dominorum de Savorgnano
21.a 9mbris 1797.

1424. 24. 7bre. Il Parlamento rigetta l'istanza di S. Vito. ora feudo 338.
d'abitanza concesso a M. della Fratina, che ne viene poi investito dal Luogote

Millesimo quadrigentesimo vigesimo quarto, Indictione prima; Die Dominico 24 mensis septembris. In Christi Nomine Amen, In Generali Parlamento celebrato in Utino ad honorem Omnipotentis Dei ejusque Gloriose virginis matris mariæ, ac pro bono, et utilitate totius patriæ, et comprouotarum ordine, et mandato Serenissimæ Dominationis nostræ venete et in domo Palatij ressidentiæ magnifici et Generosi militis D. Francisci Bembo Locumtenentis Patriæ Fori julij convocati, et congregati fuerunt infrascripti magnifici Reverendi Venerabiles, Nobiles et egregij D. prelibati Nobiles et Communitates Oratores et Nuncij.

Dominus Franciscus Bembo miles Honorabilis Locumtenens Patriæ
Dominus Nicolaus Contareno juris utriusque Doctor
Dominus marcus Bragadino — Provisores Patriæ pro Illustrissimo Ducali dominio veneto.

D. Episcopus Concordiensis
D. Decanus Aquilejensis
D. Abbas Rosacensis sui loco ipsius Ser Franciscus frater
D. Abbas Sextensis
D. Abbas masacensis
D. Abbas Belinunsij
D. Prepositus Sancti Stefhani non fuit
D. Prepositus Sancti Felicis non fuit, sed pro eo respondit D. Julianus de Florentia.

Dominus Prepositus Carneæ, respondit Franciscus de zoppola et ejus frater pro eo
Capitulum Civitatensis
Capitulum Utinensis
Nobiles de Porciliis
Nobiles de Polcinico

Nobiles

Nobiles de Spitimberго
Nobiles de Cucanea
Nobiles de Partistagno
Nobiles de Valvasono
Nobiles de Tricano
Nobiles de Frampergo
Nobiles de Mels, Colorето, et Prodolono
Nobiles de Perso
Nobiles de Strassoldo
Nobiles de Castello
Nobiles de Vill'Alta
Nobiles de Cavoriaco
Nobiles de Fonte bono
Nobiles de Attemps
Nobiles de Varmo Superiori
Nobiles de Varmo inferiori
Nobiles de Sbrojavacca
Nobiles de Brazaco Superiori
Nobiles de Marzano
Nobiles de Fratina
Nobiles de Meduna
Nobiles de Salvarolo
Nobiles de Cergneo
Nobiles de Zeiaco
Nobiles de Zoppola
Nobiles de Faganea
Nobiles de Sandaniele

Nobiles

Nobiles de Maniaco
Nobiles de Santo vito
Nobiles de Toppo
Pro Communitate Aquilegie
Pro Comunitate Civitatis Austrie
Pro Communitate Utini
Pro Communitate Glemone
Pro Communitate Venzoni
Pro Communitate Tulmetij
Pro Communitate Sacili
Pro Comunitate Portus Gruari
Pro Communitate Marani
Pro Comunitate Faganee
Pro Communitate Sancti Danielis
Pro Communitate montis Falconi

Coram quibus magnificis Prelatis Nob. Oratoribus, et nuncijs communitatum predictarum in dicto generali Parlamento plurima et varia per plures et certas personas proposita, et querelata fuere pro ut hic inferius in processu distinctum est, et clarissime colligetur ~~expositum~~ inpostea vero immediate per omnes de dicto Parlamento, et unanimiter, et nemine discrepante premissa omnia sic proposita, ac querelata remissa fuerunt ad consilium Parlamenti. &c.

Eisdem millesimo et Indictione die Lune 25 mensis septembris infrascripte sunt proposite querele et petitiones facte in eodem generali Parlamento et ad consensum eiusdem Parlamenti remisse, ac deliberationes et determinationes super inde facte per dictum consilium. Magnifice et generose Domine Locuntenentis. et &c. et vos spectabiles D. Provisores exponitur

Magni

magnificis Dominationibus vestris pro parte Communitatis vestre S.ti
Viti, quod tempore prestite obbedientie inclito, et excelso Dominio nostro
Venetorum per illam Communitatem obtinuerunt quoddam privilegium
in quo inter cetera capitula prefatum nostrum excelsum Dominium
promisit ipsam Communitatem tueri, et manutenere, ac conservare in
suis antiquis consuetudinibus, ut ex scire ipsius privilegij apparet,
quare supplicatur prefatis Magnificis Dominationibus vestris ex
parte illius vestre Communitatis, ut ipsam Communitatem velitis
conservare in suis antiquis consuetudinibus, pro ut ei promissum
fuit pariterque Danielem olim ser Bartholomei de Glemona con=
civem nostrum, qui una cum Domina Benevenuta ejus sorore per
Magnificum D. Franciscum Foscarini Locumtenentem tunc contra om=
nem justitiam privati, et spoliati fuerunt quoddam Feudo habitantie
et quoddam Livelo alias possessiones per olim ser Bartholomeum de S.to
Vito suscipere recomissum. intuitu illius communitatis maxime quia est
de antiqua consuetudine, cujus non existit memoria in contrarium, quia
possidentes in Sancto Vito talia pheuda habitantie ipsa possint vendere
donare, et in ipsa heredes instituere sine molestia et turbatione D.ni
Patriarche qua de re instantia maxima supplicatur magnificis Do=
minationibus vestris Reverendis Prelatis Nobilibus et Caregijs communi=
tatibus, totique Caregio consilio Parlamenti, ut ex parte illius Commu=
nitatis Sancti Viti, ut dignemini predictos Danielem, et Danielem
tum investire de dicto pheudo habitantie, et livello, ut habeant
causam habitandi in dicto loco Sancti Viti et quod illa communitas
non perdat suum Civem, et per consequens redditus ut sic fiant vo=

luntes

iuntas olim ser Bartholomei concivis nostri, ut similes casus fuerunt antiquitus observati in loco Sancti viti etc.

In Generali Parlamenti consilio nemine discrepante terminatum fuit quod olim Bartholomeus de Sancto vito de Pheudo ipso non valuerit testari de Livello autem sic et quod investitio facta per Magnificum franciscum Foscari, tunc honorandum Locumtenentem Patrie in personam Marquardi de Pheudo predicto remaneat, in libertate Serenissimi Ducali Dominio Venetiarum, confirmando dicto ser Marquardo vel [illegible] sed tamen cognito, quod de Livello potuerit testari remaneat possessio dicti Liveli, cui per testamentum ipsum legatum reservato jure dicto ser Danieli contra venditores qui vendiderunt dicto ser Bartholomeo. etc.

Locumtenenti Patrie Jovi julii

In Generali Parlamento nuperrime celebrato in terra utini de mandato nostro ad quod convocandum, ut scitis viros Nobiles Marcum Bragadenum, Nicolaum Contareno illic destinavimus, comisimusque proponeretur causa, qua inter Marquardus della Fratina, et Danielem de Glemona in nomine suo proprio, et sororis sue, vertebatur aliquorum Pheudorum, ut asserebatur in cameram nostram utini devolutorum per mortem Possessoris feudorum prelibatorum, et ab eisdem nostris provisoribus fuimus nunc confirmati in causa predicta terminatum fuisset, et terminationem factam scitis relicto in libertate nostra eundem Marquardum investire, cum igitur Marquardus coram nobis nuperrime comparuerit petieritque investituram a nobis habere, ut attenta fide, et legalitate, ac operibus assiduis ad nostros honores dicti Marquardi, volentesque eundem de aliquali parte gratie nostre participem

ticipem facere ipsum de eodem Theudo investivimus servata solennita-
te, et consuetudinibus solitis in similibus observari ita tamen,
quod ad onera et conditiones dicto Theudo assuetos teneatur,
quare vestre fidelitati scribimus, atque mandamus quatenus eundem
cum dictis conditionibus per Theudato nostro acceptare debeatis, et
in possessionem ponere, ceterum volumus, quod apponere faciatis
bonam diligentiam advertentes, quia intelleximus, quod per aliam
partem intenditur devastare domos, et alia dicto Theudo spectan-
tia, quod dicte domus nullatenus devastentur, nec fiat super in-
de aliqua novitas, sed permittatur, quod idem Marquardus pacifice
beneficio Theudi predicti utatur, atque gaudeat et c. 7 Aprilis
1424

Da libro d'antico carattere, coperto di pergamena = intito-
lato Sententie Theudales esistente nel nostro archivio
di castello = pagina N. 2.
Cast.o di Torpeto 30 7bre 1816.

Frangipane

lie mern=
menti
osm
habita=
n consi=
rti ma=
sto
terminio
tavemo
ta Salvia
stans
oicos
is pro
is seu
Pres de
: Fram=
et seu
stos Agu=
Symon
sitatis
sitim
ium seo
sium
ndoper=
tum
zom

[illegible]

die mer
menti
ostri
habita
ri conti
rili ma
gto
domino
tavero
la Gabria
olares
vices
is pro
is ser
dres de
Fram
et ser
stos Aqui
Symon
vitatis
Sitim
um ser
itum
dolper
ortum
suom

xiij [illegible]

1424 27 7bre Giacomo di Valvasone e Adalperto di Zucco propongono al parlamento la discussione di privilegi feudatarj. 339.

In christi nomine amen a nativitate ejusdem 1424 indictione 2 die mercurij 27. mensis septembris utini in pleno consilio generalis parlamenti totius patrie fori julij ordine, et mandato serenissimi dominij nostri Venetiarum et celebrati die 24 dicti mensis septembris in domo habitationis infrascripti magnifici d. Locumtenentis. In quo quidem consilio dictique excelsi dominij mandato, interfuerunt infrascripti magnifici et generosi domini franciscus Bembo miles pro dicto ipsius dominio dicte patrie locumtenentis marcus Bragadinus, et Nicolaus contareno famosissimi juris utriusque doctores pro eodem dominio in dicta patria provisores; nec non Reverendi in christo patres domini Nicolaus de Portugruario decanus ecclesie Aquilejensis. dominus federicus Abbas sextensis, et dominus philippus Canonicus Aquilejensis pro prelatis . ser Henricus comes de Purliliis pro liberis ser Nicolaus de Polcenico et ser jacobus de Valvasono, et Bertholdus de Spegnimbergo, ser joannes de Tricano, ser jacobus justus de Prampergo ser florinus de Colloredo, ser Tadeus de Marzano et ser Lodovicus de Strassoldo pro nobilibus . ser Thobias potestas Aquilejensis et ser jacobus Ravagnanus pro dicta comunitate, ser Symon joannis Notarii, et ser zanottus de Portis pro Communitate Civitatis Austrie et ser joannes Cubatus, et ser Nicolaus francisci Filitini pro communitate utini, ser Bartholdus dela villa, et ser Antonium ser Leonardi pro communitate Glemone omnes electi ad dictum consilium per dictum generalem parlamentum.

Per spectabiles et Nobiles viros ser jacobum de Valvasono, et ser Adalperium de Zuccolo eorum nomine, ac nomine, et vice omnium consortum

suorum

suorum et aliorum nobilium Patriae fori julij Porrecta fuerunt dicto consilio Parlamenti Capitula tenoris, et continentiae infrascriptae videlicet
Coram vobis magnifico et generoso milite Francisco Bembo Patriae fori julij Locuntenente nec non carissimis, ac spectabilibus viris dominis Marco Bragadeno, et Nicolao Contareno nostri serenissimi ducalis dominij venetiarum honorandis provisoribus ad hanc patriam per ipsum inclitum ducalem dominium destinati comparent Nobiles Patriae fori julij et faciant supplicando infrascriptas petitiones.
Primo petunt ipsi Nobiles quod quilibet eorum possit habere, et possidere eorum servos, et homines de Masnata, sicut pro tempore praeterito habuerunt, et possederunt, et hoc sine strepitu et figura judicij, ipsis tamen nobilibus fidem facientibus quod antecessores talium hominum, et servorum ac ipsi homines fuerint, et sint publice, et notorie habiti, tenti, et reputati servi, et homines eorum de masnata per annum, duos, tres, septem, decem, viginti, triginta, et quinquaginta annos citra, sive ultra, et ita fuerint in ipsorum servorum possessionem per ipsum tempus, et habeat locum etiam in litibus pendentibus. In generali consilio Parlamenti nemine discrepante terminatum, et deliberatum fuit habita super hoc plenaria informatione, quod concedatur, et fiat quod nobiles omnes predicti in libertatibus eorum, ut vicibus pristinis contra servos suos de masnata reservantur verum si quis eorum servorum coram magnifico d. Locotenente praesenti, et futuro litem libertatis ejus moverit per magnificum Dominum Locuntenentem tunc temporis existente dicto tali jus, et justitiam fiat sumarie, et de plano
sine

sine strepitu, et figura judicij, pura facti veritatis inspecta, et hoc intelligatur in litis pendentibus, et in omnibus, et per omnia secundum petitionem suprapropositam, Et etiam debeat observari in quibuslibet Prelatis, et comunitatibus, ac alijs omnibus Patriç in similibus jus habentibus.

Item ulterius petunt dicti Nobiles, quod eorum quilibet gaudere possit, et possidere secundum suas antiquas jurisdictiones, dominia, garritus, et advocatias, et alios eorum introytus quocumque nomine censeantur etiam eorum nobilium subjectos ad publica requirendo secundum suas antiquitas ipsi Nobiles, et precessores ipsorum ab antiquo soliti sunt, et consueverunt gaudere, possidere, et facere. In Generali consilio Parlamenti per majorem partem dicti consilij terminatum extitit, et deliberatum quod in quantum jurisdictiones, et antiquę consuetudines Nobilium predictorum ad jus sanguinis pertineat, quod hoc spectet deliberationi hujus consilij Parlamenti, sed debeant terminationi, et ordinamento serenissime dominationis nostre Venetiarum spectare, et pertinere. In reliquis vero consuetudinibus eorum ut supra in capitulo fit mentio dicti Nobiles gaudere possint, ac debeant juxta eorum antiquas consuetudines.

Ceterum si quis subditorum suorum ultra debitum, et honestatem gravarentur de publicis cariadis, et alijs ut supra possint, et debeant recurrere ad magnificum dominum Locotenentem presentem et futurum habere, et hoc etiam debeat observari in prelatis communitatibus, et omnibus alijs jus habentibus similia: quam quidem

dem deliberationem, et terminationem una cum altera termina-
tione superius notata. Nobiles prelati nomine suo tunc ibidem
presentes, et nomine aliorum quorum interest, laudaverunt, et appro-
baverunt ser Nicolaus ser Francisci ~~filitoni~~ de Utino tanquam
sindicus, et ser Joannes Gubertus de Utino ex consiliariis dicti gene-
ralis Parlamenti, nomine suo, et communitatis civium, et habitato-
rum Utini, ser ~~Thobias~~ potestas Aquilejensis suo nomine et vice
communitatis Aquilejensis, et ser Zanotus q. Philippi de Civitate
austriæ nomine suo et communitatis predicte omnes consiliarii dicti
consilii ~~protestantes~~ intestati fuerunt, quod non consentiebant ~~dicti~~ tali deli-
berationi, et terminationi ultime notatæ, et dixerunt eam fore
nullam, et in quantum esset aliqua dixerunt causam esse, ini-
quam, et injustam, et ab ea ~~tempore~~ tanquam iniqua, et injusta
appellavunt ad illustrissimum ducalem dominium venetiarum
Petentes Apostolos semel, secundo, et tertio et ~~c~~. et protes-
tantes quod appellationem pendente nihil debeat inovari, quam
appellationem dicti ~~D~~ consilio non ~~a~~ admiserant nisi de quanto
placebit illustrissimæ ducali dominationi nostre superius jure
disponere.

Insuper petiant dicti Nobiles, et eorum quilibet, quod secundum antiquam,
et aprobatam consuetudinem Patriæ Fori Julii possint capere
eorum massarios pro affictibus ipsis Nobilibus solvi consuetis,
et pro ut per elapsum soliti, et consueti sunt facere.

In eoque generali consilio parlamenti nemine discrepante termina-
tum

tum fuit, et deliberatum quod fiat in hoc, ut petitur, et capitulo dinotetur, et observetur antiqua constitutio Patrie loquens super hoc, hoc est observentur in prelatis et in omnibus aliis Patrie

Ceterum petierunt ipsi Nobiles, et eorum quilibet, quod si aliqui homicida, et homicidium in Patria facientes, se reducerent in castris ipsorum Nobilium, ac in villis subjectis dictis eorum castris, sive in jurisdictionibus possint, et debeant esse sicuri, propterquam latrones sicarij, et proditores in eodem generali consilio parlamenti nemine discrepante deliberatum, et terminatum fuit quod hoc fiat et observetur tantum in puro homicidio, jure etiam reservato et libertate mareschalchi Patrie secundum antiquas consuetudines Patrie, in alijs autem homicidijs nequaquam: quas omnes deliberationes, et terminationes in eodem generali consilio terminatos, et publicatas presentibus aliquibus nobilibus Patrie ad quos tangit et vice, et nomine quo supra, predicti Nobiles laudaverunt, et approbaverunt promittentes illas perpetuis temporibus observare, et integraliter adimplere in presentia totius generalis consilij, et mei notarij infrascripti: quem quidem omnia prefacti Domini de Consilio mihi notario mandaverunt quatenus in publicam formam redigam, et de eis unum, et plura publicum conficiam instrumentum.

Ego Simoninus de Hermenzonibus publicus imperiali auctoritate Notarius, ac cancellarius prefati magnifici Domini locumtenentis, et honoratissimi consilij predicti, et premissis omnibus, et singulis

lis, dum sic agerentur interfui, eoque de mandato suo publicavi et scripsi, et in hanc publicam formam redegi, ac cum meo tabellionatus signo consueto in testimonium omnium premissorum me subscripsi.

Premissa suaptè manu accurate transcripta, ex quodam processu existente in notis q. Ser Antonij Mathiussij Notarij utini formato alias inter D. Antonium de Spilimbergo, et Nobiles D. Consortes dicti loci requisitus publicavit julius Negius egregii q. Ser Donati Manfredini filius publicus imperiali auctoritate Notarius, ac Civis utinensis suoque apposito signo, et nomine subscripsit in velut et [illegible]

Da libro d'antico carattere coperto di Pergamena intitolato = Privileggi del Friuli esistente nel nostro Archivio di Castello a carte 14 prima numerazione.

Castº. di Toppo 22 Gennaro 1817

[illegible] Franzisane

: 920.
in friali

rda in:
ea Sancti
ti Domi:
rosis viris
ixiatori:
et Specta:
Miani,
vi infra.
Benedicto
le 40. Do:
ladico et
is in mul:

D. D. Iun:
mi pro
Comes
Sinistra
Ducis,
lij, et ve:
u dextera
et genuflle:
llum suum
dem hu:
re suo
Joanne

1424. 1. 9bre Franco Foscaro Doge investe personalmente Enrico, Conte
di Gorizia supremo Marescialo della Rep: dei suoi feudi in Friuli

In Christi Nomine, Amen. Anno Nativitatis ejusdem 1424 secunda Indictione die primo mensis Novembris. Actum Venetiis in Platea Sancti Marci Communis Venetiarum presentibus Magnifico et Potenti Domino Nicolao Marchione Extensis, ac Spectabilibus, et Generosis viris D. D. Pala de Strocis Militi, et Joanne de Medicis Ambaxiatoribus, Magnifice Communitatis Florentie, nec non Egregijs, et Spectabilibus Dominis Andracasio Justiano, Marino Calvo, Vitale Miani, Francisco Lauredano, Lodovico Stornado, et Daniele Vecluri infrascripti Domini Ducis Honorandis Consiliariis, Dominus Benedicto Mauroceno, Marino Georgio, et Marco Capello * hon. cap: de 40. dominis Marco Dandolo, Silvestro Mauroceno, Marco Barbadico, et Joanne Carissino hono^rabilibus^ Civibus Venetiarum, Testibus, et alijs in multitudine copiosa.

Constitutus in presentia serenissimi et Excelentissimi Principis D. D. Francisci Foscari Dei Gratia Incliti Ducis Venetiarum Domini pro Tribunali sedentis Magnificus, et Potens Dominus Henricus Comes Goritie et Tyroli et ec. Veniens cum Bastono in manu Sinistra tanquam Summus Marescalcus ipsius Serenissimi Domini Ducis, Populi, et Communis Venetiarum in sua Patria Fori-Julij, et vexillo suo Sindonis Rubei, et Albi pro medietate in manu dextera, et omnes sui Vassalli cum suo vexillo Sindonis Rubei, et genuflexus coram ipso Serenissimo Domino Duce tenens vexillum suum in manu illud dedit ad manus serenissimi Ducis, et eidem humiliter supplicavit, ut ipsum pro se, et Magnifico Fratre suo

* Honorabilia capita de Quadraginta

Joanne

Joanne Mainardo de omnibus feudis suis, que ipsi et progenitores sui a Camera Aquilejensi ipsius Serenissimus Dominus Ducis, et Communis Venetiarum antiquitus habuerunt tenuerunt, et possiderunt investire benignius et gratiosius dignaretur. Qui Serenissimus D. Dux suis petitionibus tanquam in hac parte justis et rationabilibus annuens ipsum D. Comitem coram eo flexis genibus existentem et pro se, et Magnifico Fratre suo et eorum heredum recipientem de ipis eorum feudis antiquis que Progenitores eorum a Patriarcali Camera Aquilejensis ab antiquis habuerunt, tenuerunt, et possiderunt per retributionem vexilli ad manus predicti D. Comitis pro se, ac vice, et nomine inclici Dominij, et Communis Venetiarum plenarie investivit, salvo semper Jure suo, et Camere sue Aquilejensis predicte, ac alterius cujuscumque quibus sic pactis idem D. Comes pro se, et dicto Fratre suo nunc in manibus prefati Serenissimi Domini Ducis fidelitatis debite prestitit juramentum, quod fidelis vassalis Dominio suo prestare in talibus consuevit.

In quorum fidem et testimonium dictus Serenissimo Dominus Dux mihi Notario infrascripto mandavit ut de predictis omnibus inde debere publicum conficere instrumentum, illudque ad majorem roboris firmitatem Bulla sua Plumbea bullari mandavit

Pia racolta di carte antiche diverse unite insieme, la quale comincia = da cronica antica dei Patriarchi d'Aquileja cavata da diverse note fatte in Cividale del Friuli

pe

ne' secoli 14. e 15, che esiste presso il Sig.r Conte Luigi Ottelio d'Udine = senza numeratione di pagine

Cast.o di Torpeto 26 7bre 1816

Frangipane

Millesimo quadringentesimo vigesimo quarto, secunda Inditione, die primo Mensis Novembris Venetiis in Palatio S. Marci Communis Venetiarum, constitutus in presentia Serenissimi et Excellentissimi Principis D. Francisci Foscari Dei gratia Incliti Ducis Venetiarum et pro tribunali sedentis, Magnificus et potens Dominus Henricus Comes Goritie et Tyrolis etc. veniens cum Bastono in manu sinistra, tanquam summus Mareschalus ipsius Serenissimi domini Ducis, Dominii, et Communis Venetiarum in sua Patria Foriiulii: et vexillo suo syndonis rubei et albi pro medietate in manu dextra, et omnes sui vasalli cum suo vexillo syndonis rubei: Et genuflexus coram ipso Serenissimo Duce, tenens vexillum suum in manu, illud dedit ad manus ipsius Serenissimi Ducis et eidem humillime supplicavit ut ipsum pro se et Magnifico Fratre suo D. Joanne Meynardo de omnibus Feudis suis, que ipse et Progenitores sui a Ecclesia Aquilegensi antiquitus habuerunt et tenuerunt et possederunt investire benignius et gratiosius dignaretur. Qui Serenissimus dominus

Dux cuius petitionibus tamquam in hac parte justis et rationabilibus annuens; ipsum Dominum Comitem coram eo flexis genibus existentem, pro se et Magnifico Fratre suo, et eorum heredibus recipientem, de ipsis eorum omnibus feudis antiquis, quae progenitores eorum a praedicta Camera Aquilegiensi ab antiquo habuerunt, tenuerunt, et possiderunt, per restitutionem dicti vexilli ad manus praedicti Domini Comitis, pro se ac vice et nomine Incliti Dominii et Communis Venetiarum, plenarie investivit: salvo semper iure suo, et Camerae suae praedictae Aquilegiensis ac alterius cuiuscumque. Quibus sic peractis, idem Dominus Comes pro se et dicto fratre suo in manibus praefati Serenissimi Domini Ducis fidelitatis debitae praestitit iuramentum, quod fidelis vassallus domino suo praestare in talibus consuevit.—

De Rubeis — Monumenta Ecclesiae Aquilejensis Col. ...

Frangipane

... Vauli ... quaedam ... ex ...

...ui Luogt.e a F. di Luvorgnano di non subornare a que' di Fanna.
...ecia noster graves contra te Querelas passi ...
...es de Fana sive de Nizza, videlicet quod
...chosarios et Colonos sive districtuales in con...
...turus retinere, et circumvenire conaris ...
...nuper Villasum Tramontis gravibus multis
...minis ac Impositionibus reducere per tractati
...o Leis, ut per decem Annos proximos futuros
...orum scilicet unus pro foco tibi soldos dece
...t fallagens ipsos a jurisditione praedicta
... de Fana totaliter removere. Quapropter
...
...neque intentionis nostrae est tam
et enormia inter Nobiles ... trac...
...ejusmodi ... vitas ... mente
...harum tenore tibi significamus districteque
...mandamus quatenus a tali ...
...t inhonesta Petitione omnino, et totaliter
...tendas praefactos Nobiles et Colonos Tramon...
...orum jurisditione totaliter permittendo.
Si parte contrafactus fuerit in praedictis
... praemittimus ulterius exercendo praefato
...nica instituto nostro Ducali Dominio qual...
...quaque haec ad nostras aures pervenerit
...curavimus. videntur instituto Dominio
... ministris, et ... contra ...

Dux suis petitionibus tamquam in ha
et rationabilibus annuens, ipsum
mitem coram eo flexis genibus exis
et Magnifico Fratre suo, et eorum here
de ipsis eorum omnibus feudis antiq
tores eorum a predicta Camera Aquilei
habuerunt, tenuerunt, et possederunt,
dicti vexilli ad manus predicti Domi
se ac vice et nomine Incliti Dominii e
netiarum plenarie investivit. salvo sem
et Camere sue predicte Aquilegiensi
iuscumque. Quibus sic peractis, idem
pro se et dicto fratre suo in manibus
simi Domini Ducis fidelitatis debi
mentum, quod fidelis Vassallus Dom
re in talibus consuevit. —

De Rubeis — Monumenta Ecclesiae Aquileg.

[illegible]

[illegible]

Vitali Miani Luogte a T. di Savorgnano di non subornare a que' di Fanna.

[illegible] Graves [illegible] Querelas [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] in con
grave [illegible] et [illegible]
[illegible] gravibus [illegible]
[illegible] Impositionibus [illegible]
[illegible] ut [illegible] decem annos [illegible]
[illegible] unus pro [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
intendimus [illegible] intentiones nostre [illegible]
[illegible] et enormea [illegible] Nobiles [illegible]
[illegible] huiusmodi [illegible] insaciabiles [illegible]
[illegible]
[illegible] mandamus [illegible] qualenus [illegible]
[illegible] et inhonesta petitione [illegible] omnino et [illegible]
[illegible] pre [illegible] et [illegible]
[illegible] jurisdictione [illegible]
[illegible]
[illegible] premittens [illegible] exercendo [illegible]
[illegible] nostro Ducali [illegible]
[illegible] nostras [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] contra [illegible]

poterit notificabimus. —
Datis Spegnimbergi die vigesima huius Augusti
Millesimo quadrigentesimo vigesimo octavo [illegible] sexta

Egregio dilecto nostro Francisco de Savorgnano [illegible] (?)
[illegible] Vitalis Viani [illegible] Tori [illegible]

[illegible] Dilecte noster — Immensas contra vos per Dominos
[illegible] de Vigza querellas accepimus quas [illegible]
[illegible] compellimur. Licet [illegible]
[illegible] qualiter [illegible] Francisco de
[illegible] Comminatione [illegible]
[illegible] mandando eidem quamplures pecuniarum
[illegible] et [illegible] usque [illegible] decembri proxime
[illegible] etiam pro [illegible] ut [illegible]
[illegible] praedictorum [illegible]
[illegible] nostrae intentionis [illegible]
omnino ministrare [illegible] presentes vobis districte
[illegible] ac [illegible] decet [illegible]
[illegible] pro [illegible]
[illegible] et mandamus [illegible]
[illegible] eidem Francisco [illegible]
[illegible] eundem [illegible] et annullare
[illegible] intentio nostra [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] totaliter remanere

.... ac supra. —

Providis viris hominibus, et universitatibus Villarum Tramontis dilectis nostris

In Christi Nomine Amen. — Anno a nativitate eiusdem Millesimo Quadrigentesimo vigesimo tertio die [illegible] Ind. sexta die vigesimo [illegible] [illegible] [illegible] in Villa Tramontis inferiori in Domo [illegible] [illegible] Villae — Praesentibus providis viris Johanne [illegible] ... dicti [illegible] de Miglieso [illegible] [illegible] [illegible], ac Floriano de [illegible] testibus [illegible] [illegible] rogatis. —

[illegible] [illegible] [illegible] universitatibus et [illegible] [illegible] Villarum Tramontis pro nobilibus de Pizza sive [illegible] [illegible] [illegible] sacramento [illegible] [illegible] Notarius infrascripto ad instantiam et requisitionem dictorum [illegible] mandavisse et mandatum fecisse [illegible] hominibus [illegible] in Villis superioribus Tramontis [illegible] 15 diebus elapsis [illegible] [illegible] [illegible] duo [illegible] [illegible] [illegible] vel altero ipsorum in Villa inferiori [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ea [illegible] [illegible] eis refferre super [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exponendis in pena [illegible] [illegible] pro [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] comparere —

Dicta die ore et [illegible] [illegible] [illegible] ac [illegible]
[illegible] Nobilius sacramento suj officij retulit et
dixit mihi in[fra]scripto Notario, ad instantiam dictorum
Nobilium mandavisse [illegible] die sequenti [illegible]
hominibus dictarum villarum ut essent coram d. Nicolao
de [illegible] ad audiendum, et intelligendum ut supra
[illegible] erit.

Dicta die actum in dicta Villa in loco [illegible]
dictæ Villæ præsentibus suprascripto Joanne
[illegible] ac Dominico q. Stephani, Testibus
vocatis et rogatis.

Itaque Florianus Nuntius electus et deputatus [illegible]
dicti d. Nicolai de [illegible] retulit mihi [illegible]
Notario se die proxime præterito mandavisse et
[illegible] [illegible] ad instantiam dicti d. Nicolai
infrascriptis hominibus de [illegible] ut essent
coram ipso d. Nicolao in pœna [illegible] [illegible] pro
quolibet ad audiendum et intelligendum ut [illegible]
Et primo [illegible] [illegible] [illegible] ac [illegible] [illegible]
juratis dictæ Villæ, [illegible] [illegible], Jacobo
[illegible] [illegible] ac Leonardo. Qui Leonardus
dicta die, dum dictus ser Nicolaus [illegible] [illegible]
[illegible] Viciniæ comparuit coram ipso [illegible] habere
in [illegible] viciniæ [illegible] non debere respondere
ipsi d. Nicolao [illegible] donec [illegible] et [illegible]

est inter ipsos Dominos et ipsos reverendos pro ordine
sit discussa [illegible] omnibus et singulis [illegible]
et respective [illegible]

Ego [illegible] Notarius subscriptus pro dicta [illegible] rogatus
publica conficere instrumenta

(Signum Notarij)

Et ego Franciscus q. Magistri Mauritij Varoterii de
[illegible], Imp. Auct. Notarius ac pres.
[illegible] Cancellarius, suprascripta
[illegible] de mandato et commissione [illegible]
[illegible] scripsi et registravi [illegible]
[illegible] Nicolai et Joanna ipsius [illegible]
[illegible] in hanc publicam formam redegi meisque
signo et nomine consuetis [illegible]
in fidem premissorum omnium et singulorum

Copia estratta dal processo N. 66. a carte 46.
esistente nell'Archivio delli Nobili Sig.ri Co. Pietro
e [illegible] Co. Gian Ottavio [illegible]

[illegible] Pietro

hei
era
ictis
e con
vel
tus
quo
con
imi
ri
cum
rrq
cem
le ad
Om
rce
nav
at
lava
l for
ma

ibei
lera
ricti
ue con-
vel
tus
et
quo
con-
imi-
tri
cum
pre-
icem
te, e
Ora-
ace-
par-
ad
clara
il
ema

1430. 24 agosto scorretto — Enrico di Gorizia ipoteca per 20 anni il feudo di Latisana a Morosini e Zola Veneziani. 342.

Cum ad Presentiam Dominij Nostri comparuerint duo Oratores Magnifici D. Henrici Comitis Goritie qui sub Litteris credentialibus inter cetera exposuerunt et cum magna instantia postularunt pro parte Dicti Domini Sui, quod Dominatio nostra dignaretur contentare atque concedere quod idem Magnificus D. Comes possit dare et alienare vel nomine pignoris, vel pheudis, vel alio modo terram suam Portus Latisane in Patria nostra fori julij sitam cum suis juribus et pertinentiis illi, vel illis existentis Civibus Popularibus cum quo vel cum quibus poterit concordare cum illis modis, formis, et conditionibus cum quibus invicem potuerunt esse concordes, quod similiter licentiam concedere dignetur quod hujusmodi Cives Nostri Populares ipsam Terram recipere habere, et tenere possint cum illis modis, pactis, conditionibus, et conventionibus, que inter prefatum Magnificum Comitem et eos concludenter, et sicut invicem concordabunt per Ducalem Dominium prelibatum cum voluntate, et consensu totius Collegij deliberatum fuit atque responsum Oratoribus antedictis quod Dominatio Nostra contenta erat et concedebat in totum sicut prefatus Magnificus Dominus Comes ut particulariter requisivit quemadmodum superius continetur — et ad requisitionem, et instantiam dicti Domini Comitis pro declaratione sua et Civium Nostrorum prefatum Dominium jussit hanc responsionem consensum et licentiam ad futuram rei memoriam et declarationem in hoc libro debere notare.

Segue

Segue l'Instrumento di vendita 1430 — 24 Agosto

Nos Henricus Palatinus Carinthiæ Comes Goritiæ, et Tyrolis — Profitemur per Nos, et heredes Nostros, notumque facimus, et manifestum omnibus, ac singulis ad quos presentes pervenerint quod Nos ob remunerationem plurium obsequiorum, ac fidei, et amoris erga Nos et Domum Nostram per Nobiles Viros Dominos Jacobum Mauroceno q. D. Laurentij, et Jacobum Ziola q. Armani de Venetijs actenus prestitorum, et prestandarum in futurum, et vinculum ac signum dilectionis inter Nos ex nunc perpetuo inviolabiliter observare per Nos, et Heredes Nostros, habitoque prius maturo et deliberato Consilio, damus, tradimus, et concedimus in feudum rectum et legalem, et vere et recti et legalis feudi predicti recipientibus pro se, et eorum heredibus usque in infinitum, etiam extraneis tam maribus, quam feminis, et cui jus suum dare voluerint Nostram Turrim, seu Arcem, locum, et Terram Portus Latisane cum omnibus garritu, Jurisdictione, Dominio, Campis, Pratis, et Terris cultis, et incultis, viis, pascuis, nemoribus, silvis, venationibus, paludibus, piscationibus, aquis aquarumve decursibus, livellis, Advocatiis, placitis, Mutis, Datijs, gabellis, juribus, actionibus, seu requisitionibus et reliquis quibuscumque nobis et eidem Arci Terre et Turri, vel pro eis quomodocumque, et qualitercumque spectantibus et pertinentibus ad dictas arcem, Terram Latisane — ad habendum, tenendum, possidendum, dandum, vendendum, alienandum, obligandum, et omnem eorum voluntatem exercendum tam in Vita, quam in Morte, salvo

semper

semper jure feudi infrascripti et conditionibus additis in ipso, et quid-
quid prefactis Mauroceno, et Ziola et eorum heredibus, aut cui ius suum
dare voluerint perpetuo deinceps placuerit facientes dum tamen hoc jus
suum transferre non valeant in personas prohibitas, et Communitates, seu
alios Potentiores, per quos possit Nobis, et Heredibus Nostris prejudi-
cium generari. Quo causa forsitan adveniente non intelligantur propterea
prefati Mauroceno, et Ziola, seu eorum heredes, vel quibus jus suum
dederint dicto jure privati, vel privari possint, vel debeant, sed
nichilominus talis alienatio, seu translatio in talis prohibitas per-
sonas facta irrita ipso jure censeatur et sit, et sumptibus sic alie-
nantium, et transferentium revocetur, et debeat revocari. Et hoc
pro ducatis ... auri et justi ponderis, quod totum precium Nos per
presentes profitemur habuisse, et integre recepisse prout de facto
recipimus, et non sub spe recipiendi remansisse, quas quidem [illegible]
seu ... urim, ac Terram Latisane cum juribus suprascriptis constitui-
mus nos possidere donec ipsarum ... urbis, et Terre possessionem acce-
perint corporalem, vel quasi aliorumque jurium quasi sic accipien-
di sua auctoritate, et deinceps ... ure Feudi ... retinendi eorum
licentiam omnimodam damus, atque concedimus per presentes his quoque
pacto, et conditionibus addictis, quod elapsis annis XX. inchoandis, et
connumerandis ab hodierna die in Antea dicti Nobiles, et eorum he-
redes aut cui jus suum dederint, teneantur, et sint obligati perpetuo
lapso dicto termino annorum XX ad omnem requisitionem nostram, et
heredum nostrorum ex Nobis legitime discendentibus masculorum tantum

donec.

donec Masculi superstiterint, et maribus deficientibus ad requisitionem etiam feminarum heredum ex Nobis, et heredibus nostris legitimi discendentibus, dare, vendere, tradere dictos Terram et Jurium cum omnibus suis juribus et pertinentiis suprascriptis Nobis, et heredibus Nostris ex Nobis descendentibus, et non extraneis, et hoc pretio et foro Duc. m/5. cum hoc quod Nos et Heredes Nostros predicti teneantur obligati et sint dare eidem Nob. et eorum heredibus aut cui jus suum dederint ultra dictos duc m/5. illam pecuniam summam quam expendiderint pro reparatione et fabrica factis in loco predicto intus, et extra, hospitiis, domibus et aliis edificiis fabricarum necessarijs, utilibus, et opportunis juxta eorum conscientias spectantibus, et pertinentibus ad dictum locum, de quarum quidem pecuniarum quantitate stare debeant declarationi juramento et scripturis prefatorum Nobilium et eorum heredum, vel quibus jus suum dederint, vel saltem ad declarationem fide dignorum virorum ad hoc specialiter eligendorum. Cum tamen ipsa quantitas pro loci fabrica, et reparatione expendita per eosdem et eorum heredes sive quibus jus suum dederint summam duc. m/5. non excedant et si forte plus expenderint ultra summam praecenatam Nos, et heredes nostros predictis minime teneantur sed nostre, et heredum conscientie relinquatur. Ita tamen quod elapsis dictis annis XX infra quatuor menses a fine dictorum annorum XX. connumerandos teneamus eidem et eorum heredibus aut cui jus suum dederint de dicto pecuniarum quantitate integraliter satis fecisse, et si forte intra dictos 4. menses eidem, vel quibus jus suum dederint non satisfecerimus ut supra

supra prefati Domini, et eorum heredes non sint obligati ad
dictam venditionem faciendam usque ad annos quinque inchoandos
à fine dictorum quatuor mensium, quo quinquenio elapso te-
neantur retrovendere ut supra, et si forte in aliis quatuor
mensibus dictum quinquenium sequentibus adhuc non satisfa-
remus eisdem usque ad aliud quinquenium non teneantur retro-
vendere, quo elapso iterum teneantur infra alios menses qua-
tuor proxime tunc sequentes et sic de quinquenio in quinque-
nium postea in infinitum teneantur retrocedere ut supra, et si-
militer prefati Domini et eorum heredes, vel quibus jus su-
um dederint, possint, et valeant Nos requirere ad redimen-
dum ipsum Locum temporibus, et terminis antedictis, et eis-
dem de dictis m/5 Duc. et quantitate expendita per eos, ut su-
pra satisfaciendis, cum hoc quod dicti Domini, et eorum he-
redes, aut cui jus suum dederint debeant in necessitatibus
nostris, Nobis, et fidelibus Nostris dictam terram apertam
tenere intrando, et exeundo bona fide, et sine fraude salvo sem-
per precepto Illustrissimi Dominii Venetiarum. Promittimus
quoque pro Nobis et heredibus Nostris prefatis Dominis et eo-
rum heredibus, et cui jus suum dederint nullam controversiam
eisdem de dicto Loco Latisane, et ejus occasione ullo tempo-
re inferre, vel inferenti consentire sed ipsam Turrim, et Ter-
ram cum omnibus earum pertinentiis, et aliis juribus supra-
dictis ab omni persona, et Universitate legitime defendere, auc-

auctori-

auctoritate, et expedire ac dictam concessionem et omnia, et singula suprascripta perpetuo firma, rata, et grata habere et tenere, nec contrafacere, vel venire per Nos, vel alium in aliqua causa, vel ingenio, de jure, vel de facto, pro quibus omnibus et singulis attendendis et firmiter observandis obligamus eisdem bona nostra, et heredum Nostrorum in solidum pro modo damnorum, et expensarum, que et quas inde substinuerint prefati Domini et eorum heredes, vel quibus jus suum dederint. Hoc tamen specialiter addiciens quod si contingerit non requiri investituram debitis temporibus ab ipsis vel quibus jus suum dederint, a Nobis, vel a Nostris heredibus, quod ex tali culpa, ignorantia, sive diffectu privati non sint, ullo modo jure dicti Feudi, vel privari possint, sed nichilominus possint compelli, et requiri sub pena perjurij ad dictam fidelitatem juramentum prestandum sincere quoties fuerit opportunum vel de jure debet, et interea non possint privari in aliqua causa quo declarari possent privari jure dicti Feudi, dantes auctoritate presentium omnimodam auctoritatem et potentiam supradictis Nobilibus et quibus jus suum dederint et in ipso Feudo eorum successorum inter se conveniendis et omnem speciem alienationis faciendis absque aliqua licentia Nostra, et nostrorum successorum in Juribus, et Dominio dicti Loci. Cum hoc denique quod prefati Domini teneantur prestare debitum fidelitatis juramentum salvo tamen Illustrissimo Ducali Dominio Venetiarum

in

in manibus venerabilis viri Domini Joannis Abram cancel=
larij Nostri fidelisque dilecti recipientis Nostra, et vice Nostra
cum in hoc specialiter commisimus vices Nostras, cui etiam com=
mittimus, et commisimus per presentes, ut hoc nostrum Privi=
legium cum nostro pendenti sigillo mandatum, et consignatum
in manibus prefatorum Dominorum Nobilium, et eosdem
vice, et nomine Nostri investiat de Loco predicto Latisane
secundum ritum et consuetudinem feudorum — In quorum
omnium et singulorum robur, fidem, et testimonium, et ut pre=
sens scriptum robur obtineat firmitatis ipsum fecimus Si=
gilli Nostri munimine roborari

Datum Lunij 24 Augusti sub Anno Domini 1430

Sigillum Majus in cera rubea circum=
volutum Albo.

Da racolta di carte antiche diverse unite insieme la qua=
le comincia = da cronica antica dei Patriarchi d'Aquileja
cavata da diverse note fatte in Cividale del Friuli ne
secoli 14, e 15, che esiste presso il Sig. Conte Luigi Ottelio
d'udine = senza numeratione di pagina

Castº di Porpeto 27 7bre 1816

[illegible]

1431. 26. 9bre — Franco Foscari concede Giovanni e Pantaleone di Manzano a Cividale, ed ordina di demolire il loro castello.

Franciscus Foscari Dei gratia Dux Venetiarum etc. Nobi-
libus et sapientibus viris Joanni Contareno de
suo mandato Locumtenenti Patriae Foroiulii et
[illegible] Provisori Civitatis Austriae [illegible]
bus suis fidelibus dilectis salutem et dilectionis
affectum. Terminavimus cum nostris Consiliis
rogatorum et additorum ad supplicationem Orato-
rum Communitatis Civitatis Austriae [illegible] commu-
nitati liberentur Joannem et Pantaleonem
de Manzano, et eorum bona, eruendo fortilitio Can-
tini quod volumus dirui debere. Igitur cum nostris
consiliis antedictis fidelitati vestrae iubemus et
mandamus quatenus ad omnem requisitionem nobi-
lis Civitatis Austriae suprascriptos
Joannem et Pantaleonem et eorum bona
consignare debeatis et [illegible]
[illegible] consiliis [illegible] nostrum
[illegible] debeatis
[illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible] eorum [illegible]
[illegible] faciatis.
Datum in nostro Ducali Palatio die 26. mensis
novembris indictione nona millesimo quadrin-
gentesimo trigesimo primo.

Loco [illegible] Divi Marci [illegible]

Joannis Franciscus Gerardus Notarius Cancellariae Praetoriae Utini extraxit, subscripsit, et sigillavit.

[illegible] cum simili autentico [illegible] Dominum [illegible] de [illegible] ex [illegible] aliena manu [illegible] [illegible] [illegible] Civitatis fori Julii [illegible] [illegible] et collectatus [illegible] notarius [illegible] in fidem subscripsit [illegible]

Da Libro manoscritto intitolato Miscellanea diversarum materiarum [illegible] esistente presso il Signor Conte Giacomo Belgrado di Udine senza numerazione di pagine — Stesi in fine del Libro

[illegible] 15. 8bre. 1816.

Il Concilio di Basilea, communica la Rep. di Venegia 344.
seventi perchè non restituiscono lo stato al Pat: Lodovico d'Aq.lea

.III. Christi nomine invocato, de cujus vultu omne
il judicium, per hanc nostram sententiam, quam pro tri-
sedente, in his scriptis pronunciamus, et declaramus
ducem consiliarios, procuratores, advocatos nobiles cet.
, locumtenentes, et quoscumque alios quomodolibet obnoxios
natis, et excommunicationis comunitatemque interdicti
tos penas, et sententias incidisse, pro et ex eo quod
tem, castrum, terras, villas, jura, loca, jurisdictiones,
nia alia spoliata et occupata, et detenta, ad Eccle
Aquilegiensem, ut proferlur, spectantia, juxta mino
rem, dicto Lodovico patriarche non restituerint, ne
usam seu causas rationabiles cur monitorio nostro pa
non deberent, allegantes docuerint: et pro talibus ha
denunciandos, rejectandos, vitandos et tractandos fore,
, et quicumque, et alii obnoxii prefatam civitatem,
m, terras, villas, loca, jura, jurisdictiones et domi
et alia spoliata, et occupata et detenta ad ipsam
iam Aquilegiensem, ut predicitur spectantia, predicto
o Patriarcha, absque dolo, et fraude, seu alicujus
tionis interventione, omnino una cum fructibus per
, et qui percipi potuerint, restituerint libere
effectu. Ipsumque Ludovicum patriarcham integre
sum Ecclesie Aquilegiensi, in spiritualibus et temporalibus
lica sinant possessiones gaudere: et ad gremium
e matris Ecclesie revertentes absolutionis benefi-
meruerint obtinere. Nec non ipsum Ducem, commu
m, consiliarios, advocatos, nobiles, locumtenentes et
obnoxios prefatos, in expensis condemnamus, ipsam
ipsarum taxatione nobis imposterum reservantes, supra

plus.

[illegible] Dive Marci f.

Dominus Franciscus Berar[illegible]
Cancellarius [illegible] Illm[illegible]
et subscripsit.

[illegible] cum simili authentico
[illegible] dictum Dominum [illegible]
[illegible] manu [illegible]
cianus Davis Civitatis Forli[illegible]
[illegible] et collacionatus [illegible]
[illegible] in fidem subscripsi.

Dal Libro manoscritto in
[illegible] diversarum ma
[illegible] esistente [illegible]
Conte Giacomo [illegible]
senza numerazione [illegible]
[illegible] in fine del [illegible]

[illegible] 15: Nov.e 181[illegible]

1432. 22. 9bre — Il Concilio di Basilea, communica la Rep. di Venegia e suoi aderenti perchè non restituiscono lo stato al Pat. Lodovico d'Aqlea 394.

X.L.III. Christi nomine invocato, de cujus vultu omne procedit judicium, per hanc nostram sententiam, quam pro tribunali sedente, in his scriptis pronunciamus, et declaramus dictos ducem consiliarios procuratores advocatos nobiles culpabiles, locumtenentes, et quoscumque alios quomodolibet obnoxios anathematis, et excommunicationis comunitatemque interdicti contentos penas, et sententias incidisse, pro eo et ex eo quod civitatem, castrum, terras, villas, jura, loca, jurisdictiones et omnia alia spoliata et occupata, et detenta ad ecclesiam aquilegiensem, ut praefertur, spectantia, juxta monitorii tenorem, dicto Lodovico patriarche non restituerint, neque causam seu causas rationabiles, cur monitorio nostro parere non deberent, allegantes docuerint: et pro talibus habendo denunciandos, repuntandos, vitandos et tractandos fore, tamdiu, et quousque, et alii obnoxii prefatam civitatem, castrum, terras, villas, loca, jura, jurisdictiones et dominia, et alia spoliata, et occupata et detenta ad ipsam ecclesiam Aquilegiensem, ut praedicitur spectantia, praedicto Lodovico Patriarcha, absque dolo, et fraude, seu alicujus excusationis interventione, omnino una cum fructibus per capti, et qui percipi potuerint, restituerint libere cum effectu. Quinimmo Ludovicum patriarcham integre restitutum Ecclesiae Aquilegiensi, in spiritualibus, et temporalibus pacifica sinant possessione gaudere: et ad gremium sancte Matris Ecclesie revertentes absolutionis beneficium meruerint obtinere. Nec non ipsum Ducem, communitatem, consiliarios, advocatos, nobiles, locumtenentes et alios obnoxios praefatos, in expensis condemnamus, ipsarum expensarum taxationem, nobis imposterum reservantes; supra-

stan-

plentes omnes defectus, qui in hujusmodi intervenissent pro-
cessu et ec.

Dat. Basileae in congregatione generali die 22. mensis decembris
anno 1435.

Mainati

Codice o sia memorie storiche sacro-profane di
Trieste

Tomo II. pag. 276.

Venezia 1817

Cas.o di Porretto
24. maggio 1824.

Frangipane.

1437, 26 febb. I visitatori apostolici vietano in Friuli ai chierici di tener serve giovani. 345.

Aquilejenses M. SS. Julij Fontanini tomo XIII. pagina 425.

Thomas Thomasino de venetiis, dei et Apostolice sedis gratia Re-canatensis, et Maceratensis episcopus, ac Ludovicus Barbo de Venetiis, eadem gratia Abbas sancte Justine de Padua in Patriarchatu et Provincia Aquilegensi, nonnullarumque aliarum Civitatum Longobardie, quarumcumque ecclesiarum ordinum, ac religiosorum locorum visitatores, correctores, et reformatores generales a sede Apostolica specialiter deputati, Universis et singulis clericis cujuscumque dignitatis status ordinis sexus, et conditionis existant, tam secularibus quam regularibus, tam in sacris ordinibus constitutis quam aliis per Patriarchatum Aquilegensem ubilibet constitutis salutem in Domino sempiternam: ex commisso nobis in partibus supradictis per Apostolicam sedem officio vigilanter insistere nos oportet, ut sancta ecclesie membra, que antiqui hostis calliditate a clericalis vite mundicia et morum honestate collapsa reperimus per opportuna remedia, quantum in Deo possumus, reducamus et reformemus in melius. Cum igitur ad nostram notitiam in nostre visitationis progressu sit deductum nonnullos sacerdotes et clericos alios, dei timore postposito damnationis eterne penam non verentes, mulierculas de incontinentia suspectas publice in eorum domibus retinere et eis abuti in gravem divine majestatis offensam sancte Dei ecclesie, et totius ecclesiastici status

et

et ordinis dedecus et detrimentum, scandalumque populi christiani. Nos, qui ad hoc, licet immeriti ab eadem sede Apostolica missi sumus, ut vitia removeantur a domo Dei, quam sanctitudo decet atque munditia, summovere in eadem reaedificemus honesta, vos omnes et singulos supradictos auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, harum tenore monemus et requirimus, ac hortamur in Domino Jesu Christo, vobis nihilominus et vestrum singulis in virtute sancte obedientie districte precipiendo mandantes quatenus usque ad octavam Ressurectionis Dominice proxime future quam terminus vobis omnibus et singulis pro ultimo et peremptorio termino assignamus, omnes et quascumque mulieres de incontinentia suspectas debeatis, et vestrum singuli debeant a vobis et domibus habitationum vestrarum exclusisse totaliter et effectualiter amovisse, eas ad vos de cetero admissuri nullatenus, nec ad eas adituri, providentes eisdem interim dicto pendente termino, exhortationibus et remediis vobis possibilibus ut honeste viventes veniam a Domino de commissis per dignam penitentiam implorare non desinant. Si qui autem vestrum intra dictum terminum mandata nostra hujusmodi, immo verius Apostolica parvipendentes dictas a se feminas effectualiter non eicerent, seu in presenti ejectas de cetero ad se venire fecerint, aut ipsi ad domos dictarum mulierum ejectarum accesserint, et si ipsi, qui infra dictum terminum debent eas expellere ipsas vel alias similes post lapsum dictum terminum ad se receperint, aut ad ipsas accesserint, omnibus beneficiis et officiis Ecclesiasticis, que obtinent

sint

sint ipso facto privati, quibus eos sic ut publicos fornicarios ex nunc prout ex tunc, et ex tunc prout ex nunc auctoritate prefata declaramus fore privatos, mandantes ordinariis immediatis eorundem beneficiorum collatoribus, ut ipsa beneficia personis aliis idoneis conferre non differant, et nihilominus hi publici concubinarii usque quo cum eis per superiores suos post ipsarum concubinarum dimissionem manifestamque vite emendationem fuerit dispensatum, ad susceptionem quorumcumque honorum, dignitatum, beneficiorum, vel officiorum sint inhabiles juxta in sacrosancto generali Basiliensi Concilio nuper edita. Quod si post dispensationem forte sic obtentam recidivo vomitu ad hujusmodi publicum concubinatum redierint, sine spe dispensationis ad predicta prorsus inhabiles fiant. Quod si hi, ad quos talium coercitio pertinet, eos, ut predictum est, punire neglexerint, eorum superiores tam in ipsos de neglectu quam in illos pro concubinatu animadversione condigna procedere non omittat, ut in die districti examinis de subditorum suorum sanguine intrepidam valeant reddere rationem, declarantes mulieres esse de incontinentia suspectas, que etatem quadraginta quinque annorum non excesserint. Mandamus insuper, ut nullus clericalis cujuscumque conditionis sexus vel dignitatis existat, publicas tabernas nisi pro necessitate itineris intrare, vel ibi bibere, aut morari, aut ludere ad taxillos, vel aliter illegitime ludere per se vel alias aliquas personas, seu lusoribus favere inibi vel alibi, vel eis pecuniam vel quodlibet aliud mutuare, seu ludos et lusores in domo propria retinere, aut dicto nefando operi quomodolibet suffragari, pro cupiditate lucrandi presumat. Quod

si

si aliquis repertus fuerit huic nostro, immo verius Apostoli
co salubri contraire mandato, in marcham unam solidorum in
fabricam majoris ecclesie loci, ubi talia committeret, effectuali-
ter convertendam totiens quotiens repertus fuerit transgressor
absque spe gratie ipsum sic repertum trasgressorem auctori
tate prefata condemnamus, et nihilominus qui sic pecuniam
hujusmodi vicerit, sicut turpiter adeptum reddere teneatur in
dictam fabricam etiam effectualiter convertendam. Quod si
quis pluris videlicet usque ad trinam vicem fuerit corre-
ptus et punitus, velut incorrigibilis, si amplius predicta com
miserit, ipsum beneficiis aut officiis ecclesiasticis modo quo
supra privamus. Preterea quoniam grave est et divini ple
num animadversioni judicii, ut monasteria sanctimoniali-
um, que claustro contente solique Deo in suo flore dignissi
mo continentie devotione continua servire debent, clericorum
vel laicorum frequentatione turbantur, omnes et singulos
tam clericos quam laicos, tam seculares quam regulares cu
juscumque sexus, dignitatis, ordinis, et gradus, vel conditionis
existant harum serie monimus ac hortamur, vobis nihi
lominus et vestrum singulis in virtute sancte obedientie,
et sub excommunicationis pena, quam ex nunc prout ex tunc
et ex tunc prout ex nunc contra vos et vestrum singulos
infrascriptis mandatis nostris, immo verius Apostolicis
non parentis trina monitione canonica premissa ferimus
in his scriptis districte precipiendo mandatis, ut ab ingres-
su quorumcumque monasteriorum monialium penitus abstine-

atis,

aliis, et vestrum singuli abstineat; inhibentes ne quisquam vestrum audeat ad prefatorum monasteriorum clausuras et habitationes Sanctimonialium prefatarum, nisi dumtaxat ad fenestras parlatorii pro collocutione deputatas accedere, salvis mulieribus honestis nec non in casu infirmitatis medico, et celebrationi missarum, aut ministrandis sacramentis sacerdote deputato quem talem sacerdotem etatis quinquaginta annorum et ultra esse volumus associatum uno adolescentulo, qui etatem duodecim annorum non excedat, et preter carpentarios, muratores, aut alios artifices, magistros, et qui contrafecerint, in excommunicationis sententiam ipso facto incurrant, a qua absolvi non possint nisi de licentia Domini Vicarii Carissimi Domini Patriarche Aquilegensis aut alterius, qui ad hoc esset per sedem Apostolicam deputatus prestito sacramento de amplius non contra faciendo. Demum illas abusivas et Deo odibiles, periculosasque ad multa scandala producenda consuetudines, per quas introductum esse videtur, ut moniales nescientes quo ducte spiritu quodammodo vagantes per alienas domos discurrant, amovere et abolere salubriter cupientes, statuimus et mandamus, quatenus omnes et singule moniales tam Abbatisse, quam Priorisse, quam etiam cetere Moniales quorumcumque monasteriorum Sanctimonialium in diecesi Aquilegensi constitute ad domos aliorum cuiuscumque conditionis existentium qualicumque causa sive quibuscumque ex causis a iure non concessis sub excommunicationis pena, quam nunc suprascripto ferimus et

quam

quam ipso facto ipse et earum singule incurrant, accedere non presumant, a qua absolvi non possint nisi modo superius descripto. Volentes tamen dictis monialibus quantum possumus compati, et misericorditer indulgere, per presentis eisdem facultatem concedimus ut earum singule bine incedentes semel in mense dumtaxat suos consanguineos et attinentes visitare valeant, ita tamen, quod eadem die ad monasterium suum redire teneantur, nec extra monasterium dormire presumant, nec quovis modo muros locorum, in quibus monasteria hujusmodi sunt edificata, exire presumant. In quorum omnium et singulorum fidem has presentes fieri jussimus, et nostro Thome episcopi prefati sigillo rotundo, quo utimur, in hac parte communi nomine impresso roborari, atque in actis nostri officii ad posteritatis memoriam registrari, nec non in formam edicti publici in valvis majoris ecclesie collegiate civitatensis per Nicolaum juniorem latoris de Alemania de familia nostra nostrumque et officii nostri juratum nuncium affigi mandavimus, atque ibi rem dimitti, de quarum affictione ejus relationi plenam dabimus fidem vel publico documento exinde confecto. Datum et actum in civitate Austrie die Lune XXVI. mensis Februarii, sub anno a Nativitate Domini M.CCCCXXXVII. Indictione XV. Pontificatus vero sanctissimi in Christo patris et Domini nostri, Domini Eugenii divina providentia Pape quarti anno septimo.

Andreas pergamensis cancellarius

da

Da volumi di documenti raccolti dal quondam Monsignor Florio di Udine nell'Archivio del Capitolo d'Aquileja, i quali non hanno titolo ne numerazione di volume o di pagina, ed esistono nella Biblioteca del Sig.r Conte Filippo di lui nipote

Cas.o di Porpetto 22. 8bre 1817.

[illegible] Frangipane

1440. 2. marzo — Papa Eugenio IV.° commette al suo legato di inti- 346.
mare a Venezia la restituzione dello stato a Lodovio Pat.

Eugenius IV.

XLIV.

Ad Franciscum tituli s. Clementis, sanctæ Romanæ Ecclesiæ presbi-
terum Cardinalem, Apostolicæ sedis vice cancellarium, Legatum
Apostolicum.

Dilecte fili salutem, et apostolicam benedictionem. Lectis litteris
tuis, quibus notum facis nobis responsum tibi datum per di-
lectos filios, nobiles viros, Ducem et dominium venetorum,
super restitutione per eos libere facienda venerabili fra-
tri Ludovici patriarchæ Aquilegiensi camerario nostro, de
certis juribus, ac bonis patriarchalibus Ecclesiæ Aquile-
giensis, quæ ab ipso Dominio tamdiu detenta sunt; jure
an injuria, omnes qui sine passione sunt satis intelli-
gunt; tanto sumus mœrore percussi, ut fere præ melan-
colia in lectum ægritudinis decideremus. Primo propter
honorem Dei, et Domini nostri Jesu Christi. Secundo
propter sedem Apostolicam, et romanam. Tertio propter
dedecus et infamiam, quam ipsi evidentissime incurrunt
in toto orbe christiano. Attentis quoque tot promissio-
nibus, et tam late etiam publice factis per oratores
suos in concilio tunc Basiliensi in quo tunc erant de
omni natione, quæ sub cœlo est de quibus promissioni-
bus copiam apud te habes. Quanto dolemus propter nos,
qui etsi immeriti sumus, locum tamen Domini nostri
Jesu Christi in terris tenemus, quod et ipsi semper suis
litteris fatentur. Quid ab illo Dominio unquam
sperare possumus, si rem nostram, non suam tam ju-
stam, tam sanctam, tam venerabilem, ab eis etiam
toties promissam, quam cum tanta infamia murmura-

tur,

tur, et scandalo totius christianitatis, quandiu tenuerunt abstinere nequimus; ac pro uno cive ipsorum fidelissimo, et aman= tissimo status illius dominii, qui etsi patriarchatu, pro statu illi= us dominii non minus est fervens, quas quicumque eis obtinen= tibus, quos miserunt ab initio sed multo plus posset proficere stati eorum propter authoritatem, et dignitatem suam, nec putamus cives illos dubitare fidem, clementiam, caritatem non esse in patriarche persone. Quare etiam possumus vehementer dolere, tum pro ho= nore Sedis Apostolice tum persone nostre stantibus illis in illa obstinatione in qua tandiu a nobis per suos oratores apud nos exi= stentes, sed etiam per oratorem nostrum virum doctissimum, quem jam quatuor, et ultra mensibus transactis illa tenuimus. Et ultimo per te, qui et nobis carne, dignitate, et officio propinquior aliis es, et de carne, et sanguine ~~eis~~ sis frustra de petitione nostra, tam pia, tam justa, tamque re utili, ne debitas cogamur ad illa procedere, si volumus ubique vituperari. Non enim existimet nos aliquos velle fulminare aliquid excommunicationis, ac paterne maledictio= nis in eis, prout interdictum in civitatem ipsam, et alios civitates, et terras sibi subditos ponere; dolemus certe et vehementer angimur, ipsos tam multiplicibus censuris, excommunicationibus anathematibus tam a jure, quam ab homine satis ligatos eos. Non desistimus a die assum= ptionis nostre ad apicem summi apostolatus, tam per oratores suos ad nos, quam per nostros ad eos usque in diem hanc rogare exhor= tari requirere, et monere, et tamquam pastor, et pater animarum ipsorum, sicut etiam civis, frater, et filius eorum, ut resipiscerent ac emendarent male facta, ut videlicet sic misericordiam a Domi= no Deo nostro consequentes pacem; veram et firmam, ac bonam et utilem habere possint. Nec in hoc valuerunt monitores, et ro= gamina, et suasiones nostre; simus (quantum ad nos pertinet) apud Deum esse excusatos, non tamen in hoc gaudemus, quia quan= to magis excusamur in non tacendo, gravius peccatum eorum erit in non parcendo justis, paternis, atque salubris monitionibus no=

stris

stris, sed quia materiam istam patriarchatus Aquilegiensis nullo
modo sic pertransire possumus, nisi velimus incurrere gravissimam
infamiam per omnes nationes christianitatis, sicut alias incurrimus,
quando eos ad cautellam absolvimus ab excommunicatione qua a conci-
lio tunc Basilejensi fuerunt innodati, ac per orbem publicati, ex quo etiam
videmus, quod non cognoscant gratiam Dei, quam sibi per nos noviter
fecit in promittendo hominem Venetum, ac sibi deditissimum quod a
seculo non est auditum: videlicet quod Patriarcha Aquilejensis de
Venetiis fuerit oriundus. Itaque postquam ita dixeris, aut legeris his
in consilio Rogatorum, ubi libenter te esse vellemus etiam in pala-
tio ipsorum, et ibi ista proponere, si aquieverint petitionibus no-
stris justis, et piis, bene se res habet. Si autem in proposito suo
priori permanserint, ut consulamus honori Sedis Apostolicę, et
personę nostrę, ac vitemus infamiam, quę nobis ex hoc sequeretur,
et ne ipse patriarcha, pro juribus ecclesię suę servandis ad quę
per juramentum per eum prestitum in promotione sua tenetur,
habeat venire in controversiam cum eis, quam ipse omnino vi-
tare intendit, deliberavimus eum ad aliam dignitatem transferre,
sicut nobis Deus melius ministraverit, et dimittet patriarchatum,
quem dare tandem nos oportebit, vellemus, nolumus ad instan-
tiam regis Romanorum, quia patriarcha illius ecclesię est de
principatibus Romani imperii principibus. Nescimus tamen
quis erit adhuc ille, sed unum scimus, quia de Venetiis non erit,
et utinam si non amicissimus tamen inimicus non sit. Nos tan-
dem excusati erimus apud Deum, Beatissimam Virginem, et San-
ctissimum Marcum, qui fuit primus Sanctę Ecclesię Aquilejensis
Presul. Fortasse ista voluntas Dei est, quam si esse sciremus si-
ne aliqua hesitatione sequemur. Non dubitamus quod tandem
erunt male contenti, non aquievisse consilii nostri, et tunc non
poterit reparari sicut pluribus aliis hucusque accidit eis.
Volumus autem, et circumspectioni tuę strictissime mandamus ut
suprascripta omnia, et alia, quę circa materiam hanc bene
reducendam, ad equum, et justum desiderium nostrum tibi vide-

buntur.

buntur faciendae, ea magnitudine animi verbis efficacibus gestu, vultu, quibus cardinalem Sedis Apostolicae, legatum pro libertate ecclesiae, et salute animarum, ac honore, et statu conciuium suorum decet, proponas, dicas, et operaris, et quantum nos diligis, et benevolentiam nostram erga te charam habes, sic enim faciendo, aut obtinebis, quod quaerimus, et multum tibi gratiam, et mercedem acquires: aut secus quid assit, evenies, ambo erimus in futuro judicio innoxii, nec dicere nos oportebit vah: mihi quia tacui &c. Et de hoc satis

Dat. Florentiae sub annulo nostro secreto die tertia mensis Martii pontificatus anno ~~III~~ IX

Marneti

Codice e sto memorie Storiche sacro-profane di Trieste

Tomo II. pag. 244.

Venetia 1817.

Cas. di Porpetto 26. maggio 1824

Frangipane

1445. 28. luglio Franco Foscari a' Rettori Luog.te perchè siano conservati i diritti de' Capitoli d'Aquileja, Udine, Cividale. 347.

Copia cavata dal Libro de Privilegij del Reverendissimo Capitolo nell'Archivio d'Udine in foglio coperto di carta pecora segnata al di fuori. Statuta Sancte Ecclesie Aquilejensis.

C. Franciscus Foscari Dei gratia Dux Venetiarum et c. nobilibus et sapientibus Viris Matheo Victuri de suo mandato Locutenenti Patrie fori julij et successoribus suis fidelibus dilectis et dilectionis affectum. Sicut vobis notissimum esse potest, devenimus ad transactionem, et conclusionem transactionis et concordie dudum pratticate cum Reverendissimo domino Cardinali Aquilejensis Camerario Apostolico in facto Patriarchatus et Patrie Aquilejensis per quam transactionem sibi damus, et libere relaxamus terras Aquileje, Sancti Danielis, Sancti Viti, et earum dominium in spiritualibus et temporalibus, sicut per alias nostras, et per copiam instrumenti videre poteritis. Verum vobis declaramus, et mandamus quod omnes jurisditiones, jura, et consuetudines Capitulorum, et Canonicorum Aquilejensium Civitatensium, et Utinensium observetis et faciatis inviolabiliter observari, sicut etiam alias vobis, et predecessoribus vestris scripsimus, et mandavimus. Nam per hanc concordiam et transactionem dictis eorum privilegijs, jurisdictionibus in nihilo derogetur, imo volumus, quod eis manuteantur, et observentur, sicut tempore Patriarcharum preteritorum, ac tempore nostri dominij, usque ad hodiernum diem conservate fuerunt, et si forse aliquid innovatum esset faciatis in pristinum statum, et conditionem omnino restitui, ac per futura tempora observari.

Datum in nostro Ducali Palatio Die 28. julij indictione 4. Anno Millesimo quadringentesimo quadragesimo quinto.

Da foglio volante esistente in Libro senza titolo presso il Co. Giacomo Belgrado di Udine

Cas.o di Porpetto 6. 8bre 1816.

C. Frangipane

248.
celle quem

nasti
sibi.
quod
piscosus
titulum
corine,
hinc in-
rnardi
viratij
Lerae.
risopa
arrdala
itulum,
opulum
t mola
corum,
David ju-
ntum
eisdem,
resentem
eniqm
ue cen
corum,
tiq, et
tem.
destruunt
ita quod
sjcerant.
plagij
f cuis
ad

1449 21. febb. Giovanni Vescovo di Trieste cede al suo comune la giurisdizione ed altri diritti della chiesa per pagare le spese della guerra 348.

IX. In Christi Nomine Amen

Anno ab incarnatione Domini M CCCC XLVIIII mensis Februarii die XXI. Indictione quarta testibus infrascriptis presentibus. Noverint universi, hoc nostrum Instrumentum inspecturi, quod Reverendus Pater Dominus Joannes Miseratione Divina Episcopus Tergestinus, et Domini .... Decanus, Canonici omnes, et Capitulum ecclesie Tergestine pro seipsis, et successoribus eorum nomine, et pro utilitate dicte ecclesie, Episcopatus, et Capituli, hinc inde dantes assensum ex una parte et Dominus Petrus Bernardi infrascriptus Syndacus Procurator, et Massarius Comunitatis et populi Civitatis Tergesti super infrascriptis ex altera. Considerantes utilitatem, et statum dicte ecclesie, Episcopatus, et Capituli, et pacem inter partes, et removere scandala et errores existentes inter Episcopum, Canonicos, Capitulum, et ecclesiam ex una parte et dictum Comunem et Populum ex altera, et cavere de futuro ac damna, pericula, et mala occursa que possunt occurrere posteris et debita eorum, et dicte ecclesie in quibus sunt obligati, Daniel David judeo de Gavitia Tinctori Tergesti, ut patet instrumentum publicum manu Joannis Longi et usuris currentibus eidem, que summa ascendit cum usuris usque ad mentem presentem ad summam Marcharum quinque centum decem, et septem cum dimidia que pecunia videlicet Marcharum quinque centum fuit expendita in guerra causa defensandi bona eorum, et dicte ecclesie contra gentes Domini Ducis Karintie et etiam alios Tirolos de Carsis et robatores qui magno tempore ipsos bona eorum, et ecclesie destruxerunt, et destruunt annuatim, ut omnibus est manifestum de partibus; ita quod ipsi, et bona ecclesie que ad nihilum devenere et considerantes quod nisi ipsi Danieli David usque ad mensem ... esset solutum de pactis caderet eum possessioni hus ... suis

ad

ad penam dupli, et pensantes erroribus, et scandalis, qui fuere, et venere inter dictas partes pro infrascriptis juribus, que Commune semper tenuit cum privilegiis authenticis Romanorum Imperatorum, in quibus plena libertas eis concessa esse videtur, et considerantes quod ipsi et ecclesie, et bona eorum in perpetuum per Commune, et populum dicte Civitatis melius quam nec etiam personam poterint wardari, et defensari, et ex aliis justis causis, venticus diu et diu, et pluries inter eos habito pensamento, et in Capitulo, et extra pluries deliberaverunt pro meliori utilitate Ecclesie reportanda, cum de infrascriptis juribus nihil de redditibus pertinebat de his que possident, sed alius damna ipsorum, et errores facere infrascripta, et sic ibidem ipsi domini Episcopus, Decanus, Canonici, et Capitulum juraverunt tactis Evangeliis quod ea credebant bene, et utiliter facere, et esse expediens pro Ecclesia, ut dictum est supra.

Ipsi domini Episcopus, Decanus, Canonici omnes hic presentes et capitulum concorditer consentiendo, et faciendo infrascripta, et super pensamento prius habito dictum reservatis eis, et Ecclesie. Primo jurisdictione spirituali, vineis, campis, pratis, domibus que nunc habent in Civitate Tergesti et ejus districtu, vel imposterum poterunt habere, et etiam extra districtum.

Item decimis secundum consuetudinem antiquam pagandis salvis ab his qui eas habent, vel in antea habebunt in feudum.

Item censibus feudorum, et eorum villis eorum in districtu Tergesti et extra rusticis habitantibus in illis cum bonis suis juribus et fructibus eorum pro seipsis et successoribus eorum, in perpetuum dederunt tradiderunt, cesserunt, vendiderunt, et denunciaverunt, et omni modo quo melius potuerunt te-

cerunt, et dederunt Domino Petro q.^m Bernardi civis civi:
tatis Tergesti procuratori, et massario dicte Civitatis Comunis
et Populi, ut patet in libro Comunis, quem ego Notarius et
partes vidimus, plenam ad hec habenti potestatem nomine
dicte Civitatis Communis, et Populi et libertate perpetua
omnia jura eorum et privilegia jurisdictiones, justitias,
rationes, actiones, si que habent vel tenent, instrumenta
omnia si que habent vel in antea habere possent quo:
modocumque supra Civitatem Tergesti predictam ejus di:
strictum in eadem vel eadem in omnibus ipsorum vel bo:
nis in perpetuum sive ex privilegiis Romanorum Regibus
imperatoribus sive a Domino Duce Karintie vel a Duci:
bus sive ab aliis quibuscumque, sive ex consuetudine vel
usu, vel ex pacto quibuscumque, et omne id, et totum
quod eis comuniter vel per se pertineret vel pertinere pos:
set, solis supradictis in dicta Civitate ejus districtu homi:
nibus ac bonis.

Item eam partem que eis pertinet una cum dicto Comune in cu:
dendo Monetam, ita quod totaliter pars eorum sit dicti Co:
munis solius, et illam per se amodo facere possit: tradentes
ibidem eidem Domino Petro Procuratori per manus eorum
omnia jura eorum instrumenta privilegia, cum omni virtu:
te eorundem, et voluerunt, quod illis et rationibus perpe:
tuo possit uti, ut ipsi potuissent, et ubicumque et coram
quocumque.

Item promiserunt, et se obligaverunt per se suosque successores
in perpetuo et voluerunt ex modo quod si quo tempore
per aliquem Episcopum vel alium de Ecclesia predicta
reciperetur nomine dicte Ecclesie aliquod privilegium
instrumentum, vel jus aliquod tam ~~tam~~ ab imperatoribus, Re:

gibus

bus, Juribus quam aliis quibuscumque supra ipsam Civitatem eum districtum, vel in ipsa vel in homines ejusdem, vel in bonis, vel in prejuditium vel vituperium eorum, vel etiam pro honore, et utilitate dicte Civitatis et hominum quod illa privilegia, instrumenta et jura sint dicti Comunis, et Civitatis et per ipsa sint supra dicta, et eum supradictis. Et quod illa Episcopus vel alius qui obtinuerit, teneatur dare illud, et illa dicto Comuni ut sua, dummodo Comune eidem satisfaciat de expensis factis ab illis

Item etiam ex pacto habito inter partes ipsi Dominus Episcopus Canonici, et Capitulum se obligaverunt per se suosque successores quandocumque fuerit requisiti per dictum Comune quod ire debeant ad Dominum Imperatorem vel Duces pro impetrando confirmationes dictorum previgi, eorum, et instrumentorum primo habitorum quod ipsi vel alter eorum expensis Comunis ibunt et facient et juxta posse habere procurabunt, et quod obtinuerint in predictis nomine eorum vel Ecclesie illum totum debeat esse in utilitatem dicte Civitatis in quantum tangent supradicta data, et vendita, in his que tangerent etiam utilitatem ecclesie, ipsius Ecclesie sint et debeant remanere, constituentes et facientes dictum Dominum Petrum Procuratorem etiam Ecclesie pro in perpetuo in predictis quolibet eorum possessores et dominos ut in rebus propriis.

Item etiam promiserunt juvare dictam Civitatem et Comune, et homines et favorem dare suo posse in quibuscumque requisiti.

Item cassaverunt, et tollerunt omnes sententias et processus factos et latas contra rectores, Consiliarios Civit., et Civitatem predictam quacumque de causa, et voluerunt

quod

quod sint nullius valoris, et hoc solum fecerunt pro eo, quare dictus Dominus Petrus Procurator nomine dicti Comunis, et Civitatis et Populi in perpetuo idem Domino Episcopo, Decano, Canonicis, et Capitulo ipsorum nomine et Ecclesie recipientibus ibidem dedit, solvit, et numeravit in denariis Aquilegensibus marchas quinque centum quas ibidem incontinenti dictus Dominus Episcopus, Decanus, Canonici, et Capitulum dicto Danieli David Judeo presenti, et recipienti in solutionem dicti debiti dederunt, et solverunt, et ipse Daniel David eosdem recepit, et eosdem de dicta summa quietavit, et absolvit ibidem.

Item etiam dictus Dominus Petrus nomine dicti Comunis, et Civitatis dedit et concessit per in perpetuo in Villis, et Rusticis habitantibus in villis sitis tam in districtu Tergesti, quam extra eidem Domino Episcopo, Decano, Canonicis Capitulo, et Ecclesie omnem jurisdictionem, et justitiam et regalia que Comune hucusque habuit, et tenuit, salvis semper Comuni jurisdictione et justitias in predictis de homicidio, furto, robaria, et membro manco et salvo quod dicti rustici debeant solvere angaria Comunis et pro comune impositas, et ire cum armis tempore guerre, et quando mandabitur per Comune et cum animalibus, et curribus eorum labore ad servitium Comunis

Item dedit concessit dictam mutam dicti Comunis, et Civitatis janue Riburgi, ad honorem Dei et B. Marie, et S. Justi Mart. et pro perpetua reparatione Ecclesie eorundem erigenda a foreensibus venientibus vel exeuntibus cum mercandantiis secundum modum et formam consuetos, per Comune hucusque, non alias.

Item etiam pro ratione dicte mute ipsi Episcopus, Canonici, Capitulum, et Ecclesia in perpetuum portent onera que Comune faciebat in redificatione portium mutarum, et aliarum rerum Civitatis cum lignaminibus.

Item promisit, et se obligavit in perpetuo dictus Dominum Episcopum

De-

Decanum, Canonicos Capitulum, Ecclesiam, bona et jura eorum a quibuscumque robatoribus, et malis hominibus bona fide vardare et defensare et manutenere sua posse.

Item cassavit omnes sententias et condemnationes factas contra familiares et rusticos praedictorum et Ecclesie, et in prefactas contra familiares et rusticos predictorum et ecclesie, et in predictis constituit eosdem et successores eorum, et Ecclesiam per in perpetuo possessores et Dominos, ut rebus propriis

Que omnia et singula supra posita dicta, facta et scripta promiserunt dicte partes per se suosque successores et heredes in perpetuum hinc inde una pars alteri se obligando, firma, rata, stabilita fore velle et esse, et habere, tenere, et servare, et non contravenire sub pena Mille Marcharum argenti, et juramenti solvendi per contrafacientem parti que servaverint, et illa pagata nihilominus firma sint supradicta. Et pro predictis omnibus et singulis obligavit una pars alteri hinc inde omnia bona earum Ecclesie et Comunis et sint magis firma, utraque pars invicem tactis Evangeliis juravit servare perpetuo supradicta. Et Mandaverunt hoc presens instrumentum eorum sigillis in testimonium veritatis sigillari. Facta fuerunt omnia predicta in Civitatis Tergesti predicta in sala domus Episcopalis, presentibus Dominis Joanne et Bartolomeo presbyteris in Ecclesia Sanctorum Martirum de Tergesto, Petro Nigri, Antonio Margarita Notario, Nicolao de Stabilis Notario, Sergio Laurenti, Lazaro Apotecario, et Justo Merchatore civibus Tergesti, et aliis quam pluribus testibus ad hoc vocatis, et rogatis.

Ego Johannes Episcopus supradictus me subscripsi.

Ego H. Decanus predictus per me et Capitulo me subscripsi.

Ego Petrus Nigri testis supradictus his omnibus interfui et me subscripsi

Ego Antonius Margarita Notarius predictus his omnibus interfui, et me subscripsi

Ego Lazarus Apothecarius predictus presens fui et me subscripsi

Ego

Ego justus Alevrator predictis presens fui, et me subscripsi

Ego Johannes filius q.m Magistri Bernardi Medici publicus Imp. Auctoritate Notarius et dicti Domini Episcopi, supradictis omnibus, et singulis cum supradictis testibus, presens fui; vidi, et audivi, et ad petitionem partium hoc instrumentum scripsi bis, et quilibet parti dedi unum

Mainati

Croniche o sia memorie storiche sacro-profane di Trieste

Tomo I a carte 80 ... [illegible]

Venezia 1817.

Cas. di Lorvetto 26. maggio 1824

[illegible] Germano Vane

Ducale veneta al Co: di Gorizia con lagnanza per ladronecci di suoi sudditi e ~~per~~ progetto di Cancello sull'Isonzo. 319

1450. 10. giugno

(ex Archivio Civitatis Forojulii)

(Copia.) Magnifico Potenti Domino Comiti Goritie

Consueverunt a certo tempore citra ex partibus illis superioribus se conferre in Patriam nostram Fori julij nonnulli predones, et scellerati homines qui ceperunt et ad ipsas partes superiores conduxerunt nonnullos ex fidelibus subditis nostris, eosque carceratos diu tenuerunt adeo quod tandem eis opus fuit pecunijs se redimere. Que res nobis molestissime et iterum molestia fuit, et credimus nos certissimos quod pari modo vobis fuerint molesta, et cuicumque qui bene et honeste vivere cupit, pro quorum remedio nuper fecimus quasdam provisiones in illa Patria nostra, quibus mediantibus speramus hujusmodi inconvenientia cessare debere, si etiam ex parte vestra fiet id quod fieri commode poterit ad exterminandos ipsos predones et scelleratos homines. Nec dubitamus quod omnes spiritus vestros ad id opponetis in nostram magnam complacentiam. Sed ut in particulari intelligatis quid per vos sit faciendum, ad removendum tanta mala judicio nostro ac aliorum necessarium videtur, quod vestra M. fieri faciat super flumine Isuncij unum pontem claudendum cum catenis ferreis, ~~quefue~~ quodque teneatur una persona in aliqua domuncula ibidem construenda, qui habeat illum claudere et aperire quod erit saluberimum remedium ad occurrendum his inconvenien-

tis

tiis atque malis. Quam ob rem vestram Magnificentiam roga-
mus et hortamur ex animo ut dictum Pontem custodiendum
modo predicto fieri et construi facere velit in nostram magnam
complacentiam, ut ab hoc non vestel quin tantum bonum sequa-
tur. Illud etiam commemorare vestre Magnificentie institui-
mus quod provisiones hujusmodi tantum valebunt quantum perso-
ne quam illis dare debent executionem promptiores et ardentio-
res erunt ad exequendum eas. Proinde vos rogamus ut talem
Capitaneum, talesque Officiales in Terra vestra Goritie ponere
et deputare velitis, quod eorum solertia et diligentia causa
sit turbandi et impediendi iniquas machinationes horum
predonum, quod faciliter facere poterunt si ad id animum
suum apponent. Providete igitur per modum quod eorum
Officialium vestrorum culpa aliquod inconveniens non se-
quatur quia deffectu vestro et non ipsorum secutum esse tene-
retur. Super quibus responsionem vestram expectamus.

Die x junii 1450 (sic)

a tergo copia littere Ducalis scripte Domino comiti Goritie

Da manoscritti del quondam Monsignor Guerra Canonico di Cividale intitolati: Otium Forojuliense Tomo 44 pagina 250 esistenti presso il Nobile Signore Agostino de Portis di Cividale.

Cirillo Frangipane

Franciscus Foscari Dei gratia Dux Venetiarum etc. Nobilibus
et sapientibus viris Jacobo Loredano de suo mandato Locum
tenenti Patrie Foriiulii et successoribus suis fideli=
bus dilectis salutem et dilectionis affectum. Ad in=
formationem vestram significamus vobis quod ob re
verentiam summi Pontificis et Apostolice Sedis ac pro
restringenda et observanda naturali, et antiqua bene
volentia, et amore cum Reverendissimo Domino Ludovi
co Cardinali Patriarcha Aquilegensi Camerario Apostolico
cum deliberatione nostri consilii rogatorum devenie
mus ad conclusionem, seu novam reformationem et decla=
rationem compositionis, et concordie actum de anno
1445 die 18. junii inter ipsum Dominum Cardinalem
Patriarcham et nos inclusae in qua nova reformatione,
et declaratione inter cetera, conventum, conclusum de=
claratum et terminatum est: quod idem Dominus Car=
dinalis et Patriarcha habere debeat singulis annis de red=
ditibus et proventibus illius Patrie Ducatorum 5000 auri
hoc modo etc. quod redditus introitus, et emolumenta, ac
proventus horum trium locorum etc. Aquileja Sancti Viti,
et Sancti Danielis, que dicto Domino Cardinali, et Patriar=
che, in spiritualibus et temporalibus remanere debeant
computantes, et esse intelligentes pro summa, et quantitate
Ducatorum 2000. qui in summa dicti Ducati 5000 com=
putentur reliquos autem Ducatos tres mille ad supplemen=
tum dictorum 5000. Ducatorum: nos dare et solvere
promisimus omni anno prefato Domino Cardinali et Patriar=

che

che seu nuncijs, et procuratoribus suis vel agentibus pro eo de redditibus, et proventibus illius patrie &c. singulis quatuor mensibus tertiam partem dictorum 3000 ducatorum, que solutio intelligatur de cetero, et per futura tempora, non autem de preterito nam de tempore preterito usque ad presentem diem ~~primi~~ XI. presentis mensis junij quo facta est concordia, et stipulatio hujus nostri contractus factum est nobis libera remissio absolutio, et relaxatio, et perpetua quietatio, tempus autem hujus solutionis ducatorum 3000 per futura tempora incipere debet ~~quod~~ presenti die ~~primi~~ XI. junij presentis, et per futura tempora in (?) annis per modum et terminos prescriptos, Nos ~~autem~~ volentes quod ea que conventa conclusa, et promisa sunt, habeant conclusionem et inviolabiliter observentur, mandamus vobis, quod secundum deliberationem predictam dare, et solvere seu dari, et solvi facere debeatis nomine nostro de redditibus et introjtibus illius patrie prefato reverendissimo domino Cardinali seu ejus nuncijs et procuratoribus vel agentibus pro eo singulis quatuor mensibus tertiam partem dictorum 3000 ducatorum videlicet in fine quorumlibet &c. in fine ~~fuorum~~ quatuor mensium ducati mille auri seu ejus valoris

Da Libro manoscritto intitolato ut [illegible]

Liber primus Litterarum [illegible] et aliarum [illegible] pag. XI esistente presso il Sig. Carlo Fabrizio, dal quale fu [illegible] ratto anche il precedente documento [illegible]

Cas.° di Porpetto 26. xbre 1820

[illegible] Frangipane

Pasquali [illegible] rispetto dei [illegible] ai conti di Bolcenico onde assistano il podestà di Sacile nel fortificare il muro della Livenza sulla montagna.

Spectabilibus viris [illegible] de [illegible] [illegible] sinceræ dilectionis affectum [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de operariis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Capitaneo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Data in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vigesima [illegible] [illegible]

[illegible] Bradrizeus [illegible]

sub extra

Spectabilibus Viris [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] estratta dal Processo [illegible] [illegible] esistente nell' Archivio delle [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

32.
r.

sapien-
ssor:
nifica-
ypta
volens
uando
o vo-
nisiho
ni de
ostris
ierunt
tes non
ores,
enebant
omni-
vere-
suam
ditti
diaboli-
ostras
veslan-

xiiii
ca

egia.

l el sapien:

uccessori

signifca:
ity
s capta

atio volens

l quando

istro vo=

narnisito

mini de

nostros

observari

triottes non

ectores,

n tenebant

um omni:

ro vene:

nes quam

te dicti

nioiabili:

s nostras

estre lan=

one xiiii

ca

1466 30. maggio. Il Doge Cristoforo Mauro ordina si mantenuto ognuno ~~in~~ possesso di quanto aveva allorchè il Friuli venne sotto Venezia. 332.

Exemplum. Christophorus Mauro Dux Venetiarum et c. Nobilibus et sapientibus viris David Contareno Patrie Fori julij Locuntenenti et successoribus suis fidelibus dilectis salutem, et dilectionis affectum. Significamus vobis quod in nostro consilio X die 24 mensis ~~partis~~ presentis capta fuit pars tenoris infrascripti videlicet cum nostra Dominatio volens conservare subditos nostros in eo quod pacifice possidebant quando venerunt ad obedientiam nostram jusserit cum consilio nostro rogatorum, et ultimate cum isto consilio X quod non fiat inquisitio de bonis illorum de Cavarijs, et item non fiat de bonis Domini de Ravena, ut cessarent scandala, et murmurationes quam in nostris subditis oriebantur, et convenit honori nostro ad ipsum observari in Patria Fori julij. Vadit pars quod fideles nostri compatriottes non possint de cetero molestari, vel inquietari per aliquos rectores, vel officiales, aut syndicos nostri Dominij in bonis quam tenebant in tempore Patriarcharum, sed maneant in possessionem omnium eorum, que possidebant quando sub nostro Dominio venerunt, ut ipsi possent gaudere suo, et cessent murmurationes quam indebite dicuntur. Quare mandamus vobis auctoritate dicti nostri consilij X. ut predictam partem observare, et inviolabiliter observari faciatis penitus debeatis, facientes has nostras ad futurorum memoriam registrari in acta istius vestre cancellarie, et registratas presentanti restitui

Datum in nostro Ducali Pallatio die XXX mai indictione XIIII 1466.

Fa

Da libro d'antico carattere coperto di Pergamena intitolato = Privileggi del Friuli, esistente nel nostro Archivio di Castello a carte 27 tergo prima numerazione

Cast.o di Porpetto 25 Gennaro 1777

Frangipane

Christoforus Mauro Dei gratia dux [illegible]

Credenziale di sei mesi al Conte Cristoforo di [illegible], per assistenza e favore nel viaggio a Roma.

[illegible] dilectionis [illegible] profecturus [illegible] pallatus, et alia quaelibet [illegible]

[illegible]

Datum [illegible]

[C]enta [illegible] sepolti – cioè ~~decima quarta~~ nove
[illegible] Quadragesimaquinta [illegible] Christo

6 Copia di estratto dal Processo [illegible] – a fas.° [illegible]
esistente nell'Archivio delli Nobili Conti [illegible],
Franc.° [illegible] e Franc.° Ottavio di Borengo

(Vi continui [illegible])

k

[illegible] ordi [illegible] et [illegible]
1468. 21 Aprilis

In Christi Nomine Amen

Anno [illegible] D. Dni nostri Jesu Christi [illegible]
Quadringentesimo sexagesimo octavo. Indictione prima
Die Jovis vigesimo primo mensis Aprilis
[illegible] et [illegible]
[illegible] filia [illegible] et [illegible]
[illegible] Egregiis et [illegible]
[illegible] Antonio [illegible] Joanne
[illegible]
[illegible] Nicolao [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible]
[illegible] laudante [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] de [illegible] Testibus adhibitis [illegible]
et rogatis [illegible]

[illegible] verteretur [illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible]

[illegible] possessiones [illegible] ~~[illegible]~~ exortes
[illegible] ramorum [illegible]
[illegible] in lex [illegible]
[illegible] et mancant [illegible]
[illegible]
[illegible] Nicolaus [illegible] et [illegible]
[illegible] pro se et Nob. [illegible]
[illegible]
[illegible] ratificabit et approbabit [illegible]
et omnia in [illegible] et tamquam
[illegible] Ioannis [illegible] Iacobini ut de ejus [illegible]
[illegible]

(Omissis)

[illegible] gubernentur et [illegible]
[illegible] et augmentum [illegible]
[illegible] et ordinaverunt [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et administratione [illegible]
[illegible]

debeat expensas necessarias pro' [illegible] ... [illegible]

[illegible] sine licentia et auctoritate Consortium [illegible]

[illegible] ipsorum [illegible] [illegible] expensis

[illegible] excedentis summa [illegible]

[illegible] debeat [illegible] ——

[illegible] — quod singulis anno [illegible] exigere debeat

[illegible] Frumenti [illegible] [illegible] ex [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] exigendo [illegible] pro [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] consuetudine ——

[illegible] —— debeat exigere ab [illegible] [illegible]

[illegible] in anno pro [illegible]

[illegible] et a [illegible] Bacino [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] in anno pro illuminatione altaris [illegible]

[illegible] [illegible]

pro [illegible] ——

[illegible] —— exigere debeat [illegible] et singulis annis [illegible]

[illegible] et Legata et [illegible]

[illegible] dando [illegible] Frumenti [illegible]

[illegible] S. et [illegible] ——

[illegible] — Solvere debeat [illegible]

habeat [illegible] et [illegible] et [illegible] sacerdoti

[illegible] et alia [illegible]

[illegible] ——

[illegible] — Quod pr[illegible] Curatores in Collectione [illegible] debeat
[illegible] omne [illegible] gravi[illegible]
[illegible] et [illegible] et quod [illegible]
[illegible] generalis, et debeat
reddere rationem [illegible] Honorum [illegible]
[illegible] et successori suo consignare
[illegible] in manibus de Bonij[illegible]
[illegible] pro anno futuro incepturo a
[illegible] mense Aprilis proximi futuri
[illegible] Nicolaus Maria [illegible] praesentis
[illegible] Curatoris [illegible]. —
[illegible] et singula [illegible] praedicta [illegible]
et [illegible] pro [illegible]
[illegible] attendere [illegible]
[illegible] omnium [illegible]
Honorum mobilium et [illegible]
[illegible] hinc inde intervenientibus solemnibus
[illegible] inter ipsas partes [illegible].

(Omissis)

[illegible]
[illegible] et [illegible] suprascriptis
[illegible] inter Nobb.
[illegible] superiores, et
[illegible] et

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exemplari [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ex quaprodamus dictus concordiae et compositione prout

tenore dicti instrumenti constat

Mandantes vobis, ut dictam instrumentum concordiae et

compositione observari faciatis, et eas in Cancellaria in

futurorum memoriam registrari ac presentanti restitui

Dat. in nostro Duc. Palatio die 20. mensis Septembris

XI. 1468.

Registrata die XXV. Septembris 1468.

(Locus sigilli Sancti Marci)

Ex Libro Duc. inscripto E. fol. 67. tergo. Octavianus Contarinus Not.s ducalis manu sua rescripsit, et sigillavit

Vincentius Bertoldus Cancellarius ... cus ... de coll.o ... Not.s ... propria manu eduxit ex quodam libro in filtiis tabulis cooperto existente penes Nob. D. Joseph Comitem de Strasoldo mihi exhibito tamen in fidem ... subsc.

Utini ... die 21. Xbris 1737.

Locus sigilli Sancti Marci

...

Nos Petrus [illegible] pro Ser.mo D.D. Venet. Locumtenens Generalis Patriae Forij [illegible]

Fidem facimus et attestamus suprascriptum [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Die 19. Marzij 1738.

[illegible] Not.° [illegible]

Copia estratta dal Processo N.° 86. a car.° [illegible]
esistente nell' Archivio delli Nob. [illegible]
Pietro, e Fran.co [illegible]

[illegible]

Gli oratori di Cividale al loro Comune; sulle cose avvenute in Italia, per cui non potevano trattare le cose ad essi affidate. p. 355.

Ex Archivo Civitatis Forijulii

Magnificis ac generosis viris -- Dominis Provisoribus Consilio et Communitati Civitatis Austrie honorandis.

Alibi in eodem folio (non parum admiramur quod nunquam scripseritis)

...us")

...biles ac generosi Domini plurimam commendationem. Arbitraba-
...s hos ante profecto dies votis nostris compotes -- fuisse, sed
...rabilis gaudium gerendarum rerum affluentia fidem spemque
...stram hunc usque in diem traxit, atque in dies non minus trahe-
... videtur. obstant enim quotidie insurgentia magna veluti ca-
...s clarissimi Domini Sigismundi Ariminensis. Mors illustris
...ncipis Domine ~~Blanche~~ Blanche Mediolanensis hodie nunciata. Ap-
...aratus et invasio illustris Hali sui in Agrum Savojensem.
...ulee potentissimi Regis motus et incursus in terras Summi
...tificis. Hodiernus est in hanc urbem accessus Domini de
...rlivio et huscemodi multa. Inclitus tamen et pius Princeps
...ster ex instantis ad sese nos ~~accersiri~~ accersiri jussit vehementique
...monstratione rei nostre obstatum finem quamquam id etiam
...tea sepe numero pollicitus est. Hoc idem totus etiam sua-
... senatus. Proinde quantum rebus et singulis conijcere at-
...e in re indagare possumus, post longas mores diuturnosque
...bores salutem rei publice nostre reportare nedum speramus,
...rum etiam id certe assequi confidimus. Superiora tamen
stragem

Gli oratori di Cividale al loro comune; alle cose avv
in Italia, per cui non potevano trattare le c
essi affidate. p. 355. ☞

Ex Archivo Civitatis Forijulii

Magnificis ac generosis viris -- Dominis Provisoribus
Consilio et Communitati Civitatis Austrie honorandis.

Alibi in eodem folio (non parum admiramur quod
nunquam scripseritis)

(Intus)

Spectabiles ac generosi Domini plurimam commendationem. Arbitrabamus hos ante profecto dies votis nostris compotes -- fuisse, sed mirabilis gaudium gerendarum rerum affluentia fidem spemque nostram hunc usque in diem traxit, atque in dies non minus trahere videtur. Obstant enim quotidie insurgentia magna veluti casus clarissimi Domini Sigismundi Ariminensis. Mors illustris Principis Domine ~~Blanche~~ Blanche Mediolanensis hodie nunciata. Apparatus et invasio illustris Ducis sui in Agrum Savojensem. Apulee potentissimi Regis motus et incursus in terras Summi Pontificis. Hodiernus est in hanc urbem accessus Domini de Forlivio et huiscemodi multa. Inclitus tamen et pius Princeps noster ex instantis ad sese nos ~~accersiri~~ accersiri jussit vehementique demonstratione rei nostre optatum finem quamquam id etiam antea sepe numero pollicitus est. Hoc idem totus etiam suadet senatus. Proinde quantum rebus et singulis conijcere atque in re indagare possumus, post longas moras diuturnosque labores salutem rei publice nostre reportare nedum speramus, verum etiam id certe assequi confidimus. Superiora tamen

stragem

stragem et calamitatem universe minantur Ytalie, imo que prope clarissime nunciant: Quo fit ut quamvis molestias patientur, tamen causam nostram protrahi, simulare vel inviti et ostendere cogamur. Que res quantum in se anxietatis habeat, vix explicare queo. Animum tamen parumper solatur, atque oblectat, quotidie videlicet quedam spes victorie consequende. Singulis enim diebus terminum rei nostre videre videmur. Et id est quod profecto veremur, ne diatim futurum quoque forte mensem consumamus, quod utinam absit. Magna enim erarii impensa, major Rei publice nostre strages, maxima vero rei nostre familiaris sequetur pernities atque jactura. Sicut pro summa sapientia vestra optime nostis. Ob eam igitur rem omni studio et diligentia enixe curamus celerem eventum atque felicem obtinere successum. nec aliqua ex parte pretermittimus que ad officium et fidem sollicitis oratoris comissa esse credidistis. Feliciter valeant spectabilitates vestre

Venetiis 19 octobris 1468

Jam item videlicet priusquam hec clause fuerant die 20 hora 22 descendentem Principem ad Excelsum Consilium Rogatorum allocuti sumus, benigneque ab eodem auditi. Jussitque in crastinum mane serenitatis sue se offerre et &c. Speravimus igitur iterumque valete

Oratores vestri Jacobus Bertolla
Marcus Antonius

Da

Da manoscritti del q.m monsignor Guerra canonico di Cividale intitolati: Otium Forojuliense Tomo 44 pagina 94 esistente presso il Nob.le Signore Agostino de Portis di Cividale.

C. A. Frangipane

1469. 1. Gennajo — Federico Imp. crea conti Lateranensi Cristoforo, Girolamo, Progne, Bartolomeo di Colleonico.

Fridericus Divina favente Clementia Romanorum Imperator semper Augustus Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. Rex, ac Austrie, Stirie, Karinthie et Carniole Dux, Dominus Marchie Sclavonice et Portus Naonis, Comes in Habspurg, Tirolis, Ferretis et in Kiburg, Marchio Burgovie et Lantgravius Alsatie. Spectabilibus [illegible] ac [illegible] fratribus ex Comitibus [illegible] nostri Lateranensis Palatij Comitibus, nec non nostris et sacri Imperij fidelibus dilectis gratiam Cesaream et omne Bonum. [illegible] [illegible] [illegible] a Deo nobis [illegible] [illegible] et eos [illegible] [illegible] [illegible] Imperatoribus [illegible] [illegible] merita clarus reddunt, tanto [illegible] Imperiali [illegible] [illegible] [illegible] aut improvvide sed animo deliberato [illegible] comites, baronum et procerum [illegible] [illegible] consilio [illegible] et [illegible] omnium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fidelissimi [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] confidentia et [illegible] [illegible] [illegible]

reddunt: Volentes illis gratijs insignire quemadmodum valeatis
aliis vos reddere gratiosos nostros [illegible]
Lateranensis Palatij Comites fore [illegible] et de [illegible]
[illegible], et [illegible], [illegible] honoribus, [illegible]
omnibus Imperialis Comites [illegible] supradicti
[illegible] et gaudere decernimus, ut ea omnia
libere exerceat et illis uti possitis, que [illegible] supradict. a omn
Dignitas [illegible] vobisque et [illegible] vestrum, [illegible]
[illegible] Imp. [illegible] et [illegible], et [illegible]
concedimus per presentes quod [illegible]
[illegible] Imperii judices ordinarios, Tabelliones
et Notarios publicos constituere, ordinare, facere,
et creare [illegible] Notariis Tabellionibus seu judi-
cibus ordinarijs [illegible] conferre auctoritatem, et
potestatem, [illegible], et [illegible], et
[illegible] scribendi, condendi et publicandi,
inter quascunque personas et quaslibet alios Actus Civiles
et [illegible] a nullis recipero de [illegible] nostro
et sacri Imperij Romani nomine fidelitatis [illegible]
[illegible] juramentum videlicet quod erunt nobis, et
sacro Romano Imperio, et omnibus successoribus
nostris Romanorum Imperatoribus canonice intrantibus
fideles [illegible] nec unquam erunt in consilio ubi
[illegible] nostri sive eorum tractabitur [illegible] sed
honorem et salute nostram et eorum deffendent et
[illegible] promovebunt [illegible] pro sua possibilitate

[illegible] et adverteri: [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] privatā ultima [illegible], testamenta condendi,
[illegible] [illegible] [illegible] ac ~~[illegible]~~ omnia, et singula quae
[illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] dictorum officiorum [illegible]
[illegible] [illegible] vel [illegible], juste, [illegible] et fideliter
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in publicam formam redigere
in [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ultimas voluntates, et [illegible]
[illegible] ultimas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] retinere, et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] faciant, quae ad dicta officia quomodolibet
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Quodque
hujusmodi Notarii, seu Tabelliones, et judices ordinarii
per vos creandi, et faciendi possint [illegible] [illegible]
Imperii et utriusque [illegible] facere conficere [illegible]
[illegible] contractus, et instrumenta, judicia, testimonia et ultimas [illegible]
[illegible] et auctoritate [illegible] [illegible] [illegible]
Contractibus illa vel illos [illegible] [illegible], et omnia
et singula facere, [illegible], et exercere, quae ad
officium publici Notarii seu Tabellionis et judicis
ordinarii pertinere, et spectare ~~[illegible]~~ dignoscuntur. [illegible] [illegible]
[illegible], incestuosos et [illegible] sive adulterinos, et alios
ex [illegible] damnato coitu natos, [illegible] [illegible]

principum, ac Comitum, et Baronum natis [illegible]
potestis legitimos confirmare ac legitimare ac ad omnia
legitima [illegible] et [illegible] quatenus [illegible]
ut tanquam legitimi et de legitimo matrimonio nati
in bonis paternis et maternis propriis, et feudis
acquisitis et acquirendis ex testamento ac ab intestato
[illegible] et [illegible] legitimorum [illegible] et
[illegible] praedictorum promulgatis sed simul ipsis in [illegible]
[illegible] cognatorum et agnatorum parentes [illegible]
in quovis gradu constitutorum agnati et cognati efficiantur
[illegible] et emphiteusi ipso jure et [illegible] juribus,
[illegible], dignitates, officia, et honores [illegible]
[illegible] similari [illegible] eis [illegible]
ratione objectione prolis illicitae quiescente, non
obstante aliqua lege illa potissime quae legitimare
spurios et naturales, nothos, incestuosos, et manseres
seu adulterinos nisi ex certa scientia non
permittit ac aliis quibuscumque legibus, juribus
et constitutionibus, statutis seu consuetudinibus, adver-
santibus supradictis vel aliqui praemissorum et specia-
liter [illegible] lege [illegible] §. de naturalibus
liberis et § ultimo constitutione legitima in corpore
authenticorum quibus modis naturales efficiuntur
sui et [illegible] et in autentica quibus modis
[illegible] efficiuntur legitimi §. Si quis autem
[illegible] Si quis ergo quibus omnibus juribus [illegible]

Constitutionibus [illegible] et ordinationibus [illegible] ceterisque omnibus contrariis seu adversantibus supradictis vel alicui [illegible] ex nunc [illegible] de nostra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] foret de eis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] singulis vos auctoritate nostra [illegible] de novo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in omnibus et singulis [illegible] [illegible] [illegible] et ~~dignitatibus~~ exercere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] auctoritate [illegible] et [illegible] atque sine contradictione et molestia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] decernentes - - - - - - - - - - - vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] existat vel [illegible] ~~adueat~~ gaudeat [illegible] [illegible] vel [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] gratia attemptari [illegible] [illegible]

Nulli ergo omnino hominum liceat has nostras concessiones et gratias infringere [illegible] aut eis ~~ausu~~ temerario contraire: si quis autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] attemptare praesumpserit indignationem [illegible] et poenam X [illegible] [illegible] componendarum se noverit. Quarum medietas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medietas [illegible] volumus applicanda. Decernentes ex nunc [illegible] irritum et inane si secus [illegible]

... praedicta vel eorum aliquid praesumpserit ... venerit attemptatum. In cuius rei Testimonium praesentes literas seu praesentes Privilegium et Indultum fieri ... [illegible] sigillo ... communiri.

Datum Romae apud Sanctum Petrum die prima mensis Januarij Anno Domini 1469 ... Romanorum ... [illegible] ... Decimo septimo ... [illegible]

Copia estratta dal Protocollo N.° 8 a Car.te N.° 20 esistente nell'Archivio delli Nobb. Sig.ri Co. Pietro e Fran.co q. Sig.r Co. Fran.co Ottavio di Polcenigo

[illegible]

1469. 20. marzo — Federico Imp. conferma i diritti del Patriarca d'Aquileja divenuto suddito di Venezia.

Fridericus divina favente clementia Romanorum Imperator semper Augustus, Hungarie Dalmatie Croatie et &c. Rex Austrie, Stirie, Carinthie, et Carniole Dux, Dominus Marchie Sclavonie, et Portus Naonis Comes in Aspurgh, Tiroli Theretis, et Kiburg, Marchio Burgovie, et Lantgravius Alsatie, et &c.

Cum Imperialis quoque celsitudo, licet eam Deus ad culmen secularis erexerit potestatis, legi tamen humanitatis subjecta, cum fines imperii longe, lateque protulerit, et secularibus arctius premitur negotiis, sepe viam universe ingrediatur carnis; hinc semper uberiora duximus ea, que bello jam parta sunt pacis tranquillitate tueri, quam que diutino comparanda essent labore, sub ancipiti rerum eventum sola sepe cupiditate pertingere. Et licet sub Predecessoribus nostris variis totus Orbis conflictaverit eventibus, non quando fragor exaudiebatur armorum, sed dum cuncta in pace erant composita, qui Orbis extitit Conditor Deus Nobis illuxit Redemptor a quo cum toto Orbe Christiana pax emanavit; Nos qui ejusdem favente Clementia ad Imperialis Dignitatis apicem erecti sumus, ea, que pacis sunt, maxime exoptare debemus. Cum itaque nuper inter Aquilegensem Patriarcham, et Venetos graves exorte essent inimicitie, et controversie ac tandem tunc justo bello Forum Julium in eorundem Venetorum ditionem, et potestatem transisset, adhuc novis Tergestinorum, ac aliorum finitimorum motibus excitatis, res sub discrimine verteretur quod ejusdem Patriarchatus negotium pertingebat ad Romanum Pontificem, qui

tunc

tunc in proximo nostrum Rome expectabat adventum. differendum esse duximus; unde cum interjecta mora post modum cum eodem Pontifice statum rerum, et earum eventum prospiceremus, fratrem nostrum Austrie Ducem ad eosdem venetos destinavimus ut jam tandem pacatis rebus omnia ex quo dirimerentur: quia vero idem Patriarcha, qui ideo tunc Venetis affuit, rem ex nostro consilio terminandam esse censuit, de ejusdem Pontificis consilio, Nobis quoque ex Italia discendentibus, ideo Venetias aliire visum fuit, ubi cum Imperialem celsitudinem urbis mira structura aquis enata sola sui administratione equasset plus Nobis in libera sorte devotum Venetorum prestitit obsequium, quam in illis, que nostro subjecte Imperio ad hoc ex debito tenebatur: tuncque ipsi audito nostre voluntatis proposito, quo ad subducendum omnium futurarum dissensionum occasionem zelo pacis et tranquillitatis ferebamur, omnem tunc exortam controversiam sponte nostre subjacere voluntati; Nos itaque attendentes et prospicientes omnem, et quamcumque causam et occasionem ... turi dissidij omnino esse tollendam, et considerantes quodque hactenus suborte sunt questiones, hinc oriebantur, et eo tendebant, quia bona ejusdem Patriarchatus postquam sub potestatem ditionem Venetorum transiere, divisa existunt, et grave videntur. Quod cum una ejusdem Patriarchatus potestas cū dignitas sit, bonorum tamen dispar, et divisa ratio existat, et cum certe jam quedam desuper conditiones inter eundem, ac Venetos jam intercesserint, eis in suo robore perpetuo mansuris ejusdem Patriarchatus unioni, et conservationi ex mente,

te, et consilio ejusdem Romani Pontifici studentes, hoc nostro
perpetuo valituro Decreto statuimus, et decernimus, ut cum Nobi-
sior, et major pars ejusdem Patriarchatus bonorum, jurium, et pro-
ventuum in dictorum venetorum potestatem, et ditionem jam tran-
sierint, sitque eorum dispositioni subjecta per quoscumque Patri-
archas successores, per quos ut modo ex venetorum decreto et
beneplacito dicta bona eorum ditionis possessa fuerint, pro
unione dicti Patriarchatus et alia omnia, et singula bona ubique
existentia pleno jure deberi eisdem quoad usum, et commodum
censeantur; licet enim reliqua Patriarchatus jura et bona
imperii presertim nostri pertineant negocium dum hec tan-
ti aliquando fore prospicimus, ut novi dissidii Nobis, et suc-
cessoribus Nostris cum eisdem venetis causas excitare possent,
id quod ab eisdem devotionem in Nos antiquam, pariterque uni-
onem ab eodem Patriarchatu auferre posset, hoc firmo, et per-
petuo nostre voluntatis Decreto prorsus tollendum esse duximus.
mandantes, et propterea stricte precipientes omnibus Ducibus
Marchionibus Comitibus, Vice Comitibus, Gastaldionibus, et quibus-
cumque tam publicis, quam privatis personis in Civitatibus, Ca-
stellis, et locis, que Imperio nostro subsunt, et in quibus Aqui-
lejenses Patriarchas pro tempore existentes, jus et bona ha-
buisse dignoscitur, ut liberum usum, et commodum eisdem
Patriarchis quoad hanc solam venetorum dispositionem, et de-
cretum, quod in bonis que jam ipsorum ditionis sunt, posses-
sionem, et jus habeant, plene sufficere volumus, et declara-
mus integris semper manentibus omnibus, et quibuscumque dicti Pa-

Patri-

Patriarchatus juribus, privilegiis, et indultis, quibus propterea hoc nostrę voluntatis decretum nil ademptum esse volumus, sed omnia jam dudum concessa perpetuo roboramus. Nulli ergo omnino hominum liceat huic nostro decreto ausu temerario contraire; si quis autem hoc presumpserit, sciat se libras quinquaginta auri optimi compositum Camere nostrę, quod ut ab omnibus diligenter servetur, has fieri jussimus, et sigilli nostri fecimus appensionem muniri.

Datum Neystedt die 20 mensis Martii M·CCCCLXIX - 1469

Imperii nostri anno 17

Estrato dal Cameraviale N.° 28 a pagina 50. deinceps

Marc Antonio Buscnello

N: D

Da volumi di documenti raccolti dal q.m Monsignor Florio d'Udine nell'Archivio del Capitolo d'Aquileja, i quali non hanno titolo, ne numerazione di volume o di pagina, ed esistono nella Bibblioteca del q.m Conte Filippo di lui nipote.

Cas.° di Porpetto 22 8bre 1817

Frangipane

5. 28. aprile — Pietro Mocenigo Doge al Luog.te di Udine sul giovanetto Cristiano ucciso in Trento dagli Ebrei

Petrus Mocenigo dei gratia Dux Venetiarum et c. Nobilibus et sapientibus viris Marino Maripetro de suo mandato Locuntenenti Patrie Fori Julii, et successoribus suis fidelibus dilectis salutem et dilectionis affectum. Ad notitiam nostram pervenit, quod ex causa cujusdam rumoris dissipati sicut in Tridentino invenimi fuisse quemdam puerum a Judeis illius loci necatum molestantur et verberantur Judei habitantes in Terris et locis nostris; et quod absurdius est, facto impetu a Christianis subditis nostris aggredi illos et predari sursum deorsum commeantes queritur usque adeo, ut transire de loco in locum dubitent, ne cedantur et dispolientur: cujus quidem temeritatis auctores et impulsores esse dicuntur quidam Predicatores et etiam ipsi Zaratani concionem de his habentes in populo. Que res quam nobis displiceat, quam molesta et ingrata sit, optime intelligere pro vestra prudentia potestis. Credimus certe rumorem ipsum de puero necato commentum esse, et etiam artem; ad quem finem, viderint, interpretentur alii. Nos vero semper volumus ut in Terris, et locis nostris, judei secure et impune inhabitarent; et omnis vis et injuria absit ab illis non secus quam fit erga ceteros fideles et subditos nostros, et si quis est, qui aliter presumat, et cogitet; male nos et indignationem nostram novit. Et licet non dubitemus, quin pro vestra circumspectione probe intelligatis id non convenire, et presertim hoc tempore, provideritisque, provi-

provisurique sitis, ne in ista Civitate et Territorio nostro contra Judeos innovetur quicquam dicta de causa tamen volumus, et vobis mandamus, ut sub severissimis penis providere videatis et talem operam dare quod secure et tute inhabitare valeant, et sursum deorsum ire et redire Judei omnes isthic habitantes, procedendo contra inobedientes, et obviando ne a Predicatoribus aut aliis excitetur populus ad tales insultos quos nihil displicentius audire et intelligere possemus. Has autem nostras ad futuram memoriam evulgari faciatis; et registratas presentanti restitui;

Datum in nostro Ducali Palatio Die XXVIII. Aprilis. Indictione VIII M. CCCC.LXXV.

Da volumi di documenti raccolti dal quondam Prete signor Florio di Udine nell'Archivio del Capitolo di Aquileja, i quali non hanno titolo ne numerazione di volume o di pagine ed esistono nella Biblioteca del Nob. Conte Filippo di lui nipote.

Cas.o di Porpetto 24. 8bre 1817.

Frangipane

die:
ne
vu
ne
vo
q
er
s
no
Iso
da:
omi
eos
fi:
nenio
psis
lico
jo:
is
nille

1476 19 aprile Li commissarii del co: di Tirolo vendono la gastal= 359.
dia di Codroipo a G. e V. Spilimbergo.

Incorretto

In christi Nomine Amen, a Nativitate ejusdem 1476 Indictione 9 die vero veneris 19 mensis Aprilis. Actum in Sancto daniele in Stuffa ser christophori q. ser Joannes Petri Iubie, Hospitis in Sancto Daniele. Presentibus Et ipso ser Cristophoro Nobilibus Egregijs viris ser Vulvino Capitaneo Belgradi filio q. Nobili de Pruimbergh, et ser Francisco q. ser danielis de Castello sancti Danieli et ser Joanne Antonio q. Rizzardi de Arcano superiori testes ad hec adhibitis vocatis, et rogatis.

Magnificus et strenuus miles dominus Virgilius de Drate filius q. D. Andree de Drate et spectabilis ser soldonerius q. Nob. ser Joannes de Strassoldo fori julij nunc miles Comissarii infrascripti Illustrissimi domini Comitis, et tanquam procuratores, et procuratorio nomine Illustrissimi, et excellentissimi Principis domini Leonardi Palatini, carinthie Banni et Tyroli Comes nec non Aquilejensis Tridentine, Brixenensis Ecclesiarum Advocati habentes speciale mandatum procuratorium, et commissionem ab eadem Illustrissimo Comite dandi, vendendi, alienandi de bonis ejusdem D. Comitis per eosdem Dominum Virgilium, et soldonerium nominandis et specificandis pro tanto pretio de quo ipsis D.D. Virgilio et Soldonerio procuratoribus melius expedire videbitur et placebit, ut de ipsis procuratoreo et mandato, et commissione pleno constat publico instrumento scripto notato, et publicato manu Egregii ser Joannis Stalder de Ampor Clerici Concie supradicta Diecesis Publico Imperiali auctoritate Notario sub suprascripto millesimo

simo Indictione die vero Martis 26 Aprilis et ipsius Illustrissimi Comitis Sigilli appensione munito, et roborato; a me Notaro infra=scripto lecto, et viso, cujus etiam Instrumento de verbo ad verbum in fine hujus instrumentum ad abbundantem cautelam positus est.

Pretio, et foro 1500 Ducatorum boni auri et justi ponderis quod to=tum pretium prefatus D. Virgilius dicto procuratorio nomine con=tentus, et confessus fuit se dicto Nomine habuisse, et integre rece=pisse pro ut re vera, et cum effectu coram dictis testibus et me Notario Nicolao infrascripto habuit, et recepit in promptis ducatis boni auri, et justi ponderis a ser Dominico, et ser Valentino de Splimbergo datis ibidem, et numeratis. Renuncians dictus Virgilius procurator et procuratorio nomine exceptioni dicti pretij sibi non dati non soluti, ac non numerati, ac in se non habiti, et non recepti tempore hujus contractus, et omni alij suo legum auxilio, tam Canonico, quam Civili, cum quo de modo aliquo a predictis, vel aliquo predictorum tueri, vel deffendere possit jure proprio dederunt, vendiderunt, et tradiderunt antedicto ser Dominico ementi et recipienti pro se suisque heredibus ~~tre~~ et cui suum jus dare voluerit, Gastaldiam, Dominium, et Jurisdictionem, Garritum ill=le quadruvij ipsius Illustrissimi Domini Comitis sita in Patria Fori julij cum omnibus et singulis affictibus, redditibus prove=nientijs, et emolumentis, et utilitatibus quibuscumque ad ipsum Illustrissimum Dominum Comitem pro dictis Gastaldiam, Dominio, jurisdictione, et Garritu, seu ipsius Gastaldia Dominij, jurisdictio=ne

ne, et Garritu in presentorum quomodolibet spectantibus, et perti=
nentibus, tam pro affictibus, proventibus, redditibus, et emolumentis,
quam ex Garritu, et Datiis et alijs quibuscumque causis, et occasio=
nibus tam de jure, quam de consuetudine. Ad habendum, tenendum,
possidendum, dandum, donandum, vendendum, alienandum, permu=
tandum, obligandum, pro anima, et corpore judicandum, et quid=
quid sibi suisque heredibus aut cui jus suum dare voluerit de
predictis Gastaldia, Dominio, jurisdictione, et Garritu placuerit in
perpetuo faciendum, absque contradictione, et impedimento prefati
Illustrissimi Domini Comites ejusdem heredum, vel predictorum
ejus procuratorum aut alterius interpositis persone. Constitu=
entes se dicti venditores dicto procuratorio nomine ipsius
emptoris nomine dictam Gastaldiam, Dominium, jurisdictionem,
et Garritum possidere donec de ipsis idem emptor tenutam,
acceperit, et possessionem intraverit corporalem, quam accipien=
di, et in se auctoritate propria, retinendi eidem omnimodam
licentiam dederunt atque solverunt omnes.

Et ego Joannes natus olim Egregij viri Ser Nicolaus Notarij de
Tithianis de Sancto Daniele Publicus et Imperiali Auctoritate
Notarius, pro ut ex Notis q. olim ser Nicolai predicti Patris
mei inveni de verbo ad verbum descripsi nihil addendo, vel mi=
nuendo quod sensus mutet, vel variet intelectum signo, ac nomi=
ne meo consueto apposito fideliter publicavi, que vero Note
olim dicti Ser Nicolai Patris mei commissa fuerunt per

Rever.

Reverendissimo et Legum Doctorem D. Brutum de Farvulis tunc Presbiterum Vicarium Generalem.

La raccolta di carte antiche diverse unite insieme la quale comincia = La Cronica antica dei Patriarchi d'Aquileja cavata da diverse note fatte in Cividale de' Friuli nei secoli 14, e 15°, che esiste presso il Sig.r Conte Luigi Ottelio d'Udine = senza numeratione di pagine

Cast.o di Torpetto 28 Xbre 1826

Frangipane

1483. 4. Gennaio [illegible] di Colcenigo investono Vielmo q.m Giacomo della Fontana di Corvendore di un maso in Cottura

In Christi Nomine Amen

Anno Nativitatis ejusdem millesimo quadringentesimo octuag[esimo] tercio, Indictione [illegible] die quarto mensis Januarii [illegible] [illegible] Cavalei [illegible] in [illegible] domo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Spectabilis D. Jacobo [illegible] [illegible] jacobo q. Joannes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de dicto [illegible] [illegible] Joanne [illegible] S. Bartholomei de [illegible] districtus Vincentiæ [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] vocatis et rogatis &c.

[illegible] Nob. Vir & Vielmus olim Nobilis Viri [illegible] [illegible] [illegible] Cormenaonis constitutus in presentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] q. Sp. D. Nicolai de Panna ex Comit[ibus] [illegible] [illegible] [illegible] humiliter supplicavit [illegible] [illegible] [illegible] ipsum & Vielmum nomine suo, [illegible] [illegible] [illegible] Venerabilis D.ni Presbiteri Liberali, Hieronimi, Hectoris, Octaviani, et Brunoris [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] in loco vocato [illegible] investire, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] S. Brassini de [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] jacobi [illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eorundem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

per publicum instrumentum scriptum, et relevatum
manu q. D. Francischini Notarij de Calcinico ex notis
et abbreviaturis olim mag.ci Dom. Francisci Notarij de
Calcinico in Millesimo Tricentesimo Octuagesimo nono
Ind. XII.a die 28 mensis Augusti [illegible]
et a me Notario infrascripto lectum [illegible],
[illegible] etiam [illegible] instrumentum [illegible] manu q. D. Andrea
[illegible] q. mag.ci [illegible] de [illegible],
[illegible] lectum in Millesimo quadrigentesimo [illegible]
secundo, Ind. 15. die 24. Junij, nec non predictus
q. D. Jacobus a fonte ipsum mansum recognovit
[illegible] et fidelitatis a spec. D.o Fantassio
[illegible] dicto nomine suo, et D.i Jacobi sui fratris,
[illegible] suo promisit de rato, et [illegible] habitatione, [illegible]
[illegible] manu q. [illegible] filij q. Petri [illegible]
[illegible] D.i Notarij in Millesimo Quadrigentesimo
[illegible] Ind. 3. die 24. mensis [illegible]
[illegible] spec. D.i [illegible] et Jacobus fratres
[illegible] precibus et instantia ipsius q. [illegible]
tamquam heredis ipsius q.m D. Jacobi pro se et pro
heredes ac vice, et nomine spec. D.ni Nicolai olim
[illegible] D. [illegible] eorum fratris [illegible] suo promiserunt
[illegible] et [illegible]
[illegible] effectu [illegible] singula [illegible]
contenta ratificabit et approbabit quandocumque
erit requisitus [illegible] se,

et nominibus, quibus supra, et eius heredibus mas-
-culis, et feminis utriusque sexus cum omnibus
iuribus et pertinentiis suis, sive rebus, et iuribus
[illegible] cum [illegible] [illegible] vestimentorum et annualium
[illegible] investiverit de ipso Manso prout moris
[illegible] [illegible] instrumento ipsi [illegible] Vicelmo [illegible]
[illegible] [illegible] Dei [illegible] manu [illegible] scriptus [illegible]
Notario [illegible] eius [illegible] [illegible], et [illegible]
et nomine, quo supra, et suis successoribus perpetuo
[illegible] [illegible] ipsos ac D. Nicolaum eorum Nepotem
et suos heredes ipsorum Dominorum personas, iura,
et [illegible] pro [illegible] [illegible], et defendere, et [illegible]
in detrimentis, periculis, [illegible] [illegible], rerum
[illegible] [illegible] bonorumque [illegible] [illegible] esse [illegible]
(predictos Dominos de [illegible], vel eorum heredes, [illegible]
tempore [illegible] [illegible] [illegible] eorum [illegible],
periculo [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] eisdem [illegible]
[illegible] et generaliter [illegible] veram ac meram [illegible]
[illegible] [illegible] pro ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Domino et [illegible] [illegible], promitten-
-tes [illegible] [illegible] Do. [illegible] et [illegible]
[illegible] predictos Dominos Nicolaum [illegible] Nepotem
et eorum heredes dictum Mansum cum omnibus iuribus
et pertinentiis suis eidem D. Vicelmo stipulanti, et
recipienti pro se, suisque heredibus masculis et
feminis, et nominibus quibus supra et eorum

heredes in jure defendere et manutenere sub oblig.ne omnes suorum bonorum mobilium et stabilium presentium et futurorum cum refectione damnorum et expensarum litis, et extra, ac interesse.

Io Notaro Andrea Fabrij

Copia estratta dal Protocollo N.° 84. a car.te N.° 31. esistente nell' Archivio delli Notari [illegible] del fu Fran.co [illegible] e Fran.co Ottavio [illegible]

[illegible] Pietro

[illegible] dichiara suo famigliare Giacomo di Bolcenico.

[illegible]

Datum Coneglani 20 augusti 1585

[illegible]

[illegible]
esistente nell' Archivio [illegible]
[illegible]

[illegible]

Augustinus Barbadico Dei gratia Dux Vene-
tiarum Nobili et sapienti viro Ze-
cc. Navagero de suo mandato Lo-
cumtenenti Patriae [illegible] fide-
li dilecto salutem et dilectionis af-
fectum. Ad aures nostras non sine
maxima molestia pervenit quia
Magnifici d.ni Comitis Goritiae ma-
gistratum cuidam quondam Deca-
nam canonicorum Aquilegensium, cum
sua habere praetendit nonnullos red-
ditus ex possessionibus existentibus in
ca [illegible] [illegible] Pravischae, aut
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
coloni dictarum possessionum ad [illegible]
[illegible]

biam ...itiae ...... accedere volu=
...t. Quod cum sit contra decreta
... per nos facta, et in evidens dam-
num Dominii nostri et iurisdictionum
nostrarum; ...amus ... vobis man=
damus ut ... scribere ... va:
... forma debeatis. Specta=
bili Dilecto nostro dño Virgilio prae=
... dni ... Docum=
... nec ... dektum, in=
nec praecipuam gratificationem nostram
decimam ... ab interdicto illo libe=
rari faciat et remittat. ... Ano=
nici nostri praedicti ... et ...
gualiter ... ... reservando
...

pulsi id innocuum ejus ordine. Sic et
nec in ceteris molestare eos in fut.
illis nostros praeiecto nomine at eis
ex Dominio nostro iniuriosum et
subditis praeiudiciale; ita salvo officio
nostro pati non possemus coegeremur
ne opportune providere
Datum in nostro Duc. Pal.o die I Januarii
VI 1487.
Pontifice ac praestans vir. et amice ca-
rissime. Si non dudum satis nobis
cognita forent tum sincera fides
et ditissimum studium tum singu-
laris ille amor et benevolentia vestra
erga serenissimum Ducalem Domi-
nium

rium nostrum, in his, quae nunc
Illius jussu et mandato scripturi su-
mus, longiori sermonum utemur ex-
ordio. Cum enim apertissime nobis
constet vos ob probitatem et inte-
gritatem vestram ab illius nutu et
voluntate etiam in majoribus ple-
risque negotiis non ~~deeclinasse~~ declinasse, ita de
re ista, et de qua nunc verba fi-
ent non declinaturum quidem, immo
istius libenter, ut in moris est, ob-
temperaturum putamus, confidimus,
et speramus. Jam ergo ad rem nostram de-
scendimus. Nobis injunctum est a prae-
libato Serenissimo Ducali Dominio no-
stro

13.

stro ut ad Magnificentiam Vestram
has nostras scribere et destinar=
bcamus, et ejus nomine efficaciter di=
cere, et instanter petere, ut seque
strationem quandam decimae Cano=
nicorum Aquilejensium ex mandato
et ordine Magnifici Domini Comitis
Goritiae, cujus vices gentis, faci=
vel sua velendat dicipere quosdam
redditus ex possessionibus, quae sunt
circa gipsium Gradischae, ut Ta=
rea quia coloni ipsarum possessi=
recusaverunt ad fabricam Goritia=
castrorum accedere. Tam intuitu justi=
tiae quam in singularem complacentiam

et speciam gratificationem ejusdem Se-
renissimi Ducalis Dominii amove-
re et relaxare velit, et decimam ip-
sam ab interdicto et sequestro sta
et taliter liberare quod Canonici
praedicti pacifice et integraliter per=
mittantur exigere et consequi deci-
mam antedictam retractando quic-
quid ejus ordine innovatum fuisset,
nec de cetero ipsos molestari permittat.
Quod ut faceret celitus hortor,
moneo, et suadeo, aliter cum id cede=
ret et iniuriam praelibati Sereniss.
Dñi. Dominii, et praejuditium sub-
ditorum suorum, cogeretur, et illius ...
ver

verbo exponam, opportune rei istiusmo-
di providere. Bene valeat Magnifi-
centia Vestra, cui me ultro offero
gratatissimam. Utini 16 Aprilis 1488.

Clavangiis
Lucas Vatreae Fori Julii Locumtenens

(a tergo) Magnifico ac praestanti milite Dno
Virgilio de Groben dignissimo Guber-
natori Goritiae amico carissimo

Responsio

Magnifice et generose amice honorande ...
... literas vestras in facto absenti se-
questri ... Carte ... et
... ut paulo ante scripsi V. M., cum
venturus ad V. M. circa festum Sancti
Georgii ... rogo eandem, velit rem i-

stam ad dictum terminum et diem. diffe=
re, quoniam edocebo quantum in his sit
opinio Ill.ᵐⁱ dñi mei Comitis etc. Bene=
valeat M. V. cui me paratissimum
offero.

Ex Goritia 17. Aprilis 1488.

Virgilius de Grabern Comitatus Gubernator.

a tergo.
Magnifico et Generoso D. Lucae Navagerio
Patriae F. I. Locumtenenti amico hon.ᵈᵒ

Augustinus Barbadico Dei Gratia Dux Ve=
netiarum etc. Nob. et Sap. Vir. D. Lu=
cae Navagerio de suo mandato Locum=
tenenti Patriae Fori Julii, et successori=
bus suis etc. Venit nuper ad praesen=

tiam

tiam nostram Spectabilis D. Virgili=
us de Groben Comitatus Goritiae Ca=
pitaneus et Orator illius Magni=
fici Comitis ac et inter caetera
nobis verba fecit, ut infra.

Praeterea indolavit idem D.
Virgilius Orator ut suavis ...cum
~~......~~ a longissimo tempore citra, vi=
delicet LX annorum et inde supra
Magnificus Comes fuerit in pos=
sessione Vidriorum villae Farrae ac,
et illa continuo exegerit, imarae
sententiarum videtur quod Ven. Capitu=
lum Aquilegense tentat eundem Co=
mitem privare possessione sua,
ut

.. idrio ... exigere nequeat,
... volumus et ... mus, ut auditis juribus partium,
... et justitiam cum celeritate
ministrare debeatis. ... idem
Magnificus ... se obtulit
liberare decimam ... loc ...
... et restituere ... ,
... exegisset ... de causa ... et
...

Datum in nostro ... Palatio
di 23 Junii 1488. Ind. VI.

Magnifico dño Virgilio Groben
Comitatus Goritiae Gubernatori

Magnifice et generose eques tamquam frater honorande. Pro parte Ven^di Capituli Aquilegensis nobis et officio nostro querula lamentatione expositum est quod illustris Comes Goritiae se obtulerit serenissimo Ducali Dominio nostro Venetiarum liberare certam decimam ejusdem Capituli de mandato praefati illustris comitis sequestratam et restitutione pecuniarum quas praenominatum Capitulum causa ipsius decimae exegisset, prout in literis praedictis serenis

neni Feudalis Dominii nostri ad instan=
tiam. V. M. oratoris tunc praelibati
Illustris Comitis praedecessori nostro,
et successoribus suis emanatis in :
ter caetera continentur.

Et licet Capitulum antedictum speciales propte=
rea nuncios suos ad praesentiam
praefati Illustris Comitis, cum nuper=
rime isthic adesset, destinaverit se :
tens ... et restitutionem ...
fieri ... oblationem praemissam ;
attamen minime exauditi fuerunt in
gravissimum ipsius Capituli dispendium
et jacturam. Quapropter petitum est a
nobis ut opportuno sibi remedio pro=
...

videri, praesertim cum praefatum capi-
tulum fuerit amicum et inpraesentia-
rum carum sit severe judicio vo-
stro in his in quibus V. D. contra
dictum capitulum se induxit nomine
quondam Illustris Comitis coram praedicta
to sereniss. Duc. Domino nostro, qui
sublimitatis antedicto praedecessori nostro
et suis successoribus imposuit, ut au-
ditis, vidua partium praedictarum, ius
et justitiam cum celeritate ministra-
re deberet. Ea propter V. D. hortamur,
et requirimus, quatenus liberationem
decimae et restitutionem pecuniarum
huiusmodi facere non diferat, parati si-
ne

ne dilatione jus et justitiam ministrare
juxta formam et continentiam [illegible]
Ducalium literarum, Requirentes V. M.
ut de sua intentione in praemissis per
nuntium nostrum latorem praesentium
nos reddat suis literis certiores. Utini 25
Februarii. 1489

Lodovicus [illegible] Patriae [illegible]
[illegible] [illegible]

Responsio

Magne et Gloriose amice hon. Accepi li-
teras M. V. et intellexi quantum [illegible]
[illegible] ad instantiam Ven. Capituli Aqui-
lejae. Unde devoto V. M. quod non pos-
sum non admirari de ipsis dnis Canonicis et

ex

Capitulo, qui recusant solvere et de=
beri vidrias(?), et alia [illegible] [illegible] Illu=
stri Dno Comiti et optime sciunt
et cognoscunt se teneri et obligatos es=
se et ex hoc fuit eorum decim.
retentio, non ideo ut aliqua differen=
tia aut perturbatio imponeretur, sed so=
lum ut etiam jura Illustris dni Co=
mitis conservaretur. Nichilominus ea
omnia quae V. M. scribit, notifica=
bo Illustri dno Comiti, ut sicut sibi pla=
cuerit in his praecipiat, et habito
responso rescribam V. M. de eius men=
te, denotando insuper V. M., quod
in omnibus locationibus factis per dic=
tum

tum Capitulum de bonis et terrenis Zar-
vae, & ab antiquo et noviter emp-
per reservavent jura et Iidrias Il-
lustris dni Comitis, et eas minime ha-
bere potest. Bene valeat.
Datum Goritiae 26 Februarii 1487

Virgilius de Groben Comitatus Gubernator

[a tergo] Magnifico et Generoso dno Ludovico Un-
dravino Patriae Fori Julii Locum-
tenenti amico hon.

(Magnifico Comite Goritiae)

Augustinus Barbadico Dei gratia Dux Vene-
tiarum. Venerabile Capitulum Cano-
nicorum Sanctae Aquilegensis Ecclesiae
gravatum est, et indoluit coram no-
bis

bis maximopere, quod per officiales et subditos vestros quotidie quaeritur aliqua innovatio in possessionibus et bonis ipsius Capituli et Ecclesiae sub indirecto praetextu, quod habeant Vidrias, sive census super possessionibus praedictis: Item quod eidem Capitulo detinentur et occupantur decimae, et quidam alii proventus et reditus introitus Siriniaci, et insuper quod tentae fuerunt quaedam campanae, sacerdotalia indumenta, et libri Ecclesiae, et plebis Yarrae indubitatae jurisdictionis Cent. a Capituli. Quae quidem omnia a no

sit inexpectata, et aliena a paterno af-
fectu, et amore nostro in Capitulum Ecclesiam
vestram, quam loco amantissimi filii
habemus ingrata fuerunt auditu, redibi-
musque certissimi id potius evenire ope-
re alicuius mali ministri, quam ex scien-
tia et voluntate Excellentiae Vestrae.
Quam idcirco paterne monemus et
requirimus noli pati ut Ven. Capitu-
lum praedictum rebus et jurisdictionibus
suis amplius defraudetur, sed quicquid ju-
re se merito habere debet, habeat, et
absque contradictione, remotis cavillatio-
nibus quibuscumque, consequatur, ut plane
confidimus. Id erit aequum et gra-
ve

veniens et a filiali vestra in nos obsequen-
tia non alienum, nobisque gratissimum
erit, ne ex offitio, quod nobis incumbit,
licet inviti, cogamur opportunis remedi-
is indemnitati fidelium subditorum no-
strorum indebite oppressorum pro-
videre.

(Collegium 1490 die 20 Augusti)

(Paulo Barbo Locumtenenti Patriae
Fori Julii)

Agustinus Barbadico Dei gratia Dux sub die XX mensis Au-
gusti proxime exacti scripsimus literas
nostras Magnifico Comiti Goritiae, eidem-
que declaravimus Venerabilem Capitulum Cano-
nicorum Sanctae Ecclesiae Aquilegensis
gra

gravatum fuisse coram nobis et indoluisse, quod per ejus officiales et subditos etc. (ut in superiori) et licet literas illas proprio nuncio mitti fecerimus, et certo sciamus illas consignatas fuisse, hactenus tamen nec effectum nec modo responsionem habuimus. Et propterea volumus ut vos vestras literas in hoc negotio scribatis, et replicetis eidem Magn.co Comiti, sive D. Virgilio ejus Gubernatori etc.
Dat. 29 Nov.is Ind. IX. 1490
Collegium

(Locumtenenti respondit Virgilius inter

cae

caetera) = Ben farà [illegible]

= il Capitolo a far come li or. [illegible]

= sori, et pagare al Signore le sue [illegible],

= et conoscerlo per advocato di essa

= Ecclesia d'Aquilegia & Forj 23 Dec 1490.

(Atta Ducalis Comelio [illegible] die 8 [illegible] 1491)

L'a Volume de' documenti

raccolti dal fu [illegible]

[illegible] di Udine nell'archi-

vio del Capitolo d'Aquilea,

i quali non hanno titolo nè numeri

ragione di [illegible] e di pagine,

ed esistono nella Biblioteca del fu

Conte [illegible] di cui nipote

[illegible] Frangipane

[illegible]

rilb ai

fa

.495. 20. e 29. giugno

Il Doge Barbarico chiede soccorsi di genti a piedi ed a cavallo ai castellani per l'impresa contro i Francesi. . 20 giugno

Il Parlamento decreta leva di 100 cavalleggieri e ne fa comandante L. della Torre . . 29. giugno.

Exemplum Augustinus Barbadico Dei gratia dux Venetiarum et &c.
Nobili et sapienti viro Leonardo Mocenico de suo mandato Locumte-
nenti Patrie Fori julij fideli dilecto salutem, et dilectionis affectum
siamo informati, che quelli fidelissimi castellani pheudatari e com-
patrioti nostri per la loro fede, et divozion in nui, et nel stato
nostro hanno dispositione a questa impresa contro Francesi vegnir
a servir gratis alla signoria nostra in campo con cavali 200 et
ulterius con un buon numero de provisionati come hanno fatto l'
altre città, et territori nostri, il che ne saria molto grato, et però
volemo che chiamati a voi li sopvascritti debiate intender l'hon.
ne tal disposizione, la qual etiam illi coadjuvarete con dexterità
et trovando le cose ben disposte darete opera che facino li capi suoi si
deli detti cavalli, come de provisionati, solecitandoli alla presta ex-
pedizione, come i presenti bisogni richiede. Quando veramente
vedeste non esserne modo salvo de parte non constrengerete alcuno con
tro il voler suo, ma accettate quello potete cum dexterità, et se etiam
nulla poteste avere de tutto ne darete notitia.

Datum in nostro Ducali Palatio die 20 junij indictione 13ma 1495

Die Lune

Die Lune 29 junij 1495

In quo quidem parlamento magnificus et clarissimus Dominus Leonar-
dus Mocenicus Locumtenens humano ore, et accomodatis, et ornatis
verbis declaravit illustrissimum Dominium nostrum pro fide et devo-
tione semper cognita ab fidelissimis suis compatriotis ~~instantam~~ instantiam
~~suam~~ suam requirere equos 200 et illum numerum provisonatorum, quos,
et quem ipsi fideles compatriotas in subsidium dare, et prestare ~~...~~
sponte velent in hac . . . . sumptas contra regem gallorum,
propterea ortatus est ipsos compatriotas, ut pro fide sua velint
disponere facultates suas in prestando illum numerum equo-
rum et provisionatorum, quem sponte sua vellent in auxilio ut
supra, qua expositione facta spectabilis legis doctor d. Franciscus
de Strassoldo nomine nobilium castellanorum existentis in ipso par-
lamento, et annuentium ut respondeat petitioni prefati magnifi-
ci Domini Locumtenentis ornata et eleganti verborum serie
declaravit antedicto magnifico Domine Locuntenenti, et ~~asserre~~ nomine ipso-
rum castellanorum semper fuisse et esse intenta, et desiderosa totius
commodi et honoris status ejusdem illustrissimi Dominij ~~nri~~ nostri, et
ideo Nobiles ipsos castellanos aptos, et promptos ~~ut disponent~~ etiam disponere non
solum eorum facultates verum etiam si opus fuerit proprium sangui-
nem effundere ad honorem, et commodum status antedicti illustrissimi
Dominij, propterea leto animo dictorum nobilium castellanorum
obtulit equos centum leves ~~cum hominibus~~ cum hominibus contra ipsos Gallos ad ser-
viendum eorum sumptibus mensibus tribus, quam quidem oblationem
magni-

magnificus Dominus Locumtenens ~~noster~~ nomine illustrissimi Dominii benigne acceptavit, et Nobilibus ipsis obtulit statum ipsius illustrissimi Dominii ad commodum, et ~~consuetudinem~~ conservationem suam; Postquam per predictos Nobiles Castellanos nemine contradicente electus, et deputatus fuit in caput, et ductorem suprascriptorum centum equos magnificus Dominus ~~Aloisius~~ Aloisius della Turre, qui ad conspectum Magnifici Domini Locumtenentis ~~conferens~~ comparens gratias agendo ipsis Nobilibus Castellanis, ut ipsum dignum fecerant de dicta electione illam illari animo offerendo se ire ad castra absque aliquo premio, et suis sumptibus, et non modo paratum disponere propriam facultatem, sed effundere proprium sanguinem, pro commodo, et honore status illustrissimi Dominii, cujus est devotissimus, et pro cujus ac ipsorum Nobilium honore paratum vires corporis, et ingenii pro posse exercere.

1495 ultimo junii in stuffa Pallatii Utini.

Rattation deli ~~cavalli~~ cavalli 100 deli Castellani della Patria fatta per li spectabili messer Bartholomeo Conte di Portia, messer Cittadino della Frattina Doctor, ser Nicolò ~~Petris~~ di Strassoldo, ser Nicolò di Brazzà q. ser Corrado deputati heri per il parlamento a dover far questa rata. Tandem ~~partibus~~ presentibus Castellanis, qui fuerunt heri in parlamento seu majori parte ~~pre~~ per dictos Deputatos ad hoc facta fuit ipsa ratatio in hunc modum ~~et~~ videlicet qui centum equi heri in parlamento sponte oblati fuerunt.

Pro.

Pro Purliliys et Brugneria cioè messer Morando e Fratelli - - - - - - - - - - Cavalli n° 4

Conte Antonio Fratelli e nipoti - - - - - Cavali n° 4

Messer Bartolomeo, e madona Barbara - - Cavali n° 2

Pro Polcenico, e Fanna - - - - - - Cavali n° 6

Pro Spilimbergo - - - - - - Cavali n° 10

Zucco da Cassacco è 2. et item messer Odorico cavallo ½ in tutto cavali n° 2 ½

Cucagna - - - - - - - - - Cavali n° 2

Partistagno - - - - - - - - Cavali n° 2

Valvasone - - - - - - - - Cavali n° 4

Strassoldo - - - - - - - - Cavali n° 6

Melso - - - - - - - - - Cavali n° 1

Colloredo - - - - - - - - Cavali n° 6

Castello, e Tarcento - - - - - - Cavali n° 6

Arcano, e Muruzzo - - - - - - Cavali n° 2

Pinzano Osofo, e Ariis - - - - - Cavali n° 8

Villalta, e Chiavoria - - - - - - Cavali n° 2

Brazzà, e Cergneu - - - - - - Cavalli n° 2 ⅔

Frattina - - - - - - - Cavalli n° 1 ½

Sbrojavacha - - - - - - - Cavalli n° 2

Salvarolo - - - - - - - - Cavali n° 2

Torre - - - - - - - - Cavali n° 1

Mariaco - - - - - - - - Cavali n° 2

Montereal - - - - - - - - Cavali n° 1

Cavali n° 79 ⅔

70p.

rasp.° l'ott.ª Summa di	Cavali n.°	19 2/3
Zopola	Cavali n.°	2
Brodolon	Cavali n.°	1
Parrigai	Cavali n.°	1
Prampar	Cavali n.°	2 2/3
Attimis	Cavali n.°	2 2/3
Cusano	Cavali n.°	2
Fontanabona	Cavali n.°	1 1/2
Zelgiò	Cavali n.°	1
Toppo	Cavali n.°	1/2
Varmo di sopra	Cavali n.°	1
Varmo di Sotto	Cavali n.°	1/2
Savorgnano	Cavali n.°	1
Madrisio	Cavali n.°	1
Nobili di S. Daniele	Cavali n.°	1/2
Nobili di Aviano	Cavali n.°	1/2
Nobili di Fagagna	Cavali n.°	1
Perso	Cavali n.°	
		99 1/2

Eodem die et loco dum ratatio fieret per castellanos pretio de dandis equis certum Illustrissimo Ducali Dominio in plena tunc convocatione castellanorum predictus Dominus Novandus comes Purliliarum, et Brugnarie rogatus fuisset. Dixit quod in ratione faciendas de duobus tertiis vel circa pro quolibet sibi tangerent jure foleavum circa equi tres, tamen est contentus

sentes quod ad beneficium Illustrissimi Dominij rattentur sibi
nunc quatuor Equi sine tamen aliquo prejudicio sui, aut eorum
tam presentium, quam futurorum, qui Castellani omnes, et ibi
visum fuit sine aliqua contradictione consenserunt.

Eodem die super Pallatio Utini, dum predicta in stuffa Pallatij . . .
. . . reducti super salla ejusdem Pallatij predicti omnes Castellani
nemine penitus acclamante seu contradicente deliberaverunt
mittere ad pedes Illustrissimi Ducali Dominio Veneto Oratores
duos ex ipsis Nobilibus Castellanis quibus committetur et &c.

Preterea omnes predicti Castellani contenti extiterunt, et remanse-
runt nemine penitus discrepante quod supradicta rattatio
que ~~quod~~ sit ex mera, et pura animi liberalitate, et non ex debi-
to aliquo in futuro non cedat in aliquo prejudicio ipsorum
Nobilium Castellanorum vel alicujus ipsorum qualque ~~quodque~~ dicta rat-
tatio in futurum adduci, ac allegari non possit, sed sit perin-
de ac ~~hac~~ si non fuisset facta nisi tantum, sine quantum conce-
ceritit presentem effectum, et expeditionem ac non aliter, nec
alio modo, et ita omnes unanimiter iterum atque iterum con-
tenti fuerunt, et remanserunt, ut expresse protestati sunt.

Suprascripta Equorum rattatio cum subsequentibus ex libro onerum
Patrie sub Clarissimo D. Leonardo Mucenigo dignissimo ~~Regimine~~ Locum-
tenente, per me Antonium de Cremona Cancellarium Patrie &c.

da

Da libro d'antico caratere coperto di Pergamena intitolato = Privileggi del Friuli esistente nel nostro Archivio di Castello a carte 19 tergo prima numerazione.

Cast.o di Porpetto 13 Gennaro 1677

Frangipane

.lem
ic.

e Indis,
Sinensis,

Bone,
In Chri=
chiarum
i de Pro=
Illustr.
D. R=
et jam
ndatarius
xit, at
factoris
tem
sitq. Do=
i pri.
rationi=
pietate
nare De
vas ma
i mea
et im
quis

-tem
&c.

-ę Tirdi,
-biensis,

-tione,
In Chri-
-ctiarum
-i de Po-
-tiusi,
D. R-
et sacri
-ndatarius
-ixit, at
-e factori
-libus
-isty. Jo-
-i pri-
-nationi
-o pietate
-unam De
-vay. na
-ei meae
et in
suis

Confirmatio per Illustrem D. Leonardum Comitem facta de omnibus mansis Abbaciæ Rosacensis &c.
1495. 15. Luglio

Nos Leonardus Dei Gratia Palatinus Karintiæ Comes Goriciæ Tirolis, nec non Laudabilium Ecclesiæ Aquilegensis Tridentinensis, et Brexinensis Advocatus &c.

Visa, ac mature, et diligenter considerata honesta petitione, et instantia nobis porrecta pro parte Rever. In Christo Patris, et DD. Petri Dandoli S. Marci Venetiarum Primicerii, et Sacri Monasterii Abbatiæ S. Petri de Rosacio comendatoris perpetui, tenoris infrascripti Illustr. ac Potentis D. Leonardo Goriciæ Comitis dignissimo, D. Petrus Dandolus S. Marci Venetiarum Primicerius, et sacri Monasterii, et Abbaciæ Rosacensis S. Petri comendatarius perpetuus salutem, et felicitatem plurimam dicit, atque optat; tamquam ejusdem Monasterii benefactori optimo, et precipue a duabus rationibus. Motus Illustriss. Princeps presenti Epistola ad Illustr. Dominationem vestram gratiam petiturus accedo; primum cupio maximopere ejusdem Vestræ Dominationi fidem laudabilem, et æternam salutem, quæ pro pietate erga Religionem hoc est immortalem, et æternam Dei ipsi per maxime comparatur. Secundo desidero magno animi affectu, ut præfacta Abbacia fidei meæ credita quoad honores, et commoda augeatur, et in

suis

suis juribus, que retroactis temporibus, tum temporum iniquitate, tum nonnullorum Gubernatorum ipsius incuria nec non ob propriorum Pastorum diuturnam absentiam varie, et multipliciter deperdita, et occupata esse dignoscatur cura, et solicitudine mea, ac presi. Illustr. Dom. Vestre opportuno subsidio restauretur, et in pristinum reducatur, et proinde felicia recipiat incrementa, optima spe, fretus meam hujusmodi petitionem, et epistolam, quam ab equo, et honesto non deviantem. Clem. et Cristianissimus Princeps a se vacuam recedere non patiat. Reperio Illustr. Dom. in quodam antiquo Privilegio confecto anno domini 1060 per felices recordationes Rever. Dom. Rodici Patriarche Aquilegensis Illustr. D. Mainardi Comitis Goritie Monasterium ipsum Rosacense sub regula Sancti Benedicti inniciatum extitisse, ac tempore Gerardi primi Abbatis ejusdem Monasterio prefecti per manus pie memorie Marquardi, etiam Goritie Comitis 140 mansis fuisse dotatum, Constat quoque ex alio Privilegio Anno 1075 ab eodem D. Patriarcha multa alia bona stabilia boni pretii, et valoris eidem Monasterio data, et concessa fuisse, et alio preterea simili Privilegio sub Anno domini 1085 siquide patet, quod per Rever. Dom. olim Uldericum Patriarcham, etiam Illustr. D. Comitis Henrici Goritie, qui ambo fuerunt filii Dom. Marquardi antedicti, facta fuit

Conf.

confirmatio omnium jurium, et jurisdictionum prefacto Monasterio concessis cum nova etiam dominatione Plebis de Brazzano, ac Capellis filiabus eidem annexis, ac Decimis, ac quartesiis illis spectantibus. Item cum concessione Ecclesie S. Joannis de Carmons, et Montis de Brazzano, et aliorum Montium, similiter, et Ecclesie Sancte Andree extra muros Justinopolitane Civitatis cum campis, vineis, et olivetis, et multis aliis Bonis, et possessionibus ipsi Ecclesie annexis, que fuerunt de suo Patrimonio, parti etiam modo liquet prelibatum Rever. Dom. Uldericum Patriarcham Aquilejensem, dicto Monasterio donasse decem Mansos in Villa d'Oleis, in Villa Tassiliano Communias, et sylvas, quas ejusdem Genitor per ante cum omni suo jure, et pia devotione dederunt &c.

Constat insuper, et legitur, quod illustr. D. Henricus Goricie Comes dedit, contulit, et donavit suprascripto Monasterio Rosacensi de Plebio cum omnibus adjacentibus, Montibus, Alpibus, et Pertinentiis quorum Montium sunt fines terminus versus Tarvisium, et Plagam septentrionalem, et extenduntur usque ad Dominium Reverendi D. Episcopi Bambergensis; versus autem Plagam occidentalem usque ad Dominium Ser. D. Massimiliani invict. Rom. Regis; versus vero Fluvium, et Plagam Australem, usque ad Dominium Civitatis Austrie, et versus Plagam Orientalem, usque ad ditionem Illustr. Domi-

nii

nii Canetiarum cum infrascriptis juribus, villis, et locis videlicet Seduta Bovaria major, Bovaria minor, Sctulare Creda, Melissa, Idrisca, Cirisca supra Tolminum, Bovia, Cirina in valle Boncina, Modrusca, Desla, Obersis, Tadessa, Cacinica, Mossa, Sancto Laurentio in Collibus, Sancto Martino in Logano, Cusca, Cormons, Medea, Versa Romans, Ville, Mauranziel, Rutaria, locavit cum suo etiam Manso ultra flumen Vipulciæ sub Castro Doremberg, et aliis nonnullis locis, Mansis, et prædiis.

3 Simili etiam modo pro successione Hæreditatis juris Illustr. in Carintie per Illustr. Dominum Mainardum Marquardum, et Henricum Goritiæ Comites, eorumque per successores prædictæ Abbatiæ Rosacensis, data, collata et donata fuerant in partibus Carsii, jura, seu villæ inferius descriptæ, scilicet. Cegnana, Cirica, Morgana, Dana, Santa Maria sub Castro Cusane, S. Crucis, Auctai, Bre vrabich, Cadina Sceppa, Lerpidane, Subravich, Lisca vich, Govarus, Vosica, Albacella, Setzach, et nonnulla alia bona, ville, et loca etc.

Legitur præterea in quodam antiquo, et vetere documento quod Anno incarnationis Domini 1326. Rever. Dom. Gotth ardus dicti Monasterii, tunc temporis Abbas, Corpora illustr. Dom. ~~fræ~~ quondam Co. Henrici Goritiæ Comitis, et jo. filii que ante per Annos 28 Lerisii [illegible] fuerant ad jure dictum Monasterium transferri curavit, et in Capella Capituli ejusdem Coenobii honorifice et decenter, ut decuit, sepeliri jussit. Que omnia non ad alium finem

hac

hac mea epistola volui recensere, ut prædicta Vestra Dominatio clare intelligat, prælibatum Monasterium Rosacense per suos olim majores Viros, et Dom. certe singulari fide, et devotionem erga eum, et Deum Dedicatæ locis prædictis fere omnibus Bonis, quæ hoc tempore possident, fuisse dotatum, et ut supra Vestra Dom. eorundem exemplo ducta, et a quibus claram merito ducit originem ipsorum laudabilia sequatur vestigia, et prædicta omnia, et singula, Præsentes Concessiones, Donationes, et Gratias Monasterio prædicto de quibuscumque rebus, juribus, jurisdictionibus, et Bonis actenus quomodolibet et suis quibuscumque verborum terminis factas, et celebratas, suis pariter Litteris, et Privilegiis de novo approbare, et ad perpetuam rei memoriam de speciali gratia confirmari dignetur. Et eorum Primogenitorum, et Prædecessorum suorum pari, ac simili benignitate, liberalitate, et magnificentia erga dictum Monasterium utar in quo ab antiquissimis temporibus justa pia, et laudabilis consuetudo introducta exsistit, quæ etiam temporibus nostris inconcussa servatur, ut pro quolibet hebdomada, duæ ultra ordinarias missas in cantu congrua devotione celebrantur, secunda scilicet feria pro salute, et refrigerio animarum fundatorum Monasterii prædicti. Die Sabbati in Capella Gloriosissimæ Virginis Mariæ, ad ejusdem laudem et gloriam dictorum fundatorum, qua Capella prædictorum fundatorum corpora in pace sepulta sunt. Quocirca etiam Illustr. Dominationi vestræ

humil:

humillime supplico dignetur, ita ut premissum offi=
cium approbare et confirmare, et a suorum majorum ve=
stigiis non declinando, certum, et indubitatum supreme Bea
titudinis comparandum sibi bravium prepararet, et sic
pro terrenis celestia, et pro caducis et momentaneis
solida, et eterna felici commercio commitere non negrarat.
Quod salubre propositum, et mentem illorum, et conci-
pere, et opere adimplere vestre et Dom. vestre largiatur,
qui est benedictus in secula.
Visa igitur premissorum petitione, et instantia nobis facta, exhi-
bita; attentaque singulari, et precipua devotione, quam
erga prefatum Monasterium majores, et Progenitores nostri
Fundatores, et Benefactores a cunctis retroactis tempori=
bus, inspirante Altissimo, a quo Bona predicta indefes-
so studio habuerunt, consideratis quoque Divinis Lau
dibus, et Officiis aliisque exemplaribus virtutum operi=
bus, que ibi in dies magisque exercentur, et prescrtim
quod prefactus est Rever. Dom. Petrus Dandulus nobis
ob supradictam tenutam probationem, et singularia me=
rita Cavitatis ejusdem Monasterii, et Abbatie Rosacen
sis digno, ac merito prefectus. Quoque omnia cura
studio, et commoda augeri mirum in modum, ut proba
tissimum quemque decet Prelatum affectat desic-
rat. Et cujus desiderio, et honestissime volunta:
ti exigentia de meritorum satisfacere cupimus. Vo.
lentes insuper pre Majorum nostrorum digna ve:

stigia

stigia imitari, et predictæ instantiæ repetitioni benig:
gne ut pareat annuere cum justa petentibus non sit de
rogandus assensus. Habita super hoc prius, matura,
et diligenti consideratione, discussione, et tractatu non
semel, sed pluries, ut in similibus facere consueverunt
cum Consiliariis nostris, ac omni debita solemnitate, pre:
via horum serie, et tenore per nos, nostrosque heredes,
et successores donationes, concessiones, et gratias cetera:
que omnia, et singula in ipsa petitione contenta, de om:
nibus quibuscumque rebus, juribus, bonis, et jurisditioni:
bus predicto Monasterio, et Abbatiæ Rosacensi per an:
tedictos nostros Majores, et Progenitores hactenus quomo:
dolibet, et sub quibuscumque verborum formis factas,
et celebratas cum Litteris, et Privilegiis desuper confectis,
et expeditis, quorum tenore hic haberi volumus pro suffici:
enter expressis, ac si de ipsis de verbo ad verbum fa
cta esset mentio specialis, omnibus melioribus modo
via, causa, ordine, et forma, quibus de jure, et ex
facultate, et auctoritate Domini, et jurisditionis no:
stre possumus, ex certa animi scientia laudamus, confir:
mamus cum reservationibus, et oneribus in eisdem
Litteris, et Privilegiis supra concessis appositis et con:
tentis, nec non premissa omnia, et singula in quan:
tum expediat ad Laudem, et Gloriam Omnipotentis Dei,
et ipsorum Fundatorum, et Benefactorum dicti Monaste
rii, et ipsarum animarum salutem, quas nostras pro:

facto,

facto; qui eandem Abbaciam sub nostra protectione tenemus denuo damus, donamus, et concedimus, et perpetuo elargimur etc.

In quorum omnium, et singulorum fidem, et testimonium premissorum, has patentes litteras perpetuo valituras fieri nostrique Majoris sigilli appensione jussimus communiri.

Dat. Goritie Anno Domini 1496 ind. 14. 19. Julii
Federicus de Attimis Cancellarius de Commissione facta per mag. d. Virgilium de Zebbar de suis Protocollis.

Antonio Maleno de Utino Not. sic exemplavit.

Da stampa di Mons. Gio: Girolamo Gradenigo Arcivescovo d'Udine, Abbate, e Marchese di Rosazo pag. 5. di detta stampa, avuta da Mgr. Canonico di Cividale Co. Michele della Torre

20 Febraro 1621 .. Castello di Dorpetto.

Frangipane

1507 21. aprile Massimiliano Re debitore di $\frac{m}{5}$ fiorini a Federico e Giovanni di Strasoldo da loro in pegno il Cast: di Cormons.

Noi Massimiliano per la Dio grazia Re de Romani sempre Augusto Re d'Ungaria Boemia Dalmatia, et Croatia Arciduca d'Austria Borgogna Brabanza et Conte Palatino

Confessiamo per noi nostri eredi, et successori et faciamo sapere con la presente publicamente qualmente i nostri fideli, et diletti Federico et Giovanni di Strasoldo fratelli ci hanno a particolar richiesta, et dimanda nostra per bisogno urgente di noi et la nostra casa d'Austria imprestato cinque milla fiorini Rainisi di bon, e purgato oro di buona valuta mediante all'interesse che gli aspetta et cio esborsati, et dati giustamente alle mani nostre. Per il che a detto Federico, et Giovanni di Strasoldo fratelli et a tutti li suoi eredi, et successori habbiamo dato in pegno a loro fedel mani et obligati con la presente il nostro Castello; et Capitaniato di Cormons nel Friuli nel nostro contado di Gorizia con gli offitij giurisdizioni commandi superiorità raggioni et prerogative, et anco Belgrado Castel novo et Codroipo con le ville anesse con tutte le entrate affitti utili servitudi azioni valute, et altre cose appartenenti riservando a noi, et alli nostri eredi la ricuperazione, et pero si obblighiamo, et renunciamo tutto questo per noi nostri eredi, et successori delle entrate, et affitti che caveranno appartenenti a noi come Principe del Paese, et ciò a mani del nostro vicedomo del Craino annualmente et di tutte queste entrate affitti utilitadi che si scoderanno in Cormons Belgrado, Castel novo Codroipo, e delle sottoposte ville vogliamo, et concediamo noi et li nostri

nostri eredi che detto Federico e Giovanni di Strasoldo fratelli, et tutti li loro eredi, et successori possino trattenersi et salvarsi dentro il Furchenel, et e paga del capitaniato annualmente al tempo del Santo Natale trecento ottanta ongari di buon e real oro di peso senza alcuna contradizione ne impedimento e quando detta nostre entrate non fossero bastanti che si potessero satisfare delle sue paghe del capitaniato così vogliamo che li potrebbe mancare sempre i sia pagato dal nostro vicedominato del Cragno. All'incontro detto Federico et Giovanni di Strasoldo fratelli suoi heredi et successori debbano servire, et esercitare detto castello col capitaniato di Cormons realmente, et fedelmente, et delli 380 ongari provvedere, et mantenire a sue spese di bona gente qualificata et altri bisogni che occorono per guardia et anco non dovaranno aggravare i nostri gentil'omini, cittadini, et communità apartinenti al detto capitaniato di Cormons, contro di quello che sin'hora e stato consueto a pagarsi di entrate beneficij gabelle et altre cose; ma hanno di essere tenuti, et conservati come per il passato ne sii concesso ad altri di fare simili attioni, ne meno si debbano lasciar deragar ne pregiudicar alle nostre ragioni, ne farlo di se stesso ma in tutto proteggere mantenere, et conservare quello aspetta a noi, et al nostro Regimento d'Ispruch et cio essere con detti luoghi sempre fedele obbediente et aspettante, et tenire detto castello per noi et li nostri che saranno a comandi sempre aperto di poter entrare uscire stantiare dentro per li nostri occorenti bisogni ogni, et qualvolta che noi dimanderemo, et cio senza

eccettio-

eccettione alcuna però a nostre proprie spese senza pregiuditio e derogatione della pignora di detto Castello, e Capitaniato, e senza nostra licenza et concessione non debbano incominciare alcuna guerra o hostilità, et e se noi ne havessimo non debbano loro mettersi con li nemici in alcun modo alla pacificatione; ne meno li sia permesso di lavorare senza nostro espresso ordine cosa alcuna a nostre spese; et se noi non potessimo, li nostri heredi et successori prossimi pagheranno, et satisfaranno a detti Federico, e giovanni di strasoldo fratelli overo alli suoi heredi, e successori di sopra accennati cinque milla fiorini Reinisi d'oro, e di peso imprestati con la provisione del Capitaniato mentre se li ristasse di qualche tempo con l'interesse scorso dal giorno del Santo Natale in poi, et seguendo detto pagamento detti di Strasoldo doveranno cedere, et renunciare il Castello, et Capitaniato di Cormons con tutto quello che gli appartiene con gli urbarii, registri, et altro che potesse essere sopra il nostro ordine in scritto a chi noi commetteremmo overo nelle nostre mani liberamente che l'un o l'altro succeda in un istesso tempo, si come detti de Strasoldo si hanno di tutto questo obligato, et riversato in iscritto contra di noi o li nostri heredi possiamo in tal caso andar contra i suoi beni per l'integratione, et sodisfattione. et perchè il generosissimo Federico Duca di Sassonia Langravio di Turingia, et Marchese di Misnia nostro diletto parente, et elettore ha pretensione sopra il Castello, et Capitaniato di Cormons per la qual cosa è necessario havere il suo assenso perciò promettiamo per noi, nostri heredi, e successori a detti fratelli di Strasoldo di procurare, et farli avere in scritto detta concessione conforme al bisogno, e di consegnarle a loro tutto a spese nostre realmente et senza

za

za pericolo alcuno.

In fede di che habbiamo corroborata questa nostra con il solito nostro imperial sigillo et c.

Datum nella nostra et del sacro Romano Imperio cita argentina a di 21 Aprile dopo la natività di Christo 1507 del nostro Romano Impero 22 e del Ungarico 16

Dagli annali strasoldi – volume manoscritto originale del Sig.r Conte Michele di Strasoldo Canonico della scala di Milano prima Gesuita all anno 1507 22 Aprile presso il Sig.r Conte Flaminio di Strasoldo in Ajello

Castello di Porpeto 27 Marzo 1617

Frangipane
f.?

1509. 30. Luglio — Gradenigo Provveditor Gen.le eccita Giacomo di Carnia a far genti per l'impresa contro Cormons e Gorizia.

Nos Ioannes Paulus Gradenico [illegible] cons. [illegible]
[illegible] Iustinianus Locumtenens Patrie Fori Iulii [illegible]

Volendo noi Zuan Paulo Gradenigo ~~Prov.~~ Proveditor andar all'impresa di Cormons et Goritia, et metter quelli et suoi teritori a sacho, mandemo il Nob. ser Jacomo [illegible] di [illegible] la Carnia, exortator delle presente, per levar persone apte a portar arme; imperò pregemo et ~~[illegible]~~ exhortimo ciascun Nob. Zentilomo [illegible], artesano, et [illegible] de cadauna terra [illegible] et loco della ditta Carnia apta al mestier [illegible] [illegible] vogliano con sue arme, et vittuaria [illegible] [illegible] giorni [illegible] a questa gloriosa impresa. La qual [illegible] sarà la liberatione dell'insidie et infestation de questi Zermani barbari et questi (che non credemo) recusasseno voler venir [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Torcha, ~~[illegible]~~ imperochè in tal cosa deve [illegible] obedientia ai [illegible] [illegible] [illegible] come se fosse la persona nostra [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ cadauno [illegible] la fede et [illegible] [illegible] devotione portano a questo Ex.mo Stado [illegible] ~~[illegible]~~ venir voluntieri et far il ~~[illegible]~~ loro debito, perchè [illegible] grata, ne più accetta far non potriano. In quorum [illegible]

Utini die 30 Julij 1509.

Franciscus Barbatus [illegible] Canc.

[illegible]

(Loco [illegible] Notarij)

Ego [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Tannij [illegible] [illegible] auctoritate Notarius [illegible] [illegible] et [illegible] ex actis authenticis et sigillo divi Marci sigillatis [illegible] in papyro [illegible] exhibitis [illegible] [illegible] [illegible] Territorium [illegible] Ill.mi D. Comitis [illegible] Antonij [illegible] scriptis ex Comitibus Sulcinici, et [illegible] fideliter ad requisitionem [illegible] D. Comitis [illegible] [illegible] [illegible] nil addendo, et in fidem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

(Locus Sigilli)

Ego [illegible] [illegible] Colleg. [illegible] ac Veneta [illegible] auctoritate Notarius et ad [illegible] Cancellar. Sulcinicij ~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~ supradicta omnia ex quodam Processu [illegible] formato inter Ill.mi D. Comite [illegible] et heredes propria manu [illegible] [illegible] Ultrini [illegible] existentis penes [illegible] [illegible] Sulcinicii [illegible] manu [illegible] in fidem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] die [illegible] Maij 1614.

[illegible] estratta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] collazionata con altra simile nello stesso volume alla pag. 52

[illegible] [illegible]

1509 31. Luglio Cronaca italiana dell'assedio di Cividale fatto dei Tedeschi.

Da un Libro in carta pecora senza coperta esistente appresso i FF. conventuali (S. Francesco di questa Città, fu estratta la seguente notizia.

MD. CCCCC IX (sic) die ultimo Julii: vene lo exercito della Cesarea maestà accampò sotto questa terra de Cividale cum quindese mille persone à chavallo, et a piede, capitaneo el Duca de Branswicho. fonno piantate le bombarde in la possessione de ser baptista de Puppis verso el borgo de S. Dominico pocho distante dalla porta maistra, che và à vurignaccho: et fonno piantate boche XVI. de artegliería: le balotte delle quale erano da fero: et alcune da peso de ƒ 200: alcune de 90. et altre de 50. et di lài in zoso. In domane che fo el primo di de agosto. tre ore avanti di cominzorono à bombardare la torre della ditta porta, et le mure li appresso verso el monte de Zucula: et rotte le diffese de ditta torre et rovinato da XVII. passa del ditto muro à ore circha XX. cominzorono a dar. a battaglia: in tanto che molti delli nemici cum uno gran maistro capo delli Boemi montorono fin su la rruina del cinto della terra per intrarè et fonnò rebatuti morto el ditto capo cum circha VII^to soldati, sichè virilissimamente cum laude etiam apud hostes la terra se prevàlse, et conserva. mediante potissimum un voto, che la fece de far una imagine del

del omnipotente Dio d'arzento et una similmente di nostra
donna, et quelle processionaliter portar alla verzine glorio
sa del monte. cum tutte le religion di essa citta, et toto po
pulo ne venne etiam suffragio eodem die de provisionati con
40. Capo Antonio pietra saruta: et justo etiam dove nemici
piantariano l'artigeria soa, subito fo per la terra ope ma
xime mulierum fatto un validissimo reparo nel loco proprio
dove ruinareno: et ingenio del ditto pietra saruta super
el muro rotto, et lo reparo fu messo de molti legnami, et
fassine cum polvere da bombarda intanto che come ne
mici incominzorono à montare, fo dato el foco à quelli
legnami, che feceno mirabil fiamme, difesa, et spavento, sic
che Deo Duce et la verzine de monte gloriosissima, fo
la terra liberata: et in crastinum vedendo nemici la per
dita, et disposition di essa si levarno cum grandissima con
fusion, scorno, et danno: conducendo molti feriti su le charet
te, che communi opinione furono oltre 400. et ut omnia
intelligant posteri, el di della battaglia uno D. zampa
olo gradenico proveditor zenerale qui per avanti immediate
era stato locotenente della patria disposto voler soccorrere,
et suffragar cividale vene cum oltra mille fra à chavallo
et à piede fara de udene, in quorum numero erant multi
utinenses, et bona parte etiam de soldati et intesa per nemici
la venuta di essi, et posti in ordene de cercha chavallo
300

300 de Cravatini ivevunt oviam al ditto provedition et aloquantulum de qua de Remanzacho lo roppeno, et lo socorso fo fugato, fin sù le porte de Udene cum morte, et captività de molti senza danno alcuno de nemici. Nostro provedi-tor della terra di Cividale era el magnifico D. Federico Contareno. q. D. - - - - - - - persona valorosa: prudente: e di granconto.

Da manoscritti di Monsignor Guerra Canonico di Civi-dale intitolati = Otium Forojuliense = Tomo XXIX pagina 17 aggiunta in fine, esistenti presso il Nobi-le Signore Agostino de Portis di Cividale del Friuli.

Cas.° di Porpetto 13. febb.° 1818 D. A. Frangipane

1509. 10. agosto Enrico di Brunsvich Gen. dell'Imp: per 800 fiorini avuti ad impresstito da Federico di Strasoldo gli da inpegno Castel nuovo. 358

Nos Enricus Dei gratia dux Bransbich atque Luneburgh Cesaree maje-
statis Capitaneus exercitibus Generalis atque supremus Austriæ inferioris
atque Enricus Comes Ardech de Glaiz atque in Marchia predictæ majesta-
tis Cesareæ Marescalchus campique capitaneus atque exercitus. Fatemur
ingenue atque notum facimus omnibus et singulis quod dilectus noster Fe-
dericus de Strasoldo super nostram diligentem et assiduam petitionem
efflagitatio nempe atque ad Cesaream majestatem notabilem iminen-
temque neccessitatem octingenta nobis Flovenos Rainenses sic in
prompta pecunia accomodavit et presentavit. Ques octingenta Reinen-
ses Nos in sue majestatis atque Domus Austriæ usum, ac commodum
exposuimus. Ut autem prefatus Federicus de Strasoldo et joannes
ejus frater atque eorum heredes et successores securi sint, et ut dici-
tur assicurati et ut prefata summa pecunie accomodata illis de-
nuo restituatur illis stricto tenore vigoreque harum litterarum pro-
misimus, et iidem dedimus quod Nos illi Federico in loco sui ip-
sius atque prefati sui fratris Arcem Castri Novi in foro julio
sitam in forma prefecturæ cum gravitu jurisdictionibus omnibus, cum
omnibus, et singulis pertinentiis suis dedimus, tradimus, et presenta-
vimus, atque volumus super hoc a Cesarea Majestate impetrare quod
sua Cesarea majestas nec eum, nec ejus fratrem, nec eorum heredes
ab Arce prefata removere habeat aut expellere, nec privare debeat
nisi prius ipsi, aut eorum heredes sint soluti atque satisfacti inte-
gre de prefacta summa florinorum Rainensium octingenta cum om-
nibus

nibus expensis, damnis et interessis. Atque Nos volumus ipsi super hoc litteras neccessarias a Cesarea Majestate impetrare ut he nostre littere per manus sue majestatis Cesaree confirmentur.

Quod si hoc non fieret atque prefatus de Strasoldo in tali securitate, atque solutione pecunia aliqua liberaret vel nocumentum aliquod susciperet volumus Nos, vel debemus vel nostris heredes sine aliqua mora qui propter hoc requisitus fuerit prefato de Strasoldo, et fratri suo atque eorum heredibus pro solutionem prefatorum octingenta ~~octuaginta~~ florenorum ~~solidorum~~ Renensium fideliter obligati esse atque eis et eorum heredibus propter hoc totaliter, et integre, et perfecte exsolvere, et satisfacere cum omnibus eorum expensis, damnis, et interesse absque ulla excusatione, et dolo. Ad hujus rei majorem et certiorem notitiam volumus has litteras nostri proprii sigilli appensione roborari, et communiri.

Actum Goritie 10 mensis Augusti Anno Domini 1509.

Dagli annali Strasoldi — volume manoscritto ~~del Sig~~ originale del Sig.r Conte Michele di Strasoldo canonico della Scala di Milano prima Gesuita all'anno 1509 10 Agosto presso il Sig. Conte Flaminio di Strasoldo in Ajello

Castello di Porpeto 29 Marzo 1811

Frangipane

io della

tor sen.

lex.

nus atque

delium

ante

non

lata fue

eorum

emeritos

n motu

bs dedi

s pro

bene

in Ta

ctione

dentur

s nostris

nunso

omen

nostro

rum

at.

1510. 1. marzo Massimiliano Imp. concede a Federico e Giovanni ~~Strasoldo~~ la villa di Frattoria per i danni sofferti nel servigio della guerra.

Maximilianus divina favente clementia electus Romanorum imperator semper Augustus ac Germaniæ Hungariæ Dalmatiæ Croatiæ et cæ Rex. Arcidux Austriæ Dux Burgundiæ Brabantiæ et cæ Comes Palatinus et cæ

Recognoscimus et tenore præsentium fatemur quod nos attendentes fidelium nobis dilectorum Federici, et Joannis fratrum de Strasoldo tam ante Bellum quam in ipso bello contra venetos erga nos gesta nec non immensa damna quæ occasione salutis nostræ ipsis fratribus illata fuere per præfatos hostes nostros venetos tam in personis quam eorum bonis eidem fratribus pro solita nostra munificentia ne benemeritos sine gratia nostra relinquamus in prædictorum recompensam motu proprio et certa scientia et de plenitudine nostræ potestatis dedimus, et concessimus ac tenore præsentium damus, et concedimus prose, et eorum heredibus, et descendentibus in infinitum usque ad beneplacitum nostrum universam ~~totam~~ Villam nuncupatam Frattariam sitam in Patria Fori julii cum omnibus suis habentiis ac omnimoda jurisdictione meroque mixto imperio, et cum omnibus regalibus quæ possidentur per rebelles nostros de Barbarico de venetiis

Mandantes per præsentes quibuscumque Capitaneis sive locotenentibus nostris in dicta patria quod ad requisitionem ipsorum fratrum sive nunciorum suorum eos in corporalem possessionem dictæ villæ, et pertinentiarum suarum inducant et inductos in eadem conservent et nostro nomine manuteneant qualibet cessante contradictione. Harum testimonio litterarum sigilli nostri munimine roboratarum.

Dat.

Datum in Civitate nostra Imperiali Augustensi die prima mensis Mar: tij Anno Domini 1510 Regnorum nostrorum Romani 25 Hungarie ve: ro 20

Comissio Domini Imperatoris

Vilinger

Dagli annali strasoldi — volume manoscritto originale del sig. conte Michele di Strasoldo canonico della scala di Milano mina Gesuita all'anno 1510 primo Marzo presso il sig.r conte Flaminio di Strasoldo in Aiello.

Castello di Porpetto 29 Marzo 1617

(Frangipane)

1510. 10. Luglio — Giustiniani e Delfino commettono ad Enrico di Colloredo e Agostino di Spilimbergo di recarsi a Sacile per respingere i Tedeschi. 370

Nos [illegible] Justiniano [illegible]
et [illegible] Delphino [illegible]
[illegible] et [illegible] Generali [illegible].

Perchè havemo intenduto qui Inimici Allemani [illegible]
[illegible] de [illegible] et [illegible] oltre [illegible] segnano voler
venir [illegible] danni delli subditi dell' Ill.ma Sig.ria
alla volta di [illegible] ogni [illegible]
volesse movere delli prefatti [illegible] conserva
tione [illegible] del stato dell' Ill.ma Sig.ria [illegible]
dosi de la [illegible] fede et [illegible]
Nob. [illegible] Enrico di [illegible] et Agostino [illegible]
verso [illegible] Ill.ma [illegible] Comandamo alli prefatti
[illegible] Enrico [illegible] con quel piu numero de huo
mini [illegible] et havere di [illegible] Spilimbergo
si debbano conferire al loco di Sacile [illegible]
[illegible] ogni [illegible] Provveditore di
Sacil e Pordenon; et imperò comandiamo a tutti et
cadaun suddito nostro [illegible] pena
dell' indignatione [illegible] Sig.ria [illegible]
prefatti [illegible] Enrico et Agostino [illegible]
[illegible] Enrico ed Agostino [illegible] di [illegible]
con [illegible] et Valvasoni [illegible]
[illegible] ad obedienza [illegible] Enrico
et Agostino [illegible] che non
vengino a danegiare [illegible]

Datus Utini 2 die X. Julij 1510. Ind. XIII

Joannes Contarina Nod. et [illegible]

(Locus sigilli S. Marci)

Copia estratta dal Processo [illegible] a car. [illegible], [illegible] esistente nell' Archivio delli Nobb. Sigg. [illegible] Pietro, e [illegible] q. Co. Franc.o Ottavio di Collenigo

[illegible]

7'1.

ne

to, Bar
cco, to
a, en
novandi
or nu
congra
a fore
guardie
di casi
a mia
tion.

no preso
li Magi
r me
mera
radiosi
nelli
avessa
e et
li dice
le sia
mitia
iculi
ssi li
con

gione

ratto, Bar-
gnaco, Eu
sana, Er
Sionovandi
ajor nu-
uto congre
24. a hore
lle guardie,
enti casi
casa mia,
sition.

ssimo peso
Si Mag.ci
ator me
Camera.
Stradioti
re nelli
si avessa
gia et
chi dica
che siano
re milia,
minute
tutti si

con

a. 66 Progetti per la difesa di Udine. fatti da Gierolamo 271
da Savorgnano al consiglio per nome del Luog.te risoluzione
del consiglio.

Essendo congregado li Sp.li et Nobb. D. Dorsco Marlato, Bartholomeo Brugno Dottori, ser Sebastiano da Montegnaco, ser Hyeronimo de Fontanabona, ser Christoforo de Susana, ser Francisco Columbato, et ser Zuan de Locatellis honorandi deputati della Terra di Udine, cum quello major numero de Cittadini, e populari, che se ha possuto congregar in questo di XI del mese di Febraro 1514 à hore cinque di notte per esser el Terzo del populo alle guardie, et diverse fation, et exercitii per li imminenti casi della guerra; Io Hyeronimo Savorgnano in casa mia, et di mei nipoti feci la infrascritta proposition.

Signori io me ritrovo haver un gravissimo peso in su le spalle: imperoche zà fa poca ora li Mag.ci et Clar.mi Logotenente, Proveditor et Gubernator me chiamavano à si, li quali io ritrovai in la Camera sua serrati cum tutti li Condutori, capi de Stradioti, et Contestabili, et facevano (come è costume nelli casi della guerra) uno examine di quello si avessa à far, per esser usciti li inimici in Campagna et venuti alla volta, chi dice de Topagliano, chi dice de Marzano, il numero delli quali si tiene che sia Fanti usati da circa doi mille, Cernete tre millia, Cavalli mille, et Boche di foco grose, et minute in buon numero, dove erano addimandati tutti li

con

condutieri à uno per uno et la sua opinione era in scriptura, trovai che sotto diversa forma de parole tutti facevano questa conclusione. Sig.r Logotenente proveditor, et Gubernator vero è che la terra di Udine è di gran guardia per la grandezza sua mal condiziona ta di muri, et pezo di artiglieria et munizione in modo che quando si venissetto honesto exercito, poco si potria sperar di diffenderla: ma attento la paucità et pocho valore de questi inimici nostri, che ora vengono, attento la fede e buona volunta di questo populo verso la Ser.ma Signoria, et Noi come per experientia l'avemo cognosciuta dicemo, che facendo dicto populo quello offitio che sperero diffenderemo questa Terra Galgiarda; et questo fu la sententia de tutti li conductieri: facto questo exa mine io fui chiamato dal Sig.r Logotenente prove ditor et gubernator separato dalli altri in uno studio, dalli quali me ~~mu~~ fu fatta la infrascritta pro posizione:

Hieronimo tu hai visto la confidentia che ha la Ser.ma Sig.ria et tutti noi altri habiamo della persona tua, tu ve di ancora quanto importi et pesi lo presente caso, lascia mo stare la rovina et lo exterminio, che di questo erora ne potria seguire alla Terra de Udine, lo quale, sape mo certo, te saria accerbissimo: ma è etiam da esser con

sid.

siderato. Da te lo gravissimo danno, che ne seguiria alla Ser.ma
Sig.ria nostra dal perder delle gente d'arme, che qui sono. Tu
sai che li provisionati, che qui sono non passano lo numero de 200.
et è impossibile deffender una Terra battuta senza fanti.
Tu che intendi li animi de questo populo, non circa la fede
de che ne siamo chiari, ma circa la virtu et valore dinne
la opinione tua, se tu credi quando occoresse, lo caso che
li inimici facessino una gagliarda batteria che di questo
populo o 400. o 500. Valenthomini andassero con li 200 no=
stri provisionati al d.o Luogo della batteria, et far l'ufficio
como esse ducento provisionati; vedi de dirne la verità
perche noi se confidemo de ti che niuno di Noi vuole ne
sa far questo giudizio ma in tutto se rimettemo nel parer
tuo. Et questa richiesta mi fu fatta per lo antedicto Ma=
gnifico Logotenente, Proveditor, et Gubernator alli quali io
risposi in questa forma.

Sig.ri ringrazio la Ser.ma Sig.ria et Voi della confidentia
che havete in me: certissima cosa è che questo populo è fidelissimo
ne di questo bisogna che più se ne parli: et per quello chio
l'ho manizato questi passati giorni nella impresa de
Marano m'ha parso haver cognosciuti de bruschi, et ga=
gliardi fanti, et in bon numero, e mi pare vederli disposti
à ogni gagliarda impresa: Ma venendo à questo cimento,
che le Sig.rie vostre me propone de esser cum li provisio=
nati alle batterie io non determino de esser cusi temerario
ch'io risponda per loro in si importante caso: Ricordo
à vostre Sig.rie io faro convocar quello magior numero chio
potro, benche male si potrà fare questo scrutinio per esser

et

el populo pro majori parte alle guardie, et diversi exercitii ut supra, pur di quelli si potranno havere si intenderà la mente ed opinion sua. Questa Sig.ri fu la risposta mia. Et per questa richiesti questi mag.ci deputati, che vi faciano convocar, et li ha parso in questo logo. Io ve digo Sig.ri Fratelli, et Figlioli che io cerco doi cose intensissimam.te: in primo la gratia della Ser.ma Sig.ria mia, la seconda di questa Terra; è da considerar molto, et più che molto sopra questa richiesta, perche sel si promette, è neccessario chel si attenda, et non vi para leggera cosa questo cargo de promettere de andar in su la batteria cum li provisionati, perche potranno seguitare molti casi spaventosi di strepiti, di roine, de morte de homini, liquali forsi allora vi spaventeranno, che quando seguisse che non fosti saldi alla impresa, et che li inimici intrassero seguiteria la rovina, et total destruzione di questa Terra, et cosi delle gente d'armi a grandissimo danno della Ser.ma Sig.ria nostra, laquale in ogni tempo si potria di noi dolere, che havendolo largam.te promesso, non se li havesse atteso: dall'altro canto se per benignità e grazia del Sig.re Dio la virtu vostra se ritroverà esser tale, che possiamo restar vincitori immaginatevi Sig.ri che populo in Italia alli nostri tempi non è stato si glorioso, come saremo Noi et non solum aquisteremo compita grazia dalla ~~Sig.ria no-~~ Ser.ma Sig.ria Nostra, ma vi prometto che la ligaremo ai grandissima obligazione cum noi: et vi prego che pensate a questo ultimo punto: che se voi respondete de non far quello officio insieme cum li provisionati co-

me

me io son dimandato, et che per aventura che io non lo credo le gente d'arme se partissero, che termine vi ritrovaresti? certo vi sarà necessario à componer cum li inimici et acceptar da loro condizione: io le abhorisco à dirle, et Dio voglia che non sia, ma me dubito, che le saranno tale che molti da voi voriano più presto esser morti che vivi, et dicovi, et cusì vi prometto, et afermo, che se volessi far questa provisione io non voglio che homo di voi vada in luogo che primo non vada persona mia, et non dubito che facendo questo officio restaremmo nella libertà nostra, honor, e gloria di questa Terra et satisfazione della Ser.ma Sig.ria Voi avete inteso li casi nostri determinate quanto vi piace acciò con la risoluzione i possa ritornare da quelli mag.ci li quali m'aspettano.

A questa proposizione Sig.ri Locotenente Proveditor, et Gubernator me fu risposto per dui vie, ma cun grandiss.ma demostrazion de afanno et ne seguivano suspiri, et singulti ita che in vero appena potevano formar le parole. Una fu che si dolevano molto di coloro che hanno habuto lo carico de questa terra: che mai non li haveano fatto intendere questo che hora se ricerca, ma sempre et privata, et publicam.te li era stà promesso di proveder sufficientem.te alla conservazione della Terra ne mai li fu ditto voler astrenzer li cittadini sui à questo offizio de andar sopra la terra cun li provisionati,

che

che quando tal richiesta à tempo si fosse stata fatta, haviano hauto ricorso alla Clemenzia della Ser.ma Sig.ria, la qual mai li haveria mancato, perche ultro, et sponte molte, et molte fiate per sua benignità haveva cussi promesso à molte man de Ambasciatori suoi, et che mai questa Terra non fu richiesta, ne essa offerse, salvo lo offitio da boni, et fideli Cittadini accompagnato da quello valor, et virtù, che da boni, et fidel Cittadini sperar si puolle, et che ora siamo quodamodo astretti ad far una risposta di tanto incomodo à un hora cussi incongrua in si pocho numero de Cittadini, et cussi improvisa, et subitanea risposta li par molto da novo, ma pur dicono che l'è cosa certis.ma che loro non sono assueti a questi crudelis.mi eserciti da milizia de andar ad esporsi alle Altaglierie, et penitus inexperti, et non per altra causa, non ardiscono ad far cussi gagliarda risposta, accio che non seguendo lo desiderato effeto, non ne seguitassero li extremi errori, et danni et di questa Terra, et detta Ser.ma Sig.ria nostra. Ben promettono come boni fideli, et volonterosi Cittadini far tutti li loro officii cum l'arme in mano, che a fideli Cittadini se richiede, et più presto de più che de mancho.

Una altra opinione era de alcuni di voler gagliardam.te prometter, et observar, che dimostrando homini d'arme balistreri, et stradioti à piedi per non essere

Fan

fanteria di sufficientia serviriti gagliardamente dovunque andassero exponendosi cum loro à ogni pericolo, assecurandoli però che como la diffesa sarà comintiata li Soldati non li abandonarino perche hanno molte cause da dubitare di questo per esser andati questi proximi giorni molti gentilhomini venetiani a Venetia, e molti soldati alla volta de Trevisso cum pessimo exempio de tutti quelli sono restati, et che molti de loro hanno sentito rasonar li Soldati, che venendo lo campo de inimici non sono per restarvi, et mentre si examinava questa materia, uno delli deputati disse che uno trovato venne à trovarlo, e li dimandò nove ducati, li quali li haveva dato in salvo, perche era insieme cum la sua Compagnia per partirse questa notte. Et questa opinione furon per quelli ditte, che si attrovavano presenti in lo predito loco digando non voler ne poter risponder per quelli li quali non si ritrovano esser presenti.

Die predicta XI.^a februarii 1514 indictione secunda hora 2. noctis Ego Matheus Clapieri Cancellarius Communis Utini jussu Sp. D. septem Deputatorum, et totius suprascripte Convocationis suprascripta omnia proposita per Magnificum Dominum Hieronimum Savorgnanum, et eadem responsa notificavi, et declaravi intelligibili voce Mag.cis et Clarissi.mis Viris Domino Jacobo Baduario Locuntenenti, ac Joanni Vicinio provisori in Patria, necnon Domino Malateste Gubernatori existentibus in Utino in contrata S. Stephani in Caneva domus habitationis Mag.ci Domini Locuntenentis, ipsique Mag.co Domino Locumtenenti petenti, et requirenti supra

scrip

scriptorum omnium exemplum tradidi manu mei Mathei scriptum

Millesimo Quingentesimo decimoquarto Indictione 2a die vero XI mensis Februarii. Actum Utini in camino Palatii Communis ubi coram Sp. Nobilibusque viris D. Odorlico Merlato, Bartholameo Arnigno Legum Doctoribus, ser Francisco Columbato, ser Hieronymo Gortebona, ser Sebbastiano de Montegnaco, ser Christophoro Susana, ac ser Joanne de Locatelli Hon. Deputatis Mag.ce Comunitatis Utini, ac fere omnibus civibus et popularibus Terre Utini ad numerum ultra quadringentorum.

Surgens Dominus Odorlicus Merlatus nomine suo ac Collegarum dixit hoc mane Mag.cum D. Locumtenentem, Provisorem et Gubernatorem cum omnibus suis militibus pedestribus et equestribus, qui erant in hac Civitate abiisse Sacillum versus (ut circumfertur) non obstante quod per Cives fere et populares omnes promissum fuerit, quod volunt omnem fidem, et virilem operam prestare contra hostes, que a Civibus expectari potest, et quod castra hostium jam Manzanum villam per milliaria X distantem a Civitate Terre Utini cum multis machinis appulerunt animo expugnandi hanc Civitatem: propter quod ipsi Sp. D. Deputati humeris quorum onus incumbit consulendi rebus publicis, et presertim his, in quibus versatur salus, et excidium et personarum et bonorum, convocari fecerunt hoc consilium imme verius generalem congregationem, quam idem Dominus Odoricus nomine suo et collegarum requisivit, ut vellet

con

considerare quod in re presenti agendum. Ipse etenim collegaque sui parati sunt agere, et exequi quantum per ipsam Congregationem actum decretumve fuerit etiam si opportuerit eos occumbere. Qua expositione facta suprascripti omnes de dicta convocatione attento discessu tam pregrinato Locumtenentis Provisoris et Gubernatoris, militumque, et peditum, ac equitum, quodque hęc civitas non habet Machinas sufficientes ad expellendos hostes, et minus monitiones, decreverunt, quod fiat voluntaria deditio sacrę Cesarę Majestati, et eam representantibus hujus Civitatis Locorumque subiectorum, ne forte expectantes exercitum excidium et personarum et bonorum patiantur. Qua deliberatione facta ut supra per laterarum elevationem. Idem Dominus Lodovicus suo nomine et collegarum semel, bis, et ter pronunciatus fuit omnes de dicta congregatione, quod si quis contrarium sentiret quodque hujusmodi deditio fieri non deberet libere loqui vellet, facta dicta interogatione nullus repertus fuit, qui in contrarium diceret.

Vigore cujus deliberationis et decreti per suprascriptam generalem convocationem creati fuerunt infrascripti Cives, et populares ad faciendum deditionem Civitatis, et locorum subiectorum oratores cum Capitulis et commissionibus subscriptis videlicet

D. Lodovicus Merlatus Doctor D. Rizardo de Fontebono Doctor
D. Bartholomeus Brugnus Doctor D. Jacobus Sfiorius Doctor.

D.

D. Nicolaus Iuliosi Doctor	Ser Bernardus de Susana Promotarius
D. Hippolitus de Valvasono Doctor	M. Antonius Orgnani
Ser Antonio de Brazacho	M. Nicolaus Caineri
Ser Hieronymo Raimundus	M. Joannes Cischini
Ser Curbello de Curbellis	M. Jacobus Pavlitti
Ser Pantaleon de Savorgnano	M. Antonius Sabbadini
Ser Jacobus de Lucatellis	M. Bernardinus Baldassaris
Ser Franciscus Lcalis	Ser Antonius de Valentinis
M. Antonius Palma de Gragnano	Ser Jacobus de Frieschis

Da carta volante existente in un libro del Sig.r Carlo Fabrizio intitolato = Excerptam ad rem numariam Forojuliensem spectantia ex Codicibus accepti et expensi Quaestorum Civitatis Utini qui camerarii Communis vulgo vocantur = Carolus Fabricius extraxit.

Castello di Prospetto 9. 8bre 1720

C. [illegible]

o vigesimo
ymus de
amicis suis
nomine et
torum docen=
e Scotistagno
omini Comitti
reto ex altera
vato ... pro
fidejussit pro
et super omni=
nos habitis
bilem pacem
es et singulos
zando quod
rcere pace;
ire sub pena
nomine per
acere sub pe=
immobilium
lertualium
. de Sbroyavaca
la porta.

forjulij locun=
mino Onophrio
...

um Illustris=

gentil'homeni
i injurie.
come procu=
cugnato;
r li suoi pa=
triacca per

D. Vi

Ser

Ser H

Ser

Ser

Ser

Ser

M.

1527. 25. Jen.° Pace tra Girolamo di Zucco e Lodovico Triacca da una parte e Camillo Marini e Gabriel Colloredo dall'altra.

In Christi nomine amen. Ab ejus nativitate anno millesimo quingentesimo vigesimo septimo. Die vero vigesimo quinta januarij. Nobilis Dominus Hieronymus de Zucco. Et ser Ludovicus Triacha de Utino ex una pro se et omnibus amicis suis et consanguineis. Pro quibus promiserunt de rato [illegible] pro quibus nomine et Nobilis Dominus Ascanius de Strasoldo Ibidem fidejussit pro pena ducatorum ducentum Imposita de non offendendo ..... Et Nobilis Dominus Franciscus de Deotislagno sororius et uti procurator per literas [illegible] dominorum magnifici Domini Camilli Marini equitis. Et ser Gabriel filius Nobilis ser Bernardini de Colloreto ex altera pro se. Et omnibus amicis et consanguineis. pro quibus promiserit de rato &c. pro quibus omnibus etiam Idem dominus Franciscus nomine suo proprio fidejussit pro eadem pena ducatorum Ducentum proposita de non offendendo &c. De et super omnibus et singulis iniurijs. Vulneribus. inimicicijsque inter eos hactenus habitis fecerunt sibi adinvicem verom amiciciam. Concordiam. Et Irrevocabilem pacem osculo ibidem inter eos subsecuto: Condonantes sibi adinvicem omnes et singulos prefatas iniurias. Vulnera. Et odia in nomine Domini &c. Contentando quod qui exules sunt liberati possint et domum redire cum bono, et sincero pace; et se amplius verbo vel facto vel modo aut via non offendere sub pena ducatorum Ducentum .... Promittentes prefati omnes quo supra nomine per stipulationem &c. prefata ..... singula .... et non contrafacere sub pena &c. et sub obligatione bonorum suorum omnium mobilium et immobilium presentium et futurorum. Actum Utini in conventu fratrum Conventualium Sancti Francisci Interioris. Presentibus nobilibus domino baptista de Sbroyauaca Domino Orietico de Fontebono et ser Rocho filio ser Maphei dela porta. Et aliis testibus vocatis et rogatis

Dicto die. Clarissimus Dominus Joannes Maurus honorabilis patrie forjulis locumtenens in Castro in camera Audientie instante spectabili Doctore domino Onophrio de Colloreto pro ipsis pacificatis Concessit literas Infrascripti tenoris &c.

A tergo —— Magnificis et Clarissimis dominis Presidentibus aquarum Illustrissimi domini nostri mihi observandis.

Intus —— Magnifici et Clarissimi Domini. Richiesto jo da alcuni gentil'homeni de qui faccio fede a vostra Magnificencie come hozzi sopra tute le iniurie. ferite. et inimicicie hincinde fatte. messer francesco Deotislagno come procurator per lettere del Spectabile Cavaliere messer Camillo Marino suo cugnato; et ser Gabriel fiol de messer Bernardino di Coloreto per se et per li suoi parenti da una parte. Et ser Hieronymo de Zucco et ser Ludovico Triacca per

se et per li suoi parenti et amici del altra parte con segurta hincinde de non offendersi · ne con parolle · ne con fatti sotto pena di ducati dosento hozzi hanno fatto vera concordia et bona pace osculo subsecuto · Et hanno contentado · che coloro · li quali sono banditi possono essere liberati · et venir a casa con vera pace · Et questo per instromento .... per man di Germano bellono nodaro del mio Tribunal · Pertanto vostre Magnificencie secondo li parera potranno proceder alla liberatione · Utini 2 januarij 1527

Joannes Maurus Locumtenens
Patrie Forijulii

Et ego Germanus bellonus Utinensis publicus Imperiali auctoritate notarius prefate paci · literarum concessioni et omnibus suprascriptis interfui roga=tus scripsi et publicavi in fide ...

Copiato dall'originale esistente in Udine nell'Archivio del pupillo Enrico quondam Giuseppe conte di Zucco — Raccolta di Per=gamene Tomo quarto numero 364

Castello di Porpetto 18 maggio 1846

Da me dettato ed incontrato

Frangipane

1531 14 maggio. I Deputati di Udine commettono a Francesco Marino Torretto di recarsi a Venezia per impedire la vendita dei Comunali di concerto coi deputati del Parlamento. 979.

Ex litteris quas hodie habuimus ex Magnificis Deputatis Patriae intelleximus quod ex ordine dato Oratores Magnifici Parlamenti et Villarum universarum Patriae die martis proxima preterita esse debent in Civitate Venetiarum pro negotio Communorum et per dictas litteras prefati Domini Deputati Nos hortantes et certiores facirunt ut Oratorem nostrum dicti de causa electum expedire velimus ut eadem die et ipse Venetijs cum alijs Oratoribus et Magnifici Parlamenti et Villarum ac aliorum locorum Patriae se reperiat et simul cum ipsis adeat Serenissimum Dominium pro inde:

Nos Septem Deputati consilium et Communitas Civitatis Utini committimus vobis Spectabili Doctori Domino Francisco Marino Concivi nostro et Oratori electo ad hoc quod vos quam primior Venetias Conferatis conveniatisque Oratores Magnifici Parlamenti et villarum ac aliorum communitatum et Castrorum Patriae cum eisque juxta ordinem dadum adeatis Serenissimos Dominos Excelsa Capita Illustrissimi Consilij Decem et aliorum quemcumque magistratum illius inclitae civitatis supplicabitisque cum ea qua decet Reverentia et verborum concinna dispositione dicto Serenissimo Ducali Dominio vel Excelsis capitibus Illustrissimi Consilij decem vel cuilibet alio Magistratui qui in similibus negotijs adeundus et compellandus erit primum.

Explanabitis et declarabitis displicentiam et intimum dolorem conceptum per universam Civitatem nostram ob accepta nova de confiscationibus Communarum predictarum et demonstrabitis sub illa meliori verborum forma que melius poteritis, et nos speramus factu-

rum

rum patrie universe nostre, ymo potius sue sterilitatem et aridi-
tatem, et que nisi singulis fimi et faturas recipiat a cultoribus
impossibile esse. pro sterilitatem ut vix infusum semen cum vel
modico fenore reddat, faturas autem et fima conficere, et coa-
cervare impossibile esse sine animalibus, animalia autem habere
sine hujusmodi nostris communibus cum quibus aluntur toto tempore
anni impossibilibus esse. Declarabitis preterea quid ex animalibus
proveniat commodis tam cultoribus patrie, quam communibus et castellis
quantum ipsi Serenissimo Dominio. Cultores ex laboribus animalium
nutriuntur et nutriunt cives et castellanos et omnes generis hominas,
ex cultoribus percipit Serenissimum Dominium taxas et innume-
rabilia alia plovegia que cum aliis fiunt taxas itaque quos gen-
tibus suis armigeris presolvi facit. armigere gentes Rempubli-
cam ipsam Venetam felicissimam sustentant atque deffendunt. Animo-
lia communes nutriunt hijs sublatis corruit universa patria ex
quibus suplex petetis, et suplicabitis ut sublimitates sue et
clementissimum ipsum Dominium abhorreat pro ut semper abhorruit
excidio et ultime calamitati dedere fidelissimos suos forojulienses
et precipue communitatem nostram utinensem que nemini civitatum
advenarum et si dici potest et posset nec ipsis contratis venetis
fide cederet et erga sanctissimum justissimumque tempestate ve-
stra in terris senatum Aristocratiamque venetam.

Secundum exponetis cum vobis opportunum videbitur quod inconvenienter
et contra ordines et statuta civitatis nostre cives nostri trahuntur

vene

Venetias ob imputationes contrabanorum, et citantur coram Clarissimis Dominis Provisoribus super Datijs inclite civitatis venetiarum cum per ordines et statuta nostra in prima instantia judex sit Magnificus Dominus Locuntenensis et supplicabitis eidem Serenissimo Dominio ut dictę causę remittantur Magnifico Domino Locumtenenti cognitori vero in prima instantia servata apellatione semper ad judices competentes post sententias latas a Clarissimis Dominis Locuntenentibus

Tertio suplicetis renovationem decreti ipsius Serenissimi Dominij facti circa boues et carnibus dandos singulis quibusque annis pro beccariis venetis demonstrando impossibilitatem et sterilitatem locorum nostrorum non valentium eam quę de presenti est bourum quantitatem nedum majorem sustinere et alere.

4to petetis et exposcetis renovationem Ducali Decreti facti causa consignandi Campos et alia territoria buschiva redacta ad culturam in Patria respecto lignorum ab igne quibus eget ipsa inclita venetiarum Civitas utendo in hac re illis accomodatis verbis quę prudentię vestrę congrua videbuntur et semper demonstrando sublimitati suę quod Civitas nostra utinensis quantum ad eam spectabit nunquam repugnabit commoditati dictę inclitę Civitatis super habendis lignis a foco modis honestis et possibilibus etc.

Utini die 14 maij 1532 indictione quarta

Antonius Tarus Communitatis utinensis Cancellarius de Mandato

Excellentis

~~Cancellarius~~ de ~~mandato~~.

Excellenti Domino Doctore Francisco Marino Oratori iluro venetias pro occurentiis Civitatis ducatos decem

7 62.

Nos septem Deputati ad utilia communitatis Utini comitimus vobis excellentissimis Doctoribus Dominis Francisco Marini et Uegentio emiliano quod cum aplicueritis venetias Oratores pro negotiis que bene scitis investigare, et perquirere velitis cum ea que de vobis confidimus diligentia quomodo se res habeat circa reliquum Ducatorum 1750 alias mutuatorum Serenissimo Dominio et pro quibus restituendos promissum fuit super currentibus pagis ex datio solvi annorum 1531 1532. 1533. et quod deprehenderetis et cognoveretis in tali re nos faciatis certiores ut deliberare super inde et vobis plenam commissionem et auctoritatem consilii et civitatis facere possimus

Utini die XV mai 1531

Antonius Varus Cancellarius de mandato.

Magnifici Domini Deputati observandissimi. In questa nostra causa delle comugne quale sola tractemo per adesso omessi aliis ozi che e vencre semo stati uditi dalli Illustrissimi Signori Capi li quali non anno voluto far altro perche el par sentino contra di noi, ne anno rimandati in Collegio dove se desputarà la materia con intervento de sue Signorie et tutta la fatica habbiamo fatta fin' ora e stata indarno per domani cominzamo a

far

far un altra pratica del Collegio la causa sarà dificile perche
li denari sono entrati nel fisco, quelli anno comprato le terre
temono forte di noi il signor Iddio inspiri li cori loro a far
justitia — li denari del imprestito debuti a noi sopra il sal
incominzato a cover la paga questo marzo passato 1531 la pri-
ma paga si farà questo zugno sel pare che noi la vendiamo
fatimelo intendere perche quello friuli a cui fu venduti li
altri li comprera per opinion mia. Li agenti di Gemona
voleva plantar la causa delli cavallari come credo sin ora sino
state citate di vostra Magnificenze alle quali e di continuo ce
umilmente si faciamo racomandati

Da venetia 1531 26 maggio

Ser Franciscus de Manini concive vestro

A tergo
Magnificis Dominis septem Deputatis Communitatis Utini
Dominis honorandis

La racolta di carte antiche diverse unite insieme, la
quale comincia == Da Cronica antica dei Patriarchi d'Aqui-
leja cavata da diverse note fatte in Cividale del Friuli nei
secoli 14. e 15. che esiste presso il Signor Conte Luigi
Ottelio d'Udine senza numeratione di pagine

Cast.º di Porpeto 22. febraro 1817

(signature)
Frangipane

autem 24
orum, in (a-
ini Grimani
esbyteri (ar.
Coram ipso
omparuere
rianus, fr.
Drapius ex
Decreti
ere eidem
, quo ob
re, et in
ad radi-
oannis in
quatur;
ipsam
ersus Tem-
quibus
plateae
nedium
nedievai
decretum,
postolica
Divi Jo-
annis

ad 374.
uiga

die autem 24
ervorum, in la-
Narini Grimani
Presbyteri Car.
ni. Coram ipso
e comparuere
olonianus, Ar-
s Trapinus ex
nem decreti
posuere eidem
sit, quo ob
ruere, et in
, et ad radi-
i Joannis in
quater;
cuit ipsam
e versus Tem-
lico quibus
um platea
d medium
impediebat
at decretum,
te Apostolica
idem Divi Jo-
annis

1539 29 Giugno. La Comune di Udine espia con pubblica penitenza la scommunica in cui era incorsa abbattendo la Chiesa di S. Giovanni.

Anno, ab Nativitate Domini 1539 Indictione XII, die autem 24 mensis Junii, actum Utini in conventu Fratrum Servorum, in camera residentie Reverendissimi Domini Domini Marini Grimani Sacrosancte Romane Ecclesie tituli Sancti Marcelli Presbyteri Cardinalis et Patriarche nostri Aquilejensis dignissimi. Coram ipso Reverendissimo D. D. Patriarcha ibidem residente comparuere Nobiles Domini Nicolaus Masarus, Alexander Arcolonianus, Arsenius Guardus, Marinus de Maninis et Vinturinus Drapinus ex septem Deputatis Civitatis Utini, et in executionem decreti magnifici majoris consilii hesterna die facti exposuere eidem Reverendissimo. Quod cum ab anno Domini 1511, quo ob terremotum maximum plurima Italie loca corruere, et in Civitate nostra arx ipsa in colle edito posita et ad radices collis porticus sive logia annexa Edi Divi Joannis in Platea e regione Palatii publici solo (fuit) equata; Que ruina cum deforme spectaculum esset placuit ipsam erigere porticum, et deducere ad viam usque versus Templum Sancte Marie majoris, coemptis ere publico edibus nonnullis et solo equatis ob amplitudinem tum platee tum porticus; et quia Divi Joannis edis ad medium platee collocata in ipsam plateam protenta impediebat deductionem porticus ad viam usque, ut erat decretum, placuit, habito tamen indultu a Sancta Sede Apostolica sive ab ea auctoritatem habente ipsam Edem Divi Joannis

annis demoliri, et in reedificatione retro a platea tantis per reducere, quantum porticus recta capiat deducendo. Quod cum factum fuisset absque impetratione indulti, incessit religio Civitatem, excidio datam Aedem absque indulto aliquo etsi longe ornatiorem augustioremque reedificatam, semel tamen excisam absque indulto. Quod ob factum consultos peritiores edixisse censuram excommunicationis incurrisse Civitatem nostram. Quare decrevisse Consilium publicum Civitatis die hesterna, ut Spectabiles Domini Deputati ipsam Civitatem representantes, vel saltem ex ipsis duo Seniores adeant ipsum Reverendissimum Dominum Patriarcham, et genuflexi supplices petant universe Civitatis nomine absolutionem et veniam admissi. Igitur ex ipsis Dominis Deputatis Seniores Domini Nicolaus Masarus et Alexander Grecosorianus ab aliis prodeuntes sese ad pedes ejusdem Reverendissimi Patriarche ~~tut~~ prostituere, supplices petentes veniam et absolutionem, ut super. Quos idem Reverendissimus miseratus, prolatis pluribus orationibus, et psalmis, baculo quod ~~dext~~ dextera tenebat terque quaterque humeros prostitutorum pulsitans, eosdem ~~vitem~~ vicem nomineque Civitatis novtantes ab omni Ecclesiastica censura et excommunicatione, quam dicta de causa, incurrisset Civitas, benedictione multa accedente expiavit, abluit, et absolvit. Verum injunxit, quod perpetuis temporibus singulo quoque anno die sacro

solemni

solemnique festo divi Joannis senior ex ipsis septem Deputatis, dum sacra solemnia peragentur in ipsa æde, olive ramusculum ore gerens sacerdoti solemnia celebranti offerat osculum pacis in hujusce reconciliationis perpetuum monumentum. Præsentibus in eadem camera Reverendis Dominis Gentile Contareno Patricio veneto Angelo de Sancto Severino Vicario Patriarchali et Canonico vicentino, spectabili Doctore D. Francisco de Manzinis, et Nobili ser Jacobo olim spectabilis Doctoris Domini Hippoliti de Valvasono Civibus Utinensibus, et aliis pluribus Aulicis ejusdem Reverendissimi D. D. Patriarchæ.

Antonius Varus Cancellarius
rogatus.

Da volumi di documenti raccolti dal quondam Monsignor Bertoli d'Udine nell'Archivio del Capitolo d'Aquileja, i quali non hanno titolo, ne numerazione di volume o di pagine, ed esistono nella Biblioteca del Sig.r Conte Filippo di lui nipote.

Cas.o di Porpetto 24. 8bre 1817. Frangipane

 Mattio Clapiceo descrive la straordinaria arsura di quell'anno.

V. al Tomo L. degli annali della Città pag. 46. a t°

Monumentum causae siccitatis maxime
Anni M.° D. XL.

Quum me non lateat ingenium humanum admirationem simul et voluptate affici quibuscumque quae raro usu venerunt legere, aut audire contingit, ut si bona jucunda, quia rara est expetenda, sin male tamen non injucunda, et quia rara, et quia maiorum preteritorum secura commemoratio non nihil delectationis habet, operi pretium mihi facturus esse videor, posterisque meis forlasse gratum, si huius anni, qui est quadragesimus supra millesimum quingentesimum, siccitatem insignem quanta maxime potero brevitate memoriae prodidero, qua post hominum memoriam nulla diutius nulla gravius miseros mortales afflictavit, quum fame totus paene terrarum orbis, sed maxime Italia laboravit, ubique mirum in modum timuerit, de qua actum esset, nisi domini Dei nostri clementia, qui non vult mortem peccatoris, sed magis ut convertatur et vivat, respexisset, stellisque ac sideribus, quae omnia veluti conspiratione facta tantum incendium minabatur imperare potuisset. Non enim modo defluerunt aquae coelestes, verum terra consumpto ob diuturnum ardorem nativo humore ad perennes fluvios non suffecit: Nam ut omittam Ticinum, Padum, Danubium, et alia scriptorum monimentis celeberrima flumina, quae cum maris instar aquis abun-

dare

dare consuevissent, hoc anno vadare extra periculum nemi
ni non licuit, mentionem tantum de Natissone, et Sontio nostrae
regionis fluminibus faciam, quae exsiccatis prius fontibus,
puteis, stagnis, rivis, lacubusque valde imminutis usque ad
adeo exaruerunt, ut pistrinorum nullus esset usus, pedibus
que siccis transire potueris. Quibus malis oppressi uni
cum solatium unicum, refugium habuimus Turrum, qui ut
ipse cum aliis Forijulij amnibus aquarum altitudine, ita
alia cum ipso perpetuitate nullo modo sunt comparanda.
Hoc enim nomine Turrus immortalem hoc siccitatis tempo
re adeptus est gloriam, non secus atque Amici qui calam
tatis tempore destitutis aliorum ope amicis subveniunt.
Quum enim fontes scatere, flumina decurrere desissent, omni
aque arida, adustaque viderentur, solus Turrus praeter omni
um opinionem affatim perpetuoque manavit, huc homines
aquatum, huc potum cetera animalia properabant, dum
montes incendio conflagrarunt, dum terra in multis locis
descedit, dum omnia animalia siti, et aestu alibi pene
sunt examinata, Turrus mirabile dictu! ad pistrinorum
suffecit usum, et puteorum: siquidem exhaustis Puteis Tur
ri aqua in singulos dies eo deiciebatur, ut inde frigi
dior ad corporum relaxationem hauriretur. O fontem
perpetuum! o memoranda Turri originem! quae ut hacte
nus ferre incognita ita posthac nobis carior esse de
bebit, quippe quae puteis omnibus, stagnis, fontibus,
fluviis regionis nostrae hoc nomine juramento possit

ante

anteponi; Verum, ne instituti immemor esse videar, quid pabuli, quid herbarum in tanta aquarum penuria brutis animalibus fuisse putes, quum Terra media aestate minus quam bruma viruerit, neccessitasque omnium malorum extremum boves edocuerit facere cibum suum, qui nunquam antea fuerit, quandoquidem ostium foliis et hiis quae in agris frumenta ab aestus impetu deffendere consueverunt famis rabiem non sine horrendis mugitibus, querelas miseriasque eorum indicantibus, repellere sunt coacti; Quod si animalia ratione carentia id fecisse exploratum est, quis exprimere posset clamores querimonias ejulatus agrestium? Qui cum Miserimum mortis genus non solum animalibus brutis, sed sibi liberisque suis imminere prospicerent, ab rusticanis actionibus, media aestate vacui totam regionem sublatis Sanctissimae Crucis vexillis circuibant modo haec, modo illa Templa invisentes, votaque ad impetrandam salutarem pluviam quum publice tum privatim nuncupantes; sed praecipue ad Mariae gratiarum ~~favoris~~ fontis, ut cui nihil a Filio etiam irato negari possit; nec non ad montanae illius Templa sanctitate quadam singulari calleberrima undique confluebant; inter eundum exaudiebantur Carmina Mulierum ac virorum incondita, dissonae Virginum voces misericordiam opemque divinam suppliciter frequentissimeque implorantium quae pedibus nudis passis per humeros capil-

lis

lis incedentes modo humi prosolvebantur, modo lachrima-
rum plenae manus ad Cælum porrigebant, quae cernens
nemo tam ferreus tam inhumanus, qui lacrimas continere
potuerit, haec oppidani, et maxime [illegible]inenses cujuscum-
que conditionis viri, ac matronae maximo studio ex-
cipiebant, qui non modo non erant oscitabundi, sed quum
suis tum communibus malis affecti orationibus, jejuniis,
nec non enutriendis egenis vacabant, quae, ut apposite
fieri possent, ab omnibus, saepe numero justitium indi-
ctum est, clausaeque tabernae. Quae vota praeterea
fuerint singulorum et universorum, quoties auditae pre-
ces subsidium celeste invocantium imbresque congruos
deposcentium? Quid multa? Quotidie cantus, humilis
maeque voces exaudiebantur, fiebant circa omnia tem-
pla sufflatis Ortodoxae fidei signis quotquot in ur-
be erant supplicationes sacratissimumque Xpi corpus
luminibus stipatum circumferebatur. Quod fieri solet
nisi cum vehementer laboratur, qui octavo donum mense
adeo nos imbribus explevit, ut omnia tam animata
quam inanimata primo quoque tempore revixerint, adeo-
dumque sint recreata, unde factum est, ut ubi spei
minus esset, inde uberiores fructus legerentur, ut
in eo solo spretis aliis omnibus spem nostram colloce-
mus, et in eo solo confidamus, qui dummodo paternae
pietatis penitus immemores non deprehendamur, nostri
aeque, ac pater filiorum suorum miseretur, ad quem

sicut

sicut in adversis confugere mos est, ita in secundis illi semper gratias agamus, habeamusque, ne mala, ut plerisque solemne est, citius quam bona sentire videamur neve gratiam ne advenientem quidem benigne accipiamus.

Mattheus Clapicanus Magnificae Venensis Reipub. Cancellarius.

Data dalla volontà presso il Sig. Carlo Fabrizio di Udine [illegible]

[illegible] 18[illegible]

[illegible]

[illegible]

1513 25. 7bre

Anibale Zoppola in conto dell'assedio di Marano a Sebastiano Mantica e il prega a nome del Cap: di Gradisca ad avvisare se piu avvicinasse soccorso

Honorando misser Sebastiano mio honorando. Qui se retroviamo al presente sotto Marano con il campo per assediar Marano, el terzo zorno lo avemo reduto con quatro bastioni poco discosti de la terra di modo che li havemo privati di ogni vittuaglia et libertà per questa banda di terra similmente ancora havemo la armata per mare per impedirgli le vittuaglie et soccorso, lo quale in breve speremo li venga per mare, il quale venendo per mare speremo sarà mal menato da la armata nostra, la quale è molto ben in ordine di homini, et artelaria, li assediati non hano più vino patiscono de legne assai et hano poco da mangiare bevano lo aceto, et credo che ancora che lo judichemo una burla, ha li habia al venir etiam soccorso per la via de la Motta, onde il clarissimo Signor Capitanio de Gradisca mio patrone mi ha comesso vi habbia a scrivere la presente confidato ne la benivolentia la quale li havete sempre dimostrato, pregando aregandone vogliate a ciò esser vigilante, et intendendo cosa che venisse gente per la via de la Motta sotto Sacile overo per la via de Sacilo in soccorso a questi assediati di Marano subito subito ne avisati mandando una a posta se a mal tempo alcuno, o per meglio

a nostra lo quale da essa Signoria sarà pagato, darli de ciò aviso de . . . . . in Campo, offerendo a . . . . Sua Signoria a tenerne de ciò bon Conto, et de ciò anchora so da parte mia vi prego non occore che mj mandati non havendo Cosa certa, nuj havemo bona speranza di aver marano, non altro per hora salvo che il Signor vj saluta, et io a vuj me aricomando et ali amici lui,
Datum nel Campo sotto Marano ali 25. de Zenaro 1543.

Hanibal Zinola

Il di fuori — Al Magnifico Miser Bastian mantega de pordenon amico et magior honorando

In Pordenon.

L'originale esiste in Pordenone presso il Signor Conte Pietro di Montereale

Pordenone 8. febb.º 1817.

che noi
e vostra
'ò dessi
'a ticer -
o ad
pera?
di premia-
ete a
omandate
rimettiamo
mmodo
pur vi
à la ma
n' haremo
e gratitu-
Ons.re il
vostro

re

cellenti-
rma
igi
arte ap-
uesta nobi
oldi —

1547 5. 7bre Lettera di Pier Luigi Farnese a Giovanni da Udine invitandolo a dipingere a Piacenza.

Magnifico, e molto virtuoso Messer Giovanni. Anchora, che noi sappiamo, che siate bene accomodato nella patria vostra, et che hormai habbiate bisogno di riposo, il molto desiderio, che avemo della vostra persona ne sforza a ricercarvi, che siate persuaso di venir qualche giorno ad honorare questo nostro stato di qualche vostra opera. Et noi provederemo dal canto nostro d'honorare di premiare et d'accomodare voi per modo, che non v'haverete a pentire d'haverne servito. Et per insino da hora domandate quel, che volete da noi, che a voi stesso ce ne rimettiamo. Credo, che lo possiate fare senza troppo vostro scommodo per la facilità del viaggio per acqua. Et quando pur vi fosse d'un poco di fastidio pensate a riscontro à la molta sattisfazione, che ne darete a noi, de la quale n'haremo sempre obligo e c'ingegneremo di mostrarvene gratitudine. Del resto ve riferiamo a quanto da Monsr. il Conte Michele ve ne sarà detto. Et siamo al vostro piacere

Di Piacenza ali 5 di settembre 1547

P. Loysi Farnese

a tergo. Messer Giovanni da Udine Pittore eccellentissimo a Udine. Vi è il sigillo coll'arma Farnese, e coll'iscrizione del nome di Pier Luigi.

Tratto dall'originale esistente nel libro intitolato carte appartenuti alla facoltà Recanador passata in questa nobile famiglia — Nell'archivio dei Nob. Sig.ri Moroldi —

1550. 22. aprile — Il Vescovo e il conte di Belluno investe de' feudi della famiglia di Federico di Doleschio nella persona del suo procuratore: 377

In [illegible] [illegible]

[illegible] a [illegible] [illegible] semper [illegible] [illegible]
[illegible] Millesimo Quingentesimo Quinquagesimo [illegible]
[illegible] [illegible] vero Illustris [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] anteriores [illegible] [illegible]
[illegible] Reverendissimus Dominus Joannes Antonius de Egregiis
[illegible] Bellunensis et in [illegible] [illegible] pro
[illegible] Domino Julio Contareno Dei et [illegible] [illegible]
gratia [illegible] Comite Bellunensi [illegible] in
[illegible] temporalibus, Vicarius [illegible]
[illegible] [illegible] confitetur [illegible]
[illegible] Domini Gregorii [illegible]
[illegible] nomine Domini Francisci [illegible] ex
[illegible] Domini [illegible]
[illegible] constitui pro [illegible]
instrumento procurationis [illegible] Notarii
et [illegible] Decimo [illegible]
[illegible] Francisci [illegible]
[illegible] Feudo et juribus Feudalibus
[illegible] esse Feudatarium et [illegible]
[illegible] Domini Episcopi Bellunensis et [illegible]
Episcopatus Bellunensis pro [illegible]
[illegible] ex [illegible]
ex dicto Feudo et jurisdictione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] investitura et ipsius [illegible] a Revmo
Domino Dno Episcopo Bellunensi ut ~~tenentur~~ tenetur
[illegible] [illegible] humiliter petiit, et [illegible]
[illegible] Dnus [illegible] Procurator et Commissarius
[illegible] constitutus [illegible], et de dicto Feudo et
[illegible] [illegible] pro [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] renovationis investire [illegible] ipse
Dominus Antonius Procurator et supradictis [illegible]
[illegible] [illegible] Fidelitatis in forma
[illegible] [illegible] [illegible]. Unde prefatus
[illegible] [illegible] et [illegible] attendens [illegible]
[illegible] requisitione fore [illegible] et ratione consona
[illegible] vestigia Predecessorum prefati Revmi
[illegible] [illegible] omnibus Bellunensis [illegible]
[illegible] Actibus [illegible] et ejus jura ac jurisdictio=
[illegible] servare, ipsis prius nomine [illegible] investiu=
[illegible] [illegible] et concessit Dnis Consortibus et
[illegible] [illegible] [illegible] Dnos
Bellunenses de Antedicto Feudo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Quadragesimo
[illegible] die vigesimo primo Junii .... D. Dominus
Ludovicus ~~[illegible]~~ Aurelitinus de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ...scripta et annotata in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Testis in qua [illegible] [illegible] alia
[illegible] facta de Dicto Feudo sub [illegible]

Millesimo Trecentesimo Nonagesimo Quinto. De ... presentata ... et ... investitura facta ... reverendissimus Dominus Dominus ... Episcopum ... Bellunensis ... dicti ... Belluna ... tunc dicti ... cancellarius ... Quingentesimo decimo ... dicti feudi et ... dicto ... petitione, et requisitione ... et ... Dominus ... flexis genibus et nudo ... investitura ... dicti Domini Franceschini ... et requirente de antedicto Feudo ... et juribus Feudalibus ... de ... in ... nemoribus, ... plano dominio, avogaria et in omni ... de Feudo nobili, vetere, et Antiquo ... et pertinentiis ... in signum ... Domino Francischino ... per annulum ... Aurei ... et per ... in ... renovatione ... et ...

tamen in dicto Feudo [illegible] et [illegible] dicti Dñi

Francischini [illegible] [illegible] legitime

et [illegible] [illegible] linea descendentibus remittere,

[illegible] [illegible] Dnus Vicarius et [illegible]

[illegible] Dño Ambrosio dicto nomine omne [illegible] et

negligentias quas [illegible] ipse Dñs Francischinus

[illegible] non [illegible] [illegible] investituram infra tempora

[illegible] et [illegible] jure [illegible] et [illegible]

reservato [illegible] omni et quolibet jure [illegible]

[illegible] Dñi Dñi Episcopi et Episcopatus [illegible]

[illegible] nec non [illegible] alterius personae

potiora et meliora jura [illegible] habentis, quo vis

praesente investiturae nullatenus sit derog[illegible]

et nemini in jure [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

praejudicium generetur unde [illegible] [illegible]

[illegible] praefatus Dominus Ambrosius procurator

[illegible] ut supra habens ad id speciale [illegible]

[illegible] ut in supradicto ejus procuratorio [illegible] mandato

continetur in manibus [illegible] [illegible] Domini

Vicarij [illegible] [illegible] [illegible] Dñi Francischini et

[illegible] [illegible] ad [illegible] Dñi [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] suprascripti

Feudi [illegible] quolibet futuro [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] infra tempora a jure [illegible] et

[illegible] [illegible] [illegible] ipsum [illegible] Feudum [illegible]

[illegible] vel alienare absque [illegible]

Dñi D. Cuibone et omnibus [illegible] in tempore
existenti [illegible] mittendis [illegible] ultra debita et
devota [illegible] obedientia [illegible] nominatione sua dicto
nomine prefato [illegible] Dño Dño Cuibono et Eccl.
Bellunen. et ejus Episcopatui et successoribus
[illegible] per [illegible] servatur [illegible]
singula [illegible] observaturum, et executurum, quae
in Sacramento fidelitatis [illegible] et [illegible]
a [illegible] omnibus suis
Clausulis et [illegible] continentes [illegible]
[illegible] pref. [illegible] Dominus Vicarius
et [illegible] Ambrosius dicto
nomine rogavit me Notarium et cancellarium [illegible]
[illegible] sibi a me duo publica [illegible] confici
Instrumenta unius [illegible] Acta fuerunt
[illegible] anno, [illegible] die, et loco, quibus [illegible]
[illegible] Dño Victore [illegible] quondam [illegible]
Legum Doctore Dñi Andreae, Dño [illegible] de [illegible]
Dñi Leonardi [illegible] et Dño Georgio q. Dñi Antonij
...... de Dojono [illegible] et habitatoribus [illegible]
Bellunensis Testibus idoneis ad premissa vocatis,
adhibitis et rogatis.
[illegible] autem [illegible] Castri [illegible]
Castri de [illegible] sunt hec, videlicet, a [illegible]
usque ad Carzanam [illegible] Patri
[illegible] et a prato Peterno [illegible] et [illegible]

Sequentis falsis esse Alij ... contentis in ... Instrumento ... D. Bartolomei ... contradicente causa dei.

(Signum Notarij)

Ego Dominicus Carellus egregij Viri ... Francisci ... et habitator Civitatis Belluni Publicus ... et imperiali Auctoritate Notarius, Iudex ... ac Curie Episcopalis ... omnibus et singulis ... premissis ... presens, et agerentur ... prenominatis Testibus presens fui et ea ... vidi et audivi ideo ea omnia in notam ... in hanc publicam formam redegi meisque solitis signo et nomine ... roboravi rogatus et requisitus

(Locus Signi)

... estratta dal Processo F. ... esistente nell' Archivio de Nobili ... Fran. ... Marco di Coloniglio.

(... Cancelliere)

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

1588 13. Giugno. Papa Sisto, monitorio contro i detentori dei beni e carte di Camillo ed Antonio di Polcenigo

Sixtus Episcopus Servus Servor. Dei Venerabilibus
Fratribus Patriarch. Aquilejensi et Cenetensi
... suis dilectis filiis eorum Vicariis in spir. ...
et generalibus Salutem et apostolicam benedictionem
Significarunt nobis dilecti filii Camillus et Anto
nius fratres Comites loci Pulcinici Concordiensis
dioecesis quod nonnulli iniquitatis filii quos penitus
ignorant Census terras domos possessiones feuda scrip
turas ac iura magni momenti ad dictos significantes
ratione successionis hereditariae quondam Horatii
olim Comitis dicti loci ac alias legitime commu
ter spectantia subtraxerunt et temere occuparunt
eaque malitiose occultare ac occulte et indebite
detinere presumpserunt, et presumunt ex quo dic
tis significantibus gravia damna valorum quingen
torum ducatorum ascendentia nequiter intulerunt in
ipsorum quorum periculum ... significantium
non modicum detrimentum super quo iidem significantes
apostolicae sedis remedium imploraverint quocirca frater
nitati vestrae fratres Patriarcha ... Episcope sive
discretioni vestrae filii Vicarii per apostolica scripta
mandamus quatenus vos vel ... vestrorum illi in
suis Civitate et Dioecesi ... causa diligenter ...
per vos examinata pro rei loci temporis et perso

narum

narum qualitatibus Vobis pro vestra conscientia videbitur expedire Omnes hujusmodi bonorum et ... detentores, et illorum celatores aut alios scientiam habentes ac damnorum illatores ad ipsorum seu publice in ecclesiis coram populo per vos vel alium seu ... moneatis ut infra competentem terminum quem eis prefixeritis ex dictis significantibus a se debita detentores quidem et occupatores restituant ... vero de illos scientes redant Et si ea non adimpleverint infra alium competentem terminum quem eis ad hoc duxeritis peremptorie ... ex tunc in eos quatenus excommunicationis sententiam proferatis eamque faciatis ubi quando, et quoties expedire videritis usque ad satisfactionem condi... revelationem debitam solemniter publicari volumus autem quod ex revelatione hujusmodi si eam fieri contingat non possit nisi pro civili interesse et civile ... agi et alias revelatio ipsa neque in judicio neque extra judicium fidem faciat Datum Romae apud Sanctum petrum Anno Incarnationis Dominicae Millesimo quingentesimo octuagesimo octavo Idibus Junii Pontificatus nostri Anno quarto.

T. Pirolus

Mi. Clericus

Transcritto

Trascritto dall' Originale esistente nell' Archivio del
Conte Francesco qm. Ottavio di Polcenigo Pr.
cesso N.° 50. p. 63.

P. copia conforme.

Polcenigo 12. feb.° 1816.

15?5. 26. marzo — Clemente VIII leva la scomunica in cui crede avere incorso il Comune di S. Daniele.

Clemens P. P. VIII.

Venerabilis frater seu dilecte fili salutem, et Apostolicam benedictionem. Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii Universitas, et homines Terrae Sancti Danielis Aquilegensis Diecesis quod ipsorum ~~insuper~~ agri, possessiones, Territorium, et bona quaecumque a grandine, tempestatibus, procellis, aquarum innundationibus, pruinis, ac aliis infortuniis a nonnullis annis citra gravia patiuntur incomoda, quod propter aliquam excommunicationem, seu maledictionem ab ipsis, vel a suis Predecessoribus ignoranter incursam sibi contingere dubitant. Quare nobis humiliter supplicari fecerunt, ut eorum statui in premissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur eorum supplicationibus hujusmodi inclinati fraternitati tuae frater Episcope, sive discretioni tuae fili vicari per presentes committimus, et mandamus, ut postquam homines dictae Terrae Sancti Danielis, ac illius Territorii tribus diebus unius hebdomadae a te deputandae jejunaverint, et previa sacramentali confessione sequenti dominica comunicaverint, et aliquam eleemosynam pauperibus erogaverint eamdem universitatem, et Homines utriusque sexus a quibusvis excommunicationis, seu maledictionis sententiis, censuris, et penis per eos quocumque modo ignoranter incursis, etiam in his die cenae domini legi solitis contentis ac vice auctoritate no-

stra

stra absoluere, et ex parte omnipotentis dei, et nostra illorum omnium utriusque sexus personas, agros, possessiones, et bona quecumque benedicere cures, ac praeterea iis, qui confessi et contriti sacram communionem ut premittitur, sumpserint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam et remissionem eadem autoritate nostra elargiatis. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die XXVI Martii MDXCVIII. Pontificatus nostri Anno septimo.

M. Vestrius Barbianus

A tergo

Venerabili fratri Patriarche Aquilegensi seu dilecto filio eius in Spiritualibus Vicario Generali.

Da un foglio volante del Sig. Conte Fabrizio di Udine

23 febraro 1621. Castello di Porpetto.

BIBLIOTECA CIVICA DI UDINE

1401: 13. 7bre Gemona con molti feudatarii nominativamente ciascuno entra nella lega fatta tra Udine e Cividale. 1 235.

Ex Codice qui in Archivio Civitatis Utini servatur

Quaternus unitatis, et fraternitatis facta cum Nobilibus, et Communitatibus Patrie Forijulii in MCCCC primo Indictione VIIII. Diebus ut infra

Consilium extraordinarium.

Acceptatio Communitatis Glemone in unionem, et fraternitate Communitatis nostre, et Communitatis Civitatis Austrie

In Dei nomine ejusque Matris Virginis Marie Amen. Anno Domini M. Quadringentesimo primo, Indictione nona, die vero tertiodecimo mensis Septembris in pleno Consilio ad sonum campanne more solito extraordinarie congregato coram Nobili Ser Bartholomeo de Mariacho Capitaneo Terre Utini, in quo quidem Consilio interfuerunt egregius Nobiles, et prudentes viri Dominus Aloysius de Zignottis legum doctor, ser Federicus de Savorgnano, ser Valentinus de Valentinis, ser Utolinus delaturre, ser Petrus ser Beloni, Hieronimus notarius Candidi, Gabriel de Soldoneriis, Honofrio de Tarzano, Meliadussius de Andreottis, Nicolaus Candidi, Marinus de Maleraris, Simon q. Nicolai Notarii Marini, Nicolaus de Montegnaco, Hieronimus no-